

واهنهای

الكالور الشكى الحالى الكافيين

بقلم: مهردادمهرین

نشر محمد

نشر محمد

تهران - ناصرخسرو -کوچه حاج نایب تلفن ۳۱۲۳۸۴۹ - ۳۱۲۳۸۴۹

اسم کتاب: راهنمای تندرستی برای همه

• نگارش : مهرداد مهرین

● تیراژ : ۵۰۰۰ جلد

● حروفچینی: ظریفیان ۹٤٥٢٨٥٧

• نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۷۲

● چاپ : احمدی

سخنان گهربار

دوای تو در خود تست و تو نمی دانی و درد تو از خود تست و تـو نمی بینی.

حضرت على (ع)

در میان مشغولیتها، خوشگذرانیها و هوی و هوسها چیزی که ابداً کسی بفکر آن نیست و همیشه آماج غفلت و تأخیر است و همینکه روی پشت کرد، قیمت آن معلوم می شود میدانید چیست؟ تندرستی است.

فردریک بزرگ

نه مقام، نه شهرت و نه ثروت هیچکدام باندازه تندرستی ارزش ندارد. تندرستی مقدم بر همه است همه چیز را باید فدای تندرستی کرد.

آرتر شوپنهاور

نخستین وظیفه انسان اینست که خود را سالم نگاه بدارد چه در غیر این صورت در اثر بیمار شدن دیگران را بزحمت و دردسر میاندازد.

هربرت اسينسر

		3	

فهرست

ىخنى چند درباره درمان طبيعى
نمش غذا در سلامتی و بیماری
بوامل بیماری (ما زیاد میخوریم)
ا بد میخوریم
وا زیاد مصرف میکنیم و ازیاد مصرف میکنیم
لرق مختلف درمان (درمان طبی)
رمان طبیعی۷
رمان روحی
رمان از نظر طب هندی
جرا پیر میشویم ِ
گوشتخوار باید بود یاگیاهخوار
یا ازدواج برای همه امری ضروری است
بواطف منفی
نفس و اهمیت آننفس و اهمیت آن
باس
اکیزگی
شعه خورشید شعه خورشید
ربهی
ملل چاقی و درمان آن

۱۲ غدد مترشحهی داخلی غدد مترشحهی داخلی غدا تأثیر آب و هوا در تندرستی ۱۹ بهداشت غذائی برای مسافران ۱۹ مسافرت به مناطق جنوب ۱۹ مسافرت به مناطق جنوب ۱۹ دل بهم خوردگی در هنگام مسافرت ۱۰ ۱۵ پیشم شغل در تندرستی ۱۹ ۱۵ پیشم مساز و مالش ۱۹ ۱۵ پیشم مساز و مالش ۱۹ ۱۸ پیشم مساز و مالش ۱۹ ۱۸ پیشم میرود و نمی میرود و اسیزیجات ۱۹ ۱۸ پیشم بیرون از ریزش مو ۱۹ ۱۸ پیشم بیرون و اسین میرود و اسیزیجات ۱۹ ۱۸ پیشم بیرود و اسین میرود و اسیزیجات ۱۰۸ ۱۸ بر ومیرف داروهای مسکن احتیاط کنید ۱۰۵ ۱۸ میران قلب در سنین مختلف ۱۰۵ ۱۸ میرون قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۵ ۱۸ میرو درمان ریزش مو با ماساؤ ۱۰۸ ۱۸ میرون درمان ریزش مو با ماساؤ ۱۰۸ ۱۰ میرون درمان ریزش مو با ماساؤ ۱۰۸	راهنمای تندرستی برای همه	<u> </u>
غدد مترشحه ی داخلی ابانیر آب و هوا در تندرستی ابانیر آب و هوا در تندرستی ابیر آب و هوا در تندرستی ابیر آب و هوا در تندرستی ابیر آبیر شنانی برای مسافران ابیر خورد کسلفرت به سواحل بحر خورد ابیر مسافرت به سواحل بحر خورد ابیر شغل در تندرستی ابیر خنده و گشاده رو ئی ابیر شغل در تندرستی ابیر تندره و گشاده رو ئی ابیر تندره ابیر تندر ابیر تن مو ابیر تندرستی ابیر تنیر شغل در تندران ابیر تنیر شغل ادر وهای گیاهی و میوه جات قابل درمان است ابیر تنیر مو ابیر بیجات ابیر و میرودها و سبز بیجات ابیر هیجان شدید بر قلب داروخانه منزل ابیر مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ابیر مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ابیر مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ابیر تنیر مضربان قلب در سنین مختلف امیران تلب در سنین مختلف امیران قلب در سنین مختلف احتیاط کنید ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم اسال در باره سلامتی و طول عمر ابیر تولیسم اسال در باره ساسال اسال اسال اسال اسال اسال اسال اس	77	لاغرى
۱۹ و هوا در تندرستی ۱۹ بهداشت غذائی برای مسافران بهداشت غذائی برای مسافران ۱۹ مسافرت به مناطق جنوب. ۱۹ مسافرت به سواحل بحر خزر. ۱۰ بهم خوردگی در هنگام مسافرت. ۱۰ بهم خوردگی در هنگام مسافرت. ۱۰ به بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ به بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ بازیرستی ۱۰ به بازیرستی <t< th=""><th></th><th></th></t<>		
۱۹ بهداشت غذائی برای مسافران مسافرت به مناطق جنوب. ۱۹ مسافرت به سواحل بحر خزر. ۱۹ دل بهم خوردگی در هنگام مسافرت ۱۹ ۲۰ ۱۰ ماساژ و مالش ۱۹ ۱۹ ۱۹ <t< th=""><th></th><th></th></t<>		
۱۹۹ مسافرت به مناطق جنوب مسافرت به سواحل بحر خزر ۱۹۰ دل بهم خوردگی در هنگام مسافرت ۱۹۰ ۱۵ شیر شغل در تندرستی ۱۹۰ ۱۹۰ ۱۹۰		
۸سافرت به سواحل بحر خزر. ۷۰ دل بهم خوردگی در هنگام مسافرت. ۷۷ ۷۲ ماساژ و مالش. ۷۳ ماساژ و مالش. ۳ ۷۷ عادت. ۷۸ سخرخیز باش تاکامروا باشی. ۸۸ علت فساد دندان. ۸۹ جلوگیری از ریزش مو ۸۸ جواطف و سلامت معده. ۸۹ بیماریهائی که با داروهای گیاهی و میوه جات قابل درمان است. ۸۹ ۱۰ کلسترول - رعاف یا خون دماغ ۱۰۷ ۱۰ کلسترول - رعاف یا خون دماغ ۱۰۵ ۱۰ در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید. ۱۰۵ ۱۰۵ ضربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ فربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است. ۱۰۵ و تولیسم. ۱۰۷ طریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸ ۱۰۷ ۱۰۸ طریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ ۱		
دل بهمخوردگی در هنگام مسافرت. ۷۷ تأثیر شغل در تندرستی ۷۷ ماساژ و مالش ۴۷ خنده و گشاده رو ثی ۹۷ عادت ۷۷ عادت ۸۸ علت فساد دندان ۹۸ جلوگیری از ریزش مو ۸۹ عواطف و سلامت معده ۸۹ بیماریهائی که با داروهای گیاهی و میوه جات قابل درمان است ۸۹ کلسترول ـ رمانی بعضی میوه ها و سبزیجات ۱۰۷ کلسترول ـ رماف یا خون دماغ ۱۰۷ در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ۱۰۵ فربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ فربان قلب در سنین مختلف ۱۰۶ فلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۶ فلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۶ فریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸ استرین درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸		
۱۹ شیر شغل در تندرستی ۲۷ ماساژ و مالش ۷۴ خنده و گشاده رو ثی ۷۷ عادت ۷۸ علت فساد دندان ۸۸ جلوگیری از ریزش مو ۸۸ جواطف و سلامت معده ۸۸ عواطف و سلامت معده ۸۸ بیماریهائی که با داروهای گیاهی و میوه جات قابل در مان است ۸۹ خواص درمانی بعضی میوهها و سبزیجات ۱۰۸ اکلسترول ـ رعاف یا خون دماغ ۱۰۳ ارمسرف داروهای مسکن احتیاط کنید ۱۰۵ فربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ فربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر ۱۰۶ قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۶ بو تولیسم ۱۰۷ بو تولیسم ۱۰۸ ۱۰۸ ۱۰۸ طریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸		
ماساژ و مالش ٩٧ خنده و گشاده رو ثی ٩٧ عادت ٨٨ علت فساد دندان ٨٩ جلوگیری از ریزش مو ٨٩ عواطف و سلامت معده ٨٩ بیماریهائی که با داروهای گیاهی و میوه جات قابل درمان است ٩١ خواص درمانی بعضی میوه ها و سبزیجات ١٠٠ کلسترول _ رعاف یا خون دماغ ١٠٠ ارم هیجان شدید بر قلب _ داروخانه منزل ١٠٥ فربان قلب در سنین مختلف ١٠٥ فربان قلب در سنین مختلف ١٠٥ قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ١٠٥ فریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸	·	١
خنده وگشاده رو ثی		
عادت. ۱۰۷۰ عادت فساد دندان ۱۰۷۰ علت فساد دندان ۱۰۷۰ عدا فساد دندان ۱۰۷۰ عدا طف و سلامت معده عدا طف و سلامت معده عدا طف و سلامت معده عدا سرمانی بعضی میوه ها و سبزیجات کلسترول ـ رعاف یا خون دماغ ۱۰۷ ۱۰۳ در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید. ۱۰۵ نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر. ۱۰۶ قلب شما نیرومندترین عضو بدن است طریق درمان ریزش مو با ماساژ طریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸		
۷۸ علت فساد دندان ۷۹ جلوگیری از ریزش مو ۸۴ عواطف و سلامت معده ۴ عواطف و سلامت معده ۳ بیماریهائی که با داروهای گیاهی و میوهجات قابل درمان است ۱۰۲ خواص درمانی بعضی میوهها و سبزیجات ۱۰۲ کلسترول _ رعاف یا خون دماغ ۱۰۳ اثر هیجان شدید بر قلب _ داروخانه منزل ۱۰۵ در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ۱۰۵ ضربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ فطر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر ۱۰۶ قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۶ فریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸		
علت فساد دندان ۹۲ جلوگیری از ریزش مو ۸۴ عواطف و سلامت معده ۸۳ عواص درمانی بعضی میوه ها و سبزیجات ۹۱ کلسترول _ رعاف یا خون دماغ ۱۰۳ اثر هیجان شدید بر قلب _ داروخانه منزل ۱۰۳ در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ۱۰۵ فربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر ۱۰۶ قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۶ و تولیسم ۱۰۷ طریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸		
جلوگیری از ریزش مو		
عواطف و سلامت معده		
بیماریهائی که با داروهای گیاهی و میوه جات قابل درمان است. خواص درمانی بعضی میوه ها و سبزیجات کلسترول _ رعاف یا خون دماغ. اثر هیجان شدید بر قلب _ داروخانه منزل. در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید. ضربان قلب در سنین مختلف. نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر. قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است. بو تولیسم. بو تولیسم. طریق درمان ریزش مو با ماساژ.		
خواص درمانی بعضی میوه ها و سبزیجات کلسترول ـ رعاف یا خون دماغ اثر هیجان شدید بر قلب ـ داروخانه منزل در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ضربان قلب در سنین مختلف نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر قلب شما نیرومندترین عضو بدن است بو تولیسم طریق درمان ریزش مو با ماساژ		
کلسترول _ رعاف یا خون دماغ ۱۰۳ اثر هیجان شدید بر قلب _ داروخانه منزل ۱۰۵ در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید ۱۰۵ ضربان قلب در سنین مختلف ۱۰۵ نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر ۱۰۶ قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است ۱۰۶ بو تولیسم ۱۰۷ طریق درمان ریزش مو با ماساژ ۱۰۸		
اثر هیجان شدید بر قلب _ داروخانه منزل. در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید. ضربان قلب در سنین مختلف. نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر. قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است. بو تولیسم. طریق درمان ریزش مو با ماساژ.		
در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید		
ضربان قلب در سنین مختلف		
نظر دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر		
قلب شما نیرومندترین عضو بدن است		
بو تولیسم مو با ماساژ ۱۰۸ المساژ		
طریق درمان ریزش مو با ماساژ۱۰۸		
در ناخوشی تجدید قوا نهفته است		

راهنمای تندرستی برای همه

Y

کک	دوای حقیقی برای تقویت اعصاب _ فایده و ضرر نم
Y11	عكسالعمل بدنها مختلف است
٣١١	طرز جلوگیری از خون دماغ ـ تسکین دندان درد
	رفع شورهسر ـ زنبور و عقربزدگی
717	چراگوشت زیانمند است؟
717	تبخال
	برای رفع چین و چروک
۲۱۳	برای تقویت پوست
۲۱۳	اهمیت خون ـ اختلاف شدت بیماری در افراد
۲۱۳·····	امراض در عنبیه چشم منعکس میشود
Y1F	دنداندرد ـ زغالگرفتگی ـ دلدرد
718	قی و اسهال ـ بدبوئی دهان
718	عادت ماهانه
718	برنامه غذای روزانه طفل
	جوشهای غرور جوانی ـ مسمومیت اطفال از تریاک
	سوختگی
	کوکاکولا از چه ساخته شده و عوارض قلبی
	فوائد بعضی داروها ـ سرکه ـ روغن پارافین
** ······	روغن زيتون ـ روغن تربانتين
	ورنال
	کاموز ـ جوهرتانن ـگنهگنه (کنین)
	کاسکار اساگرادا ـ روغن کرچک
	پرمنگنات ـ هیدروژن پراکسید ـ ید
	موی بینی را نکنید ـ دوستی گردو با ویتامین (C)
	خواص زیره کرمان ـ شربت سفیده تخممرغ
	مارچوبه
Y Y W	اسىدىم رىك ـ ذغال

445	ــ روغن ماهی	خواص برگ گل داودی ـ میخک
777		درمان رماتیسم
448	а	معلومات بهداشتی خود را بیازماثی
444		درباره قلب خود چه میدانید
٧٣.		کرمها و خطر آنها
	***************************************	•
	ماک شیر	
	······································	
	***************************************	•
	متى اطفال	
	مادران	
	رنج ـ بيد ـ بيدمشگ	_
	عصاره شیرین بیانعصاره شیرین بیان.	
	ار عرق گرما	
	يعى انگور	
	يعی الحور	
	گاوزبان	
	مخلصه	
	۷گیاه۷	•
YAA		۱۲ کیاه برای تقویت مو

راهنمای تندرستی برای همه	1 1
757	عرق سیر
YbV	نمک دریای ترگل
Y&A	گلبهار
ی	طرز هضم بعضى از مواد غذا:
Y7Y	
Y7F	
Y77	كليات بهداشت
*V•	مسهلات طبیعی
بد یکی دو روز در ماه غذای طبیعی میل نمائید و به	حنانحه خواسته باش

چنانچه خواسته باشید یکی دو روز در ماه غذای طبیعی میل نمائید و به معده ی خود فرصت استراحت بدهید سری به موسسه تغذیه طبیعی بنفام واقع در خیابان اردیبهشت (تهران) بزنید.

سخنی چند درباره درمان طبیعی

امروزهمردم چنان بخوردن دارو عادت کردهاند که بمجرد احساس کوچکترین ناراحتی بسراغ پزشک میروند و حال آنکه بآسانی میتوانند این نوع ناراحتی ها را با خوردن میوه های لذیذ و یا چند داروی گیاهی درمان کنند.

برخی ازافراد الارمان طبیعی را یک دانش جدید میانگارند حال آنکه چنین نیست. درمان طبیعی از روزگاران قدیم در بین آدمیان معمول بوده و اغلب اوقات نتایج رضایتبخشی داده است. هنوز هم بسیاری از انسانها و کلیه حیوانات از همین طریق استفاده نموده و برای درمان غلب امراض از داروخانه ی طبیعت استفاده میکنند.

درمان طبیعی دارای دو جنبه است: جنبه ی پیشگیری و جنبه ی درمانی. در جنبه اول، هدف تقویت تن در برابر امراض است و در جنبه دوم هدف درمان بیماریهاست. پیروان درمان طبیعی چه برای پیشگیری بیماری باشد و چه برای درمان آن، در هر حال از وسائلی که طبیعت در اختیارمان گذاشته است (مانند آب، آفتاب، میوه ها، سبزی ها و گیاهان داروثی). استفاده میکنند متأسفانه انسانها در اثر تبلیغات کارخانجات داروثی و خوشباوری زیاده از اندازه! (که از نادانی سرچشمه گرفته است) فوائد درمان طبیعی را از یاد برده کورکورانه قرصها و داروهای رنگارنگی که اکثراً بخاطر پول درآوردن ساخته شده است می بلعند. مع ذلک هر روز بیک نوع کسالت دچارند حال آنکه حیوانات با اینکه هیچگونه دوا مصرف نمیکنند رموقع تندرست تر و شاداب تر از آنهایند. چرا؟ برای اینکه حیوانات از روی غریزه میداننددر موقع

۱ - برنارد شاو میگوید سابقاً مردم سخنان کشیشان را صد در صد باور می کردند، امروزه پزشک جای کشیش را گرفته است.

ابتلاءِ به بیماری چه باید بکند. ما بارها مشاهده کرده ایم پرخور ترین سگ و و یاگر به موقعی که مریض میشود، از خوردن حتی لذیذ ترین غذاها خودداری میکند و با خوردن بعضی گیاهان خود را شفا میدهد. حیوانات در موقع بیماری جای دنج و ساکتی را انتخاب میکنند و در آنجا باستراحت می پردازند و روزه میگیرند و احیاناً بعضی علفها و گیاه ها را میخورند و شفا می یابند. خرس موقعی که بیمار میشود زمین را میکند تا ریشه درخت سرخس را بجود؛ حیوانی که مارش گزیده است، گل مار میخورد؛ جانوری که مبتلی به رماتیسم شده خود را در یک جای گرم و پرنور می اندازد و باستراحت میپردازد؛ حیوانی که تب کرده است در یک جای خنک مأوی میگیرد و چیزی غیر از آب سرد نمیخورد تا تبش قطع شود و بهبودی کامل یابد؛ حنک مأوی میگیرد و طوفانی پشتش را بباد میکند تا به گلو و ریه اش صدمه ای نرسد.

از سوی دیگر حیوانات در اثر ضرورتی که برای پیدا کردن روزی خود احساس میکنند دائم در جنگل در تلاشند و گردش دائم آنها موجب تنظیم جریان خون بدنشان میگردد و آنها را از بسیاری از بیماریهایی که بشر بدان مبتلی میشود (مانند چاقی مفرط، تصلب شرائین، فشارخون و بیماریهایی امثال آن) تا یک مدت طولانی مصون نگاه میدارد. در واقع بایدگفت حیوانات وحشی کمتر در اثر بیماری میمیرند و بیشتر طعمه یکدیگر میگردند، ولی بشری که خود را اشرف مخلوقات میداند و بر وحشی ترین حیوانات غلبه یافته است، گور خود را با دندانهای خود میکند و کورکورانه سمهایی را بعنوان دوا در داخل بدن خود میریزد، در حالیکه آن را باید در واقع بخورد دشمنانش بدهد.

بهترین طریق برای درمان اکثر بیماریها امساک و روزه است و اگر از این طریقه استفاده نکر دیم باید لااقل بدواهای گیاهی روی آوریم و بدواهای شیمیائی و عمل جراحی فقط موقعی متوسل شویم که بامراض مهم دچار میگر دیم.

خوشبختانه در دواهای گیاهی همه نوع دوا یافت میشود. در دواهای گیاهی دواهایی و جود دارد که خون را تصفیه میکند و بدینوسیله از سکته قلبی و فشارخون و امراض دیگر خون، جلوگیری میکند؛ دواهایی وجود دارد که بآسانی از رشد و نمو بیماری مثانه ممانعت میکند و شما را از عمل جراحی بی نیاز میگرداند؛ گیاهانی وجود دارد که زخم معده و روده ی شما را بخوبی درمان میکند و همچنین دواهایی ضد مرض قند، سرطان، سل، بیماریهای قلبی، وجود دارد که بقیمت خیلی ارزان در دسترس شما قرار داده شده است.

ولی ما بندرت از این نوع داروها استفاده میکنیم و علاوه بر اینکه دواهای عجیب و

غریب شیمیایی را مصرف میکنیم به پرخوری میپردازیم. در اثر اعتیاد به خوردن غذا در ساعات معین انسان در هنگام بیماری گرفتار این وحشت بیجا میشود که چنانچه تا یک مدت طولانی از خوردن غذا بپرهیزد، ممکن است اتفاق ناگواری رخ دهد، مثلا بمیرد! غافل از آنکه بدن برای مدت کافی مواد غذائی در خود ذخیره دارد و میتواند برای مدتی براحتی بدون غذا بسر برد. اصولاً از بعد از ۲۰ سالگی که دوران رشد تقریباً بپایان میرسد، انسان باید از پرخوری خودداری کند و اگر نه به چاقی و ناراحتی های رنگارنگ مبتلی خواهد شد. خوردن غذای زیاد در دوران سالخوردگی جز ایجاد زحمت و کار زیاد بر معده و خسته کردن آن حاصلی ندارد. در اثر افراط در پرخوری است که انسان قبل از موقع پیر میشود و از بین میرود. زیرا این حقیقت امروز باثبات رسیده است که حداقل عمر یک حیوان پنج برابر مدتی است که برای رشد کامل لازم دارد. مثلا جوجه در شش ماهگی بطور کامل رشد میکند و بآسانی دو الی یک سال عمر میکند؛ سگ در یک سالگی رشد کامل میکند و بآسانی بیش از ۵ سال عمر میکند؛ گاو در دو سالگی برشد کامل میرسد و پس از دو سال و نیم بچه میزاید و ۱۲ سال عمر میکند. و اسب در چهار سالگی برشد کامل میرسد و ۲۰ سال عمر میکند. طول عمر بعضی حیوانات حتی از این نسبت هم تجاوز میکند ولی انسان بالعکس با اینکه حداقل ۲۰ سال احتیاج دارد تا برشد کامل برسد، بندرت بطول عمر طبیعی یعنی ۱۲۰ سال نائل میگردد و علت آن را جز در میل او به انتحار تدریجی که بوسیله خوردن غذاهای ناسازگار، مصرف دارو و پرخوری ایجاد میشود، در چیزی دیگر نمیتوان جستجو کرد.

مکتب درمان طبیعی، معتقد است که بیماری وقتی آغاز میشود که غذای کافی بسلولهای بدن نرسد و یا مواد زائد در بدن جمع شود. در نظر پیروان این مکتب بیماری مانند یک دزد بی خبر به انسان شبیخون نمیزند و تا هنگامیکه ماده مستعد نباشد، میکرب نمی تواند صدمهای ببدن برساند. بنابرین در موقع ابتلاءِ به یک بیماری باید بجای انباشتن بدن با دواهای و غذاهای رنگارنگ، بفکر نجات سلولها بیفتیم و با روزه گرفتن ماده مرض را بسوزانیم. یک طریقه انجام این عمل آن است که بر مصرف مایعاتی که عکسالعمل اسیدی دارند بیفزائیم (از قبیل عصارهی سیب، آب انگور و آب پر تقال) زیرا اینگونه مایعات به صاف کردن خون کمک میکند در حالیکه مواد گوشتی، قندی و نشاسته ای موجب غلظت خون گشته موانعی در جریان میکند در حالیکه مواد گوشتی، قندی و نشاسته ای موجب غلظت خون گشته موانعی در جریان خون ایجاد میکند. طریقه دیگرش خوردن داروهای گیاهی است که اگر چه از نظر درمان

طبیعی مکروه است، باز بهتر از مصرف داروهای شیمیایی شناخته شده است.

درمان طبیعی برای بیماریهایی از قبیل برونشیت، آنفلوانزا، ذات الریه و تنگی نفس هیچگونه دارویی را تجویز نمیکند. درین مورد درمان طبیعی میگوید که باید از مقدار مصرف مواد غذائی که دارای پروتئین میباشد کاست زیرا در نظر این مکتب همانطور که افزایش مقدار نیتروژن در خاک موجب بروز آفات نباتی میشود، همچنان افزایش پروتئین مولد بیماری است. درمان طبیعی برای معالجه بیماریها نه تنها از امساک و میوه و سبزیجات استفاده میکند بلکه از حمامهای مختلف (از قبیل حمام با آب سرد، حمام در آب معدنی، حمام در بخار، حمام در وانهای مخصوص معالجه بیماریها، حمام آفتاب و غیره) حداکثر استفاده را میکند زیرا در نظر پیروان درمان طبیعی برای معالجه بیماری نه تنها بدن باید از داخل بوسیله روزه گرفتن و خوردن غذاهای سبک و زود هضم جارو شود بلکه از خارج هم باید بوسیله تمیز نگاهداشتن مسامات بدن جاروگردد تا جهاز هاضمه، کلیه ور ثنین قدرت کافی برای قلع و قمع بیماری راکسب نمایند.

درمان طبیعی برای اثبات این نکته که داروها غالباً اثرات زیان بخشی دارند، از خود اطبایی که بطریقه درمان عادی بیماران را معالجه میکنند مدد میگیرد و بکمک خود آنها بجنگ این طریقه ی درمان میرود. ذیلا بر سبیل اختصار عقایدی که اطبای امریکا و اروپا در این باره اظهار داشته اند از نظر خوانندگان میگذرانیم:

دکتر وودز هاچنسون میگوید: «تریاک و الکل را از بین بردارید؛ آنوقت خواهید دیدکه در عرض ۴۸ ساعت ستون فقرات معاملات داروئی خواهد شکست».

آلبرت هوبارد میگوید: «پدرم مدت ۲۷ سال طبابت میکرد ولی هرگز مرا با دارو مورد معالجه قرار نداد».

دکتر سرویپام اوزلر عقیده دارد که تقریباً کلیه زهرهای قوی در طبابت بکار برده میشود و این سموم در بعض اعضاء و نقاط بدن جمع شده بتدریج نسوج را خراشیده و آنرا از بین میبرند. قسمت اعظم امراض مزمن بر اثر بکار بردن دوا برای معالجه امراض حاد تولید میگردد!

نقث غذا در سلامتی و بیماری

وقتیکه تن در اثر سوءِ تغذیه مزمن علیل و ضعیف گردید، نه درمان طبیعی و نه درمان طبی هیچیک برای اعاده سلامتی مؤثر نخواهد بود. بهمین جهت برای جلوگیری از ابتلاءِ به بیماری حتی الامکان باید غذاهای مناسب و مفید مصرف کرد و قوانین بهداشتی را رعایت نمود.

اینک مقدمتاً تذکراتی درباره غذا میدهیم:

تن ماشینی است که نیرو و انرژی خود را از غذا بدست میآورد. هرگاه غذا مناسب، کافی و نیر و بخش بود، ماشین تن کارهای خود را به بهترین صورت انجام میدهد ولی هرگاه نقصانی از لحاظ کمی و کیفی در غذا پدید آمد تن رو به تحلیل رفته، بیماری بروز میکند.

نوع و مقدار غذا چنان نقش مهمی در بیماری و سلامتی افراد بازی میکند که حتی بعضی اطباءِ عقیده دارند تنها با تغییر دادن رژیم غذا و مقدار آن، می توان هر نوع بیماری را درمان نمود.

بعقیده این دسته از اطباء برای جلوگیری از ابتلاء به بیماری باید غذای مناسب و بمقدار کافی مصرف کرد. غذای کم جسم را بتحلیل میبرد و غذای زیاد بینظمی هائی در دستگاه گوارش تولید میکند. در مورد اول، غذا باندازه کافی به بدن نمیرسد و در مورد دوم انسداد روده حاصل میشود.

اگر مقدار و نوع غذائیکه میخوریم، مناسب باشد، نه تنها تن از انرژی کافی برخوردار می شود، بلکه دستگاه گوارش هم بطرز طبیعی کار می کند و فضولات بکمک جهاز هاضمه، کلیه و پوست، براحتی دفع میشود. ولی چنانچه نوع غذا بد و یا زیاد و یا نامناسب باشد، تن در دفع فضولات عاجز مانده مبتلا به بیماری میشود.

بدن ما بدو نوع غذا احتياج دارد:

۱ ـ غذاها ثیکه کمک به پرورش انساج و تولید انرژی میکنند.

۲ ـ غذاها ثیکه به سپورهای بدن (یعنی کلیه ها، کبد، پوست و غیره) کمک میکنند که مواد زائده را بخارج دفع نمایند.

هرگاه غذائیکه تناول میکنیم یکی از دو خاصیت فوقالذکر را نداشته باشد، سلامتی تن مختل میگردد و بیماری بروز میکند.

غذاهای مورد نیاز تن را میتوان به شش دسته تقسیم کرد:

۱ - پروتئين.

۲ ـ کاربوهیدرات (مواد نشاستهای و شکری).

٣_ ويتامينها.

۴_ املاح.

٥- آب.

پروتئینها انساج فرسوده را تعمیر میکنند. پروتئینها در غذاهائی از قبیل گـوشت، تخممرغ، پنیر و شیر و حبوبات وجود دارند. در میوهها و سبزیجات وگندم و جو وکلم هم پروتئین وجود دارد منتها بمقدارکم.

کار بو هیدرات ها شامل مواد نشاسته ای، سلولزی و قندی هستند.

مواد نشاستهای در حبوبات و سیبزمینی و هویج بمقدار زیاد وجود دارد.

كار بوهيدراتها مانند پروتئينها اسيدزا هستند و در تن قابل ذخيرهاند.

مواد سلولزی در قشر میوه جات و سبزیجات و حبوبات وجود دارد.

سبزیجات تازه و جوان دارای بهترین نوع مواد سلولزی هستند زیرا این نوع سبزیجات خیلی سهل الهضم بوده مواد مغذی آنها خیلی زود به بدن جذب میگردد و مواد قندی بیشتر در نیشکر چغندر، عسل، شیر و میوه جات و جود دارد چربیها هم مانند پروتئین ها و کاربوهیدرات ها اسیدزا هستند اگر چه برای تن خیلی لازمند ولی زیادی مقدار چربیها اختلالات مهمی در بدن ایجاد میکند. کمی مقدار آن هم مضر است زیرا تولید ضعف و افسردگی میکند.

ویتامینها در سبزیجات و میوه جات بمقدار زیاد وجود دارند ولی در سبزیجات پخته، مقدار آنها رو بکاهش میگذارد حرارت آتش و بیکربنات دوسود موجب کاهش مقدار آنها

میشود.

بنابراین هر چه غذا بیشتر پخته شود، کمتر ویتامین دارد. در ممالک متمدن بعلت کمبود ویتامین در غذا، مردم قرصهای ویتامین، روغن ماهی و یا عصارهی پرتقال میخورند.

ولی متأسفانه طریقه ی فوق برای برطرف کردن کمبود ویتامین مناسب نیست. بسهمین جهت اکثر افراد در کشورهای متمدن غالباً مریض و علیلند و مخصوصاً دچار کسالتهای عصبی که از کمبود ویتامین (ب) سرچشمه میگیرد می گردند.

پنج درصد بدن ما از املاح است. این املاح عبار تند از: کلسیم، فسفر، سدیم، پتاسیم آهن و غیره...

کلسیم در شیر و پنیر بمقدار زیاد وجود دارد. سولفور در تخممرغ و شیر و پنیر یافته میشود.

آهن بمقدار زیاد در چغندر، جگرسیاه، اسفناج، نان و اغلب میوه جات وجود دارد.

بعضى ازاملاح (از قبیل سدیم، پتاسیم، و کلسیم) تأثیرات سوئی که کاربوهیدراتها و پروتئینها با تولید اسید ایجاد میکنند برطرف مینمایند. بهمین جهت کسانیکه در خوردن غذاهای پروتئین و کاربوهیدرات دار، افراط میکنند باید با مصرف سدیم و پتاسیم و کلسیم اثرات سوء این نوع مواد را برطرف نمایند.

فقدان املاح کافی در بدن موجب اختلالات مهمی میشود. اثرات سوءِ فقدان املاح مخصوصاً در گردش خون و غدد مترشحه داخلی بیشتر هویدا میگردد بدتر از همه اینستکه عمل گوارش مختل گشته، بدن در جذب مواد مغذی باندازه کافی، عاجز میماند در نتیجه ضعف بنیه بروز کرده، موجبات پیدایش امراض مهم میگردد.

علی رغم اهمیت فوق العاده ای که تغذیه در بدن دارد، انسان بیش از حیوانات دیگر ناپر هیزی نموده و بجای اینکه خوراک خود را محدود بمیوه و سبزی (که غذای طبیعی اوست) بکند همه چیز خوار شده است. بهمین جهت انسان بیش از هر حیوان دیگر در معرض بیماری قرار گرفته و غالباً گور خود را با دندان خود میکند.

انسان نه تنها غذاهای نامناسب میخورد بلکه برای تحریک اشتها بمقدار زیاد ادویه جات که معده را خسته میکنند مصرف مینماید و برای اینکه معده ی خسته خود را بحرکت وادارد، دار و میخورد و بدین ترتیب آن را خسته تر و بیمار تر میسازد.

چرا مردم از سوء تغذیه دست بر نمیدارند؟

به سه علت مردم باین درد مبتلا هستند و این علل عبارتند از:

۱ - عادت: مردم از طفولیت عادت کرده اند غذاهای مضر از قبیل قهوه، چای، گوشت، و غیره بخورند. ترک عادت هم موجب مرض است!

۲ - جهالت: اکثریت از فوائد و مضار غذا بی اطلاعند. در نتیجه هر چه بدستشان میرسد میخورند و مریض میشوند.

۳- تسلط روح سوداگری: سوداگران برای بدست آوردن مشتری مواد غذائی را رنگین و خوش طعم میکنند و با بسته بندی کردن آنها در قوطی، بر مضار آنها میافزایند.

حالا باید این مسئله را حل کرد، چه غذاهائی سازگار و چه غذاهائی ناسازگار است؟

گوشت از غذاهای ناسازگار است اگر گوشت بمقدار بسیار کم بعنوان چاشنی استعمال شود چندان بتن زیان نخواهد رسید ولی افراط در مصرف آن اختلالات مهمی در بدن ایجاد میکند که بهیچوجه قابل جبران نیست.

چراگوشت مضر است؟ گوشت بدو علت ضرر دارد: یکی بعلت آنکه رودههای ما برای هضم گوشت مناسب نیست و بهمین جهت گوشت در رودههای ما متعفن میگردد و زهر ترشح میکند. علت دیگرش آنستکه گوشت بمقدار زیاد پروتئین دارد که اسیدزاست و زیاد شدن اسید در بدن نیز ضرر دارد.

پس از گوشت، مصرف زیاد تخم مرغ هم مضر میباشد اگر هر هفته بیش از سه تخم مرغ مصرف شود کار فوق العاده بر کلیه تحمیل میکند و ممکنست عفونت معدی ایجاد نماید و عملیات دستگاه گوارش را مختل سازد.

شیر بعلت داشتن کلسیم و بعضی املاح و قلیائی بودن و داشتن پروتئین بحد اعتدال، غذای سودمندی است. ولی حتی در مصرف شیر نباید زیاده روی شود. افراط در مصرف شیر امراضی از قبیل رماتیسم، لوزتین، آماس غده بناگوش و اختلالات غدد مترشحه داخلی را تولید می کند.

پنیر غذای بسیار مفیدی است زیرا بمقدار زیاد کلسیم و فسفات دارد، ولی پنیر نباید زیاد نمکین و چرب و کهنه باشد.

فندق و بادام و پسته دارای املاح مغذی هستند و مصرف آنها بمقدار کم مفید است بشرطیکه خیلی خوب جویده بشوند.

نان بتنهائی دارای تمام املاح و ویتامین هاست مخصوصاً بمقدار زیاد ویتامین (ب) دارد

ولی بشرطی که از گندم خالص تهیه و سبوس آن گرفته نشده باشد. زیرا قسمت اعظم ویتامین آن در سبوسش نهفته است هر چه نان سفید تر باشد کمتر مغذی است بهمین جهت نانهای قندی نه تنها مفید نیستند بلکه مضرند و باید در مصرف آن حد اعتدال را رعایت کرد. شکریکه در میوه جات موجود است برای تن بی زیان است، ولی شکر مصنوعی مضر میباشد بدینجهت باید از افراط در خوردن شکلات، شیرینی و مواد قندی خودداری کرد مخصوصاً باید به بچهها که شیرینی را خیلی دوست میدارند کمتر شیرینی مصنوعی داد و بیشتر آنها را بخوردن میوه جات معتاد ساخت.

از زیاده روی در مصرف چربیها هم باید خودداری کرد.

نظر باینکه چربی بمقدار کافی در حبوبات و سبزیجات وجود دارد باید از خوردن غذاهای بسیار چربکه موجب تسراکم چربی زیبادی در تمن میگردد، خودداری کرد.

سبزیجات بهترین منبع سلولز و ویتامینها و مواد قندی قابل حل، پروتئین نباتی و املاح میباشد برای برطرف کردن کمبود ویتامین و کلسیم و آهن باید سبزی زیاد مصرف کرد. سبزیجات قلیازا هستند و حبوبات اسیدزا. بهمین جهت همیشه باید برای ایجاد موازنه غذائی با حبوبات به مقدارکافی سبزی مصرف نمود. میوه ها را میتوان به سه دسته تقسیم کرد:

۱ ـ میوه های اسیدی از قبیل پرتقال، لیمو، آناناس و توت فرنگی.

۲ - میوه هائی امثال سیب، گلابی، انگور، گیلاس و گوجه فرنگی.

٣- ميوه هاي خشك مثل خرما، انجير، مويز وكشمش.

علت مزه ی ترش میوه های اسیدی وجود املاح اسیدی است. مهمترین این املاح، اسید مالیک است که در سیب و گلابی وجود دارد و همچنین اسید تار تاریک و اسید سیتریک است، اولی در انگور و دومی در پر تقال، لیمو و انگور وجود دارد. در بدن انسان املاح اسیدی میوه بدو قسمت تقسیم میشوند: قسمت قلیائی و اسیدی. قسمت اسیدی سوخته شده و از بین میرود ولی قسمت قلیائی باقی میماند. لیمو ترش بعلت داشتن اسید بمقدار زیاد، برای احتراق بمقدار اکسیژن بیشتری احتیاج دارد بهمین جهت لیمو ترش برای افرادیکه مبتلا به اختلالات جریان خون هستند مضر است و اینگونه آفراد باید لیمو ترش را با احتیاط مصرف کنند و اگر نه بمسمومیت خاصی که ناشی از افراط در خوردن لیمو ترش است مبتلا میشوند.

بطوركلي ميوه ها داراي مقدار كم كلسيم و مقدار زياد پتاسيم هستند. در بين ميوه ها انجير

و سیب از لحاظ کلسیم غنی هستند.

از لحاظ مواد قندی، انگور ۲۰ درصد و سیب و گلابی ۲ الی ۸ درصد و میوه های خشک ۴۰ الی ۵ درصد قند دارند.

علاوه بر مواد فوق، میوه ها دارای و یتامین و مواد سلولزی هستند که برای بدن فوق العاده لازمست.

این بود خلاصهای از مواد غذائی مورد نیاز تن. اینک بر سبیل اجمال درباره رژیم صحیح غذائی صحبت میکنیم.

نخستین موضوعی که باید در این باره مورد توجه قرار بگیرد اینست که باید دید موازنه در بین اجزاء مختلف غذا برقرار هست یا نه. در نظر اطبائیکه بر طبق اصول طب رسمی کار میکنند مفهوم موازنه اینستکه نسبت به پروتئینها، مواد نشاسته ای و چربیها باید بشرح زیر باشد:

پروتئين: ٣ و نيم آونس.

چربیها: ۳ و نیم آونس.

مواد نشاستهای: ۱۲ و نیم آونس.

علاوه بر مواد فوق باید ویتامین، سبزی و میوه باندازهٔ کافی مصرف بشود ولی در نظر کسانیکه بر طبق اصول در مان طبیعی به معالجه امراض میپردازند. مفهوم موازنه رژیم غذائی اینستکه نسبت ترکیب اسیدی و قلیائی غذا متعادل باشد. در نظر این عده، مصرف میوه و سبزی بمقدار نسبتاً زیاد و اجتناب از زیاده روی در مصرف مواد نشاسته ای این تعادل را برقرار میکند. البته میوه و سبزی باید اکثراً خام مصرف شود زیرا وقتیکه پخته شود، مقداری از خواص خود را از دست میدهد.

هواخواهان درمان طبیعی، با مشروبات (اعم از الکلی و یـا غـیرالکـلی) و هـمچنین ادویه جات مخالفند زیرا این نوع مواد بزرگترین عاملی هستند که موازنه را بر هم میزنند.

همچنین با ویتامین و املاح مصنوعی مخالفند این نوع ویتامینها و املاح نیز برای تن مضرند.

باید بدانیم هر لقمه ایکه در دهان میگذاریم بما یا سود میرساند یا زیان. راز تندرستی و طول عمر در تغذیه صحیح نهفته است. غذا باید نه تنها از لحاظ کمیت بلکه باید از لحاظ کیفیت هم مناسب و کافی باشد. با خوردن غذاهای مناسب نه تنها میتوان از ابتلاء به بیماری اجتناب

کرد بلکه میتوان بسیاری از بیماریها را درمان نمود.

بعقیده نگارنده، طب موقعی واقعاً پیشرفت کرده است که بتواند جمیع امراض را با رژیم غذائی بدون استفاده از دارو درمان کند.

عوامل بیماری

١- ما زياد ميخوريم!

تندرستی یعنی در حالت طبیعی بودن فعالیت جسم در اثر پیروی از قوانین طبیعت. مرض بر اثر نقض این قوانین تولید میگردد. اگر مریض شدیم، دوباره می توانیم تندرست گردیم بشرطی که علت مرض را پیدا کرده از راه درمان طبیعی آنرا از بین ببریم. برای این منظور باید از نیروی شفا دهنده ای که در درون ماست کمک بطلبیم.

برای بکار انداختن این نیرو عللی راکه موجب مرض شده، باید از میان ببریم. غالباً ریشه این علل غذاست.

بعبارت دیگر مرض یا بر اثر پرخوری تولید میشود و یا بر اثر نخوردن غذاهای مورد نیاز بدن و یا خوردن املاح سمی و غذاهای ناسازگار و غذاهای فاقد مواد حیاتی و یا غذاهای گندیده، عواطف منفی «مثل خشم و اندوه» و عادات بد و ضعف مزاج رد مهمی در تولید بیماری بازی میکنند.

خود میکرب مرض تولید نمیکند اگر خود میکرب مرض تولید میکرد هیچکس سالم نمیبود زیرا ما هر روز یک مقدار زیاد از همه جور میکربها را میخوریم. با وجود این، همه مریض نمیشویم چرا؟ چون تن اشخاص سالم قوه آنرا دارد که میکربها را در خود نابود کند، ولی آنانکه بر اثر نقض قوانین طبیعت علیل گشته اند مریض میگردند.

بقول یک دانشمند فرانسوی برخلاف آنچه پاستور تصور کرده، میکرب کوچکترین موجود زنده نیست بلکه خود میکرب مرکب از موجودات ذرهبینی متعدد دیگر است که «میکروزیما» خوانده شدهاند. این «میکروزیما» در موقعیکه سلولهای تن درست کار میکنند، صدمه ثی به تن نمیرسانند بلکه با سلولهای دیگر همکاری میکنند ولی همینکه اختلالاتی در

جهاز هاضمه رخ داد موقع را غنیمت شمرده دسته دسته بانقلاب میپردازند و این دسته ها همان میکربها هستند که پاستور کشف کرده. برای اینکه ومیکروزیماه بصورت اول در آیند باید اولا با امساک کثافاتی را که در تن جمع شده دفع نمود و سپس یک رژیم مناسب اتخاذ کرد، چرا باید روزه گرفت ؟ برای اینکه در موقع گرفتار شدن بمرض تمام نیروی تن صرف دفع مواد مضره میگردد لذا روانیست در چنین موقع غذاهای سنگین بخوریم بقول یکی از حکماء جهاز هاضمه در موقع سلامتی مثل اسفنج مواد را بخود جذب میکند و در موقع بیماری مواد زائده را دفع مینماید. چون در آن واحد نمیتوان دو کار را انجام داد. لذا روانیست موقع بیماری با خوردن غذاهای سنگین فعالیتهای دفاعی جهاز هاضمه را عقیم گذاشت برای اینکه درخت مرض بوجود نیاید، باید تخم آنرا نابود کنیم. بچه وسیله میتوان تخم مرض را از بین برد؟ بوسیله نامساعد کردن زمینه (یعنی بوسیله پاک کردن تن از مواد زائده و کثافات). بنیاد هر مرض مزمن با اختلالات جهاز هاضمه همراه است. لذا گفتهاند که معده کانون امراض است میرساند. مثلا اگر کسی بر اثر فقدان مواد مورد نیاز تن ضعیف البنیه شده باشد بجای سود، زیان میرساند. مثلا اگر کسی بر اثر فقدان مواد مورد نیاز تن ضعیف البنیه شده باشد روزه بگیرد، پیداست بیش از پیش ناتوان گشته و ممکنست از بین برود.

ولی ما غالباً بیش از اندازه میخوریم. بقول ناپلئون ما هر قدر هم کم بخوریم باز زیاد خورده ایم. فقراءِ غذاهای گندیده بمقدار زیاد میخورند و اغنیاءِ غذاهای سنگین. لذا می بینیم هر دو طبقه گرفتار امراضند در صور تیکه اگر فقراءِ غذاهای ساده را باندازه ثی که مورد نیاز تن است بخورند، بهیچوجه مریض نخواهند گردید و همینطور اغنیاءِ اگر از پرخوری دست بکشند سالم خواهند بود. (الحمیة من الاکل رأس کل دواء و الاسراف فی الاکل داء) یعنی دوای دواها، کم خوردن است و پرخوری مرض است حق با ابن سینا است که میگوید: احذر طعاماً قبل هضم طعام. یعنی (قبل از هضم طعامی از خوردن طعام خودداری کن) باید گرسنگی را تسکین دهیم نه اشتها را یا اقلا اشتهای غالب را از اشتهای کاذب تشخیص دهیم... گرسنگی بهترین خورشهاست و شکم بهترین آشپزخانه ها...

ترا بحفظ وجودت اگر نظر باشد دهن ز معده نباید بزرگتر باشد

برای اینکه بدانیم چه موقع براستی گرسنه هستیم کافیست از خوردن غذا تا وقتی خودداری نماثیم که گرسنگی شدیدی در خود احساس نموده و میل بغذا پیداکنیم که ساده ترین غذاها «مثلا نان و سبزی» را با رغبت تمام بخوریم.

باید فرق گذاشت بین اشتهای حقیقی و اشتهای کاذب. اشتهای کاذب، بر اثر عادت بخوردن غذا در اوقات معین پدید میآید. مولد اشتهای حقیقی گرسنگی است. پس وقتی باید غذا خورد که براستی گرسنه هستیم نه اینکه بر حسب عادت روزانه، ولو سیر باشیم غذا بخوریم. گرسنگی نشانه کم شدن انرژی تنست. فقط در موقعیکه گرسنگی روی میآورد تن نیاز فوری بغذاهای مورد نیاز دارد که باید زود تر فراهم گردد وگرنه بر اثر صرف انرژی اندوخته، قوای تن تحلیل میرودورنجوری دست میدهد. ولی غذابایدباندازه خورد تا آنچه میخوریم هضم گردد و مواد لازمه جذب بدن شود وگرنه در صور تیکه بیش از اندازه بخوریم، جز اینکه بر جهاز هاضمه کار اضافی تحمیل کنیم و آنرا فرسوده گردانیم، سود دیگری بخود نخواهیم رساند.

و اما اشتهای حقیقی چیست؟ اشتهای حقیقی حالتی است که در تن پدید میگردد پس از گرسنگی حقیقی و با خوردن غذا (ولو نان خالی باشد) رفع میگردد. ولی اشتهای کاذب بر اثر پرخوری تولید میگردد و شناختن این نوع اشتها قدری دشوار است. فقط میتوان گفت در این نوع اشتها، شخص فقط چیزهای خوشمزه را میخورد. پس تا هنگامی که شدیداً میل بخوردن ساده ترین غذاها نکردید غذا نخورید و وقتیکه اشتهای حقیقی تولید گشت، غذا را با شادی بخورید زیرا خوشی در تسریع هضم و جذب غذا رل مهتی بازی میکند. نباید اشتها را بوسیله خوردن ترشی یا غذاهای بسیار لذیذ برانگیخت، چراکه در اینصورت ناچار به پرخوری پرداخته و بسوء هاضمه مبتلا میگردیم. پس از خوردن غذا باید کمی استراحت کرد. بهتر

يا ديابت مبتلا هستند بايد اندكى پس از صرف غذا بورزش ملايم اقدام كنند.

هنگام خوردن غذا باید رعایت این چهار اصل را بکنیم:

۱ - بیش از اندازه نخوریم و مخصوصاً در خوردن غذاهای پروتئیندار افراط نکنیم.
 (این دستور را مخصوصاً افراد سالخورده باید رعایت کنند).

۲ ـ باید غذاهای نشاسته ثی ،گوشت و یا هر غذائی که عملیات اسیدی لازم دارد، نخوریم. ۳ ـ غذاهائی مانند نان قندی و شیرینی و کنسروها و هر غذائی که در اثر پخت و پز زیاد از مواد حیاتی محروم گشته حتی المقدور کم بخوریم.

۴ ـ غذا را باید خوب بجویم مخصوصاً غذای نشاسته ثی را (مثل نان) چون قسمت اعظم مردم، نوع غذاها را نمی شناسند لذا همان بهتر که در هر وعده یک نوع غذا بخورند. خوردن غذاهای متنوع هنگامی مفید است که خورنده، غذاشناس باشد و بداند که چه میخورد. ولی آنکه از غذاشناسی اطلاعی ندارد بهتر است که هر بار بیش از یکی دو نوع غذا نخورد و معده خود را با غذاهای ناسازگار مملو نسازد.

ضمناً بی مناسبت نخواهد بود اگر در پایان این مقاله حکایتی از کتاب «نیرومندی» نقل کنیم:

«یکی از دکترهای معروف، هر وقت بعیادت بیماران ثروتمند خود میرفت، قبلا بآشپزخانه سری میزد و خطاب به آشپزها چنین میگفت: «دوستان صمیمی، من از خدمات مهمی که شما برای ما پزشکان انجام میدهید ممنونم. در حقیقت چنانچه هنر مسموم ساختن شما نمیبود، در دانشکدهٔ پزشکی بزودی بسته میشد.»!

٢- ما بد ميخوريم!

مثلی میگویند «پدر مرض هر چه بخواهد باشد، مادرش حتماً غدای بد است» اینکه چقدر غذا در تندرستی تأثیر میکند امری است آشکار و لذا در انتخاب غذا نباید فریب رنگ و بو و مزه را خورد بلکه باید دید غذائی را که میخوریم چه خواصی دارد و چه تأثیری در تندرستی ما دارد. بسیاری از غذاهای خوشمزه علاوه بر اینکه ماده غذائیت ندارد، بتن زیان میرسانند (مثل نانهای قندی و مشروبات الکلی) و چه بسا غذاهای بدمزه ثی که سود فراوان

میرساند برای اینکه از لحاظ غذائیت خوراکها غنی باشند، باید آنچه در آشپزخانههای انسانی ساخته میشود، با احتیاط بمصرف رسانیم. شیرخشک، کمپوت، ساردین و کنسروها و انواع غذاهای دیگر راکه آدمی درست میکند باید با احتیاط خورده شود.

هر روز ما مقداری انرژی مصرف میکنیم و هر روز چندین هزار سلول از دست میدهیم. برای جبران این تلفات باید غذا باندازه ثی که لازم است بخوریم و اگر نه تعادل بهم میخورد و مریض میگردیم. حتی ممکن است، سرمایه زندگی را از دست بدهیم.

تندرستی ما بسته باینست که هر روز چه میخوریم، چه مقدار میخوریم و چطور میخوریم و بخوریم و بخوریم و بخوریم و بخه عاداتی معتادهستیم و دچار چگونه عواطفی گشته ایم، ولی مهمترین رل را غذا بازی میکند. باید هر روز مواظب باشیم چیزهائی راکه میخوریم، مضر نبوده شامل مواد لازم باشد تا نسوج از مواد لازم بی بهره نماند. باید از خوردن غذاهائی که موجب اختلال جهاز هاضمه میگردند سخت خودداری کنیم.

غذاهای فاسد مانند زهر است. نخوردن کمپوت و پنیرهائی که از کشورهای خارجه وارد میشود، بهتر است. زیرا اغلب این غذاها گرچه خوشمزهاند، ولی فاسد و مضرند و فاقد مواد حیاتی هستند. مواد حیاتی را فقط در میوه و سبزیجات می توان یافت. در خوردن چنین غذاها باید متوجه بودگندیده یا خام نباشد مخصوصاً گندیدگی اثر بسیار بدی در معده دارد.

میوههای خشک بسیار مفیدند و در زمستان باید از این جور میوهها، استفاده کرد. اعراب بدوی با اینکه فاقد طبیب و وسائل درمان هستند اغلب زیاد عمر میکنند، چرا؟ زیرا شیر شتر و خرما و نان جو که سه غذای مغذی هستند میخورند و در هوای آزاد یک زندگی آرام و بی دغدغه را میگذرانند. ما نه فقط بوسیله پختن غذاهای طبیعی مواد حیاتی آنرا از بین میبریم بلکه گاهی حتی قبل از پختن، آنرا از غذائیت محروم میگردانیم مثلا نان سفید که از آرد بدون سبوس تهیه میشود، دارای دو نقص است: یکی اینکه چندان غذائیت ندارد. دوم اینکه چون سبوس ندارد سهل الهضم نیست. به بینید چقدر اشتباه میکنیم که سبوس را که دارای غذائیت است بحیوانات میدهیم و خود آرد بی سبوس را، پس از بین بردن مواد حیاتی آن، میخوریم. اگر حیوانات میدانستند که ما چه میکنیم بریش ما می خندیدند!

از طرف دیگر سبزی و حتی میوه را میپزیم و این یک اشتباه بزرگ دیگر است زیرا گذشته از اینکه در اینصورت نیروی حیاتی آنها از بین میرود ترکیب شیمیائی آنها هم تغییر می یابد مثلاگو جهفرنگی خام خیلی کم «اگزالیک اسید» دارد ولی گو جهفرنگی پخته گذشته بر عوامل بیماری

اینکه نیروی حیاتی خود را از دست داده بمقدار زیاد از این اسید، داراست.

باید اذعان کردکه ما غذا را از روی هوس میخوریم نه بمنظور رفع احتیاجات تن. هر چه خوشمزه است میخوریم. چه مضر باشد و چه سودمند. خوردن را مقصد قرار داده ایم حال آنکه خوردن وسیله ئی است برای حفظ تندرستی و نیرومندی لذا عجب نیست اگر پی در پی مریض میشویم.

برای اینکه تأثیر کیفیت غذا در تندرستی بهتر روشن شود، توجه خوانندگان را بمطالب زیر جلب میکنیم:

سیکها و پاتانها در همان محیطی که اهالی مدرس (شهری است در جنوب شرقی هندوستان) زندگی میکنند، بسر میبرند. با وجود این قامت اهالی مدرس بسی کو تاهتر از قامت پاتانها و سیکهاست. سر این اختلاف چیست؟ پس از تحقیقات زیاد معلوم شده که این اختلاف بر اثر مختلف بودن غذاهای پاتانها و سیکها و اهالی مدرس است.

غذای روزانه سیکها عبارتست از ماست و مقدار کمی گوشت و مقداری زیاد سبزی و سیب زمینی و نان و حال آنکه غذای اهالی مدرس عبارتست از برنج و فلفل هندی و تمرهندی و ماهی خشک شده.

چون سروابوت ما ک کاریسون این اختلاف را ملاحظه کرد، در صدد آزمایش برآمد. در لابراتوار او دوازده قفس بود که پر از موشهای سفید بود این موشها با اینکه اخلاف یک اجداد بودند، شباهتی باهم نداشتند. در قفس اول مثلا یک موش فربه بود که دارای موهای خشن و رفتار پرشرارت بود غذای این موش موقعی که از شیر گرفته شد عبارت بود از نان سفید، مربا، گوشت گاو پخته، ماهی جوشانده شده، سبزی جوشانده شده، چای دم کرده. در قفس دیگر موشهایی بودند که غذایشان همان غذا بود که سیکها و پاتانها میخوردند. اینها باندازه موشهای قفس اول درشت و فربه بودند، ولی مویشان صاف و نرم بود و طبعی صلحجو و آرام داشتند.

در قفس سوم موشهای کو تاه قامت و نسبتاً کو چک بودند. این موشها غذایشان شبیه غذای اهالی مدرس بود. کمی بالاتر قفسی بود پر از موشهای کو تاه قامت ولی تنومند که موی چرب داشتند و سبیلشان پرپیچ و تاب بود این موشها دارای طبیعتی بودند که فرانسویان دارند زیرا غذای فرانسوی میخوردند.

ایشان همسایگانی داشتند کو تاه قامت ولی بسیار پرطاقت و فعال و چابک که آنی در یکجاقرارنمیگرفتند.اینهاغذایژاپونیمیخوردند و بالطبع طبیعت ژاپونی در آنها راه یافته بود.

از حقایق فوق میتوان پی برد غذا چقدر در جسم تأثیر دارد.

جای بسی تعجب است که قانون از طرفی ارسنیک و کوکائین و مرفین را منع کرده و از طرف دیگر فروش سمهای گوناگون بنام «دوا» و کنسرو و سیگار را آزادگذاشته است!

موقع خوردن غذائی باید لااقل بدانیم چرا میخوریم، چه میخوریم، چه مقدار میخوریم و چطور میخوریم. نیرومندی تن بسته بمقدار غذائیکه روزانه خورده میشود نیست. بلکه مربوط باینستکه چه مقدار از این غذا جذب بدن میگردد. کسیکه زیاد میخورد تا چاق شود کار خوبی نمیکند چه اگر جهاز هاضمهاش درست از عهدهٔ جذب و دفع غذا برنیاید، غذا در معدهٔ ناتوانش متعفن گشته سموم گوناگون تولید میکند و این سموم زمینه امراض را فراهم میکند.

در پایان ذکر این نکته را لازم میدانم که مسمومیت غذائی دو نوع تواند بود:

۱ ـ یک نوع مسمومیت موجب ضعف کبد و خرابی جریان خون میشود.

۲ ـ مسمومیت دیگر باعث چاقی زیاد و کندی حرکت بدن میشود.

در بین غذاها ثیکه در مسمومیت کمک میکنند باید قند، الکل و گوشت را نام برد.

گوشت بعلت داشتن مقداری زیاد ازت و سموم (مانند پتومائین و لوکومائین) را مستعد بیماری میکند. اشخاص گوشتخوار نه تنها غالباً دچار اختلالات جهاز هاضمه هستند، بلکه گرفتار رماتیسم، دردسر، امراض جلدی و چاقی میباشند. گوشت بعلت داشتن مقدار زیاد آلبو ئیدی اثرات بسیار سوئی در کبد و کلیه که قادر نیستند این نوع سموم را دفع کنند میگذارد. اینک مقاله شیرین و جالبی را که ولتر در «فرهنگ فلسفی» خود درین باره نوشته است ذیلا ترجمه میکنیم:

فرض کنید که شاهزاده خانم زیبائی که از علم تشریح کاملا بی اطلاع است یا بر اثسر پرخوری مریض شده و یا بر اثر عدم اعتدال در رقص و یا افراط در کارهای دیگری که شاهزادگان انجام میدهند رنجورگردیده و فرض کنید طبیب باین شاهزاده خانم میگوید:

خانم، برای اینکه تندرست باشید لازمست که مغز شما بیک نخاع سالم متصل باشد و این نخاع باید از دو طرف پانزده جفت نسج عصبی داشته باشد و قلب شما باید منظماً باز و بسته شود و خونی که داخل شرائین میگردد، روزی ۲۰۰ بار در تن جریان یابد. این خون که سرعت جریانش سریعتر از جریان رودرن است، باید مواد زایده را از بین ببرد.

شاهزاده خواهدگفت:

بسیار خوب آقای دکتر، برای منظم کردن جریان خون، شاه بشما پاداش خوبی خواهد

داد. بنابراین از این کار غفلت نکنید تا من آسوده باشم.

پزشک - والاحضر تا، فرمانهائی که به بنده میدهید، باید بخالق بدهید. آن یگانه نیرو ثی که میلیونها سیاره راواداشته گردمیلیونها ستاره بگردش در آیند، نیزراه جریان خون شما را تعیین میکند.

شاهزاده - چه! آیا با اینکه ادعا داری که پزشک هستی نمیتوانی دستوری بمن بدهی؟ طبیب - خیر، والاحضرتا، ما فقط میتوانیم شما را از بعضی اعضاء محروم کنیم ولی نمیتوانیم چیزی بر تن شما بیفزائیم. نوکران شماکاخ شما را جارو میکنند ولی کسی که آنرا ساخته، معمار است. اگر والاحضرت پرخوری کرده اید من میتوانم با مسهل روده هایتان را پاک کنم. این یک جاروست که بوسیلهٔ آن درون شما را پاک میکنم. اگر مبتلا بسرطان هستید پستانتان را قطع میکنم ولی نمیتوانم پستان دیگری بشما بدهم. اگر بسنگ مثانه مبتلا هستید، من میتوانم شما را از شر آن نجات دهم اگر پای شما بغانقاریا مبتلا شد، میتوانم آن را قطع کنم خلاصه، ما طبیبان عیناً مثل دندانساز هستیم که میتواند دندانی را بکشد ولی نمیتواند یک دندان سالم بجای آن بگذارد.

شاهزاده - شما مرا بهراس انداخته اید زیرا تصور میکردم شما اطباءِ میتوانید کلیه امراض را معالجه کنید.

طبیب - ما فقط امراضی را میتوانیم معالجه کنیم که خود بخود معالجه میشوند! شاهزاده - پس اینهمه داروها و حبها برای چیست؟

طبیب - اینها اختراع شده برای بدست آوردن پول و دلخوشی بیماران. چه، در واقع طبیعت طبیب حقیقی است.

شاهزاده - پس درمان در چیست؟

طبیب- بشماگفتم که راه رهائی از مرض، پاک نگهداشتن خانهای است که ما نمیتوانیم نظیرش را دوباره بسازیم. چیزهائی که میدانید بشما میسازد بحد اعتدال بخورید. چه چیز است که بهضم غذا به بهترین وجه کمک میکند؟ ورزش است. چه چیز است که نیروی تن را تجدید میکند؟ خواب است. چه چیز امراض غیرقابل علاج را از شدت میکاهد؟ بر دباری است.

چه چیز بنیه ضعیف را قوی میگرداند؟

هيچ ...»

همانطور که ولتر گفته، پاکی معده ریشهٔ تندرستی است ولی در صورت ابتلاءِ بیماری دواهای نباتی بمراتب بیزیان تر از داروهائی است که از املاح ساخته میشود زیرا:

طبیعت املاح مختلف را غذاهای سبزیجات و درختان گردانده و سبزیجات و میوه جات را غذای حیوان. لذا برخلاف نقشهٔ طبیعت رفتار کرده ایم اگر املاح را با هم ترکیب نموده آنرا برای معالجه امراض (که خود بر اثر نقض قوانین طبیعت تولید میگردد) بکار بریم. بنابراین اگر بخواهیم دواثی بخوریم باید دوای نباتی باشد.

لذا طب یونانی و هندی و چینی که نباتات را دوا قرار داده اند بمراتب بهتر از طب اروپائی است بلکه باید گفت اولی اگر سودی نرساند، زیان کمتر میرساند ولی دومی اگر سودی نرساند زیان میرساند. هنوز پزشکان اروپائی در نیافته اند که طبیعت جهاز هاضمه آدمی را برای حل و هضم مواد املاحی درست نکرده است لذا می بینیم کسانیکه دواهای اروپائی زیاد میخورند، هر روز بیک درد تازه گرفتار میشوند و بیماری چنان بر آنان غالب میگردد که همیشه احساس رنجوری میکنند و با خوردن دواهای اروپائی ممکنست سموم گوناگون در انساج و روده شما راه یافته و اعضاء رئیسه را بر اثر فعالیت زیاد برای از بین بردن این سموم ضعیف میکند. در نیجه بامراض خطرناک دچار شده و برنجوری دائم مبتلا خواهیدگشت.

٣- دوازياد مصرف ميكنيم

غذا اگر ناسازگار و سمی و یا اضافه بر مقدار لازم خورده شود و تن توانائی دفع یا هضم این غذاهای اضافی را نداشته باشد در اینصورت شخص بنسبت شدت و ضعف سمیت و امتلاء معده، مریض میشود. طبیعت برای از بین بردن این مواد زائده و سمی، تب و عرق و دمل و جوش و غیره پدید میآورد. پزشک این علائم راکه معلول مرض هستند، علت انگاشته دواهای گوناگون برای از بین بردن معلولها میدهد در صور تیکه بعلت اصلی که جمع شدن مواد زائد باشد اصلا توجه نمیکند.

در نتیجه مبتلایان بامراض ساده بامراض خطرناک مثل (رماتیسم و نقرس و آپاندیست) مبتلا میگردند. بروز دمل و جوش و معلولهای دیگر نشانه کوششی است که طبیعت برای دفع این مواد ظاهر میکند. ما باید بوسیله پرهیز و امساک و خوردن غذاهای مناسب موجب شویم طبیعت بهتر بتواند در کوشش خودکامیاب گردد. نه اینکه مجاهدتهای آنرا بیش از پیش بلا اثر گردانیم و بوسیله استعمال دواهای گونا گون مانع شویم از اینکه عوارضی از قبیل دمل و تب و یا بلغم، بروز نکند.

ماندن همین سموم و مواد زائده در تن است که امراضی مانند سرطان، برونشیت، دردکبد و فشارخون و ورم عصب و ورم شریان و عرق النساء را تولید میکند.

اگر ما باز هم مانع بشویم که بوسیله امراض، طبیعت مواد مضره را از تن خارج گرداند، آنوقت است که طبیعت بآخرین علاج یعنی مرگ متوسل میشود.

بنابراین در معالجه امراض باید نخست علت مرض را پیداکرد و بخود ماشین بدن فرصت داد سمومی که در آن جمع شده دفع کند زیرا نهال مرض غالباً در خود تن تولید میگردد و برای نابود کردن آنهم باید خود تن بفعالیت پردازد. برای اینکه تن در از بین بردن عللی که مرض را تولید کرده بیشتر بفعالیت پردازد باید بآن فرصت دفع این مواد زائد را داد. برای اینکه مجالی بتن برای دفع این مواد داده باشیم، باید امساک کنیم و از خوردن غذاهای ثقیل جداً بپرهیزیم و بخوردن آب میوه و شیر و شوربای ساده قناعت کنیم تا اینکه سمومیکه در معده جمع شده و در خون راه یافته، کاملا دفع گردد.

در این موقع تن توانا خواهدگردید که مرض را از بین ببرد، ولی همینکه تن توانست این امر را بانجام رساند ما نباید بخیال اینکه خوب معالجه شده ایم از پرهیز دست برداریم بلکه باید همچنان بخوردن غذاهای ساده مداومت دهیم تا مرض عودت نکند.

دکتر الیور هولمس دربارهی دوا میگوید:

«اگر همه دواها ثیکه در جهان هست در دریا بریزند، ماهیان بیمار خواهند شد و بشر از هزاران امراض نجات خواهد یافت.»

ولترکه مانند اولیورهولمس بیش از ۸۰ سال عمر کرد میگوید:

«مادواهائیکه درست خاصیتشان را نمیدانم، در تنی که از اسرارش چندان اطلاع نداریم فرو میریزیم تا امراضی را که هیچ از ماهیتشان آگاه نیستیم، معالجه بکند!»

چقدر ولتر راست گفته است! کسانیکه پی در پی دوا میخورند خوبست این گفته ی هولمس و ولتر را در نظر داشته باشند و بجای اینکه پول خود را صرف دوا و دکتر کنند، چیزهای سودمند بخورند و یا برای روز مبادا نگاه دارند تا هم تندرستی خود را حفظ کرده باشند و هم پول خود را.

این حقیقت را باید همیشه در مد نظر داشت که اغلب دواها مرض را از بین نمیبرد بلکه درد را تسکین و تخفیف داده و بدینوسیله بمرض، مجال میدهد که بیشتر توسعه یابد، ولی مریض بیچاره چون احساس درد نمیکند خیال میکند که شفا یافته است. غافل از آنکه مرض دارد پیشرفت میکند.

از اینرو بایدگفت درد نعمتی است بزرگ زیرا فقط بوسیله آنست که ماهیت مرض و شدت مرض و موضع مرض معلوم میشود.

اگر ما بوسیله خوردن دواهای مسکن درد را از بین ببریم نه تنها موضع مرض را پیدا نتوانیم کرد بلکه شدت و ضعف مرض را هم نخواهیم فهمید تا بتوان بمعالجه اقدام کرد و از سوی دیگر از چگونگی پیشرفت آن غافل خواهیم ماند.

خطر دارو وقتی بیشتر میشود که شخص به آن عادت کند. اعتیاد بدار وهای خواب آور (از قبیل ورونال، لومینال و غیره) و داروهای مخدر (از قبیل تریاک. مرفین و هروئین) اثرات فوقالعاده زیان بخشی روی بدن میگذارند.

و همچنین باید از انباشته شدن دارو در بدن جلوگیری کرد و این عمل امکان پذیر نمیگردد مگر با بحداقل رسانیدن مصرف دارو.

بعضی داروها هست که پارهای از افراد بآن حساسیت دارند.گنه گنه، آسپرین، سولفامیدها و پنی سلین از این قبیل اند لذا در مصرف این گونه داروها هم باید جانب احتیاط رعایت شود. و بالاخره باید این را هم در نظر داشت که داروی کهنه و یا تقلبی ممکن است بجای فایده زیان برساند. متأسفانه در ایران که کنترول چندانی در بین نیست، از این گونه داروها در داروخانه ها فروخته میشود. بیچاره افرادی که آن را مصرف میکنند!

در پایان این فصل باید باین نکته اشاره کنیم که تندرستی حاصل از دارو، یک تندرستی اکتسابی است نه طبیعی و از آنجاکه تندرستی طبیعی بهترین نوع تندرستی است لذا باید از اصل پیشگیری که بهتر از در مان است پیروی کرده حتی الامکان خود را از مصرف دارو بی نیاز گردانیم و تا جائی که ممکن است سعی کنیم کسالتهای خود را با وسائل طبیعی در مان کنیم و فقط در بیماری حاد از داروها که بعضی اوقات یک شر لازم تبدیل میشود استفاده کنیم.

طرق مختلف درمان

۱ - درمان طبی

مقصود از درمان طبی، درمانیست که بوسیله دواهای معمولی انجام میگیرد. اگر بگو ثیم طب اروپائی برای مریض مخاطرات زیادی در بر داردگزاف نگفته ایم. پزشکان بزرگی مثل دکتر تلدن، کوهن و لیندلر که سابقاً بروش درمان طبی بیماران را معالجه میکردند ولی بعداً به خطای خود پی بردند و بروش دیگری که موسوم بروش درمان طبیعی است بمعالجه بیماران مشغولگشتند، کتابهای بیشماری بر ضد طبابت کنونی نوشته اند و ثابت کرده اند که چقدر این طبابت ممکن است عواقب و خیمی برای مریض ببار آورد.

طب کنونی بعضی امراض را معالجه میکند، ولی در عین معالجه، امراضی دیگر تولید میکند مثلا رماتیسم و آپاندیسیت را معالجه میکند ولی بقیمت ضعیف گردانیدن بنیه و آماده کردن آنبرای ابتلاءِ بامراض دیگر! گاندی بحق طب اروپائی راجادوی سیاه نامیده و گفته است که بهتر است مریض بهمان در دی که دارد بمیرد تا اینکه با این داروها درمان شود! چرا؟ برای اینکه امراضی که پس از درمان پدید میگردند، بمراتب خطرنا کتر از مرض نخستین است!

بهمین جهت است که کسیکه یک بار بیک مرض نسبتاً مهم گرفتار شده و بوسیله دواهای معمولی معالجه شود، محالست از آن ببعد روی سلامتی را ببیند. او در تمام عمر با دوا و پزشک سر و کار خواهد داشت. دوا دامی است که پزشک معاصر در راه بیماران مینهد تا آنان راگرفتار کرده روزی خود را بدست آورد.

دکتر لیندلر میگرید: «یک ثلث از آنچه میخورید بشما سود میرساند و دو ثلث دیگر معاش پزشکان را تأمین میکند!»

این گفته آشکار میگرداند که علت العلل بیماری میکرب نیست بلکه آلودگی خون است

که بر اثر پرخوری و یا خوردن غذاهای ناسازگار تولید میگردد. ولی طبکنونی ابداً باین نکته توجه نمیکند بلکه برعکس بیمار را وامیدارد با خوردن غذاهای مقوی، بر آلودگی خون بیفزاید حال آنکه جهاز هاضمه در موقع بیماری حتی قدرت هضم غذاهای ساده را ندارد دیگر چه رسد بجذب عناصر غذاهای مقوی!

بهمین جهت است که بیمار بجای سود، زیان می بیند و باختلالات شدید جهاز هاضمه دچار میشود. پزشک هم با آمپولهای خود آخرین رمق مریض را میگیرد. اینست تراژدی طبابت معاصر!

لویجی کارنارو در صد سالگی مینویسد: «پزشکان زرنگ من همه مردند ولی من که امروز بصد سالگی رسیده ام هنوز سالم و شاداب هستم».

چرا؟ برای اینکه کارنار و علت العلل مرض را دریافته بود و آن عدم اعتدال است و حال آنکه پزشکانش بر اثر درنیافتن علت حقیقی مرض، همه خود را با دواهای خود مسموم کرده بو دند. اینست معالجه طبی!

حتماً لازم نیست پزشک مقصرو خطاکار باشد. البته اگر پزشک تحقیق کافی نکند تا بیماری مریض را بفهمد مرض را غلط تشخیص خواهد داد و اگر بیمار هم دستورهای پزشک را بکار نبندد، شفا نخواهد یافت و یا شفایش غیرکامل خواهد بود.

پزشک نه تنها باید مریض را جسماً معالجه کند بلکه باید روحاً هم به درمانش بپردازد. و مخصوصاً در مورد بعضی بیماریها که اساساً روحی است باید چنین کند. و اگر نه مطب او بمنزله اطاق انتظار گورستان خواهد بود. پزشک باید بیمار را وجودی محترم و با شخصیت و حساس و زودرنج بداند و در منتهای ملاطفت با او سلوک و رفتار کند.

یک خنده بجا، یک شوخی بامزه از طرف پزشک ممکنست چنان قوت قلبی در بیمار ایجاد کند که همان قوت قلبی انرژی نشاط بخش درونی مریض را تحریک کرده موجبات درمان قطعی او را فراهم کند.

لفظ «دکتور» از یک کلمه لاتین اشتقاق یافته است و معنی «آموزگار» و «دستوردهنده» را میدهد. از همین اشتقاق میتوان باین نکته پیبرد که پزشک حکیم و آموزگار است و نه تنها تجویزکننده ی چند آمپول و چند دانه قرص و چند قاشق دوا.

۲- درمان طبیعی

بنابراین، نخستین خطای طب کنونی اینست که بعلت العلل مرض توجه نمیکند بلکه فقط بدفع علامات مرض و تسکین درد می پردازد. هدف طب کنونی کشتن میکرب است و حال آنکه مهمتر از آن از بین بردن غذای میکرب یعنی آلودگی است. پیداست در زمینیکه آب و کود ندارد هیچ گیاهی نمیروید. ولی اگر شما زمین را آبیاری کنید و کود دهید و بالاتصال به از بین بردن نباتاتی که سبز میشوند بپردازید، پیداست بمقصود خود نخواهید رسید زیرا تا هنگامیکه زمین حاصلخیز است، نباتات هم میرویند! مرض هم همین حال را دارد.

میکرب در تن آلوده راه می یابد اگر آلودگی را از بین بردید، غذای میکرب هم خودبخود از بین میرود، ولی اگر بآلودگی تن توجه نکردید و با بدترین زهرها میکربها را کشتید، باز میکربهای گوناگون خودبخود بوجود خواهند آمد.

مگس بجائی روی میآوردکه آلوده و کثیف است، همچنین میکرب در تنی راه می یابد که آلوده شده است. با پاکیزه نگاهداشتن خون، از شر میکرب در امان خواهیم بود، آری میکرب وقتی وارد تن میشود که فوق العاده آلوده شده باشد. و بعضوی حمله میکند که ناتوانترین و یا آلوده ترین اعضاء تن باشد. بهمین جهت است که دکتر کوهن میگوید: «فقط یک مرض وجود دارد و آن آلودگی انساج است.»

در عبارتی دیگرکلیه امراض بر اثر آلودگی خون و انساج تولید میگردند و لذا همه یک درمان دارند و آن پیداکردن علت آلودگی و از بین بردن این علت است بوسیله امساک و خوردن غذاهای مناسب بمقدار کم. اینست درمان طبیعی.

برای توضیح بیشتر بایدگفت که در روش درمان طبیعی فقط به رفع مسمومیت خون توجه میشود دواها ثیکه در اینمورد بکار میرود عبار تست از چند روز روزه، آب، اشعه خورشید، هوای پاک، سبزیجات و میوه جأت شفابخش و شیر!

کسانیکه بدرمان طبیعی معتقدند میگویند که مرض چیزی است که در خود بدن بو جود میآید و تن بوسیله مرض میکوشد باختلال درونی پایان دهد و با از بین بردن مواد موذیه از تن، موازنه فعل و انفعال شیمیائی جسم را مجدداً برقرار سازد.

این اطباءِ عقیده دارند چون بیماری از درون جسم سرچشمه میگیرد، باید مریض را از درون معالجه کرد نه از برون.

یعنی بجای خوراندن داروهای گوناگون باید بیمار را مجبور کرد چند روز از خوردن غذا اجتناب کند. اساساً چنین عملی هم لازم نیست بر مریض تحمیل شود، زیرا هر کس هرگاه مریض میگردد خودبخود بخوردن غذا بی میل میشود و بی اشتهائی عجیبی باو دست میدهد و این خود بزرگترین دلیل آنست که موقع ابتلا به بیماری باید بجای خوردن دواهای گوناگون از خوردن غذا اجتناب کرد. زیرا تا درون تن پاک نشود میکرب از بدن خارج نخواهد شد. میکرب با دوا از بین میرود ولی دوا هم فعالیتهای میکرب را کم میکند و هم فعالیتهای سلول جسم را بنابراین اگر میکربها را بکشیم، سلولهای جسم هم کشته میشوند. کاریکه باید بکنیم اینستکه چنان زمینه را برای میکرب نامساعد کنیم که آنها خودبخود از بین بروند. میکروب روی کثافات زندگی میکند. هرگاه بو سیله امساک کثافاتیکه درون تن جمع شده است دفع کنیم میکرب هم دفع میشود.

پس علت العلل کلیه امراض یک چیز است و آن جمع شدن مواد زائده در جسم است که بتدریج رویهم انباشته شده و مانع جریان فعالیتهای جسم به طرز صحیح میگردد. عوارض کلیه امراض تلاش جسم است برای دفع سموم و مواد زائده جسم. ولی پزشکان عادی این عوارض را خود مرض انگاشته، فقط سعی میکنند این عوارض را که معلول است از بین ببرند نه سرچشمه و علت مرض را. اینان بجای اینکه با تغییر رژیم غذای مریض و وادار کردن او بامساک نیروی شفادهنده را که داخل تن خود مریض است بکار اندازند، از دواهای رنگارنگ داروخانه ها استفاده میکنند حال آنکه آنچه مریض را شفا میدهد داخل جسم خود مریض است نه در داروخانه! منتهی باید بوسیله امساک و خوردن غذاهای مناسب بجسم مجال داد. این نیروی شفا دهنده داخلی را بکار اندازد. در مان امری درونی است نه بیرونی. مریض از داخل شفا می یابد نه از خارج.

اطبای عادی فراموش کردهاند که میکرب وجود آورندهٔ مرض نیست بلکه پاک کننده مرض است یعنی میکرب وقتی در جسمی راه می یابد که مواد مضر و زائد در آن راه یافته باشد. میکرب رل یک سپور را بازی میکند. بعبارت دیگر، میکرب داخل جسم میشود تا کثافاتش را بخورد. اگر ما غذای میکرب را از بین ببریم، خود میکربها هم پس از چندی از بی غذائی میمیرند. بهمین جهت است که کسانیکه درونشان کاملا پاکیزه است بهیچ نوع مرضی

طرق مختلف درمان

مبتلا نمیشوند حتی بامراض مسری!

پس میکرب علت مرض نیست بلکه معلول آنست. اخیراً پروفسور پتنکوفر برای اینکه ثابت کند که خود میکرب، مرض را تولید نمیکند محتویات یک لوله شیشهای را که پر از میکرب و با بود، بلعید. میکرب در این لوله باندازهای زیاد بود که برای مریض کردن یک هنگ نظامی کافی بود، ولی در پروفسور پتنکوفر بهیچوجه این میکربها تأثیر نکردند و وی همچنان سالم ماند وقتیکه از او پرسیدند چرا مبتلا به وبا نشدی، وی جواب داد: «برای اینکه خود میکربها در تولید و با چندان اثر ندارد. آنچه مهمست آماده بودن زمینه برای ابتلاء باین موضست.»

هرگاه پزشکان عادی مرضی را شفا دادند، ادعا میکنند که دواهایشان او را شفا داده ولی اطبائیکه طبق اصول در مان طبیعی معالجه میکنند چون معتقدند نیروی شفادهنده در ونی خود مریض در علاج مرض مؤثر است از اینرو مدعی نیستند که آنان مریض را معالجه میکنند بلکه با کمال فرو تنی اظهار میدارند: ما مریض را معالجه نمیکنیم، طبیعت او را معالجه میکند. آنچه از دست ما برمیآید اینستکه تا آنجا که ممکنست بطبیعت در راه معالجه کمک میکنیم. پزشکان عادی مرگ را سانحه ناگواری تلقی میکنند که غفلتاً به سراغ یک آدم بدبخت از همه جا بیخبر میرود.

ولی اطبائیکه بروش درمان طبیعی معالجه میکنند، مرض را ناشی از بیمبالاتی خود مریض در امر حفظ بهداشت و بیاعتنائی او در خور و خواب میدانند.

پزشکان عادی تصور میکنند بدن در دفع میکرب و مرض چندان فعالیتی از خود نشان نمیدهد، مگر اینکه دوا بکمکش بشتابد. آنان فعالیتهای بدن را انفعالی میانگارند نه فعال. ولی کسانیکه طبق اصول درمان طبیعی معالجه میکنند بدن را فعال میدانند نه انفعالی. از اینرو آنان زمینه را برای بدن چنان آماده میسازند که با اتکاء به نیروی خود، مرض را از خود دفع کند.

پزشکان رسمی وقتیکه عوارض مرض را با داروئی از بین بردند، بیمار را مرخص میکنند و میگویند: «تو دیگر شفا یافته ای» بیمار بدبخت هم تصور میکند واقعاً شفا یافته است غافل از آنکه بیماری از یک گوشه بدن بگوشه دیگر آن انتقال یافته است و هر آن ممکن است به یک صورت دیگر نمایان گردد. بهمین جهت است که اغلب بیماران پس از شفا یافتن، مجدداً مریض میشوند منتهی مرضشان با مرض اول فرق دارد و از اینرو تصور میکنند از بدشانسی بمرض تازه، همان مرض سابق است که در لباس دیگری

بجلوه گری پرداخته است! بهمین جهت است که کسانیکه مبتلا بروماتیسم، امالاریاوسیفلیس بودهاند و طبق درمان طبی معالجه شدهاند پس از معالجه به بیماری قلب و ریه و انواع بیماریهای دیگر مبتلا میشوند!

۳- درمان روحی

همان اندازه که غذای بد و ناسالم برای بهداشت عمومی بدن مضر است، عواطف و احساسات منفی هم برای بهداشت روح زیان دارد بلکه میتوان گفت که عواطف ناسالم خطرناکتر است زیرا غذای ناسالم بوجهی من الوجوه از تن خارج میگردد. ولی عواطف ناسالم مانند طوفان محبوسی است که دائم در تن می پیچد و از درون بخرابکاری میپردازد. تنها راه دفع این طوفان مخرب، ایجاد عواطف سالم و دفع غم و غصه است. چه وجود همین عواطف ناسالم در بیمار است که گاهی ساده ترین بیماریها را بصورت یک بیماری علاج ناپذیر در میآورد که نه بوسیله دوا معالجه میشود و نه با رژیم و روزه. لازم بتذکر نیست که قربانیان عواطف ناسالم اکثراً افرادی هستند که در امری با شکست فوق العاده مواجه شده اند _ شکست در عشق، شکست در کار و شکست در وصول بهدف. اینها همه عقده هائی در دل ایجاد میکنند که از هر میکربی خطرنا کتر و کشنده تر است.

فروید نخستین کسی بود که کاملا تشریح کرد چطور درون وجود ما یک «من» دیگری هست که زندگی خاص و مبهمی دارد و این من بطور ناخود آگاه بر تمام اعمال ما تأثیر و نفوذ میکند. این من ناخود آگاه که مترلینگ او را «میزبان ناشناس» خوانده است گاهی بصورت قوه خلاقه فوق العاده ای در آمده بانسان توانایی میدهد و آثار بزرگ هنری بوجود آورد.

وگاهی هم بقوه مخرب هولناکی مبدل شده تمام وجود و شخصیت انسان را زیر ضربات سنگین خود، خرد و متلاشی میکند.

در اینموقع است که گاهی جنون و فراموشی بنجات شخص میآید و او را از پریشانی فوقالعاده نجات و بدینوسیله او را از چنگال مرگ و تباهی رهائی میدهد. شکست و موفقیت هم در شعور ناخود آگاه ما تأثیر دارد ولی تأثیرش در شعور ناخود آگاه عمیقتر و پایدار تر است مخصوصاً اگر شعور خود آگاه درخواب باشد، اثرات مخرب شکست فوق العاده شدید خواهد بود.

افرادیکه دچار مصائب بزرگ شده اند و این مصائب در شعور ناخود آگاهشان عمیقاً اثر کرده، چنان از خود رعب و وحشت دارند که اسرار هولناک درونی خود را با شدت هر چه تمامتر کتمان میکنند و با این عمل بیش از پیش بر دردهای خود میافزایند. این میل به پنهان کردن دردهای نهانی خود، نه تنها در اعمال بلکه حتی در صحبتهایشان آشکار میشود. صحبت های اینها بیشتر دردهایشان را مخفی میکنند تا آشکار. درون آنها جنگ شدید داخلی بین احساسات ضد و نقیض بر پاست و اینها فقط موقعی بخود میآیند و قادر میگردند باین جنگ داخلی پایان دهند که علت دردهای خود را کشف کنند و مردانه با آنها درآویزند. بی سبب نیست که سرویلیم اوسلر گفته است: «آنچه بلاسر مسلول میآید بیشتر بستگی به افکاری دارد که مسلول در سر می پر وراند تا میکربی که در سینه خود جای میدهد. امنیت درون نه تنها برای معالجه سل بلکه برای معالجه اغلب بیماریها لازمست.

ولی بسیاری از اطباءِ باین نکته هم توجه ندارند و فقط میکوشند با عوارض بیماری مبارزه کنند در نتیجه این گروه بدون در نظر گرفتن وضعیت جسمی و روحی بیمار، فلان آمپولهای واحد را بر طبق فرمول معین و میزان مشخص و معلوم در بدن بیماران تزریق میکنند و ابدأ متوجه عکسالعملهای آنی این آمپولها نیستند. فقط وقتی متوجه زیانهای آن میگردند که بیمار دچار عوارض وخیم و شدید میشود.

حتی بعضی پزشکان مرتکب این اشتباه میشوند که بجای اینکه درباره سیر بیماری تحقیقات کامل از خود بیمار کنند، خود به حد سیاتی پرداخته، بر طبق حدسیات مزبور دوائی آزمایشی برای یک بیماری خیالی بدهند.

بهمین ترتیب هم جراحی میکنند. چه بسا جراحیهای غیرلازمی که تنها در اثر تحقیق ناکامل و معاینه غلط انجام گرفته و چه بسا بیمارانیکه در اثر عدم تشخیص بیماری راه نیستی را در پیش گرفته اند.

٤- درمان از نظر طب هندى

طب هند(Ajurveda)یا «علم زندگی» روش خاصی در معالجه دارد که شبیه طب یونان است. گمان میرود طب یونان از طب هند اقتباسات مهمی نموده باشد. در طب هند علائم و

عوارض خیلی خوب شرح داده شده و روشهای معالجه هم ساده و کامل است. بر طبق طب هند مرض تنها جسمی نیست بلکه مربوط به روان هم میباشد. بر طبق اصول این طب بیماری جسم در روان و بیماری روان در جسم، تأثیر و نفوذ میکند. لذا پزشک هندی برخلاف اطبای اروپائی که بمعالجه جسمی و روانی بطور جداگانه میپردازند، بیماری را، اعم از اینکه جسمی یا روانی باشد از هر دو جنبه مورد مطالعه قرار داده و بمعالجه میپردازند.

بر طبق اصول طب هند، اگر چه بیماریها متعدد است ولی زمینه امراض یکی بیش نیست. لذا در بعضی موارد، پزشک هندی یک داروی واحد برای معالجه چندین بیماری مورد استفاده قرار میدهد. شاید معجونهای اعجاز آمیزی که حکیم باشی های خودمان در قدیم میدادند، از همین شیوه معالجه سرچشمه گرفته باشد.

اینک بطور خلاصه طب هندی را معرفی میکنیم.

دهنونتری (Dhavanatri) مؤسس طب هند میگوید «تندرسی امری مثبت و بیماری امری منفی است.» و کار طب اینستکه منفی را مثبت کند.

دهنونتری معالجه طبی را دو نوع میدانست: نوع اول در نیروهای شفابخش درونی ماست که اگر بآنها مجال فعالیت داده شود کمک زیادی بدرمان میکنند. نوع دوم معالجات خارجی است که در حقیقت معین نیروهای شفابخش درونی است.

بعقیده دهنونتری، بیماری وقتی بروز میکند که نیروی حیاتی و یا «نیروی عصبی» روی بکاهش گذاشته و خون از مواد خارجی آلوده شده باشد. بر طبق عقیده او شدت و ضعف بیماریها بستگی باندازه آلودگی خون و ضعف نیروی عصبی دارد، و در هر مورد علائم خاصی ظاهر میگردد که بنام بیماریهای گوناگون خوانده میشود در حالیکه علت هر بیماری همیشه یکی است اگر چه عوارضش گوناگونست.

چون بیماری در نظر اطبای هندی یکی بیش نیست، لذا فقط بمعالجه بیماری نمیپردازند بلکه به بهبود کامل احوال جسمی و روحی مریض میپردازند بهمین جهت معالجه هندی عمیقتر، وسیعتر و مفصلتر است گواینکه روش معالجه ساده است. پس جای هیچ شگفتی نیست اگر طب هندی مفهوم کلمه متخصص را نشناسد زیرا طب هندی عقیده به «بیماری مخصوص» ندارد تا معالجه مخصوص برای آن بکار برد.

طب هندی یک بیماری بیشتر نمی شناسد و برای علاج این بیماری واحد هم، یک در مان بیشتر ندارد.

ولی اگر چه طب هند، بیماری را یکی بیش نمیداند، معنی آن این نیست که اسامی مخصوص برای بیماریها ندارد. بلکه برعکس نامهای بیشمار برای بیماریها دارد مثلا تنها در مورد بیماری اعصاب، طب هند، ۷۰ نوع بیماری عصبی را میشناسد. طبیب هندی خود را ملزم میداند برای معالجه این ۷۰ نوع بیماری عصبی کاملا از عوارض و خصوصیات تک تک این بیماریها باخبر باشد.

از خصوصیات دیگر طب هند اینستکه که طب هندی عقیده ندارد برای دفع یک مرض از یک مرض دیگر استفاده کند و یا اثرات سمی را بوسیله سمی دیگر از بین ببرد و یا میکربی را بوسیله میکربی دیگربکشد. روش طب هندی در معالجه دفع موادزائده و تصفیه خونست و بس. یکی دیگر از خصوصیات طب هندی که در طب اروپا اصلا بآن توجه نمیشود اینستکه طبیب هندی هیچ توجه بتأثیر آنی دواها در بیمار ندارد بلکه سعی میکند عوارض نهائی آنها را روی جهاز هاضمه، دستگاه تنفس و جهاز تناسلی کشف کند و از هر نوع عوارض نامطلوب بعدی جلوگیری نماید و برای نیل باین منظور، پزشک هندی دو نوع دوا بکار میبرد: دوا برای مبارزه با بیماری و دوا برای جلوگیری از پیشرفت بیماری؛ و در عین معالجه جسمانی توجه کافی به معالجه روحی میکند زیرا برای طبیب هندی، روح بدون جسم و یا جسم بدون روح مفهومی ندارد: این ارتباط نزدیک جسم و روح بقدری در نظر طبیب هندی آشکار است که مفهومی ندارد: این ارتباط نزدیک جسم و روح بقدری در نظر طبیب هندی آشکار است که بیماری سل را «ذات الجنب جسمی» و خشم را «ذات الجنب روحی» مینامد و علت هر دو بیماری را خرابی وضع اعصاب میانگارد:

از خصوصیات دیگر طب هندی که قابل ذکر میباشد اینستکه طب هندی برخلاف طب اروپائی مفهوم معالجه را مبارزه با طبیعت نمیداند بلکه طبیب هندی با دواهای خود پیوسته میکوشد، با کمک و همکاری طبیعت، بدفع بیماری بپردازد برای هندی در معالجه مرض، مبارزه چندان مفهومی ندار د.برای او معنی در مان، همکاری با نیروی شفا دهنده طبیعت است! لذا طبهندی باسموم و کارد جراحی سر و کار ندارد. و از داروهای گیاهی و روزه استفاده میکند.

بنظر میرسد که طب غربی بیشتر جنبه تسکین دردها را دارد تا درمان بیماریها. از این لحاظ هم طب هندی با طب غرب مخالف است، زیرا طب هند بیشتر بدفع خود بیماری سعی و مجاهدت میکند تا تسکین درد. و حتی ممکنست برای دفع بیماری از درد استفاده بکند!

طب هندی در معالجات روحی و دماغی هم روش مخصوص دارد. مثلا طب غربی برای معالجه امراض دماغی سعی میکند سلولهای فرسوده ی دماغ را تقویت کند، ولی طب هند

برعاکس، سلولهای فرسوده ی دماغی مریض را بحال خود میگذارد و بسراغ سلولهای بکار نفتاده دماغ میرود و آنها را بفعالیت وامیدارد. طب هندی بهمین معالجه اکتفا نکرده، بمعالجه روحی هم میپردازد و معالجات روحی هند بقدری مؤثر است که اطباء بوسیله آن حتی بدترین جنایتکاران و دیوانگان را معالجه میکنند. برای معالجه آنها طب هند از تحلیل دقیق رؤیاهای بیمار استفاده میکند. برای تحلیل رؤیا طب هند دو روش بکار میبرد: از یک سو میکوشد پی ببرد که آیا رؤیائی که بیمار دیده است متعلق بگذشته بیمار است و یا بحیات آینده او ار تباط دارد. دوم اینکه سعی میکند دریابد که آیا اصولا رؤیاهای بیمار ار تباطی با تصادفات قابل وقوع دارد و یا نه.

بعضی بیماران پارهای از رؤیاهای خود را فراموش میکنند. و یا اینکه آنرا بطور ناقص بخاطر میآورند. طبیب هندی با روشهای خیلی ملایم و زیرکانه سعی میکند بیمار رؤیای فراموش شده را بیاد آورد. زیرا فقط بوسیله کشف کامل رؤیاست که طبیب هندی قادر میشود، بیمار روحی را درمان کند.

روش دیگر طب هندی برای معالجه بیماریهای روانی طرح سئوالات گونا گون است. مثلا برای خشم، طبیب هندی ۵۰ سئوال طرح میکند همچنین برای معالجه اندوه ۵۰ سئوال مطرح میکند در این سئوالات برخلاف وفروئد، هیچگونه کوششی برای کشف خاطرات باطنی بیمار نمیشود. این پنجاه سئوال همیشه یکسان بوده و وفرمولوار، مطرح میشود و بیشتر شباهت بسئوالات علمی و فلسفی دارد. مثلا از جمله سئوالات اینهاست:

«آیا لذت و خوشی عواطف مثبت هستند و یا اندوه و درد مثبت، و خوشی و لذت منفی اند؟» ترجیح میدهید لذت نقدراولو پیش بینی کنید که در آینده ناراحتی هائی ممکنست گریبان شما را بگیرد؟ آیا امیدوار هستید با هرگونه ناراحتی که در آتیه بشما روی می آورد مبارزه کنید؟

از روی پاسخهائی که بیمار بچنین سئوالات میدهد طبیب پی به نـوع بیماری او میبرد و باطریق تلقین او را معالجه میکند.

اطبای هندی برای معالجه بیماریهای روانی از اشعار و حکایات و قطعات فلسفی و مذهبی هم استفاده میکنند مثلا در بعضی بیماریهای روانی بیمار را وامیدارند، قطعاتی از نوشته فلسفی و مذهبی *اوپانیشادها* را بخواند!

وفرعات بدائتي

١ - چرا پير ميشويم؟

«ویکتوردن» در این باره چنین مینویسد: اغلب افراد تصور میکنند که سالخوردگی و ناتوانی که همراه آن میآید، امری کاملا طبیعی است و پنداشته شده که ۷۰ سال حد عمر آدمی است و مرد هشتاد ساله بسیار پیر انگاشته میشود.

نگرانی و فکر اینکه سالخوردگی آدمی را بالضروره ناتوان و شکسته میگرداند، خود موجب از بین رفتن قوای حیاتی و پیری نابهنگام است. نگرانی و یأس نه تنها صورت را پرچین و چروک و چشمها را بی فروغ میکند بلکه یک نوع زهر مهلک تولید میکند که موجب ناپاک گشتن خون و تحلیل رفتن قوای حیاتی میگردد.

پس نخستین شرط حفظ جوانی خودداری از برانگیختن عواطف منفی (مثلا خشم و اندوه و نگرانی و حسد) است.

بما میگویند که بر اثر تحلیل قوا و ضعیف گشتن جهاز هاضمه در دفع فضولات و تصلب شرائین و رنجوری مفاصل و اعصاب پیر میشویم.

این سخنی است کاملا درست ولی پیداست اگر قوای ما تحلیل نرود و جهاز هاضمه همچنان قوی بماند و صدمهای بشرائین و مفاصل و اعصاب نرسد، ما پیر نخواهیم گشت.

با در نظر گرفتن این حقیقت دیگر علت ندارد ما از سالخوردگی بترسیم زیرا راز طول عمر در همین است، لذا باید بدانیم که چه چیز مانع می شود علل پیری نابهنگام تولید گردد چه باید بکنیم که از ابتلاءِ معده جلوگیری شود؟

نخستین و بزرگترین اشتباهی که ما مرتکب میشویم اینست که بیش از اندازه میخوریم. در نتیجه پرخوری، انرژی حیاتی راکه درینصورت برای دفع فضولات بمصرف میرسد از دست

میدهیم. در نتیجه باتساع معده و ضعف کبد و کلیه دچار میگردیم. اسید اور یک در جسم پخش میشود و ما را به رماتیسم و ورم مفاصل مبتلا میگرداند، قلب را چربی فرا میگیرد و آن را از انجام دادن وظایفش باز می دارد، جریان خون کند میگردد و جهاز هاضمه هم بر اثر فعالیت فوق العاده کمکم سست و ناتوان می شود و یبوست تولید میکند. یبوست خود بلای بزرگی است. یبوست نخستین بشارتی است که طبیعت بما میدهد باینکه موقع آن رسیده که در غذا خوردن بیشتر دقت کنیم ولی گوش شنواکو! معنی ابتلاءِ به یبوست اینست:

«مواد غیرضروری و سمی را داخل تن نگهداشتن و تن را بدینوسیله مسموم گردانیدن. میتوان گفت که یبوست عامل مهمی است در تولید سرطان و قرحه های معدی. آیا در اینصورت هیچ جای آنست، تعجب کنیم که چرا شخصی که باین در د مبتلاست زود میمیرد؟» «چگونه میتوان از یبوست جلوگیری کرد؟ برای از بین بردن یبوست باید بسه امر توجه کرد: (۱) ورزش (۲) جویدن (۳) غذا.

«اغلب عقیده دارند که جویدن مهمتر از ورزش کردن است ولی نمیتوان انکار کرد که ورزش هم عامل مهمی است در هضم غذا. بهترین ورزش ها برای تسریع عمل همضم ورزش هائی است که شکم و کمر را بحرکت وامیدارد.

«اما درباره غذا بایدگفت: از گوشت، نان سفید و نانهای قندی و شیرینی باید حتی الامکان پرهیز کرد و شکر و ادویه جات هم مضر است. شیر هم یبوست میآورد. شیر غذائی است کامل و مانند سایر غذاهای کامل باید پیش از آنکه در معده رود خوب با آب دهن مخلوط گردد.»

«چیزهائیکه خوردنش برای یبوست مفید است: میوه ها و سبزیجات و سالادها میباشد. اغلب مبتلایان بیبوست از تعفن غذا در معده در عذابند. ایشان باید میوههای تازه (مثل پر تقال و نارنج و نارنگی) بخورند زیرا مرکبات در معده اثر قلیائی دارد. پس از خوردن این جور میوه ها باید کمی شیر بنوشند خواننده باید بخاطر داشته باشد که عقیده اینکه میوههای اسیددار (مانند لیمو و پر تقال) با شیر نمیسازد، عقیده ای است بی اساس.»

«اهساک – امماک بسیار مهم است. باید متناوباً روزه گرفت هرکس باید لااقل مدت یکهفته در سال روزه بگیرد.

اگر هر سه ماه یک بار مدتی کوتاه روزه بگیرد بهتر است روزه بجهاز هاضمه فرصت آسایش میدهد و آنرا توانا میگرداند و بدینسان مواد سمی که ممکنست در معده جمع شده باشد، دفع میگردد».

«نظافت – خود را هر روز یا لااقل هفته نی دوبار در تابستان و یک بار در زمستان، پاک شستن بسیار سودمند است زیرا نظافت موجب باز شدن مسامات میگردد و در نتیجه از کار ریه که دفع گاز بودن است و جذب اکسیژن است، کاسته میشود و راه را برای دفع اسیداوریک و مواد سمی دیگر باز میگرداند.

«اشعهٔ خورشید – از عوامل مهم دیگر تندرستی اشعه خورشید است مشهور است که اشعه ماوراءِ بنفش قاتل میکروب است. پس خودتان را در اطاقهای تاریک حبس نکنید و درها و پنجره ها را ولو زمستان هم باشد، لااقل چند دقیقه باز کنید که هوا تجدید شود و اشعه کاملا داخل گردد.»

«الکل و نیکوتین – یکی از علل مهم پیری و ناتوانی نابهنگام افراط در باده نوشی. شرابخواری بر اثر عدم رعایت اصول بهداشتی و تولید شدن سموم در معده، پدید میگردد. عادت شرابخواری را میتوان بوسیله پاک کردن معده از سموم و روزه گرفتن و خوردن غذاهای ساده، از بین برد.»

«نیکو تینی که در یک سیگار هست، اگر بصورت جوهر در شخص تزریق شود، او را نابود خواهد کرد. دخانیات به اندازه الکل مضر است.»

خواننده شاید تصور کند که برای حفظ جوانی باید مانند یک زاهد زندگانی کند و از همهٔ لذائذ چشم پوشد. نه اینطور نیست آنچه برای این منظور لازم است، این استکه همواره هم از درون و هم از بیرون خود را پاک نگاهدارد و خود را با سرگرمی های گونا گون مشغول دارد و ورزش کند و غذاهای بی گزند بخورد و از برانگیختن عواطف منفی خودداری کند.

«در خاتمه بایدگفت پیری یک نوع بیماری است که میتوان بوسیله رعایت اصول بهداشت بتعویقش انداخت.»

٢- گوشتخوار بايد بود يا گياهخوار؟

این نخستین مسئلهای است که باید کسیکه میخواهد دارای تندرستی باشد، حل کند. برای حل آنهم ناچار باید حیوانات گوشتخوار و میوه خوار و گیاهخوار را از لحاظ ساختمان دندانها و معده مقایسه کنیم تا معلوم گردد ما از کدام دسته هستیم. حیوانات از این لحاظ تقسیم میشوند

به هشت دسته و شاید هم بیشتر ولی ما فعلا هشت دستهٔ مذکور را ذکر میکنیم:

۱ - هربی ورا ۲ - فروکی ورس ۳ - کارنی ورس ۴ - امبنی ورس ۵ - گرامسنی ورا ۲ - رودنشیا ۸ - ادنتاتا ۹ - رومناتها - دندانهای حیوانات گیاهخوار «هربی ورا» و سبزیخوار خالص دارای مینا و عاج نیست و زود فرسوده شده و یا میشکند و دندانه دار است. معلوم است که انسان این نوع دندان ندارد ولی از طرف دیگر میبینیم که دندانهایش مثل دندانهای حیوانات گوشت خوار هم نیست. پس دندانهای انسان بکدام حیوان شباهت دارد؟ وقتی نظری بدندانهای حیوان میون میون میبینیم که دندانهایش بدندانهای این نوع حیوانات شباهت دارد.

پس انسان حیوانی است میوهخوار. چه حیوانات گوشتخوار دارای چنگال هستند و حیوانات گیاهخوار دارای سم ولی حیوانات میوهخوار دست دارند.

حیوانات گوشتخوار آب را بوسیله زبان می لیسند ولی گیاهخواران مک میزنند و میوهخواران قورت میدهند، طول روده گوشتخواران سه برابر درازی تنشان میباشد. در گیاهخواران، سه برابر طول تنشان است، در میوهخواران (مثل انسان) دوازده برابر طول تنشان است. حتی نوع ترشحات در روده این حیوانات فرق میکند.

مثلا در گوشتخواران عصاره های معدی بیش از اندازه حالت اسیدی دارد و بسرعت گوشتی راکه وارد معده میگردد، حل میکند ولی در سایر حیوانات نیروی اسیدی ضعیفتر است و از سوی دیگر چون روده گوشتخواران کوتاه است غذا در معده شان زیاد نمیماند.

پس پیداست اگر یک حیوان میوه خوار در خوردن گوشت افراط کند از این عمل رنج خواهد برد زیرا علاوه بر اینکه در معده چنین حیوان عصاره های اسیدی قوی نیست که گوشت را زود حل کند، درازی روده و پیچاپیچ بودن آن، موجب میگردد که گوشت خورده شده بیش از اندازه در معده مانده و عفونت ایجاد کند و سموم گونا گون در خون بجریان اندازد، حالات دیگر گوشتخواران و میوه خواران و گیاه خواران نیز با هم فرق می کند. مثلا شیر و ببر عرق نمی کنند و لی اسب و قاطر زیاد عرق میکند. سک فقط زبانش عرق میکند و خوک ته نها یوزه اش.

گیاهخواران برگوشتخواران مزیتهائی دارند و آن اینست که دیر تر ازگوشتخواران خسته می شوند. مثلا شیر و ببر در موقع زد و خورد انرژی خود را فقط تا یکی دو حمله حفظ میکنند ولی همینکه در حملاتشان موفق نگشتند قوای خود را از دست داده از پای در می آیند ولی

حیوانات گیاهخوار (مانند فیل و اسب) انرژی خود را تا دیر زمانی محفوظ نگاه میدارند و خیلی دیر خسته میشوند.

همین طور کسی که گوشت میخورد، زودتر از کسی که گیاه خوار و میوه خوار است، خسته میگردد. بهمین جهت ورزشکاران اروپائی حتی المقدور از خوردن گوشت خودداری میکنند مخصوصاً کسانی که میخواهند در مسابقه دو شرکت کنند.

گفتیم ما حیوان میوه خوار هستیم زیرا چنانکه گفتیم نه دندان گوشت خواران را داریم و نه معده علف خواران را. گیاه خواری مانع غلظت خون می شود و بدینوسیله از تصلب شرائین و فشار خون و نقرس و دیابت جلوگیری میکند. در گیاه خواران کسمتر اشخاص چاق پیدا میشوند... در صورتی که باگیاه خواری، خوردن تخم مرغ و کره و مخصوصاً شیر تو آم باشد، بهترین نتایج بدست توانیم آورد. با خوردن چنین غذاها می توانیم از فساد اعضاء رئیسه (مثل قلب، جگر سیاه، کلیه و غیره) جلوگیری کنیم ولی نباید در خوردن سبزیها افراط کرد زیرا افراط در گیاه خواری موجب سوء هضم و اتساع معده میشود و تن را ناتوان میگرداند. ما چون میوه خوار هستیم باید بحدا کثر میوه بخوریم.

از سوی دیگر افراط در گوشتخواری نه فقط موجب ضعف روده و اعصاب میشود و مسمومیت خون تولید می کند بلکه به غدد مخصوصاً غدد درقی و پانکریاس و کلیه، زیان میرساند. بتجربه ثابت شده کسانیکه مبتلا به درد کبدند اگر گوشت بخورند مرضشان شدت می یابد و اگر بر عکس بخوردن سبزی و میوه پردازند بسرعت حالشان رو به بهبود می نهد چرا که گوشت موجب میشود چنین اعضاء بیشتر کار کنند.

در پایان نظر خوانندگان گرامی را به گفته امیرالمؤمنین علی «ع» جلب میکنم که گفته است: لاتجعلوا بطونکم مقابر الحیوانات «شکم خود را به گورستان حیوانات تبدیل نکنید!»

۳- آیا ازدواج برای همه، امری ضروری است؟

افرادی که میخواهند از دواج بکنند، باید اولا هم جسماً و هم روحاً شایسته آن باشند یعنی باید مریض و ناتوان و کم تجربه نباشند. باید از اسرار بهداشتی زناشو ثی آگاه باشند چراکه در غیراینصورت هم مرد و هم زن بامراض گوناگون مبتلا خواهند شد.

مثلا جماع ناتمام به رحم آسیب میرساند و در مرد قوه مردی را سلب میکند، کسانی که در شهوترانی افراط میکنند، قوای خود را از دست میدهند و زود پیر میگردند.

هندوهای قدیم باین راز پی برده بودند و لذا تا آنجایی که میتوانستند از شهوترانی خودداری میکردند و در نتیجه بطول عمر نائل میگشتند.

پومی روی میگوید که زناشوئی شهد طبیعت است ولی در صورتی که در شهوترانی افراط شود طبیعت بجای شهد، زهر میدهد.

جلق و تحریک اعضاء تناسلی، به تندرستی صدمه میرساند وگاهی موجب عنن میگردد. بهترین سن برای از دواج برای مرد سیسالگی و برای زن ۲۰ سالگی است ولی زن از ۴۰ سالگی و مرد از ۲۰ سالگی باید از روابط جنسی خیلی بکاهند تا بتوانند تندرستی خود را محفوظ نگهدارند.

ازدواج برای سلامتی جسمی و روحی گرانبهاست ولی نبایستی ازدواج را بیمارستان یا دارالعجزه انگاشت. یعنی نباید ازدواج را وسیلهٔ معالجه امراض دانست اگر چه بعض امراض بوسیله ازدواج معالجه میشود.

قسمت اعظم جوانان جسماً قابل ازدواج هستند ولی کیست که دربارهٔ اشخاص مستثنی یعنی آنهائی که قابلیت ازدواج را ندارند، قضاوت کند؟ خود بیمار که درباره خود درست قضاوت نمی کند. تنها بقاضی رفته راضی برمیگردد!

قدر مسلم اینستکه هر مرض مهلک چه به ریه حمله کرده باشد چه بکلیه و چه بدماغ و اعضاءِ مهم دیگر، باید در نظر گرفته شود، کسانی که ببیماری های مسری علاج ناپذیر مثل (سفلیس، جنون، گوژپشتی، سل، ثقل معده، بیماریهای استخوانی، کری و کوری ارثی و امراض فلج ارثی) مبتلا هستند باید از از دواج بپر هیزند مگر اینکه دکتری بیغرض مرض آنها را معالجه کرده و تشخیص داده باشد که از دواج آنان بلامانع است.

گروهی هم جایز است از دواج کنند ولی جایز نیست پدر و مادر شوند یعنی اولاد آورند. مبتلایان بصرع از این گروه هستند.

گروهی هم باید برای حالت دماغی و روحی که دارند از ازدواج پرهیز کنند.

پس از ازدواج در همه احمال مفید نیست. و در بعض موارد بسیار مضر است ولی کسی که سخت خود را تحت تسلط غریزه جنسی می بیند در صور تیکه تندرست باشد ولو سنش برای ازدواج چندان مناسب نباشد همان بهتر که ازدواج کند زیرا با حبس شهوت برای مدت طولانی

ممکنست صدمه جبران ناپذیری بسلامتی و یا اخلاق شخص برسد.

ولی چون شهو ترانی آدمی را ناتوان میگرداند، باید حتیالمقدور آنرا تحت کنترل قرار داد.

شهوت نابهنگام که بوسیله سینماها و رومانها و تآترها و مجالس رقص و آواز تحریک میشود، وجدان را فاسد و تن را ضعیف میکند. شهوت زیاد در جوانی نشانه تهی مغزی و ضعف اخلاق است.

باید برای فرار از اینگونه شهوت، خود را در ایام جوانی بکارهای سودمند مشغول داشت و غذاهای ساده خورد و آنهم بحد اعتدال زیرا غذاهای محرک مثل گوشت و تخم مرغ و ماهی و مشروبات الکلی شهوت را تحریک میکند. شهوت روی غذا زندگی میکند و نیروی خود را از شکم پر و اعصاب تحریک شده بدست می آورد.

حتى موقعيكه ازدواج ميكنيد بايد ارباب شهوت باشيد نه طعمهٔ بى دست و پاى آن و بايد در نظر داشته باشيد كه آلات تناسلى غير از توليد مثل كارهاى مهمترى دارد، بلكه بايد گفت توليد مثل از كارهاى فرعى آنست.

از هوی و هوس فرار کنید ولی باستقبال عشق پاک بشتابید. عشق حقیقی یک تجربه روانی است زیرا از روان بر میخیزد و در تن ظاهر میشود و درست عکس هوی و هوس است که از تن تولید میشود و بهمانجا محدود می گردد و در نتیجه هم به تن و هم به روان زیان میرساند. عشق حقیقی عاطفه ملایمی است که همواره مطبع عقل و وجدان است. عشق حقیقی زندگی را غنی و زیبا میسازد. عشق حقیقی میداند چه میکند و بکجا میرود و مانند هوی و هوس کور و کر نیست.

٤- عواطف منفي

لیندار میگوید: «ار تعاشات دماغی و عاطفی فوراً بار تعاشات جسمی انتقال می یابد و همچنین ار تعاشات جسمی در ار تعاشات دماغی و عاطفهای تأثیر میکند.»

مثلاکسی که دائماً خشمگین و اندوهگین است بسوءِ هاضمه و امراض دیگر که از سوءِ هاضمه تولید میگردد و مثلا فشارخون و رماتیسم و امراض کلیه و غیره) مبتلا میگردد و

همچنین کسی که مبتلا بدرد دندان مبتلاست بالطبع خلقش تنگ است و گرفتار خشم و اندوه است و تا هنگامی که درد دوام دارد، عواطف منفی همچنان بفعالیت خود ادامه میدهند. از اینجا در مییابیم که چقدر برای تولید عواطف مثبت باید اصول بهداشتی را رعایت کرد و نیز در می یابیم که چقدر عصبانی و اندوهگین بودن و یا شدن، زیان آور است زیرا در اینصورت جهاز هاضمه از فعالیت میافتد و سموم در تن باقی میماند.

پس با عواطف منفی نبرد کنید. عواطف منفی دیوهائی هستند که هسمینکه به آنسها بی اعتنائی کردید، خودبخود در غارهای تاریک خود پنهان میشوند ولی وای بوقتی که بآنها اعتناکر دید! آنوقت است که تا شما را تحت شکنجه قرار ندهند. رهایتان نمی کنند و چه بساکه با شلاق خود چندان شما را میزنند که از پای در میآئید!

بموفقیت خود اعتماد داشته باشید و با این دیوها مبارزه کنید تا بغارهای تاریک خود فرار کنند.

همواره بخود بگوثید: «حالم خوب است. خشم و غصه و حالتهائی مانند آن یک نوع جنون است. من نباید باین جنونها مبتلاگردم و مبتلا نخواهم گشت. من قوه مبارزه با مشکلات را دارم. چرا؟ چون مرد اراده و فکر هستم». از هر فکری که شما را اندوهگین و یا خشمگین میسازد. احتراز کنید و برای رسیدن باین منظور خود را به اموری سرگرم کنید که فوق العاده بآن علاقه دارید، فقط بوسیله توجه باینگونه امور خواهید توانست از افکار ناپسندی که شما را می آزارد. رهائی یابید.

هنگام برخاستن شاد باشید و همچنین در موقع غذا خوردن و خوابیدن خود را از چنگ عادت بد رهایی دهید زیرا عادت بد حتی از دوستان بد، بدترند. از گذشته یاد نکنید، فکر کردن در آن باره فائده ندارد فکرحال را بکنید و بافق آینده نظر بدوزید.

افکار خوب را از کتب وگفتار مردان بزرگ جمع آوری کرده و درکتابی نقل کنید و آنرا همواره مطالعه کنید تا جزءِ افکار شما شود. با این افکار زندگانی کنید تا بتوانید بوسیله این افکار بتندرستی و کامیابی نایل گردید.

در خوردن افراط نکنید زیرا در اینصورت ممکنست به مسمومیت ملایم دچار گشته بی اختیار اندوهگین و عصبانی گردید.

اولاد خود را خوشخو و مهربان و امیدوار و صرفهجو و با محبت بار آورید تا هنگام بلوغ بعواطف منفی دچار نگردند که نجات از این عواطف در سالخوردگی سخت دشوار بلکه در

پارهای از موارد، محال است.

٥- تنفس و اهميت آن

تنفس عملی است که توسط عضلات سینه انجام میشود و هوا دخالتی در آن ندارد جز آنکه در منافذ ریه که بر اثر بسط جدارهای سینه تولیدگشته فرو رود. آنچه مهمست، استفاده ثی است که از هوا میبریم.

شما چه از پلکان دراز بسرعت بالا روید و چه آهسته، تقریباً بیک اندازه انرژی بمصرف میرسانید. ولی روش نخستین شما را بنفس میاندازد و حال آن که روش دومی بهیچوجه اسباب ناراحتی شما را فراهم نمیکند. چرا؟

برای اینکه حرکت تند و شدید ماهیچهها، بزودی قوای ذخیره شده شما را بـمصرف میرساند و باکسیژن بیشتری نیازمند است ولی برای حرکت بطثی ذخیره عادی کافیست.

پس هر چه ذخیره عادی فراوان تر باشد همان قدر، قدرت تنفس که عمل تنفس را بانجام میرساند، افزایش مییابد.

طرز صحیح تنفس – ممکنست شما با بینی دم فرو برید و با دهان بیرونش کنید و یا با دهان فرو برید و با بینی فرو برید و هم فرو برید و هم بیرون کنید و یا با بینی فرو برید و هم بیرون کنید. کدام یک از این چهار طریق درست تر است؟

هنگام حرکات تند، روش سوم درست است ولی در مواقع عادی بیگمان روش اخیر صحیح است چرا؟ برای اینکه درین صورت شما هم اکسیژن مورد نیاز را به ریه رسانده اید و هم بینی و سینه را از آلودگی ها پاک گردانیده اید.

کسانیکه از کودکی معتاد شدهاند که با بینی تنفس کنند، هرگز به اورام غده ثی مبتلا نمیگردند و اگر کودکی باین نوع مرض مبتلاگردد میتواند بوسیله تنفس با بینی از آن نجات یابد.

ما می توانیم بوسیله تمرین و ممارست، قفس سینه را بفعالیت آوریم و بدین وسیله تنفس کنیم و نیز می توانیم با قسمت زیرین سینه تنفس کنیم و یا هم سینه و هم قسمت زیرین آن را تو أماً به فعالیت آوریم. تمارین تنفسی - در اینجا بعضی تمارین تنفسی ذکر میشود:

 ۱ ـ بر پشت بخوابید بدان سانکه دستها در دو جانب تن قرار گیرد و شروع کنید آهسته نفس کشیدن.

۲ - بر پشت، بخوابید ولی این بار دستهایتان را به پشت سر تان ببرید. از هوای صاف و آزاد و سرد و نمناک، نترسید، ممکنست سرما مطبوع نباشد ولی همیشه هوای آزاد، بسی بهتر از هوای گرم و آلوده یی است که در اطاقهائی که در و پنجرهاش بسته شده، یافته میشود.

برای تنفس دهان خود را باز نکنید دهان برای خوردن و حرف زدن است.

اگر سینه شما تحمل نداردکه نفسهای فوقالعاده عمیق بکشید، بیهوده نکوشیدکه نفس را در سینه زیاد حبس کنید. بتدریج و پس از ممارست زیاد، باید خود را بکشیدن نفس عمیق عادت دهید.

در هر نوبت، فقط یکی از تمارین بالا را انجام دهید و روزی ۲۱ بار نفس عمیق بکشید. فراموش نکنید که اگر فوق العاده سردتان شد، باکشیدن نفس عمیق میتوانید سرما را از خود دفع کنید، همچنین اگر دماغتان خسته است، باکشیدن چند نفس عمیق در هوای آزاد میتوانید آنرا از خستگی بدر آورید.

در این صورت کلیه نفسهائی که میکشید شکمی خواهد بود این تمرین برای رفع سوءِ هاضمه و پاک کردن کبد فوقالعاده مفید است.

۳ - مانند تمرین دوم بر پشت بخوابید ولی دستها را بر شکم، نزدیک دنده ها، بگذارید و کمی بردنده ها فشار آورید و بکوشید با قسمت فوقانی سینه تنفس کنید. این تمرین قسمت فوقانی ریه را تقویت خواهد کرد ماهیچه های سینه که زیر دنده ها قرار دارد، رشد خواهند کرد و علاوه بر تن بقلب ماساژ داده خواهد شد.

۴ بریک سمت دراز بکشید تا عمل تنفس سمت دیگر سریعتر انجام گیرد و با سمت
 دیگر هم همینطور رفتار کنید.

ولی بخاطر داشته باشید که این نوع تمارین را در اطاق پرگرد و خاک انجام ندهید که در این بخاطر داشته باشید که این نوع تمارین را در این تمارین روی حصیر بخوابید تا از شرگرد و خاک در امان باشید.

اینرا نیز بخاطر داشته باشید که همواره بعضی انساج ریه فعالیتی از خود بروز نمیدهد برای اینکه این نسوج نیز بفعالیت افتد باید بیشتر و عمیقتر تنفس کنید. بدینوسیله تندرستی خود را

بهتر حفظ توانیدکرد.

٦-لباس

از یک مرتاض هندی پرسیدند: چطور با این تن عریان طاقت سرما را داری؟ جواب داد: «علتش این است که سراسر تنم صورت است.»

مقصودش این بود همانطور که ما صورت خود را در لباس نمی پوشانیم و با وجود این صدمه ثی نمی بینیم او هم تن را عادت داده که مانند صورت، عریان باشد.

حقيقت اين است كه ما نبايد لباس بپوشيم. لباس پوشيدن امريست غيرطبيعي.

بزرگترین دلیل اینکه لباس پوشیدن امری غیرطبیعی است این است که افریقائی ها عریان هستند و کسانی هم که در نواحی قطبی زندگی میکنند چندان خود را نمی پوشانند.

چارلز داروین تعریف میکند چطور در «تثرادل فوکو» خودش و رفقایش با اینکه خود را خوب پوشانیده و کنار بخاری نشسته بودند از سرما میلرزیدند و حال آنکه بومیان لخت آن شهر باندازهای از حرارت بخاری گرمشان شده بودکه عرق از سر و رویشان میریخت.

حالاکه ما معتاد بلباس پوشیدن شده ایم، باید لااقل اعتدال را رعایت کنیم. لباس ما در تابستان و زمستان و سایر فصول باید طوری باشد که هوا و اشعه خورشید بتواند در آن نفوذکند. پوست نصف کار کلیه و ریه را انجام میدهد و بدینوسیله در دفع سموم تن و جذب مواد غذائی از هوا و خورشید رل مهمی بازی میکند.

اگر ما مانع بشویم اشعه و هوا داخل پوست نفوذکنند، ریه وکلیه مجبور میشوندکارهائی راکه پوست نتوانسته بانجام برساند، انجام دهند.

این کار فوقالعاده موجب خستگی ریه و کلیه گشته سموم در تن همچنان میماند و در نتیجه شخص مستعد ابتلاءِ بزکام و سرفه و غیره میگردد.

کفش وکلاه و دستکش هم باید دارای منافذ باشد، از پوشیدن لباس تنگ و کفش تنگ و کفش تنگ و کفش تنگ و کلاه تنگ باید خودداری کرد زیرا لباس تنگ موجب میگردد جریان خون مختل گشته فعالیتهای پوست خنثی گردد. مثلاً شلوار گشاد کردی و بلوچی از نظر بهداشت بسیار عالی است.

ما هرکدام یک نوع بخاری هستیم. معده ما مرکز بخاری. است و غذا هیزمی است که در آن وارد میکنیم برای گرم نگهداشتن بخاری. لذا بسیار ابلهانه است که یک جوان تندرست خود را در پالتوی کلفت بپوشاند.

جوان خون زیاد دارد و می تواند بوسیله ورزش، حرارت فوق العاده تـولید کـند. لذا جوانان سالم باید بخاری تن هم با خوردن غذای زیادگرم نمی شود بلکه بیشتر موجب خاموش شدن آن میگردد مخصوصاً در صور تیکه با ورزش همراه نباشد.

بخاری تن بوسیلهٔ باندازه کافی خوردن، و باندازه کافی تن را بفعالیت واداشتن، گرم میگردد.

و اما بسالخوردگان این اندرز را نمیدهیم. سالخوردگان چون اغلب ضعیف و کمخون هستند باید خود را با پوشیدن لباس پشمی گرم نگهدارند و الا بسرما خوردگیهای خطرناک مبتلا خواهند شد و حتی ممکن است بر اثر یک سرما خوردگی جزئی از بین بروند.

حال یک آدم سالخورده مانند یک بخاری است که سوراخ سوراخ شده است. پیداست که یگانه راه برای گرم نگهداشتن این بخاری پوشاندن آنست.

پیران باید زمستانها زیر پیراهنی پشمی را حتماً بپوشند و زیر این زیر پیراهنی، پیراهن کتانی در برکنند.

در تابستان باید پیراهن پنبه ثی راکه هم خاصیت پارچه پشمی را دارد و هم پارچه کتانی، بپوشند و چون سر حساس است، بایدکلاهبرسربگذارندتا مبادا سرما خورند.

جوانان خوبست کلاه نپوشند زیراکلاه از رشد مو جلوگیری میکند و جمجمه را ضعیف میگرداند.

ضمناً لازم است اندازه حرارت و میزان محافظت انواع پارچهها را از نظر خوانندگان گرامی بگذرانیم.

ميزان محافظت	نوع پارچه
1/40	پیراهن پنبهای
1/6.	پیراهن پشمی
1/48	پيراهن ملايل

کت چرمی با آستر فلانل	1/1.
کت ماهوت	1/1.
بالتوى زمستاني	4/5.
پالتوی پوستی و پوستین	4/5.

۷- پاکیزگی

در اینجا مقصود ما از پاکیزگی، هم پاکیزگی درونست و هم پاکیزگی برون. پاکیزگی درون یعنی، بسوءِ هاضمه و مسمومیت مبتلا نبودن، و افکار ناشایست نداشتن و اما مقصود از پاکیزگی برون، پاکی پوست و اعضاءِ خارجی است.

بپاکیزگی دهان و سر و دست و پا «وشرمگاه» باید فوقانعاده اهمیت داد زیرا همینجاهاست که میکربها بهتر پرورش می یابند و چون هر روز پوست میریزد، باید هر روز پوست را شست و شو داد تا بقایای پوست که ریخته نشده است ۱۱ از بین برود.

در هندوستان و مخصوصاً ژاپون، خود را هر روز میشویند و این عمل جزءِ فرائض دینی است و این رسم بسیار پسندیده است ولی افسوس که برای همه اهالی دنیا مقدور نیست.

با پاکیزه نگاهداشتن پوست، ما در حقیقت کمک بزرگی کرده ایم به کلیه ها. زیرا چنانکه گفتیم پوست نصف کار کلیه را بانجام میرساند و علاوه بر این بریه کمک میکند.

در نتیجه خون پاکتر میشود و اگر پس از حمام بخود ماساژ بدهیم، جریان خون را سریعتر کرده و به «متابلسیم» بدن کمک کرده ایم.

موقع رفتن به حمام باید هر کس صابون، کیسه و حوله خود را حتماً همراه خود ببرد و خویشتن را کیسه بزند و بدن را ماساژ بدهد و قبل از خروج از حمام باید کمی در حمام استراحت نماید تا مبادا مبتلا بزکام گردد.

آب سرد نباید در حمام بنوشد زیرا زیانبخش است. اگر شدیداً تشنهاش شد، باید بنوشیدن یک استکان جای کمرنگ قناعت کند.

دربارهی پاکیزگی درون، در فصل عواطف منفی، باندازه کافی صحبت کرده ایم و اینجا دیگر نیازی نمیبینیم در این باره بیشتر صحبت کنیم.

٨- اشعه خو رشيد

پزشکی میگوید: «مگس حشره ثی است نفرت انگیز ولی صفت قابل تحسینی دارد که مرا و ادار کرده است با بودن او مخالف نباشم! و آن این است که چندان بخورشید علاقه دارد که بدانوسیله میتواند سرمشقی بشود برای ابلهانی که حتی الامکان میکوشند از اشعه خورشید دوری کنند.

حقیقتی است آشکار، گیاهی که نور خورشید نمیبیند، پژمرده گشته از بین میرود.

شخص و یا حیوانی که در یک جای تاریک حبس شود، همین حالات مخصوص در او پدید می گردد. برای اینکه اندازه نیروی حیاتی اشعه خورشید را بتوانید بهتر مجسم کنید، تجربه بنیامین فرانکلن را در اینجا بیان میکنیم.

برای فرانکلن از «مادیرا» مقداری شراب رسیده بود. فرانکلن درین شراب چند مگس ظاهراً مرده یافت. دانشمند کنجکاو مگسهای مذکور را روی زمین در معرض اشعه خورشید قرار داد تا ببیند اشعه خورشید چه تأثیری در آنها خواهد کرد. باکمال تعجب دید که مگسها جان گرفتند و بیرواز در آمدند!

تصور میکنم این دو مثل کافیست برای اثبات این نکته که در و پنجره را همیشه محکم بستن و در جای تنگ و تاریک زیستن تیشه بریشه هستی خود زدن است. بنابراین ضرب المثل ایتالیائی راست میگوید: ۱جائی که خورشید نمیآید پزشک میآید.

اشعه خورشید چیزی نیست که برای یک دوره بخصوص خوب باشد زیرا اشعه خورشید ماده ی حیاتی است ولی با وجود این میتوان گفت که سالخوردگان بیشتر باشعه خورشید نیاز مندند علتش اینستکه در سالخوردگان نیروی حیاتی کمتر است ولی باید پیران بدانند که نور و حرارت فوق العاده خورشید برای پیران و اشخاص ضعیف البنیه مضر است. بهترین اوقات برای استفاده از نور خورشید برای چنین افراد هنگام بامداد و اواخر عصر است. برای اینکه خواص خورشید بهتر جذب بدن گردد باید لباس کمرنگ پوشید.

جوانان بهتر میتوانند در دشت و دمن و لب دریاها و رودخانه ها و جاهای باز دیگر، از اشعه خورشید بهرهمندگردند.

اشعه خورشید میکربکش است. هر چه تن بیشتر نور خورشید را جذب کند بهتر خواهد توانست بر ضد میکربها مبارزه نماید. ولی باید بخاطر داشت کسی که سالها در جاهای تنگ و تاریک میزیسته صلاح نیست ناگهان مدتی مدید خود را در معرض اشعه خورشید قرار دهد بلکه باید این کار را جسته جسته انجام دهد و آنهم هنگام صبح یا عصر که اشعه خورشید فوقالعاده ملایم است.

اروپائیان در اشعه خورشید لخت و عریان دمر میخوابند و یا ورزش میکنند. ولی البته این عمل بیش از ربع ساعت طول نمیکشد و هنگام صبح یا عصر انجام میگیرد. اگر کسی بخواهد در اطاق خود را در معرض اشعه خورشید قرار دهد، حتماً باید پنجرهها را باز کند تا اشعه ماوراءِ بنفش بتواند داخل اطاق نفوذ کند و بهتر اینستکه قبلا بسراسر تن روغن زیتون بمالد تا پوست نرم و زیباگردد.

اگر پس از اینکه خود را در معرض اشعه خورشید قرار دادید بسر گیجه مبتلا شدید و یا از بینی تان خون آمد، باید بدانید که بیش از اندازه آفتاب خورده اید و این بد است. باید حد اعتدال را نگهداشت والا بجای سود، زیان میرسد، و اما اگر پس از این عمل احساس تب و بی اشتهائی و یا درد در سراسر تن نمودید باید شاد باشید زیرا این علامتها نشانه اینستکه تن دارد مواد زائد را از خود دفع میکند. باید درین موقع چند روز هم روزه گرفت تا مواد زائد بهتر از تن دفع گردد. ولی همیشه بخاطر داشته باشید که نباید زیاد خود را در معرض اشعه خورشید قرار داد مخصوصاً در صور تیکه علائم فوق بشدت ظاهر گردد. و نیز نباید فوراً پس از صرف ناهار این کار را انجام داد. باید اوقات مناسب را در نظر گرفت و همچنین چگونگی آب و هوا را. در هوای سرد و مرطوب، حمام روشنائی مضر است ولی در هوای معتدل و غیرطوفانی، فوقالعاده مفید است. اگر پس از حمام روشنائی، به تن ماساژ داده شود، نتایج بهتری حاصل خواهد گشت.

اسپار تها بچههای نوزاد خود را سه روز لخت و عریان در معرض اشعه خورشید و فضای آزاد قرار میدادند. اگر در عرض این سه روز طفل میمرد او را برای زندگانی نالایق میانگاشتند، اگر زنده میماند، شادمانی میکردند و جشن میگرفتند! بدین جهت بود که در میان اسپارتیها کمتر آدم علیل پیدا میشد.

اشعه خورشید علاوه بر اینکه میکربها را میکشد و انرژی تن را زیاد میکند، بر مقدار خون میافزاید و استخوان را تقویت میکند. بهمین جهت کسانیکه بنرمی استخوانها دچار

هستند، با اشعه خورشید و یا نور مصنوعی معالجه میشوند.

اشعه خورشید رل مهمی در معالجه امراض نامبرده ذیل بازی میکند:

رماتیسم ـ سل ـ امراض غده ها ـ بعضی امراض معده ـ امراض اعصاب ـ بعض امراض پوست ـ امراض چاقی که بر اثر مسمومیت مزمن تولید میگردد.

درباره اینکه هر رنگی چه خواصی دارد، تحقیقات زیاد شده و میشود. ما اینجا ببعض نکات مهم این موضوع اشاره میکنیم:

1 - رنگ سرخ محرک اعصاب است. لذانو رسرخبرای معالجه اشخاصی که بفقر الدم مبتلا هستند مفید است ولی برای اشخاص الکلی و پرخون، فوق العاده مضر است چندانکه ممکنست آنانرا بخودکشی وادارد. رنگ سرخ در عین انیکه سرور آور است، موجب عصبانیت راهم فراهم می کند.

۳- نور بنفش میکربکش است ولی نباید در مورد اشخاص مالیخولیائی و سوداوی بکار برده شود زیرا احوال آنان را بدتر میکند.

۴ ـ نور زرد محرک قوای دماغی است و در معالجه امراض کبد و سوءِ هاضمه بکار برده میشود. کسانیکه کار دماغی میکنند بجاست در اطاق خود اثاثیه زردرنگ گذارند تا قوای دماغیشان بهتر کار کند.

۵ ـ نور نارنجی دارای خواص نور زرد و نور سرخ است.

۲ - نور سبز نظیر نور آبی است.

٧ ـ نور سفید عضلات را بفعالیت برمیانگیزد.

۹- فربهی

فربهی مرض است! فربهی دو نوع است: یک نوع فربهی نسبتاً غیر خطرناک است که بر اثر پرخوری تولید میشود و این نوع چاقی را «چاقی برونرو» گویند و یک چاقی (درونرو)

هست که ناشی از ضعف بعض غده های بدن است، این چاقی خطرناک است. این نوع چاقی هم ارثی است و هم اکتسابی.

اشخاصیکه مبتلا بچاقی نوع اول هستند غالباً صورتشان خوشرنگ و اشتهایشان زیاد است و زیاد هم عرق میکنند؛ حرارت تنشان طبیعی است. اشخاصیکه بچاقی نوع دوم مبتلا هستند همیشه کسل و خستهاند، کم عرق میکنند و رنگ صورتشان زرد است.

چاقی علاوه بر اینکه موجب رسوائی است _ زیرا غالباً نشانه پرخوری است و پرخوری هم نشانه ضعف نفس است _ مصیبتهای بیشمار دیگری هم بدنبال میآورد، مثلا آدم فربه زودتر مریض میشود و در مقاومت با امراض کمتر طاقت دارد؛ زود خسته میشود؛ بضعف قلب مبتلاست، در حرکت آزاد نیست و علاوه بر این مخارج روزانهاش، سرسام آور است؛ او سرانجام بمرگ نابهنگام دچار خواهدگشت. بهمین جهت است که باید چاقی را هر چه زودتر درمان کرد تا این مصائب هم خودبخود از بین رود.

ولی درمان چاقی چندان آسان نیست زیرا آدم چاق چون ضعیف النفس است زیر بار ریاضت نمیرود و حال آنکه برای رهائی از چاقی باید بیک نوع ریاضت ملایم تن در داد.

از جمله کارهائی که آدم فربه برای رهائی از چاقی باید انجام دهد اینست که باید کمتر بخورد و بیشتر در فضای آزاد ورزش کند، باید رژیم غذائی خودرا بکلی تغییر دهد مثلا چربی و مواد نشاسته دار نخورد و از گوشت و الکل بپرهیزد و بشیرینی و نانهای قندی حتی دست نزند! و باید در نوشیدن آب حد اعتدال را نگهدارد.

علاوه بر این، باید چندانکه بتواند راه برود. باید هر روز لااقل ۲ ساعت پیاده روی کند و اگر بیشتر بتواند راه برود بهتر خواهد بود.

علل چاقی و درمان آن

پروفسور امامی در مقالهٔ «اسرار جوان زیستن» درباره علل چاقی مینویسد: غالب چاقیها بعلت جمع شدن چربی زیرپوست نیست بلکه وجود مقادیر زیادی آب لابلای بافتهای بدن موجب از دیاد وزن است. اما علت این احتباس آب چیست. البته استعداد خاص انساج شخصی است که بآسانی آبرا در خود نگاه میدارد. درینگونه موارد هیچگونه رژیم سختی لازم نیست.

کافیست در خوردن نمک امساک کنید. در حقیقت نمک مساوی هفتاد برابر وزن خود آب جذب مکند.»

وخور دن جوشانده ی دم گیلاس هر شب یک لیوان بسیار مفید است؛ ماساژهای مختلف موجب تحریک بافتها بوده و دفع آبهای زائد را آسان مینماید.»

«دیگر از وسائل مؤثر درمان چاقی حمامهای بخار است. باین ترتیب ممکنست در مدت کو تاه مقدار زیادی از وزن کاسته شود.

یکی دیگر از علل چاقی ورم بافت همبند زیر پوست است. سبب این ورم جمع شدن مواد سمیست که میبایست دفع شده باشد درینصورت قسمتهائی از زیرپوست ناهموار شده و در دناکند. زنها بیشتر باین نوع چاقی مبتلا هستند علت آن بیشتر اختلال غدد داخلی بدنست و تحت تأثیر عصاره همین غدد بهبود می یابد. امساک در غذا و ورزش در آن مؤثر است.

در مجله تندرست برای لاغر شدن دستور زیر نگاشته شده است:

چنانچه بخواهید لاغر شوید، سر میز غذا ننشینید و چیزی نخورید. فقط یک لیوان آب بنوشید. سپس کمی به گردش پرداخته و در موقع بازگشت به منزل اگر احساس ضعف و گرسنگی نمودید یک لیوان دیگر آب بنوشید و بخوابید. «اینکه ما توصیه میکنیم مخصوصاً شام میل نکنید به علت آن است که غذای شب مخصوصاً شخص را چاق میکند چون در روز مواد غذائی بواسطه حرکت و کار محترق و مصرف میشود ولی در شب غذا بسیار آهسته جذب میشود و محترق نمیگردد بدین جهت بیشتر باعث چاقی میشود»

خانمهائی که آشپزی میکنند نیز نباید غذا را زیاد و مکرر بچشند. زیرا چشیدن مکرر غذا خود موجبات چاقی را فراهم میکند.

١٠-لاغرى

لاغری بنفسه مرض نیست و علامت ضعف بنیه است که بر اثر ورزش نکردن و یا نخوردن غذای مورد نیاز تن و یا خوردن غذاهای ناسازگار پدید میآید. لذا برای معالجه لاغری باید نخست علت آنرا پیداکرد.

مردم میپندارند که یگانه علت لاغری کمخوری است و حال آنکه چه بسا پرخورانی که

بلاغری مبتلا هستند و همچنین چه بسا افراد کمخوری که چاقاند. باید در نظر داشت که با پرخوری نمیتوان لاغری را درمان کرد، بلکه بوسیله ورزش و دفع سمومی که در تن فراهم آمده و خوردن غذای مورد نیاز، میتوان از لاغری رهائی یافت و باندازهٔ طبیعی فربه شد.

غالباً علت العلل لاغری سوءِتغذیه است. یعنی خوردن غذای ناسازگار و یا نخوردن غذای مورد نیاز تن است. لذا باید برای رهائی از لاغری این سه کار راکرد:

اولا نباید دیگر غذای ناسازگار خورد، ثانیاً باید چند روز روزه گرفت یعنی فقط میوه جات خورد تا سمومی که بر اثر خوردن غذای ناسازگار تولید گشته، از بین برود و ثالثاً باید غذای مورد نیاز تن را خورد و مخصوصاً باید حتی المقدور شیر و میوه جات خورد. شیر غذای کاملی است. یعنی تقریباً کلیه ویتامینها و مواد املاحی را داراست. لذا غذای بسیار خوبی است برای لاغران، بشرطیکه با آن (باستثناء میوه جات) غذای دیگری نخورند ولی کسانی که لاغری شان بر اثر مسمومیت مزمن غذائی است، باید قبل از تغییر رژیم، حتماً ۱۵لی که وز روزه بگیرند یعنی باید فقط میوه جات تازه بخورند و آنهم بحداعتدال سپس باید روزانه یک لیتر شیر بخورند و پس از چند روز بتدریج بر مقدار آن بیفزایند تا بسه لیتر برسد. از آن پس تا ۵ هفته، باید بهمین رژیم شیر و میوه ادامه دهند ماساژ طبی نیز سودمند است. ولی ورزش ملایم و استراحت لازم تر است. تنفس عمیق در فضای آزاد فوق العاده مفید است بشرطی که هوا آلوده و پر گرد و غبار نباشد.

در موقع درمان باید بغیر از میوه جات و شیر چیزی نخورند و پس از آنکه کمی رو ببهبود نهادند و احساس کردند که نیرو گرفته اند باید چند هفته دیگر بهمان رژیم ادامه دهند و از آن ببعد به صرف غذای ساده و ورزش ملایم معتاد گردند. باید از خوردن نان قندی ـ نوشابه الکلی کنسروها و شیرینی جات، چائی و قهوه و ترشیجات و ادویه جات و چیزهائی مانند آن خودداری کنند. و بجای آن بحد اعتدال سبزی و میوه و لبنیات و نان و حبوبات و آجیل خورند و اما لاغری که برابر امراض تولید میگردد. دو نوع است: یکنوع لاغری قبل از بروز مرض است که غالباً در کسانی که استعداد ابتلاء بسل و امراض کلیه و دیابت و سرطان دارند، دیده می شود؛ و یک نوع لاغری دیگر هست که پس از ابتلاء بمرض تولید میگردد و علت آن تلفاتی است که سلولهای تن میدهند.

یک علت دیگر هم هست که مولدش عواطف منفی است. خشم و اندوه فوقالعاده یک نوع زهر است که بتدریج تن را ناتوان گردانده و آنرا آماده ابتلاءِ بامراض میگرداند.

۱۱-غدد مترشحه داخلی

اکتشافات اخیر نشان داده است که کلیه فعالیتهای جسمی تحت کنترل مواد شیمیائی است این مواد گاهی بصورت غذا وارد تن میگردد و آنرا ویتامین نامیدهاند و گاه در خود تن ساخته میشود و آنرا غده گفتهاند. این غده ها در سراسر تن در جریانند و در حفظ تندرستی فوقالعاده اهمیت دارند ضعف هر یک از این غده ها، موجب ضعف سایر غده ها گشته و چه بسا امراض خطرناکی تولید میکند.

فعالیت این غده ها باید بیک اندازه باشد. فعالیت فوق العاده هر یک از آنها، موجب بهم خوردن تعادل روحی و جسمی میگردد. تندرستی و طول عمر کاملا بسته بچگونگی فعالیت اینهاست. کسانیکه خیلی قد کو تاه و یا خیلی قد بلند هستند بر اثر درست کار نکردن این غده ها باین ریخت درآمده اند.

هرکس غده های خود را از اجداد و والدین بارث میبرد. محیط، شغل، تربیت عادات و حادثات و امراض نیز در چگونگی فعالیت آنها نفوذ میکنند.

اخلاق و طول عمر و تندرستی مربوط بچگونگی کار کردن غده هاست مخصوصاً غده درقی اهمیت فوق العاده دارد. اما اگر سایر غده ها را ژنرال افواج خون انگاریم بدون شک غده درقی مقام مارشالی را احراز خواهد کرد. هرگاه تن بر اثر زیاده رویها و یا دخول میکرب مسموم شده باشد. این غده ها درست کار نخواهند کرد و در نتیجه شخص دچار تزلزل روحی شده بکلی تعادل جسمی و روحی خود را از دست میدهد. چیزهائی که درین غده ها تأثیر بدی دارند عبار تست از افراط در شهوت رانی و افراط در اکل و شرب، اعتیاد بشراب و دخانیات و تریاک و عدم رعایت اصول بهداشتی، ابتلاء به مرض، فعالیت فوق العاده که منجر بخستگی شود.

غده ها مستقیماً برکلیه ها و کبد و پوست و روده حکومت میکنند پیداست و قتیکه کلیه ها و روده ها درست کار نکند هرج و مرج شدید در جهاز هاضمه تولید گشته اثراتش در اعضاء رئیسه پدید میگردد: اگر عرق نمیکنید و پوستتان خشک است، رنگ رویتان پریده و پیشانیتان پرچین و چروک و پلک چشمانتان متورم است بدانید غده در قی شما خوب کار نمیکند. کلیه

موضوعات بهداشتی 🔲 🗖 🖰 🖰

غدهها در متابليسم تأثير ميكنند.

یکی از علل پیری را رشد فوقالعاده یاخته ملتحمه دانستهاند که بر اثر ضعف فعالیت غده ها تولید میشود.

کلیه غده ها باهم رابطه دارندگرچه همه بر ضد یکدیگر فعالیت میکنند مثلا غده های واقع روی گرده بفشار خون نیرو میدهد ولی غده درقی موجب ضعف غده صنوبری و سایر غده ها میگردد.

بدینسان هارمونی فعالیت شیمیائی تن محفوظ میماند. غده درقی موجب ضعف غده صنوبری و سایر غدهها میگردد.

چیزیکه از بهم خوردن این هارمونی جلوگیری می کند خود تندرستی است. اندوه یا خشم ممتد و عواطف منفی دیگر در بهم زدن این هم آهنگی رل مهمی بازی می کنند. پیداست اگر یکی از این غده ها فعالیتشان زیادتر شود زیان میرسانند مثلا فعالیت فوق العاده و گونادهای که غده جنسی هستند، سایر غده ها را هم ضعیف میکند. بهمین جهت است که افراط در شهو ترانی، زیان آور است. علت اینکه در سالخوردگی شخص کمتر در مقابل امراض مقاومت میکند، ضعف همین غده هاست. دو چیز موجب تصلب انساج که یکی از علائم پیری است، میگردد و آن عبار تست از: فعالیت فوق العاده غده فوق کلیوی، که موجب افزایش فشارخون می گردد و دیگری عبار تست از: فساد غده در قی که در صور تی که سالم باشد بوسیله کاهش فشارخون فعالیت فوق العاده غده در قبی که در صور تی که سالم باشد بوسیله کاهش فشارخون فعالیت فوق العاده غده در قبی که در صور تی که سالم باشد بوسیله کاهش فشارخون

١ - غده درقي

این غده زیر جوزک و گلو» واقعست ضعف آن موجب ابلهی و مرض میکزودیما میگردد. پوست و مو هم دچار تغییراتی می شود. اگر این غده بحد فوق العاده در تن تولید گردد، ضعف اعصاب و لاغری پدید می آید.

٢ - ياراتيروئيد

این غده نزدیک غده تیرو ثید واقعست. ضعف آن موجب ضعف اعصاب گشته، مرض تیتانی را تولید میکند.

از غده تیروئید ماده ثی بنام تیروکسن ترشح می شود. این ماده عمل متابلیسم راکنترل

میکند، ضعف غده تیروثید زمینه را برای امراضی از قبیل دیابت و رماتیسم و نقرس و سرطان فراهم میکند. میتوان غده تیروثید را بوسیله جوهر تیروثید که از حیوانات بدست میآید تقویت کرد.

۳-غده صنوبري

این غده زیر مخ واقعست: این غده رشد تن و قوای دماغی راکنترل میکند، فعالیت فوقالعاده آن موجب رشد فوقالعاده جسم میشود.

این غده ماده ثی تولید میکند که موسوم است به «پیتو ترین». رشد تن بسته باندازه و چگونگی ترشح این ماده است. اگر این ماده در کودکی فوقالعاده زیاد در تن ترشح شده، قامت شخص هم فوقالعاده بلند میشودواین خود یک نوع بیماری است.

اگر برعکس این غده فوق العاده ضعیف باشد رشد شخص متوقف میگردد. درین صورت شخص یا بفربهی و کودنی مبتلا می شود و یا فوق العاده زرنگ و لاغر میگردد. بهمین جهت است که بعض کو توله ها این قدر زرنگ هستند!

٤-غده پانكرياس

پانکریاس ماده ثی تولید می کند که موسوم شده به «انسولین» این غده عمل تبدیل قند بانرژی در انساج را کنترل میکند و نیز قند را بصورت نشاسته که به «کلیکوجن» معروف است، محافظت میکند. کسانیکه «انسولین» خود را از دست داده اند، دچار مرض قند میشوند ایشان انرژی خود را از دست میدهند چون قسمت اعظم انرژی از سوخت قند بدست میآید و وضع قند تن هم فقط وقتی خوب میشود که انسولین باندازه کافی فراهم شده باشد در نتیجه قند جسم به مصرف نرسیده، با ادرار خارج می شود. انسولین مصنوعی که به بیماران مبتلا بمرض قند میدهند، مثل انسولین طبیعی نیست و زیانهائی در بردارد.

٥-گونادها

این غده ها در آلت تناسلی مرد پیدا میشود. نظیر این غده در تخمدان زن هم پیدا میشود. این گونادها مستقیماً تحت کنترل غده صنوبری است. برای طول عمر و حفظ جوانی، این غده ها باید سالم باشند. عصاره هائی از گناد سایر حیوانات را تهیه کرده اند ولی تجربیاتی که

درین باره شده هنوزبه مرحله کمال نرسیده.

٦ - غدد فوق كليوي

این غده زردرنگ است و در دو طرف قسمت فوقانی کلیه واقعست. از غده فوق کلیوی حیوانات، دواهائی تهیه کردهاند. مثلا دوائی بنام (کرتیزن) از آن درست کردهاند که برای معالجه یکی از امراض کلیه استعمال میکنند. اسیدی هم از این غده بدست می آید که میگویند خاصیت ویتامین «ث» را دارد.

در پایان بایدگفت در تن سه نوع غدد مرشح میشود: یکی غدد مترشحه داخلی است که ترشحات خود را بخون میریزد مثل غدد درقی و غده صنوبری. دومی غدد مترشحه خارجی است که ترشحات خود را در قسمتی از جهاز هاضمه وارد میکنند مانند غدد بزاقی و معوی. سومین دسته غدد مختلط هستند که هم در جهاز هاضمه و هم در خون میریزند مثل ترشحات کید!

ضمناً اختلالات غدد مترشحه داخلی نه تنها در بر هم خوردن وضع سلامتی انسان موثر است بلکه در زیبائی او هم اثر دارد چنانکه این نوع اختلالات باعث بروز آکنه و رشد زیادی مو هم میگردد.

۱۲- تأثیر آب و هوا در تندرستی

شک نیست در اینکه آب و هوا در تندرستی تأثیر بسزائی دارد بهمین جهت است که در بعض موارد اطباءِ برای بیماران تغییر آب و هوا را تجویز میکنند بعض اوقات تأثیر آب و هوا در دفع مرض واقعاً معجزه میکند.

بطور کلی آب و هوای معتدل بهترین آب و هواهاست بشرطی که مرطوب نباشد زیرا آب و هوای مرطوب نباشد زیرا آب و هوای مرطوب قابل نمو میکربها و مولد امراض گوناگون است: مثلا امراضی مثل وبا، تبزرد، مالاریا، امراض کبد و سینه در چنین جاها بآسانی انتشار مییابد.

این نکته را باید همواره در نظر داشت که همچنانکه رفتن از اطاق فوق العاده گرم، بیک محیط فوق العاده سرد موجب میشود بزکام مبتلاگردیم همچنان مسافرت از نواحی بسیار گرم

بنواحی بسیار سرد (و یا بالعکس) موجب بیماریهای طاقت فرساگشته و چه بسا اسباب مرگ را فراهم میکند.

چنانکه اروپائیهائیکه برای نخستین بار بافریقا رفتند بر اثر عدم تحمل هوای بسیار گرم آن قاره عده بیشماری از آنان تلف شدند و لذا افریقا موسوم شد بقبرستان سفید پوستان. ولی اکنون با ایجاد باغها و گلستانها و حفر نهرها و اصلاحات دیگر، اروپائیها بعض نواحی افریقا را برای سفید پوستان قابل سکونت کرده اند و امروز یکعده بیشمار سپید پوست در این نواحی زندگانی میکنند.

اگر شخصی که در کشور معتدل زندگی میکند ناگهان بنواحی فوق العاده سر د برود، مبتلا بامراض کلیه و سینه میگردد بطورکلی در نواحی سردسیر امراض کمتر است و در نواحی گرمسیر بیشتر.

بهترین نواحی نقاط معتدل است. نواحی لب دریا و یا رودخانه، دارای آب و هوای مخصوصی است.

بطورکلی آب و هوای همین نوع نقاط برای تندرستی مفید است خاصه برای اشخاصیکه تحت عمل جراحی قرار گرفتهاند و یا مسلول شدهاند و گرفتار تنگ نفس و درد سوءهاضمه و سردرد و امراض روحی هستند. زخم در چنین نواحی زودتر التیام می یابد. آب و هوای دریا خواب آور و دافع اضطراب و نگرانی است.

کسانیکه در درهها زندگی میکنند، چندان از آب و هوای سالم بهرهمند نیستند ولی کسانیکه در کوهستانها زندگی میکنند، غالباً از تندرستی بهرهمندند و هرگز به سل و مالاریا مبتلا نمیگردند ولی ممکن است بامراض قلب دچار شوند.

آب و هوای کوهستانها برای سالخوردگان و یاکسانیکه مبتلا بامراض قلب و یاکلیه هستند مضر است.

برعکس، آب و هوای صحرا برای امراض کلیه و رماتیسم و سل مفید است بشرطی که مریض در معرض طوفانهای صحرائی قرار نگیرد. گرد و خاک مخصوصاً بـرای مسلول فوقالعاده خطرناک است.

بدترین آب و هواها، آب و هوای مرطوب و متغیر است.

بهداشت غذائي براى مسافران

همانطور که گفتیم تغییر آب و هوا در تندرستی تأثیر دارد. بهمین جهت لازم است در موقع مسافرت بکشورها و یا مناطق مختلف یک کشور، احتیاطات لازم را در مصرف غذا بنمائیم زیرا همانطور که در مناطق سرد احتیاج به پالتو و در نواحی گرم احتیاج به پیراهن خالی داریم از حیث غذا هم در هر منطقه بیک نوع غذای مخصوص محتاج میباشیم که مصرف غذاهای مناطق دیگر در آنجا سازگار نیست. ذیلا مختصری درباره این موضوع از نظر خوانندگان میگذرانیم باشد که آنان را بکار آید.

مسافرت به مناطق جنوب ایران

کسانیکه در ایام تابستان به مناطق جنوب ایران مسافرت میکنند باید حتماً «آبلیمو، خاکشیر، لیمو عمانی و تمرهندی و امشال اینها را همراه خود ببرند و در آنجا آن را مرتباً مورد استفاده قرار دهند و هر نوع میوه و سبزی باستثناء غذاهای چرب و شیرینی که بدست آوردند، در خوردن آنها افراط ننماید و مخصوصاً خیار و هندوانه زیاد میل کنند و چنانچه دسترسی به میوه و سبزی پیدا ننمودند ناگزیر باید به قرص و ویتامینهای محلول متوسل شده و روزی چند قرص ویتامین ب مرکب و مقداری قرص نمک خورده و باین طریق جبران کاهش ناگهانی آنها را بنمایند و حتماً روزی یک قاشق آب دریا بنوشندا،

بالعکس افرادی که به اروپا مسافرت میکنند، باید خوراکیهای چرب و شیرین میل کنند. برای این گونه افراد مخصوصاً شاه بلوط، پسته زمینی، پسته، فندق و گردو نافع است. همچنین از لبنیات (بخصوص شیر، خامه و کره) که در اروپا از لحاظ کیفیت بسیار عالی است باید حدا کثر استفاده را بکنند.

۱ ـ برنامه غذائي در سفر ـ دکتر جزايري

مسافرت به سواحل بحر خزر

هوای دریاچه خزر برای افرادی که فشارخونشان پائین است مضر و برای کسانیکه فشار خونشان بالاست مفید میباشد دکتر جزائری در کتاب «برنامه غذائیی در سفر» مینویسد: وخانمهائی که ضعیف و کمخون میباشند هنگام توقف در آنجا احساس خستگی و ناراحتی مینمایند و لازم است قبل از حرکت و هنگام توقف بآن سواحل غذاهائی که خون و فشار آنرا زیاد میکنند، مانند خرما و آب هویچ زیاد میل نمایند. کلیه مسافران باید از راه رفتن و زیاد گرفتن حمام آفتاب خودداری کنند زیرا ایران زیادتر از مقدار لازم ویتامین (د) داشته و احتیاجی به آفتاب ندارد و زیاده روی در این کار خطراتی دارد که نباید آنها را از نظر دور داشت مثلا بین ما شایع است که اشعه آفتاب میکرب سل را میکشد و در معالجه این مرض نقش مهمی دارد. اکنون عکس این موضوع نیز ثابت شده و علناً هم می بینیم که کسانی که زیاد در خانمانسوز مبتلا میشوند.»

همچنین مسافران باید کبد خود را با خوردن زیتون و عناب و سایر دوستان کبد مثل انواع نعناع اصلاح نمایندو غذاهای معرق و زیاد کننده ادرار مثل خربزه و گرمک را زیاد میل نمایند و از خوردن غذاهای مانده که غالباً در رستورانهای ساحلی به مشتریان میدهند اجتناب نمایند و با غذا مقداری آبلیمو مصرف کنند.»

دل بهم خوردگی در هنگام مسافرت

در هنگام مسافرت مخصوصاً مسافرت با کشتی و هواپیما عده ای از افراد مخصوصاً کسانی که عادت باین گونهمسافرت هاراندارند، دچار دل بهم خور دگی و استفراغ میشوند. ظاهراً بنظر میرسد که علت آن از خرابی طرز کار دستگاه گوارش است حال آنکه این ناراحتی مربوط بگوش و دستگاه حس تعادل است که در برخی از افراد بعللی ضعیف گشته است، دکتر جزائری

در کتاب وبرنامه غذائی در سفر ا درین باره چنین مینویسد:

«ما تعادل بدن خود را در اثر جابجا شدن مایع موجود در نیم دایره گوشمان حفظ میکنیم، همانطور که گربه با بالا و پائین کردن سبیل خود و بند بازیکه روی طناب راه میرود با سبک سنگین کردن چوب دستی خود میکند، این مایع در موقع خواب ساکت و بیحرکت است و یکی از اسرار خوابیدن میباشد... اگر زیاد بخوابیم تعادل این مایع بهم میخورد و دیگر نمیتواند بآسانی حرکت کند و بهمین جهت است که از قدیم گفته اند خواب، خواب میآورد. دها تیهائی که خواب عمیق ندارند بیشتر از شهریها دچار این عارضه میشوند.

پس بهترین راه برای اینکه این مایع موقع حرکت وسائل نقلیه زیاد تکان نخورد و سبب دل بهمخوردگی نشود عمیق کردن خواب است و خوردن غذاهای خواب آور مثل کاهو برای این کار مفید است و اگر افیون کاهو که از شیره ساق کاهو های وحشی بدست میآید داشته و کمی بخوریم اثرش نیکو تر است. پزشکان قدیم ایران هم خوردن کاهو را بهترین دارو بسرای جلوگیری از عوارض تغییر آب و هوای اقلیمی میدانستند.»

شخصاً چند بار تجربه کرده و دیده ام که خوردن غذاهائی که دارای فلفل هندی تند است. در جلوگیری دل بهم خوردگی هنگام مسافرت با هواپیما مؤثر بوده است. نمیدانم در دیگران هم فلفل هندی همین اثر را دارد یا خیر.

دکتر جزائری عقیده دارد علاوه بر اینکه طرز کار کردن حس تعادل گوش در دل بهمخوردگی اثر دارد، وضع ذخیره ویتامین «ب» در بدن مسافر هم مؤثر است. بهمین جهت وعکسالعمل بدن در برابر این عارضه در اشخاص متفاوت است. عدهای همینکه وارد کشتی یا هواپیما یا اتو مبیل و امثال آنها میشوند حالت چرت در خود حس کرده و کم کم بخواب میروند و عدهای برعکس بهیجان آمده دچار سرگیجه و استفراغ میشوند و این موضوع ارتباط به مقدار ویتامین «ب» در بدن دارد یعنی آنکه بخواب میرود از این ویتامین زیاد دارد و خوابش عمیق است و آنکه به هیجان آمده و مبتلا به دل بهمخوردگی میشود از این ویتامین کسر دارد. بنابراین دسته اول و دوم میتوانند خرما، کشمش، سیب، پیازخام و سایر میوهها و سبزیهای آرامبخش را میل نمایند و دسته دوم حتماً باید غذاهائی که دارای ویتامین ب میباشد مثل جگر، مخمر آبجو، سبوس برنج، مرکبات و گوشت و ماهی زیاد میل نمایند و بدینوسیله بیماری خود را تسکین دهند. خوردن آبلیمو به محض ورود به وسائل نقلیه برای این بیماران نهایت لزوم را دارد و همچنین خوردن قهوه و چای مسکن خوبی برای آنهاست. دسته دوم

میتوانند مقداری کاهو میل کنند تا آنها هم مثل دسته اول بخواب روند و احساس ناراحتی نکنند زیراکاهو بعلت داشتن افیون مخصوصی که دارد خواب آور است.

۱٤ - تأثير شغل در تندرستي

دهقانان بر اثر فعالیت در هوای آزاد خیلی کم دچار امراض میگردند ولی کارگران بیش از سایر طبقات در معرض مخاطرات و امراض هستند از جمله:

سنگتراش ـ فولادتراش ـ كارگران كارخانه پنبه و آسيابان همواره مستعد ابتلاءِ بمرض سل هستند.

غواصان ممکن است بفلج مبتلاگردند و یا غرق شوند، ماشین نویس، نویسنده، تلگرافچی و تلفونچی و بطورکلی اشخاصی که مجبورند تا دیر زمانی روی صندلی بنشینند، گرفتار امراض معده میشوند.

حروفچین چون کارش حساس و یکنواخت است، ممکن است دچار کسالتهائی بشود مگر اینکه باندازه یکافی آسایش کند و غذا بمقدار کافی بخورد و در هوای آزاد ورزش کند. بعلاوه حروفچین بعلت قرار گرفتن در معرض براده سرب ممکنست به بیماری ریوی مبتلا شود.

داروساز _ پزشک _ عکاس _ دباغ _ بنا _ نقاش _ شوفر _ کارگر حمام و خلاصه کارگران بیش از سایر طبقات در معرض ابتلاء بامراض هستند مخصوصاً سل و سرطان.

١٥ - ماساژ «مالش»

ماساژ از روزگاران قدیم در ایران و یونان و روم و هندوستان معمول بوده و در درمان امراض رل مهمی بازی میکرده است ماساژ علاوه بر اینکه درمان بعض امراض را سریعتر میکند بدفع سموم غده ها و پوست نیز کمک میکند. ماساژ اگر با دست انجام گیرد، کملیه فعالیتهای اعضاء را تقویت میکند.

امروز مالش دادن خود فنی شده که باید یادگرفت و کسی که مالش میدهد علاوه بر اینکه باید نیر و مندباشد باید نکاتی چند در هنگام مالش دادن رعایت کند یکی اینکه بیمار را طوری قرار بدهد که بآسانی بتواند اورا ماساژدهد و دیگر اینکه قبل از ماساژدادن دستهای خود را خوب بشوید و آنها را بهم بمالد تاگرم شوند و ثالثاً اطاق را باندازه کافی گرم نگاهدار د تا مریض سرما نخور د و رابعاً مریض را کاملا لخت نکند مخصوصاً در صور تیکه فوق العاده علیل باشد. خامساً با نظم و تر تیب و هم آهنگی بماساژ پر دازد. سادساً لااقل پس از دو ساعت که مریض از صرف طعام منصرف شده بماساژبپر دازد برای در مان بعض امراض مالش مورد استفاده قرار میگیرد از جمله :

کمر درد - چاقی - امراض قلب - شکستگی استخوان - سردرد - بیخوابی - مرض اعصاب - فلع - سوءِ هاضمه - آ پاندیست - نثوراستنی - نقرس - نرمی استخوان - تصلب اعصاب - فلع - سوءِ هاضمه - آ پاندیست - نثوراستنی - نقرس - نرمی استخوان - تصلب شرائین - رگبرگ شدگی و انواع امراض دیگر.

هانوی دورویل درکتاب «نیرومندی» درباره ماساژ دستورهای سودمند زیرین را میدهد:

«برای ماساژ دادن، دست باید همیشه باز و انگشتان بهم چسبیده باشد (بدون آنکه بهم
فشار آورند) دست نباید در هیچ موقع منقبض گردد و مچ دست باید کاملا نرم باشد هر قدر
ماساژ بدن با نظم و بدون فشار انجام یابد بهمان نسبت اثرش بیشتر خواهد بود.

دهر نوع ماساژ صحی باید در جریان خون و ریه انجام یابد تا در نتیجه رجعت خون قاسد را بقلب تسهیل کند باید ماساژ را از دور ترین نقطه بدن (نسبت بقلب) شروع کرد و بطرف سینه متوجه شد ضمن ماساژ بهتر است که تماس دست با پوست بدن قطع نگردد همینکه دست بانتهای حرکت دوم بمحل اولیه رجعت داد.

ه شکم راباید درجهت فیزیولوژیکی ماساژداد یعنی باید دایره ای در حول ناف رسم نمود.» دبرای این کار دست باید بدون هیچگونه خشونت در جهت روده بزرگ حرکت کند ماساژ شکم عمل روده را بمقدار زیادی تسهیل میکند.»

دبا در نظر گرفتن مطالب مختصر بالا عمل ماساژ را میتوان بطریق زیرین شروع کرد:

دبدواً سر و گردن خود را ماساژ دهید. برای این کار باید سمت راست سر را با دست راست و سمت چپ را با دست چپ ماساژ داد. ابتدا دست خود را در طرف راست پیشانی بگذاریدوسپسضمن حفظ تماس با پوست بدن آن رابطرف سینه پائین آورید. درین حرکت باید سعی کردکه انتهای انگشتان بتدریج از روی گیجگاه و عقب گوش و روی گردن بگذارد. هنگام عبور از گوش باید داخل دست راست را گود کرد و همینکه دست بانتهای حرکت خود رسید تماس بدن

راقطع کنیدومجدد اً دست خو درادر محل اولی قرار دهید. معمولا چهار تا پنج حرکت کافی است. بعد با دست چپ در سمت چپ سر همان عمل را تکرار کنید این ماساژ در وریدهای سطحی گردن تأثیر میکند و بر اثر تسهیل رجعت خون بقلب کنژسیون سر را از بین میبرد. این عمل برای کسانیکه اغلب در معرض سنگینی سرقرار میگیرند فوق العاده نافع است...

«بعد دستهای خود را ماساژ دهید و از دست راست شروع کنید برای این کار با دست چپ باید مچ دست راست راگرفت و بعد دست را با ملایمت بطرف شانه حرکت داد. پس از رسیدن به شانه دست چپ را از بدن جداکنید و آن را بمحل اولیه برگردانید همین حرکت را با دست راست انجام دهید. برای هر دست چهار یا پنج حرکت کفایت میکند.

«بعد پاهای خود را ماساژ دهید برای این کار روی زمین بنشینید و قوزک یکی از پاها را با دست بگیرید و با ملایمت دستهای خود را تا انتهای ران پا ببرید این عمل را برای هر یک از پاها چهار تا پنج مرتبه تکرار کنید.

سپس شکم را ماساژ دهید برای این کار روی کناره تخت خواب یا صندلی بنشینید دست شمابایدبدون خشونت در حول ناف دایره منظمی رسم کند. این حرکت دورانی باید در جهت روده بزرگ انجام یابد (از چپ براست)بدین تر تیب وبدون تو قف ده مر تبه حرکت دورانی رااجرا نما ثید. این حرکت دورانی برای عمل روده ها بی نهایت مفید است.

ماساژهای مذکور برای جریان خون نافع است و همینکه ماساژها پایان یافت. شما در بدن خود یک نوع راحتی، آرامش و آزادی بیسابقهای احساس میکنید، حرارت مطبوعی تمام بدن شما را فرا میگیرد و سهولت و نرمی بیشتری در حرکات شما ظاهر میشود.

۱۹ - خنده وگشادهروئی

خنده بزرگترین داروی شفابخشی است که در دسترس بشر گذاشته شده زیسرا خمنده دستگاه هاضمه و تنفس را بفعالیت بر میانگیزد و جریان خون را سریعتر میگرداند و در نتیجه سموم بدن دفع میشود.

دکتر مارشال هال ببیمارانی که باو رجوع میکردند میگفت تا میتوانید دوای خنده بخورید که دوائی بهتر از آن نتوانید یافت. خنده علاوه بر اینکه نیروی جسمی و معنوی را تقویت میکند. بر زیبائی نیز میافزاید. هنرپیشه ای میگوید: «اندوه دشمن زیبائی است» خنده هم دل را جوان نگهمیدارد و هم صورت را و آدم خنده رو در هر مجلسی که راه می یابد مثل خورشید آنجا را روشن میکند. آدم خنده رو محبوب و عزیز است و در نتیجه در زندگی کامیاب هم تواند شد.

هیچ غذائی خوشمزه تر و سؤدمند تر از خنده نیست. اگر سر سفره این غذا را نیابید، باید گفت که از خور دن بهترین غذاها محروم مانده اید. خنده دشمن بزرگ سوءِ هاضمه است. پس شگفت نیست اگر دانائی بگوید: ضایع ترین روزها روزیست که نخندیده ایم!

ادوارد دوم، شاه انگلستان، بهرکس که او را بخنده میانداخت، یک لیره انعام میداد. شاهان دیگر چه شرقی و چه غربی همواره برای اینکه از این دارو حداکثر استفاده را کرده باشند، مسخرهای را با حقوق گزاف استخدام میکردند. یکی از این مسخره ها بهلول معروف میباشد که هارون الرشید را از خنده روده بر میکرد.

لورانس استرن انگلیسی میگوید: «برای دفع کسالت و مصائب دیگر بخنده متوسل میشوم و یقین دارم هر بار که شخص میخندد، مقداری بر طول عمر خود میافزاید.» بیچر میگوید: «حرکت نیست که ماشین را از پای در میآورد بلکه اصطکاک است. همینطور کار نیست که آدم را از پای در میآورد بلکه فکر و غصه است.

کسی که همواره در اندوه غوطه ور است، بیک مرگ تدریجی دچار میگردد. اندوه مثل تیزاب است؛ بهرکجا داخل شود آنجا را میخورد. دکتر ژاکوبی میگوید: «تحقیقات نشان داده که اندوه کشنده است. اندوه سلولهای دماغ را ضعیفتر میکند و آنرا برای ابتلاء بامراض دماغ آماده میسازد».

اندوه همان اثر را روی دماغ میگذاردکه چکش بر آهن وارد میآورد.

اگر خود را از اندوههای کوچک نرهانیم، باندوه بزرگ دائمی گرفتار خواهیم شد چه قطره قطره چون جمع گردد دریا شود.

خانم هلن میگوید: ۱۵گر مصائب را پرستاری کنید، رشد و نمو میکند باید بر ضد اندیشه هائی که اسباب پریشانی و اندوه را فراهم میکند، جنگید. زیرا اندیشه های اندوه آور مثل اندیشه های جنایت انگیز، آزار دهنده است شخص میتواند بوسیله جوان نگاهداشتن نیروهای معنوی، جسم خود را هم جوان نگاهدارد. افکار اندوه آور مغز زندگی را میخورد.

بعض مردم پیش بینی های بیجا میکنند و بدینو سیله برای خود اندوه میتراشند و در آتش

آن میسوزند.

یک عده هستند که در کلیه فصول از بدی هوا شکایت میکنند، در تابستان از گرما مینالند و در زمستان از سرما و در پائیز و بهار از باد و باران. هیچ فصلی برای ایشان لذتبخش نیست.

و یک عده دیگر رنجهائی راکه خود در عرض عمر کشیدهاند و افکار یأس آوری راکه دارند در هر مجلس باز می گویند و دل مجروح دیگران را مجروحتر میگردانند. بدینسان در حق دیگران بدی میکنند. خوبست این گروه همواره اندرز گوته را در نظر داشته باشند که میگوید: «غصه و گرفتاریهای خود را برای خودتان نگاه بدارید و زندگی دیگران را تیره نگرداند.»

گفته اند آدم خوشحال مثل گردونه است که حتی از روی سنگلاخها با جست و خیز روان میشود، ولی آدم اندوهگین مثل یک گاری بی فنر است که حتی موقعی که از روی کوچکترین سنگریزه ای میگذرد، قیل و قال راه میاندازد!

شادی حقیقی با موسیقی سرورآور آمیخته است ـ یک موسیقی که سراسر وجود را برقص و طرب در میآورد: یک آهنگ معنوی است که آدمی را از مصائب این جهان غافل میگرداند.

دانشمندی گفته: خنده همان خاصیت را در خنده رو میبخشد که خورشید در گیاه میبخشد. دیگری گفته: کار فوق العاده، فقر و عدم اعتدال در اکل و شرب و تنبلی بزرگترین دشمنان آدمی هستند ولی دشمنی بدتر از غم و غصه نیست!

کسی میتواند خوشحال باشد که بداند چطور از آنچه دارد لذت ببرد. خواستن چیزهائی که بدست نمی آیند و معلوم نیست بدست آیند، مولد در د و اندوه است. باید دم را غنیمت شمر د و از آنچه دم دست هست استفاده کرد و بکار خود مشغول بود.

کسیکه در انتظار آنست که فرداگنجی بدست آرد و بیک خوشبختی غیرمترقبه نائل گردد، خیال خام در سر میپزد و سرانجام پشیمان میشود چه نقد را از دست داده و بنسیه دست دراز کرده، پیداست چنین شخص هرگز خوش نتواند بود.

اسقف و هتلی گوید: «نه فقط باید مزارع دماغ را حاصلخیز گردانیم بلکه باید تفریحگاههای آنرا هم آباد کنیم.»

لینکنبرای اینکه از اندوه رهائی یابدکتابی که پر از هزلیات بود میخرید و در کشو میز خود میگذاشت و در مواقعی که خیلی از کار خسته میشد آنرا مطالعه میکرد. بقول خودش شوخی و

لطیفه گوئی نگهدارنده زندگی او بود.

پس بجاست اندرز دکتر جانسن را بکار بندیم که میگوید: هرکس باید یک بخش از روز را با خنده رویان بگذراند!

١٧ - عادت

زاهدی در بیابانی تنها زندگی میکرد. جوانی نزد او آمده و خواهش کرد اجازه بدهد با او زندگانی کند تا طریق رستگاری را بپیماید و گام در راه خوشبختی نهد. زاهد قبول کرد. بامداد روز بعد، زاهد نخستین درس خود را بجوان داد.

یعنی او را همراه خود به بیشه ثی برد و فرمان داد که نهالی را بر کند. جوان چون نهال فوقالعاده ضعیف بود فوراً آنرا از ریشه برکند. سپس زاهد اندکی فراتر رفت و بنهال نیرومندتری اشاره کرد و فرمان داد آنرا برکند. این بار جوان کمی برنج افتاد. باز هم زاهد اندکی جلوتر رفت و بدرختی اشاره کرد و فرمان داد آنرا برکند. پیداست جوان از عهده برکندن آن بر نتوانست آمد و بجستجوی اره پرداخت. زاهد گفت آنچه امروز دیدی خوب بخاطر داشته باش. عادات و شهوات آدمی هم همینطورند: تا وقتیکه تازه بوجود آمدهاند، باسانی میتوان آنها را از بین برد ولی همینکه نیروگرفتند و رشد کردند، کار دشوار میشود. اگر بیخواهی طریق فضیلت بپوثی و راه تقوی بجوثی بنخستین خواهشی که دل بر میانگیزاند توجه میخواهی طریق فضیلت بوثی در هماندم نابودش نما و اگر نیکش یافتی بدنبالش بشتاب.

از همین حکایت میتوان دریافت چقدر عادت و شهوات پر قدرت هستند. بارها میشنویم که تریاکیها و یا مشروبی ها با آه و ناله میگویند: همان یک پیاله و یا یک پک بود که ما را باین روزگار افکند. بله همان یک پیاله و یک، پک چنین اثرات موحشی از خود بر جای میگذارد. بجاست قدرت عظیم عادات را در نظر بگیریم و خود را دچار دامهای آن نگردانیم چه

بجاست قدرت عظیم عادات را در نظر بخیریم و خود را دچار دامهای آن نخرداییم چه بقول دانائی عادت معلمی است خائن و ظالم ولی در آغاز فوقالعاده ملایم است. با نیرنگ شگفتانگیزی پیش میآید در حالیکه ماسکی هم بچهره خود زده است ولی همینکه بر شاگرد خود تسلط یافت، ماسک را از صورت بر میدارد و خود را همچنان که هست نشان میدهد. حالا اگر آدم سست نهاد باشد حتی در این هنگام جرأت نخواهد کرد که خود را از زیر بار این معلم

خائن برهاند ولی آنکه دانا و تواناست فریب نیرنگهای آنرا نخورده از همان آغاز ویرا از خود دور میگرداند. عادت برای آدم قوی الاراده بنده است نه ارباب ولی چون همه قوی الاراده نیستند که هر وقت دلشان خواست بر علیه عادت خود قیام کنند لذا همان بهتر که عادت نیک در خود بیرورانیم و زنجیرهای عادات بد را از هم بگسلانیم.

روسو میگوید که بهتر است هیچگونه عادتی نداشته باشیم ولی من همداستانم با مثلی که میگوید: «هیچگونه عادت نداشتن بدترین عادتهاست» چراکه در این صورت زمینه بسرای پرورش یافتن عادات بد پیدا میشود.

۱۸ - سحرخیز باش تاکامروا باشی

بامداد طفولیت روز است و ظهر جوانی آن و عصر دوره پیری و شب میرگ آن. معصومیت، پاکی، لطافت و خوشی همچنانکه با دوره کودکی همراه است، در طفولیت روز هم وجود دارد. ظهر یعنی جوانی روز، پرحرارت و طوفانی است و عصر هم آرامش و وقار دانائی پیر را نشان میدهد و شب هم همان سکوت و دهشت مرگ را!

بنابراین بهترین مواقع روز، بامداد است، حیف است کسی ایـن بـخش از روز را در رختخواب بگذراند.

اغلب کسانی که دیر زمانی در رختخواب میخسبند، ناخوشند چه اشخاص سالم خودبخود زود بر میخیزند و از نسیم بامدادی لذت می برند سحر خیزی بهترین عادات است. زیرا با این عادت، عادات نیک دیگر تولید میگردد.

بنیامین فرانکلن سیاستمدار معروف آمریک که بیش از هشتاد سال عمر کرد می گوید: «زود بخواب رفتن و زود بیدار شدن آدمی را تندرست و دارا و خردمند میگرداند.»

سحرخیزی باندازهای عادت پسندیدهای است که بعض بزرگان خود را بزور باین عادت معتاد کردهاند چنانکه بوفن طبیعی دان فرانسه و تولستوی ادیب روسیه که هر دو در جوانی صبح دیر از خواب بر میخاستند، تصمیم گرفتند سحرخیز شوند لذا بنوکران خود دستور دادند که هر روز آنان را برخیزانند و اگر برنخاستند، آب سرد بر سرشان ریزند تا مجبور شوند که برخیزند! نوکران همین کار راکردند و بالاخره تولستوی و بوفن، از عادت زشت خود رهائی

یافتندو توانستندمقداری بر شاه کارهای خو دبیفزایندولی کسی که عادت نداشته است زود بیدار شود و میخواهد باین عادت معتاد شود، باید در آغاز احتیاط زیاد کند که سرما نخورد.

دکارت فیلسوف فرانسه از طفولیت عادت داشت روی رختخواب در حال بیداری تا دیر زمانی دراز بکشد و در افکار خود غوطهور شود لذا از همان ایام طفولیت پدرش او را «فیلسوفک» میخواند. دکارت تا اواخر عمر بهمین عادت گرفتار بود و بر اثر تغییر این عادت بطور ناگهانی بسرما خوردگی مبتلا شده درگذشت. توضیح آنکه ملکه سوئد در اواخر عمر دکارت را نزد خود خواند و او را مجبور کرد صبحها خیلی زود باو فلسفه درس بدهد ولی دکارت بیچاره که عادت بسحرخیزی نداشت، در نتیجه این تغییر رویه، به سرما خوردگی مبتلا شد و سرانجام در نتیجه همین سرما خوردگی در گذشت.

١٩ - علت فساد دندان

«مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود»

«نسبود دندان لابل چراغ تابان بود»

«رودکی»

با جلوگیری از فساد دندان نه تنها زیبائی صورت را حفظ کرده ایم بلکه از ناتندرستی هم جلوگیری نموده ایم زیرا از دندان فاسد زهر ترشح میشود و این زهر وارد جهاز هاضمه شده و از آنجا در خون رفته موجب آلودگی خون میگردد.

در حقیقت دندان فاسد که هنوز معالجه نشده، یک کارخانه کوچک زهرسازی است! علاوه بر این اگر دندان فاسد شده باشد غذا درست خرد نشده با بذاق دهن آنطور که شاید و باید نیامیخته و در نتیجه کار فوق العاده بر جهاز هاضمه تحمیل می کند و این کار زیادی موجب سوء هضم، رماتیسم، تورم لوز تین و امراض دیگر می گردد و اما علت فساد دندان یکی دوتا نیست. اینجا بعض علل را ذکر می کنیم:

۱ - خوردن غذاهای ناسازگار ۲ - نشستن دندان. باید متذکر بود که نشستن دندان خود موجب خرابی دندانها نمیگردد چنانکه دندانهای سیاهان افریقائی با آنکه آنرا نمیشویند از دندانهای ما بسی بهتر است ولی ماکه متمدن شده ایم و و غذاهای ناسازگار می خوریم، برای از

بین بردن اثرات بد این غذاها مجبور هستیم دندانهای خود را هر شب قبل از خوابیدن و بامداد موقع بیدار شدن بشو ثیم. ولی باید در نظر داشته باشیم که شستن دندان قبل از خوابیدن مهمتر است.

زیرا بقول دکتر محسن سیاح، موقع خواب بذاق دهان قادر بخنثی نـمودن اسیدهـای موجوده نبوده و دهان در این موقع بحالت ترشیدگی در می آید و زمینه بسیار مناسبی جهت پوسیدگی دندان حاضر می شود.

اگر ما فقط غذاهائی که در آشپزخانه طبیعی تهیه میشود میخوردیم هرگز بدندان درد مبتلانمیشدیم.پیوره وکرم خوردگی هردونتیجه خوردن غذاهای ناسازگارو نخوردن غذای مورد نیاز تن است، فقط کسی که خونش آلوده شده و بسمومیت مزمن دچارگشته، به پیوره مبتلا می شود. دکتر محسن سیاح درباره علل خرابی دندان می نویسد:

بعضی پوسیدگی دندانرا شبیه پوسیدگی استخوان دانستهاند. در قرن نوزدهم اساتید دیگری فرض دیگری کردهاند که پوسیدگی نتیجه نقصان املاح آهکی دندانها است که در اثر اسیدهای دهان پیدا میشود (فرض شیمیائی). در سال ۱۷۴۷ پروفسور روبن برای پوسیدگی دندان منشاءِ میکربی بنام «لپقو تریکس بوکالیس» دانست.

امروز بر حسب تحقیقات و کارهای بعض اساتید (فرض شیمیـائی) طـفیلی (فـرض شیمیکوپارازی نتر) را محقق دانستهاند.

همو در کتاب امراض دهان و دندان مینویسد:

گالپ ثابت کرده که ضریب مقاومت دندانها با سن اختلاف زیاد پیدا می کند و در حقیقت پوسیدگی در طفولیت و بلوغ زیاد و در سن کهولت کمتر می شود و بایستی بیشتر دندان اطفال مورد دقت و امتحان و حفظ الصحه قرار گیرد تا دندانهای اشخاص بالغ.

«در طفولیت موقعی برای پوسیدگی دندان می باشد که آنرا دسن شوم بیرون آمدن» مینامند و آن از ۲ الی ۲۱ سالگی می باشد اگر درین دوره مراعات حفظ دندانهای شیری اطفال نشود، دندانهای دائمی در یک محیط نامنظمی بیرون می آید و چون ضریب استقامت درین سال کم است، ضریب پوسیدگی باعلا درجه میرسد.

گالپ ثابت کرده است که هر چه دندان و زین و سنگین تر باشد همانقدر بیشتر دارای املاح آهکی می باشد، و بعلاوه ضریب مقاومت دندان در مقابل پوسیدگی نسبت مستقیم با وزن آن دارد. یعنی هر چه عناصر مرکب کننده دندان متراکم تر و سنگین تر باشد دندان دیر تر پوسیدگی

موضوعات بهداشتی

پیدا میکند.

«در بین علل پوسیدگی دندان موضوع موروثی را میتوان در مرحله دوم محسوب داشت.» «عللی که زمینه مساعدی برای نمو میکربهای پوسیدگی تهیه مینمایند، یا موضعی هستند یا عمومی»

مقصوداز علل موضعی ناپاک بودن دهان است که موجب میگردد میکرب مستقیماً در مغز دندان رفته و آنراخراب گرداند و اماعلل عمومی، مسمومیت خون و اختلافات جهاز هاضمه است. علل کوچک دیگری که موجب خرابی دندانها میگردد، عبار تست از:

۱ ـ نوشیدن آب خیلی گرم و سرد.

۲ ـ نوشیدن آب سرد پس از تناول غذای بسیار گرم.

۳ ـ شکستن یخ و چیزهای سخت (مثل فندق و پسته).

۴_ زیاد مسواک زدن و زیاد با چوب کبریت (و غیره) با دندان ها ور رفتن.

تمام اقدامات فوق الذكر موجب از بين رفتن ميناي دندان گشته زمينه را براي رشد ميكربها در مغز دندان فراهم ميكند.

بعض اطباءِ با مسواک و خمیر دندان مخالف هستند و میگویند همین خمیرها و همین مسواکها، گاه موجب خرابی دندانها میگردد زیرا مسواک موجب سائیدگی مینای دندان میگردد و خاصیت خمیر دندان هم درست معلوم نیست که بتوان بر آن اعتماد کرد.

لذا ایشان میگویند که بهترین وسیله برای پاک نگهداشتن دندانها اینستکه با یک قطعه لیموترش صبح بعد از بیدار شدن و شب قبل از خوابیدن دندانها را پاک بشو ثیم و اگر لیموترش نبود باید یک دانه سیب بعد از صرف شام بخوریم.

۲۰ - جلوگیری از ریزش مو

ریزش مو چندین علت دارد؛ یا ارثی است و یا بر اثر وجود بعض امراض و یا بر اثر ناپاک بودن پوست سر است و یا بر اثر نرسیدن غذای مورد نیاز به پیاز موست.

همچنانکه بعض مواد شیمیائی اگر به خاک باغچه اضافه کنید،گیاه بهتر میروید، همچنان اگر بعض سبزیجات را بخورید، مویتان بهتر نمود میکند. برای اینکه موی اسب قشنگ و براق

شود باو هویج میخورانند. همچنین دام پروران بماکیانها غذای مخصوص میدهند تا پرهای آنان خوب نموکند. عمر مو یک الی چهار سال است. عمر مژگان ۵۰ روز می باشد.

لذا مو اگرگاهگاهی بریزد خطرناک نیست ولی وقتی که کراراً به مقدار زیاد بریزد نشانه بروز نخستین عوارض طاسی است. برای جلوگیری از طاسی باید با یکی از روغنها (مثلا روغن بادام) پوست سر را سخت مالش داد.

البته در اثناء این عمل مو میریزد ولی این ریزش مو سودمند است زیرا در نتیجه مالش پیاز مو قوت گرفته، موی بهتری خواهد روئید. و برای اینکه غذای کافی هم به پیاز مو برسد، باید غذاهائی که دارای ویتامین (الف و ب مخلوط) هستند خورد و حتی الامکان کلاه کمتر بر سرگذاشت تا پیاز مو بهتر بتواند از اشعه خورشید و هوا تغذیه کند.

میوه جات و سبزیجاتی که دارای ویتامین الف هستند عبارتند از:

کدو ـگوجه فرنگی ـ برگ چغندر ـ شلغم ـ لوبیای خشک ـ شیر ـکره ـ پنیر ـ سبزیجات از همه نوع ـکاهو ـ زردآلو ـ آلوسیاه ـ ریواس ـ هندوانه.

ویتامین (ب مخلوط) در این سبزیجات و میوه جات پیدا میشود: سیبزمینی ـ نخود (سبز و خشک) اسفناج ـکاهو ـ عدس ـ هویج ـگلکلم ـ پنیر ـ شیر ـ زرده تخممرغ ـ مویزرگلابی ـ انجیر ـ زردآلو ـ نارنگی.

مو هم مثل یک موجود زنده، تغذیه و رشد میکند و میمیرد. عمر مو در حدود ۱۵۰ روز است. وقتیکه این سن طی شد، مو میریزد و اگر پیازچهٔ مو سالم باشد، یک موی دیگر بجای آن رشد میکند. والا طاسی عارض انسان میگردد.

برای تقویت مو، ویتامین (آ) که در هویج موجود است. مفید میباشد. کتابهای قدیمی، شلغم را برای جلوگیری از ریزش مو تجویز کردهاند. همچنین جعفری و بطور کلی سبزیجات را برای این منظور مفید دانسته اند.

تا آنجاکه تحقیقات علمی نشان داده است، ویتامین «آ» برای رشد سلولهای مربوط به بشرهٔ غشاءِ مخاطی لازم میباشد کمبود این ویتامین موجب ضعف سلولهای فوق الذکر میگردد. و چون سر متشکل از سلولهای مذکور است، بهمین جهت برای تقویت پیازچه، ویتامین «آ» لازم میباشد.

ویتامین (آ) در اثر پختن غذا در آب حل نمیشود و اگر غذا بطریق صحیح پخته شود حرارت در آن تأثیری نخواهد داشت ولی در غذای مانده اثرات این ویتامین از بین میرود.

همچنین در انتخاب سبزیجاتیکه دارای ویتامین «آ» میباشند باید سعی کنیم سبزیجات مورد نظر هم تازه و هم جوان باشد مثلا در موقع خرید «کاهو» و «قاصدک» که دارای مقداری زیاد ویتامین «آ» میباشد. باید تازه ترین و جوانترین آنها را انتخاب کرد.

فلفل هندی تازه هم دارای ویتامین «آ» میباشد. فلفل فرنگی هم دارای این ویتامین میباشد. لهذا خوراک فلفل فرنگی، یک غذای بسیار سودمند و سالمی است. فاصولیا، گل کلم و کدو هم دارای این ویتامین میباشد.

در بین میوهها، آلو و گلابی و زرد آلو و تمشک دارای این ویتامین میباشد.

و اما برای جلوگیری از سفید شدن مو، باید ویتامین ب کمپلکس باندازهٔ کافی مصرف کرد. در سال ۱۹۴۰ تحقیقات نشان داد که مادهای موسوم به Calcium Panthenate و همچنین Para amino benzoic Acid که در ویتامین Bکمپلکس وجود دارد، از سفید شدن مو جلوگیری میکند.

ولی سفید شدن مو عوامل مختلفی دارد. چنانچه عاملش فقدان ویتامین Bکمپلکس باشد، میتوان آنرا با خوردن غذاهائی که بمقدار زیاد ویتامین B دارند، برطرف کرد ولی اگر عاملش چیزی دیگر باشد، درمان دیگری لازم دارد.

در هر حال ویتامین Bکمپلکس برای تقویت مو و براق کردن آن چیز بسیار مفیدی است. کسانیکه بموی خود علاقه دارند باید از این ویتامینها بحداکثر استفاده را بکنند.

ولی این را هم باید در نظر داشت که خوردن ویتامین Bکمپلکس و ویتامین هم موقعی مؤثر واقع میشود که اعصاب انسان تحت فشار غصه و نگرانی نباشد. والا اگر شخص در معرض تندباد عواطف منفی قرار گرفته باشد، فایدهای از خوردن ویتامینهای فوق الذکر بر نخواهد گرفت.

بعقیده یکی از پزشکان چنانچه روغن زیتون را با روغن اوکالپتوس بمقدار مساوی مخلوط کرده و بسر بمالند و سر را صبح و شب ماساژ دهند از ریزش مو و طاسی سر جلوگیری میکند. روغن نارگیل هم برای رشد موی سر مفید است.

٢١ - عواطف و سلامت معده

اگر بگوثیم معده آثینه یی است که در آن اندازه تندرستی شما منعکس میشود سخنی بگزاف نگفته ایم. نه تنها سلامت شما بلکه حتی شخصیت شما را معده تعیین میکند. بهمین سبب است افرادی که دچار یبوست مزمن هستند نمی توانند افراد خوش خلق و گشاده روی باشند و افرادی که دارای زخم معده و یا روده هستند اضطراراً کج خلق و عصبی اند و متأسفانه همین کج خلقی و عصبانیت موجب افزایش بیماری آنها می گردد مگر آنکه بنیروی اراده کج خلقی خود را تحت کنترول قرار دهند.

چهرهٔ حالت روحی و عاطفی ما نیز در آئینه معده منعکس می شود. در موقعیکه اندوهگین هستیم، معده هم ساکت و تنبل میشود، وقتی که دچار تشویش و نگرانی هستیم معده دچار تشنجات ناراحت کننده ای میشود و وقتی که وضع روحی ما نرمال و عادی است معده هم بوضع عادی خود بر میگردد.

ناراحتی های درونی بقدری عکس العمل شدید در معده می گذارد که چه بسا ممکن است امراض خطرناکی از قبیل زخم معده و سرطان ایجاد کند لذا نه تنها باید عواطف خود را کنترول کنیم بلکه باید حتی خوراکی را که روزانه مصرف میکنیم و طریقه ای که آن را میخوریم نیز تحت کنترول قرار دهیم مثلا غذا باید نه تنها خوش مزه و خوشرنگ و فرح انگیز باشد بلکه باید خوب جویده شود و با خوشحالی خورده شود هر غذائی که با بی میلی و ناراحتی خورده شود، اثرات سمی در معده باقی میگذارد و جریان عصیر معده را مختل می گرداند.

بیماریهائی که با داروهای کیاهی، سبزیجات و میوه جات قابل درمان می باشند.

آسم

شربت زرشک ـ دم کرده گل اسطوخودوس ـ آب پر تقال ـ دم کرده رازیانه ـ گلبرگ های گل شقایق ـ بادیان ـ جعفری ـ آب هویج ـ سنبل الطیب ـ آویشن ـ توت فرنگی

گلودرد

دم کرده زرشک کوبیده - شربت تمشک - غرغره با آب لیمو و آب ولرم - غره غره با آب لیمو و آب ولرم - غره غره با آب ولرم و آب لیمو و قدری عسل - ترب سیاه - مربای گل بابونه - جوشانده بسرگ توت فرنگی - آب کرفس خام - تخم رازبانه مخلوط با بادیان، تخم ریزه سیاه و ریزه سبز - سوپ کلم.

آنفلوانزا

آب هلو _ آب پر تقال _ آب انگور _ دمکرده اسطو خودوس جوشانده بنفشهٔ خشک مخلوط باکمی عسل _ سیر _ شربت سیب _ دم گیلاس _ شلغم _ آش شلغم.

جوش صورت

کاہو ۔ شلغم ۔گوجہفرنگی

زخم اثنىعشر

هویج _ شیرین بیان _ کته با ماست _ پنج قاشق چایخوری عسل

کم خونی

انگور سیاہ ۔ ہویج ۔ اسفناج ۔ جعفری

اسهال

ذغال اخته فرنگی .. پیاز رنده شده با سیب ـ دمکرده گل مریم نخودی ـ جوشانده پوست گردو ـ آب برنج ـ سوسنبر ـ خلال نارنج و پوست پسته و چای سبز ـ دم کرده نعناع خشک مخلوط با چای سفید به اندازه مساوی ـ زرد آلوی تازه ـ آب لیمو ـ دمکرده ریشه گل ختمی ـ دارچین ـ رازیانه ـ ماست ـ هویج ـ دمکرده برگ خشک درخت انگور ـ عسل.

ضعف اعصاب

گل بابونه ـ سوپ سیر ـ رازبانه ـ سنبل الطیب ـ برگ و یاگل بید مشک ـ شربت بید مشک ـ طرخون ـ انگور ـ بادام ـ تربسیاه ـ سیبزمینی ـ کلم ـ کاهو ـ عدس ـ لوبیای چیتی ـ عسل ـ جعفری ـ بادمجان ـ شربت به لیمو.

تصلب شرائين

گيلاس ـ آرتيشو ـ آلو ـ آلوچه.

درد مفاصل

هویج ـگوجهفرنگی ـ موز ـ ترهفرنگی ـ لیمو ـگلابی ـ انگور ـ سیب.

يبوست

هویج _اسفناج _ طرخون _کاهو _ ترهفرنگی _کدو _ ریواس _ حریرهٔ بادام _گیلاس _ انجیر _ زیتون _ پرتقال _ آلو و آلوچه _ انگور.

برونشيت

سوپ سیر _ جوشانده گل بنفشه _ پرتقال _ گل ختمی _ آب هویج مخلوط با شیر _ گلبرگ های شقایق _ آلبالو _ پرتقال _ سیب.

بواسير

پرتقال _ سير _ ليمو _ اسفناج _ خرفه _ خربزه.

قولنج كبد

بادام ـکاسنی وحشی

سیاه سرفه

ترهفرنگی ـ انجیر ـ سیب ـ سیر و شاهی آبی.

سوءهضم

كرفس ـ رازبانه ـ عدس ـ كاهو ـ پزشك ـ ليموترش ـ انگورفرنگى ـ گلابى.

باد سرخ

كاهو ـ لوبيا.

نقرس

رژیم انگور ـ شلغم ـ آب هویج ـ سیب ـ هندوانه ـ تخم شنبلیله ـ ریشه برگ باباآدم ـ ترب سیاه ـ توتفرنگی ـ لیمو ـ گیلاس ـ ترهفرنگی پخته ـ پرتقال ـ کرفس ـ کاسنی وحشی ـ کلم ـ رازیانه ـ باقلا ـ گوجه فرنگی ـ زیتون ـ گلابی ـ آلو ـ انگور.

شن كليه و مثانه

هويج ـ لوبيا ـ شلغم ـ پياز ـ سيب زميني ـ ترب ـ ليمو ترش ـ توت فرنگي ـ ازگيل ـ انگور.

حصبه

ليموترش - جوشانده ترنجبين - شير خشك - عناب جوشانده.

ميگرن

باقلا ـ خرفه ـ بادام ـ گيلاس ـ هلو ـ كلم.

مننژيت

کلم ـ پياز.

كمردرد

ازگیل ـ پیاز ـ اسفناج پخته ـ آب لیمو ـ لجوشاندهٔ عناب خشک.

واريس

سیر _ آب لیمو _ ضمناً برگ چغندر با اسید بوریک روی محل درد مالیده شود.

يوست چرب

كلم ـ خيار ـ ليموترش.

پوست خشک

هندوانه.

ورم رحم

گردو

درد گوش

جغفری ـ فندق ـ سیر و پیاز.

ورم كليه

بادام ـ توت فرنگی ـ فندق ـ گوجهفرنگی ـ سیب.

بیماریهای کیسه صفرا

رژیم انگور ـ رژیم کدو ـ سماق ـ خرفه ـ دم کرده ریشه بو داده کاسنی ـ خیار ـ پر تقال ـ ذغال اخته ـ سیب ـ آش آبغوره ـ دمکرده برگ کاسنی.

ورم لوزتين

عدس پخته ـ ليمو ـ غرغره جوشاندهٔ جو ـ سير ـ آوشن.

مالاريا

جو شانده بیدمشک ـ گنه گنه ـ کاسنی تازه ـ شاه تره تازه ـ مخلوط با پوست درخت بید ـ گل بابونه خشک مخلوط با آب جوش.

امراض مثانه

دمکرده زبان گنجشک _ هسته سرخ ولیک _ عناب جوشانده کاکل ذرت (برای ورم مثانه) _ توتفرنگی _ خربزه _ ترهفرنگی _ پیاز _ جو _ جوشانده چغندر _گوجهفرنگی _ دمکرده برگ کاسنی _ انگور _ دم گیلاس _ پرتقال.

اختلالات معده

جوشانده گل ختمی و با پنیرک _ دمکرده تخم کرفس _ توتفرنگی باکمی آب _ انگورفرنگی _ بادیان _ برگف و _ عرق بیدمشک _ جوشائده اکلیل الجبل _ پر تقال _ عسل _ سالادکاهو _ دم کرده مریم گلی _ شاه تره _ مربای هویج _ هل _ هلیله زرد _ لیمو _ دمکرده زوفا _ سنبل ختانی _ دمکرده ریشه گل ختمی _ مامبران. انجره و پر تقال (ضد زخم معده است) _ زوفا _ سنبل ختانی _ دمکرده برگ کاسنی و حشی تخم هویج (بادشکن است) _ زعفران (باید خیلی پالوده سیب _ دمکرده برگ کاسنی و حشی تخم هویج (بادشکن است) _ زعفران (باید خیلی خیلی کم خورده شود) جوشانده طرخون _ دمکرده تخم رازیانه _ آب سیب زمینی خام _ موسیر _

نفخ شكم

سوپ پیاز ـ دمکرده ۲۰ الی ۳۰گرم گل اَویشن در یک لیتر آب ـ زیره کرمان ـ میخک ـ دمکرده تخم گشنیز ـ دمکرده پوست لیمو ـ ریزه سیاه ـ جوشانده هل کوبیده ـ سوسبز بلسان ـ مرزنگوش ـ برگ بو ـ روغن زیتون ـ لیموترش.

يرقان

دم کرده برگ خشک درخت انگور _ آب انگور _ نعناع _ زردچوبه _ آب هویج _ رازیانه _ شاه تره _ جوشانده گل گاو زبان _ جوشانده تخم جعفری _ کاهو _ دمکرده برگ کاسنی وحشی _ اکلیل الجبل.

خواص درمانی بعضی از میومها و سبزیجات

اگرچه تمام سبزیجات و میوه جات کم و بیش دارای خواص داروثی میباشند ولی برخی از آنها خاصیت خیلی بیشتری دارند. با آنکه خواص سبزیجات و میوه جات را بطور خلاصه ذکر کرده ایم، در اینجا خواص بعضی میوه جات و سبزیجات که از نظر شفابخشی بودن مهمترند با تفصیل بیشتری نقل میکنم.

انگور

درباره خواص این میوه عجب هر چه بنویسیم کم نوشته ایم درباره اینکه این میوه برای چه بیمارانی مفید است، آقای مهدی نراقی در کتاب «خور دنیهای شفابخش» مینویسد که انگور برای افرادی که بیماری های نامبرده زیر را دارند مفید میباشد:

- ـ کسانی که کمخون هستند و یا دورهٔ نقاهت را میگذرانند و با املاح معدنی بدن آنها کمبود دارد.
  - _ خانمها ثي كه حامله هستند.
  - کسانی که خسته و یا دچار ضعف بدن شدهاند.
- کسانی که حرکات بدنی شدید دارند مخصوصاً قهرمانان و پهلوانان میدانهای ورزش.
  - کسانی که سل دارند.
  - کسانی که از کبد و یا طحال مریض هستند.
  - ـ کسانی که طبایع صفراوی و ریوی دارند یعنی صفرا و خون بر آنها غلبه کرده است.
    - کسانی که مبتلا به ورم مفاصل، رماتیسم، نقرس، سنگ کلیه شدهاند.
      - کسانی که دچار بیماری چاقی شدهاند.

- ـ بیمارانی که نفریت (ورم چرکی کلیه ها) گرفته اند.
  - ـ کسانی که دچار مسمومیت شدهاند.
  - ـ كساني كه دچار عوارض فشارخون هستند.
  - _كساني كه دجار اختلالات هاضمه شدهاند.
- ـ اشخاصي كه دچار اختلالات پوستى وكورك و دمل و اگزما هستند.

خواص غوره

خواص غوره کمتر از انگور نیست درین باره در کتاب «میوه درمانی» اثر دکتر محمد صادق رجحان» آمده است. «آبغوره مقوی اعمال هضم، مقوی کبد و دافع صفرا میباشد. برای این منظور ممکن است روزانه یک قاشق مرباخوری یا غذاخوری، چند روز متوالی آبغوره تناول نمایند.

«آبغوره اثر قابض دارد. لذا در اسهالهای ساده ممکن است یک قاشق مرباخوری یا غذاخوری سه مرتبه در روز میل نمایند.

«مضمضه یا غرغره کردن با آبغوره برای درمان ورم دهان و لثه و حلق مفید است.

«استفراغ صفراوی و خماری را برطرف میکند. برای این منظور ممکن است یک بار ۲ قاشق غذاخوری آبغوره سرد میل نمایند.

«در هنگام خونریزی از بینی چند قطره در بینی بچکانند خونریزی بند می آید.»

«برای درمان چرک گوش مفید است. بدین منظور باید ابغوره و سرکه را به مقدار مساوی با هم مخلوط نموده روزی سه مرتبه یک تا ۲ قطره در گوش بچکانند ولی این عمل را نباید بیش از چند روز ادامه دهند.

«برای رفع زردی رخسار و درمان چاقی مفرط نافع است برای این منظور باید یک تا ۲ ، قاشق غذاخوری آبغوره بعد از هر طعام خورده شود و مدتی ادامه یابد، تا نتیجه مطلوب حاصل گردد. بدیهی است درین گونه موارد باید از غذاهای چرب و شیرین و پرخوری نیز خودداری کنند.

«بواسیر را معالجه می کند برای این منظور باید بمقدار مساوی ابغوره و آب تره را مخلوط نمود پس از اجابت مزاج روی محل بواسیر بمالند»

گلابی

در ایتالیا هر وقت که فصل گلابی فرا میرسد، مردم با ناهار خود یک دانه گلابی میخورند و این یک عادت بسیار خوبی است زیراگلابی ملین و دافع یبوست است.

گلابی دارای املاح معدنی مخصوصاً منگنز و کلسیم است.

و با اینکه قند دارد برای بیماران مبتلا به مرض قند ضررندارد زیرا قند آن از نوع لولز، دکستروز و سوربیتول می باشد.

گلابی مدر، مقوی معده و آرام بخش است این میوه از فشار خون هم میکاهد. این است که آنهائی که دارای فشار خون بالا هستند باید گلابی بخورند.

برگ درخت گلابی هم برای بعضی ازامراض (مانند ورم مثانه، تکرر ادرار، دفع سنگ مجرای ادرار، سوزش مجرای ادرار و بیماریهای دستگاه تنفسی مفید است برای این منظور باید صد گرم برگ جوان درخت گلابی را در یمک لیتر آب بسمدت ۲۰ دقیقه جوشانید و صبح و ظهر و شب هر بار یمک و یا دو استکان از جوشانده مزبور را میل کرد.

سيب

يك ضرب المثل انگليسي ميگويد:

ایعنی هرکس روزی یک سیب بخورد، پزشک An apple a day keeps the doctor away (یعنی هرکس روزی یک سیب بخورد، پزشک را از خود دور میکند)

سیب میوهای است سرشار از ویتامینهای آ و ب و ث و این ویتامینها هم بیشتر در پوست آن میباشند لذا بعضیها عادت دارند قطعاتی از پوست سیب را در آب ریخته و آن را مانند چای دم میکنند و بخورند!

از نظر خاصیت طبی «سیب رسیده میوه ایست معتدل، مقوی بدن، مقوی قلب و اعصاب، سیب خام و یا پخته مانع تشکیل اسیداوریک در بدن شده و دفع اسید فرمیک را افزایش میدهد. لذا خوردن سیب بصورت شربت، مربا، پوره و یا پالوده برای بیماران مفید و شفابخش می باشد.

«سیب برای افرادی که مبتلا به بیماریهای نامبرده زیر میباشند مفید است.»

- ۱ ـ مبتلایان به رماتیسم و نقرس
  - ۲ ـ بیماریهای دستگاه ادرار
- ٣ ـ ورم حاد و مزمن (كوليت) آنتركوليت، اسهال
  - ۴ بیماریهای پوست اگزمای مزمن)
- ۵- بیخوابی را رفع نموده و خواب آرام ایجاد میکند (مخصوصاً سیبی که با مقدار کمی کره یخته شده باشد)
  - ٦ برای سرماخوردگی، گرفتگی صدا، سرفه، ترشح برنشها مفید است
- ۷ درمان آنژین بصورت غرغره با سبزه سیب پخته (آب سیب راگرفته و می پزند و سپس با حرارت معتدل روزی ۳ یا ۴ مرتبه غرغره می کنند.
  - ۸۔ تصلب شرائین، بواسیر، پرخونی مغز
  - ۹ ـ مبتلایان به چاتی و ناراحتی های عصبی
- ۱۰ خوردن سیب به علت دارا بودن ویتامینهای A و B و C برای تقویت چشم، تقویت مخاطها، پوست، مو، ناخن تقویت عمومی بدن، دفع ناراحتیهای عصبی ناشی از وحشت و اضطراب و بیخوابی بسیار مؤثر است منتها دراین قبیل موارد باید بیمار بخوردن سیب ادامه بدهد و هر روز لااقل یک لیوان آب سیب تناول نماید.

«لازم بتذکر است که هنگام آب گرفتن سیب باید پوست و تخم سیب را جدا نکنند. زیرا در این دو قسمت نیز مواد مفیدی وجود دارد.»

پر تقال

در مکتب درمان طبیعی از پرتقال چه در هنگام سلامتی و چه بیماری زیاد استفاده بشود چنانکه در موقع گرفتن روزه طبی از عصاره پرتقال استفاده میشود.

این میوه عجیب دارای ویتامینهای آ، ب، ث و همچنین پروتئین، چربی، مواد قندی، سلولز، اینوزیتول، پکتین، لیگتین، پتاسیم، آنزیم بر اکسیداز، مواد معدنی از قبیل فسفر، کلسیم، مؤثر میباشد.

بعلاوه پرتقال اسانسی داردکه ضدعفونی کننده است.

گریب فروت

گریب فروت (Grapefruit) که ما ایرانیان تازه بآن آشنا شده ایم، از میوه های بسیار مهمی است، که در درمان طبیعی از آن استفاده میشود. اطبائی هم که بر طبق اصول طب متعارف کار میکنند برای آن اهمیت زیادی قائلند.

گریپ فروت چه دارد؟ مواد اصلی که در گریپ فروت شناخته شده است عبارت است از اسید سیتریک، قند، پکتین، روغن مایع اصلی، لیموتن، پوتن، سیترال و انواع الکلها، ویتامین ث و ویتامین به بطوری که می دانید این دو ویتامین حافظ سلامت قلب و عروق بدن ماست. بنابرین گریپ فروت برای دستگاه بدن چند ماده حیاتی میآورد.

عناصر تلخ آن و روغنهای مایع فراری که دارد ریه ها و معده را تقویت میکند.

گریپ فروت اشتها را تقویت کرده و عمل هضم را آسان میسازد و موجب جریان سریع، عصیر معدی و ترشح کیسه صفرا میشود اگر گریپ فروت را صبح ناشتا بخورید خواص ادرار آور آن زیاد میشود و سموم را از بدن خارج کرده و خون را تصفیه میکند و کلیه و کبد را پاک می نماید...

و اما چه کسانی باید گریپ فروت را مصرف کنند؟

۱ - کسانی که کم اشتهائی دارند ۲ - کسانی که غذا را به سختی هضم میکنند ۳ - کسانی که خونشان غلیظ شده و در چهره شان برافر و ختگی ظاهر می شود ۴ - کسانی که اختلالات مفصلی دارند ۵ - کسانی که کم ادرار میکنند ۲ - کسانی که نارسائی کیسه صفرا دارند ۷ - کسانی که موهای سرشان می شکند ۸ - کسانی که عفونتهای ریوی و تبخیز دارند ۱٬۰

نارنگی

نارنگی بهترین میوه برای بیمارانی است که دوران نقاهت را طی میکنند. این میوه معطر دارای ویتامین آ، ب ۱، و ب ۲ و ویتامین ث و چربی و پروتئین و قند میباشد.

نارنگی سهل الهضم است و سموم معده را دفع کرده خون را صاف میکند. هر نارنگی ۷۵ الی صد کالری انرژی و حرارت دارد و بهترین میوه برای اکثر بیماران بشمار میرود.

۱ ـ خوردنیهای شغابخش. (تألیف مهدی نراقی).

ضمناً متذكر ميگردد هر چه نارنگى شيرينتر باشد، خواصش بيشتر است.

ليموترش

لیسموترش ویتسامینهای آ و ب و ث و هسمچنین آهن، کلسیم فسفر، پتاسیم، اسیداسکوربیک و اسید سیتریک دارد. این میوه کشنده میکرب بوده و مخصوصاً باکتریهای وبا و حصبه و اسهال خونی را از بین میبرد.

خاصیت عجیب دیگر لیمو ترش آن است که غذای ثقیل را سهل الهضم و کار جهاز هاضمه را تنظیم میکند. شاید بهمین علت است که یونانی های تقریباً در هر غدایشان آب لیمو ترش میریزند.

لیمو به افرادی که طبیعت گرم دارند میسازد لذا آنهائی که طبیعت سرد دارند باید کمتر لیمو ترش بخورند...

شربت لیموترش مدر است و با ادرار هم مقدار زیادی سموم از تن خارج میشود. شربت به لیمو بهترین شربت است چون برای قلب مفید است و آب لیمو هم جریان خون را تنظیم می کند. آب لیمو بعضی از سردردها و بیماری های کبدی را تسکین میدهد.

با خوردن شربت آب ليمو ميتوان بعض از انواع خارشها را هم از بين برد!

عصاره لیموترش برای رماتیسم، سنگ کلیه، جوش صورت و امراض جلدی مفید است. برای مبارزه با زکام و امراض کبد هم میتوان از آب لیموترش استفاده کرد.

لیموترش چاقی را هم دفع میکند و ضدعفونی کننده عجیبی است. برای تمییز کردن دندانها هم باید دندانها را هفتهای یک بار با آب لیمو شست.

ضمناً یادتان نرودکه افراط در مصرف آب لیموترش ضرر دارد.

لیموشیرین هم خواص لیموترش را دارد اضافه بر اینکه فشارخون را پائین آورده، به هضم غذاکمک کرده و خون را تصفیه مینماید.

هويج

گویند در جنگ جهانی دوم چون پرتقال وارد انگلستان نمی شد، مردم هویج میخور دند و حالشان هم از نظر سلامتی خیلی بهتر بود. مردم از خواص عجیب این سبزی غافلند و اگر نه بجای اینکه برای خریدن گوشت یخ زده و فاسد به قصابی ها هجوم بیاورند برای خریدن هویج

به بقالیها هجوم می آوردند.

هویج مانند پر تقال برای تقریباً کلیه امراض مفید است و حتی عدهای گفتهاند هویج، پر تغالی است که افراد بی بضائت بجای پر تقال میخورند.

حالا ببینیم هویج چه خواصی دارد که این قدر در بین افرادی که در جستجوی تندرستی هستند طرفدار دارد.

«هویج سرشار از ویتامینهای «ب»، ث، دو آ می باشد و به همین علت است که مصرفش را در مورد ضعف و ناتوانی، کم خونی، کمبود قوا، و همینطور در مورد بیماریهایی که به علت فقدان ویتامین بروز کرده است، مثل بیماری ناشی از کمبود ویتامین «ث» (اسکوربوت) و راشی تیسم (سستی استخوانها) و غیره آن را تجویز می کنند.

«بهتر است هویج را با پوستش بخوریم. زیرا پوست هویج دارای مقداری زیاد ویتامین است. بهتر است هویج را خام بخوریم زیرا ویتامین ها در مقابل حرارت مقاومت چندانی ندارند و اغلب از بین میرونند...

... هویج سرشار از کاروتن است و چنانکه میدانید پر تقال و هویج رنگ خود را از آن میگیرد، مادهای است که وقتی مصرف شود و کبد ترشحش کند، ویتامین ۱۹ از آن ساخته می شود. دویتامین آ، ویتامین چشمان است. خلبانان و دریانوردان و همچنین رانندگان اتوموبیل که به قوت چشم خود احتیاج دارند و همچنین کسانی که نزدیک بین هستند و مخصوصاً بچه ها برای تقویت قوه دید خود باید از این سبزی شفابخش زیاد استفاده کنند.

«به علاوه هویج ادرار آور، نرم کننده و انگلکش توانائی است به همین علت باید بفراوانی آن را به بجه ها دادا.

«اگرگوشت تازه میوه هویج را روی زخمهای چرکی و خونی، سوختگی و دمل بگذارند، التهاب زخم تسکین یافته و زود آن را التیام میدهد.

سوپ هویج هم داروی بسیاری مفیدی است برای رفع اسهال کودکان.

هو یج خون را تصفیه میکند و برای مبتلایان به بیماری رماتیسم، کبد، نقرس، سنگ کلیه و مثانه، پرقان و فشارخون بسیار مفید است.

برای دفع کرم کدو باید هشت روز متوالی صبحها آب هویج خورد این سبزی برای دفع

۱ ـ نقل از نسخه های تندرستی تألیف مهدی نراقی.

كمخوني هم خيلي مفيد است.

«هویج مقوی معده، ملین، مدر و تحریک کننده میل شهوت می باشد. در این مورد ممکن است از مربای هویج مقوی افساد، است از مربای هویج مقوی افساد، مقوی رحم، تقویت کننده اعمال هاضمه و تقویت کننده میل جنسی خواهد بودا.

جعفري

جعفری یک سبزی عجیب دیگر است که خاصیت طبی خیلی زیادی دارد. این سبزی حاوی ویتامین های B_2 و B_3 و B_4 و پروتئین، چربی، قند، کلسیم و آهن است جعفری مدر، بادشکن، هضم کننده غذا و برطرف کننده خارش بدن و بوی بد دهان است.

«جوشانده ۲۵ الی ۲۰گرم جعفری و یا ریشهی جعفری در یک لیتر آب که روزی چند استکان میل نمایند، اشتهاآور و بادشکن بوده در معالجه بیماریهای کبد، بیماری طحال، تنگ نفس، سنگ کلیه، آب آوردن انساج، ترشحات زنانگی، قطع حالت قاعدگی در زنان جوان که ناشی از ضعف باشند، اثر شفابخش دارد^۲.

جعفری طبیعت گرم دارد. مدر و محرک، بادشکن و زیادکننده خون قاعدگی است. جعفری ضداسهال و استسقاء و مشهی و محلل و ضدعفونی کننده است. در آن مادهای وجود داردکه خورندهاش را از ابتلاء به سرطان باز می دارد.

خوردن هر چند وقت یک بار یک استکان آب جعفری برای کلیه ها مفید ولی بطور کلی نباید در خوردن عصاره جعفری خام زیاده روی کرد زیرا محرک اعصاب است.

كرفس

کرفس دارای ویتامین های آ و ب و ث بوده املاحی نظیر پتاسیم، سدیم و کلسیم دارد. کرفس برای بیماری اعصاب مفید بوده و در درمان نقرس، آرتریت و رماتیسم هم بسیار مؤثر است.

کرفس ضدفربهی است و دمکرده آن مقوی معده است.

١ - غذا و شفا اثر دكتر محمدصادق رجحان.

۲ ـ وغذا و شفا اثر دكتر محمد صادق رجحان،

کرفس ضد تشنج است و لذا برای آسم مفید میباشد. اختلالات عادت ماهانه را برطرف میکند.

برای در مان بیماریها ثی خون ضعف اعصاب، یر قان، سنگ کلیه و بیماریهای مثانه باید ۵۰۰ الی ۲۰۰ گرم برگ کرفس را دریک لیتر آب دم کر ده و صبح و ظهر و شام یک فنجان آن را بنوشند. یک ضرب المثل فرانسوی می گوید: «اگر زن می دانست که کرفس در مرد چه می کند، او در جستجوی کرفس از پاریس به رم می رفت»!

گشنيز

گشنیز حاوی لیموتن، میرسن، فلاندرن، زرانبول، پورنثول، آلدثید و سیلیک، اترهای لینالیتیک و کوربانذرول میباشد.

گشنیز خارشهای جلدی را تسکین میدهد. برای این منظور بایدگشنیز راکوبید و آن را روی محل خارش مالید.

با خوردن این گیاه مردانیکه دچار نعوظ شدید و مزاحم میشوند از آن ناراحتی رهائی می یابند، برای رفع ورمهای التهابی بخصوص باد سرخ هم مفید است.

گشنیز خواب آور، برطرفکننده عطش و دافع کرمهای معده و برای خفقان و وسواس مفید است.

شستشوی دهان با آب گشنیز اسوزش زبان و دهان را برطرف می کند.

بیهوده نیست که تخم گشنیز در طباخی هندی دارای اهمیت بسیار است زیرا تخم گشنیز بادشکن و هضمکننده غذاست.

ولى ضمناً بايد بياد داشت خوردن گشنيز بمقدار زياد ضرر دارد.

شلغم

شلغم که آنتی بیو تیک طبیعی خوانده شده است. بهترین داروی ضدزکام و ضدعفونی کننده است.

با این که این سبزی قند دارد برای بیماران مبتلا به بیماری قند ضرر ندارد شلغم برای افراد لاغر هم مفید است زیرا چاق کننده است.

شلغم در معالجه سرفه، سیاهسرفه و آسم هم موثر است و سوزش مسجرای ادرار را

برطرف میکند. برای تسکین خارشها و دردهای مفصلی و نقرس هم مفید است.

هندیها از این سبزی خورش لذیذی میسازند که باکمی گشنیز مخلوط است.

شلغم حاوی پروتئین، کلسیم، فسفر، آهن و ویتامین A و ویتامین B و ویتامین C میباشد. بعضی ها برای جلوگیری و همچنین درمان زکام شلغم جوشانده شده را میخورند.

سير

سیر حاوی آکرولئین، ویتامین ث و یک گلوکز با سولفوره است.

سیر ارزش دارویی بسیار زیاد دارد و برای قرنها به عنوان دوا در سراسر جهان مصرف می شده است.

سیر طبیعت گرم دارد و مثهی و صفرا بر و دفع کننده کرمهای ریز نخی شکل در انتهای روده و اطراف مقعد افراد مبتلا است.

این گیاه مفید، برای معالجه اسهال ساده، اسهال خونی، ورم روده، سل روده، سوء هاضمه هم مفید می باشد. بعلاوه برای بیماریهای دستگاه تنفسی از قبیل آسم، قانقرایای ریه و همچنین استسقاء مفید می باشد. بیماران مبتلا به بیماری قند و آنهائی که فشارخونشان بالاست نیز میتوانند آن را بخورند و از خواص طبی آن برخوردار شوند.

سیر یک ضدعفونی کننده بسیار قوی است. ضدیبوست و ضدنفخ هم هست. ذات الریه را هم در مان میکند. برای دفع زکام و آنفلوانزا هم مورد استفاده قرار میگیرد.

ضمادهای سیر برای درمان زخمهای سل با موفقیت مورد استفاده قرار گرفته است.

سیر برای بیماران مبتلا به ضعف حافظه و برای بیماریهای فلج هم مفید است.

مرهمی از سیر درست میکنند که برای سینه درد مفید است. این مخلوط را اینگونه تهیه میکنند و میکنند: یک قطعه سیر را بقطعات ریز خرد کرده به اندازه حجمش وازلین قاطیاش میکنند و کمی به این مخلوط حرارت میدهند و سپس میگذارند سرد شود. وقتی که سرد شد این مرحم را روی پشت بیمار میمالند و ماساژ میدهند.

پیاز

پیاز دارای ویتامینهای C و A و B و مواد قندی از نوع ساکارز و مالتوز، اینولین، اسیدسیتریک و نوعی انسولین گیاهی است.

پیاز برای بیماری استسقا، سرفه، سرماخور دگی، برونشیت، نقرس، روماتیسم و اختلالات کبدی مفید است و از ابتلاء به سرطان جلوگیری میکند.

تأکید شده که پیاز یک ضدعفونی کننده بسیار قوی است و از ایجاد نفخ و عفونت در روده جلوگیری میکند. همچنین گفته میشود که پیاز تحریک کننده اشتهاست و جریان خون را بهبود می بخشد و برای نیش عقرب مفید است چنانکه اگر عصاره پیاز را روی محلی که عقرب نیش زده است بمالند، جای زخم خوب می شود.

نباید پیاز را در یک وعده غذا بمقدار زیاد خورد زیرا اعصاب را بشدت تحریک میکند و شهوت را بطور غیرطبیعی بالا می برد.

پیاز دافع سنگ کلیه و برای بیماریهای کبد، ذات الجنب و ورم عضله قلب (میوکاردیت) و بیماری ورم کلیه و بیماری قند، حبس البول و بیماری قند مفید است.

در فرانسه سوپ لذیذی با، پیاز میسازند که معروف است. سوپ مزبور به ترتیب زیر تهیه میشود: چند دانه پیاز را پوست کنده و خرد می کنند و در کره سرخش مینمایند. آن گاه ۸۰ گرم آرد بتدریج رویش می ریزند و خوب همش میزنند سپس بعد از ده دقیقه آن را از روی آتش برداشته نمک و فلفل زده و از صافی میگذرانند و در ظرف دیگر نان سفید تست کرده و کره را میچینند و سوپ فوق را رویش ریخته و آن را گرماگرم میخورند.

بیماران مبتلا به بیخوابی باید پیاز را بجوشانند و آن را قبل از شام میل کنند.

ملاك متفرقه

كلسترول

کلسترول از بلاهای بزرگی است که اکثراً در اواسط عمر گریبان اغلب افراد را میگیرد. اندازه طبیعی کلسترول در خون ۱/۵ الی ۱/۸ گرم در یک لیتر است ولی گاهی در اثر خوردن غذاهای ناسازگار ممکن است کلسترول خون به میزان ۴/۴ هم برسد. در این موقع است که خطر تصلب شرائین و پیدایش اختلالات خون پیش می آید و انسان را سخت بیمار میکند.

علائم افزایش مقدار کلسترول چیست؟ علائم افزایش کلسترول عبارت است از احساس درد شدید در ناحیه شقیقه، درد در ناحیه بازوی چپ، درد در پهلوی چپ، سنگین شدن زانوها، سنگین شدن دستها و پیدایش طنین در گوش.

چه کنیم تا مبتلی به کلسترول نشویم؟ باید در خوردن شکلات، موادگوشتی، چربی جات، تخم مرغ، شیر چرب، مغز، دل قلوه، نخود، گردو، فندق، اعتدال را رعایت کنیم و از دخانیات، ژامبون و نوشابه های الکلی بکلی بپر هیزیم.

رعاف و يا خون دماغ

«خونریزی از بینی در درجه اول بیشتر در نزد الکلی ها، مبتلایان به بیماری کبد و مفصلی مزاجها مشاهده میگردد.»

مبتلایان به بیماری کلیه فوراً با یک تغییر هوا دچار رعاف میگردند دیگر بیماران قلبی، مسلولین، مبتلایان به روماتیسم و آنهائی که اختلال خون در جریان وریدی دارند و هم چنین عصبی مزاجها خیلی بیشتر و سهل تر از سایرین مبتلا به رعاف میگردند.

پس از چهل سالگی خونریزی،بیشتر علامت زیادی فشارخون است و اگر خونریزی

مطالب متفرقه ١٠٣ 🗆

تكرار شود فوراً باید با پزشک مشورت كردا.

اثر هیجان شدید بر قلب

در اینکه هیجان شدید باعث پیدایش اختلالات قلبی میشود، درش شکی نیست، در بین عوارضی که هیجان را در قلب ایجاد میکند طپش و درد است. طپش در نتیجه آن است که قلب در یک جنین وضعیت بطور مضاعف میزند و این اختلال تا بحدی ناراحت کننده است که شخص ممکن است احساس خفگی نماید.

هیجانگاهی تولید در دهانی شدید در ناحیه قلب مینماید و آن در د به، اشکال مختلف ظاهر میشود که گاهی بشکل نیشگان بروز می کند و گاهی در د حسابی در ناحیه چپ سینه و انتهای قلب ظاهر می شود و پاره ای از او قات شخص مانند اینکه یک وزن سنگین بروی قلب او افتاده احساس می نماید. گاهی این در دها پس از خواب رفتن محو می گردد و گاهی بر عکس در موقع خواب، در د شدت می یابد. و شخص را از خواب باز میدارد. ۲

هیجانگاهی ممکن است تولید لخته، در عروق دموی و شخص به هیجان آمده را دچار سکته کند.بنابرین باید شخص آرامش خود را حفظ کرد و دچار هیجان نشودکه خطر دارد.

داروخانه منزل

برای اینکه همیشه در اوقات ضروری داروهای لازم را در اختیار داشته باشیم خوب است داروخانه کوچکی از داروهای خیلی لازم و ضروری درست کنیم. این داروها عبارت خواهد بود از:

۱ - میکروکروم

۲ - پنبه طبی (برای پانسمان)

٣_ اووالتين

یک نوشابه مقوی است که از شیر و تخم مرغ و کاکاثو ساخته شده و برای بچه ها مفید است.

۱ - نقل از مجله تندرست.

۲ - از مجله تندرست.

۳- الکل طبی برای ضدعفونی کردن مفید است..

4_ الكل كامفره

برای مالش هنگام در د

آب اكسيژنه

برای شستشوی زخمهای چرکی

وازلين

برای چرب کردن پوست در هنگام ترک خوردگی و غیره

نمک میوه Fruit salt

برای سوءهاضمه

محلول يرمنكنات دويطاس

برای ضدعفونی کردن زخمها و شست و شوی زنانه

(دو قطره در یک لیتر آب)

پودر تالك

برای بیماریهای پوست در نوزادان

تنتوريد

برای زخمها و نیشزدگی

کیسه آب گرم

برای در دهای موضعی

ميزان الحراره

برای تعیین میزان تب

دارو برای سوختگی

نوار طبی برای زخم

شربت براى غرغره

آسپرین (با تجویز دکتر مصرف شود)

برای تسکین در د

پماد ویکس

برای دردهای رماتیسمی

بانداژ در قطعات مختلف یارچه گاز در قطعات مختلف

(برای پانسمان زخمها)

دتول Dettol برای ضدعفونی کردن دستها

چنانکه خوانندگان گرامی مطلعند از این داروها باید فقط تا موقعی استفاده شود که هنوز فاسد نشده اند. لذا بمحض اینکه احساس کردید داروثی فاسد شده است باید آن را دور اندازید و داروی جدیدی جانشینش سازید.

در مصرف داروهای مسکن احتیاط کنید

امروزه استفاده از داروهای مسکن در همه جا سخت رواج دارد. این داروها ممکن است با تجویز دکتر مفید واقع شود ولی وقتی که کسی خودسرانه آن را مصرف بکند ممکن است با دردسر روبرو شود.

یکی از این داروها Reserpine است که مصرف آن بدون تجویز دکتر ممکن است تولید زخم روده را بکند. در بعضی افراد هم این دارو تولید افسردگی شدید میکند و ممکن است او را بطرف خودکشی سوق بدهد. داروهای خطرناک دیگر از قبیل Thorazine و Compazine و Spartine و Spartine و Spartine و مصرف خودسرانه آن با خطر تو أم است. در این مورد مخصوصاً باید باین حقیقت اشاره شود که ممکن است مصرف خودسرانه آسیرین نیز خطر ایجاد کند.

ضربان قلب در سنین مختلف

ضربان قلب در هر دقيقه	سن	ضربان قلب در هر دقیقه	سن
111	یک و دو سالگی	188	یک سالگی
١٠٨	سه و چهار سالگی	١.٨	دو و سه سالگی
4.4	پنج و شش سالگی	1.4	چهار و پنج سالگی
44	۷ و ۸ سالگی	44	۲ و ۷ سالگی
41	۹ و ۱۰ سالگی	A. 4	۸ و ۹ سالگی
٨٩	۱۱ و ۱۲ سالگی	AY	۱۰ و ۱۱ سالگی
AY	۱۳ و ۱۴ سالگی	٨٨	۱۲ و ۱۳ سالگی
۸۳	۱۵ و ۱۹ سالگی	^ Y	۱۴ و ۱۵ سالگی

٧٦	۱۷ و ۱۸ سالگی	۸۰	۱۱ و ۱۷ ســالگـی
44	۱۹ و ۲۰ سالگی	VV	۱۸ و ۱۹ سالگی
V I	۲۱ و ۲۲ سالگی	V 1	۲۰ و ۲۱ سالگی
V \	۲۳ و ۲۴ سالگی	٧.	۲۲ و ۲۳ سالگی
٧ ٢	۲۵ و ۳۰ سالگی	~ ~	۲۴ و ۲۵ سالگی
Y Y	۳۵ تا ۴۰ سالگی	٧.	۳۰ تا ۳۵ سالگی
Y Y	۵۰ تا ۵۵ سالگی	~ ~	۴۰ تا ۴۵ سالگی
٧٣	۲۰ تا ۲۵ سالگی	٧۵	۵۵ تا ۲۰ سالگی
٧٥	۷۰ تا ۷۵ سالگی	٧٥	۲۵ تا ۷۰ سالگی
V 9	۸۰ و بیشتر	Y Y	۷۵ تا ۸۰ سالگی

نظریه دکتر آرنالد لوراند درباره سلامتی و طول عمر

دکتر لوراند اطریشی در کتاب Old age deferred (به تأخیر انداختن پیری) ادعا دارد سلامتی و طول عمر انسان بستگی دارد به وضعیت غده تیروثید که در قسمت زیرین گلو قرار دارد. بنظر او چنانچه این غده سالم باشد، سلامتی و طول عمر انسان تضمین شده است و اگر سالم نباشد، سلامتی مختل و عمر انسان هم کوتاه میشود.

از نکات جالب توجه این نظریه آن است که چنانچه غده فوق الذکر سالم بماند موی انسان حتی در پیری سالم و رنگش مشکی است ولی چنانچه مو بریزد و یا سفید شود علامت آن است که غده مزبور درست کار نمیکند!

قلب شما نیرومند ترین عضو بدن است

قلب شما یکی از نیرومندترین عضو بدن است بقول یک پزشک این عضو عجیب و غریب که از آغاز تا پایان زندگی بطور دائم کار میکند، نه تا جان داد. علت آن هم بخاطر آن است که بقول دکتر پاشای مشکوتی قلب در عین حال که دائم کار میکند، دائم هم به استراحت میپردازد برخلاف معده بیچاره که استراحتی ندارد مگر اینکه ما با خوردن غذاهای سبک و گاه گاه روزه گرفتن از کارش بکاهیم و یک حالت استراحت موقت در او ایجاد کنیم. بنابرین این قلب نیست که ما را از پای در می آورد بلکه پرخوری و خوردن غذاهای ثقیل است که فشار زیاد بر معده وارد آورده و از آن سوی هم از طریق جریان خون فشار بر قلب وارد می آید و آن را از کار میانداز د.

مطالب متفرقه

پس چنانچه قلب خود را دوست میدارید و میل دارید زنده بمانید کمتر غذا بخورید و غذاهای مناسب چون میوه و سبزی بخورید.

همیشه این حقیقت، را بیاد داشته باشید که قلب، این عضو کوچک که خیلی کمتر از یک ربع کیلو وزن دارد هر روز ۵ الی دو تن خون را جابجا می کند، با این انرژی میتوان یک کشتی جنگی را باندازه ۱۴ پا به فضا بالا برد با این کار فوق العاده ای که قلب بیچاره انجام میدهد، انصاف نیست، با پرخوری و خوردن غذاهای نامناسب بر کار او بیفزائیم.

بنابرین توجه خیلی زیاد باید به غذا داشت. به عبارت دیگر غذا باید مناسب با نیازها ی بدن واز نظر کمیت کم و از نظر کیفیت خیلی خوب باشد منظور ما از نظر کیفیت آن است که غذا باید خیلی چرب و با خیلی نمکین و یا خیلی شیرین و فاقد املاح و ویتامینها و سرشار از چربی و پروتئین نباشد. در ریدرزدایجست یک بار در طی مقالهای آمده بود: امریکائی ها غنی ترین غذای فقیرانه دنیا را میخورند! منظور نویسنده این مقاله چه بود؟ منظور آن بود که غذاهای امریکائی اگر چه چرب و همراه با مواد غذائی رنگارنگ است، از نظر املاح معدنی و ویتامین خیلی فقیر است، بنابرین عجیب نیست اگر در امریکا میلیونها نفر گرفتار امراضی چون دیابت، فشارخون، سرطان هستند و بسیاری از آنها در اواسط عمر ناگهان سکته کرده میمیرند.

بوتوليسم

کنسروها و غذاهای بسته بندی شده دیگر که بانگلیسی به آن Processed foods گویند. گاهی آن قدر زیان آورست که باعث بروز بیماری بو تولیسم (Botulism) و یا مسمومیت میشود. علت این مسمومیت هم بخاطر آن است که برای جلوگیری از فاسد شدن غذای توی قوطی یک مقدار از یک ماده دیگر مخلوطش میکنند از سوی دیگر خود قوطی هم یک ماده سمی ترشح میکند و غذا هم به علت زیاد ماندن، مسموم میگردد این است که وقتی که یک چنین غذای فاسدی خورده میشود، عکس العمل شدید از خود نشان داده و در شخص حالت مسمومیت ایجاد میکند.

بعضی از اطباء علت بروز بیماری خون را وجود باسیل بو تولینوس (Bacillus - Botulinas) میدانند ولی اکثر اطبائی که پیرو در مان طبیعی هستند، آن را هم چنان اشاره کردیم ناشی از سه مسمو میت فوق الذکر میدانند.

طریق درمان ریزش مو^۱ با ماساژ

برای اینکه دریابیم چرا موی سر میریزد باید نخست بدانیم مو چگونه تشکیل و تغذیه میگردد و چه شرایطی برای رشد آن مساعد و چه شرایطی نامساعد است وقتی که باین حقیقت پی بردیم، آن وقت روشهائی که میتوان بوسیله آن جلو ریزش مو راگرفت و قوه حیاتی را بآن بازگرداند بآسانی معلوم و بمرحله عمل گذاشته خواهد شد.

بنظر میرسد علت ریزش مو معمولاً موضعی است. پوشیدن کلاههای تنگ و سنگین، عیاشی، افراط در شهو ترانی، ضعف عضلاتی که به هر یک از تار موها وصل است، جریان بدو ناقص خون، ناپاکی پوست، وجود میکرب و یا وجود بیماریهای میکربی در پوست، اهمال در از بین بردن موی مرده، جلو رشد موی جدید را میگیرد. هر یک از این علتها میتواند باعث بروز طاسی شود. علت و یا علل را از بین ببرید و دستورهای سادهای که درین گفتار ذکر گشته، بمرحله اجراء بگذارید درین صورت هر کجا که در ریشههای مو جان و حیاتی باقی مانده، باعث رشد مو خواهد گشت ولی اگر ریشه مو فاقد حیات گشته باشد، هر کوششی که برای رشد مجدد مو به عمل آید، بی حاصل خواهد بود.

چنانچه این عارضه از ضعف بنیه و یا به علت گرایش به کاسته شدن قوه حیاتی نباشد، هم آینه روشهای ساده ای که من اکنون ذکر خواهم کرد، مؤثر واقع خواهد شد.

بدیهی است نتیجه این ورزشها علاوه بر اصلاح وضع عمومی جسمانی، سلامتی مو را هم تضمین خواهد کرد.

مادهٔ رنگی، در پیاز مو تولید شده و از آنجا در مو پخش میگردد و نوع ترشحات از پیاز مو رنگ مو را تعیین میکند.

اینکه چه نوع ترکیبات شیمیائی رنگ مو را تولید میکند، رازی است که از آن آگاهی نداریم ولی بدون شک باگذر سالها یک تغییر شیمیائی در ترشحات به وجود می آید که باعث از بین رفتن مو میشود. تجاربی که خود من نموده ام و نتیجهٔ سالها تحقیق است نشان می دهد، وقتی که رنگ مو یک بار از بین رفت دیگر ممکن نیست آن را بازگرداند مگر اینکه آن را رنگ کنیم و این رنگ زدن هم روزی لامحاله کشف میشود و بعلاوه به موی سر صدمه

A. Sanford Bennett اثر Old Age - its cause and pervention اثر المحمه از کتاب

مطالب متفرقه

ميرساند.

پوست سر مشابه با پوست صورت و پوست هر قسمت دیگر بدن است. یعنی پراز هزاران مسامات کوچک است که از آن مواد زائد دفع می شود. به علاوه از طریق غدد شخص یک مقدار چربی که به پوست چسبیده ترشح می شود. این کثافات باید برطرف شود تا جلو مسدود شدن مسامات گرفته شود.

چنانچه مو مانندگیسوی زنان بلند باشد، پوست سر باید لااقل در ماه دوبار بطور کامل شسته شود ولی چنانچه موی مرد باشد، شستن آن در هر هفته یک بار کافی است. بهترین صابونی که برای این منظور میتوان از آن استفاده کرد همان صابونی است که از آن برای تراشیدن صورت استفاده میشود زیرا بنظر میرسد آین صابون کمتر از هر صابون دیگر به مو صدمه میزند.

از استفاده کردن از آب و صابون نترسید. هزاران نفر به علت آنکه موی خود را بطرز صحیح شام و نمیکنند، آن را از دست میدهند. از سوی دیگر جای تر دید است که افراط در این عمل زیان برساند. البته این بشرطی است که مو پس از شستشو بطور کامل خشک گردد و وقتی که مو را با حوله خشک می کنید، چند قطره زیتون به مو بزنید درین صورت مو بطرز جالبی براق خواهد شد استفاده از آب سرد و گرم بطور متناوب و بسرعت به عنوان یک داروی مفید برای مو و پوست سر ارزش زیادی دارد زیرا باعث تسریع جریان خون در قسمتهایی که مورد معالجه قرار گرفته، میشود حرارت آبی که گرمش می کنید باید تا آنجائی که برای شما قابل تحمل است گرم و آب سرد هم باید تا آنجایی که ممکن است سرد باشد ولی نباید برای سرد کر دن آن از یخ استفاده شود. چنانچه نتو انید سر تان را زیر دوش بگیرید، میتوانید با کمپرس متناوب با آب گرم و سرد باید هر بار لااقل ۵ و یا شش بار تین عمل را انجام بدهید. کمپرس متناوب با آب گرم و سرد باید هر بار لااقل ۵ و یا شش بار توجود داشته باشد معمولاً مو از نو رشد خواهد کرد و اثرات تقویت کننده این عمل معلوم خواهد گشت. بروسهای فوق بمراتب مؤثر تر از هر داروی تقویت کننده مو که تا کنون اختراع خواهد گشت. بروسهای فوق بمراتب مؤثر تر از هر داروی تقویت کننده مو که تا کنون اختراع شده است میباشد.

چنانچه پوست سر بخارد و شما فکر میکنید که روی آن میکربهای بیماری زا زندگی میکنند، پوست سر را با محلول آبکی اسید کاربولیک بشویند. برای هر لیتر آب یک مقدار کافی اسید کاربولیک اضافه کنید وقتی که با این محلول سر را تر میکنید، احساس کمی حرارت

و یا سوزش خواهید کرد. این معالجه باید روزانه به مدت سه هفته ادامه یابد. بدون شک بکمک این طرز معالجه چنانچه در پوست میکربی وجود داشته باشد، آن میکرب از بین خواهد رفت. این هم یک داروی مقوی و هم وسیله ای برای کشتن میکرب است بشرطی که این را هم بخاطر داشته باشید که وقتی که خارش و سوزش متوقف شد باید بلاف اصله دیگر اسیدکاربولیک مصرف نکنید.

وقتی که موی سر شروع به ریختن میکند بسیاری از افراد از استفاده از بروس و یا شستن سر خودداری میکنند. و نیز میترسند موی سرشان بیش از پیش بریزد. ولی این یک اشتباه محض است زیرا موهای مردهٔ سر مانند هر چیز دیگر وقتی که در یک جا بمانند فاسد شده و روی سلامتی سایر ریشههای زنده مو که در نزدیکی اش هستند اثر بدگذاشته و باعث افزایش بیماری میگردند. بهمان دلیل که میوه گندیده را از میوه سالم جدا میکنند، شما هم موی مرده را بید از موی زنده جدا نمائید زیرا وجود موی مرده در سر باعث به خطر افتادن حیات موی زنده خواهد شد. از بین بردن موی مرده هم خیلی آسان است. من برای رسیدن به این منظور موقعی که در بستر خواب دراز میکشم، با انگشتانم یک مقدار از موی سرم را در چنگ میگیرم و آن را با ملایمت میکشم. بعد یک قسمت دیگر را میگیرم و باین تر تیب تمام موی سرم را مرائش میدهم. سپس به پوست سر با نوک انگشتانم چنگ میاندازم. این عمل جریان خونرا مرائش میدهم. سپس به پوست سر با نوک انگشتانم خوش میاند از بین میبرد. در نتیجه این مالش میدهم. سپس به پوست سر با نوک انگشتانم موجمع شده است، از بین میبرد. در نتیجه این مالش عضلات و غدههای خیلی ریز موجود در اطراف مو وزریده شده از نظر حجم، قوت و مالش عضلات و غدههای خیلی ریز موجود در اطراف مو وزریده شده از نظر حجم، قوت و قابلیت انعطاف مانند عضلات بزرگ بدن که در تحت تأثیر ورزش بزرگ و ورزیده میشود، قدر تمند تر میگردد.

تا آنجائی که ممکن است بر سر خود کلاه نگذارید زیرا آفتاب اثرات تقویت کننده خوبی روی سر برهنه میگذارد. بهمین جهت است که در بین نژادهایی که بر سر خود کلاه نمیگذارند، افراد طاس بندرت دیده میشوند و بالعکس در بین دهقانان جنوب آلمان که شب و روز کلاه بر سر دارند، تقریباً اکثریت دچار طاسی میشوند. من در سرزمینی که هندیهای سرخ پوست در آن زندگی میکنند مدتی بسر بردهام و در بین آنها هیچکس را ندیدم که طاس باشد. این یک اشاره از سوی طبیعت است که کلاه برای موی سر ضرر دارد!

بسیاری از افراد از استفاده از صابون و آب برای شستن موی سر خود دچار ترس میشوند زیرا فکر میکنند؟ در حالیکه آب به ریش و

سبیل ضرری نمیرساند چرا به موی سر ضرر برساند؟ یک چنین استدلال درست و منطقی نیست زیرا موی سر با موی صورت، یکی است بدون شک این یک اتفاق غیر عادی است که موی ریش بریزد. یک چنین اتفاق فقط موقعی رخ میدهد که میکرب و یا مرضی در آن راه یافته باشد. اینکه می بینید ریش بعضی ها پاک و براق است. و سر بی موست، بخاطر آن است که اینان هر روز صورت و ریش خود را میشویند و با ریش شستن شما به ریشه مو ورزش داده و آن را تقویت کرده و با بروس تنظیمش میکنید این عمل باعث از بین رفتن موی مرده میشود. چون باین تر تیب پوست پاکیزه نگاه داشته میشود، محیط خوب و مساعدی برای رشد موی صورت پیدا می شود. چنانچه همین عمل با موی سر انجام بگیرد، موی سر هم سالم باقی مانده و جلو طاسی را میگیرد.

یک اشتباه دیگر که مردم دچارش میشوند آن است که تصور میکنند شوره سر دلالت بر وجود میآید وجود مرض در پوست سر دارد. حال آنکه چنین نیست شوره سر فقط باین دلیل به وجود میآید که قسمت خارجی پوست سر پوسته پوسته میشود و غدد پوست سر این پوسته ها را دفع میکند. چنانچه دستورهایی که داده ایم بمرحله اجراء گذارده شود، بدون شک این عارضه هم برطرف میگردد.

یکی از دلائلی که برای شستن موی سر میآورند آن است که نشستن سر باعث افزایش شوره سر میگردد حقیقت آن است که قبل از اینکه پوست سر شسته شود، شوره در آن وجود داشته است و پاک شدن سر فقط باعث جابجا شدن شوره میگردد.

عرق اثر خیلی زیان آوری روی مو باقی میگذارد. ورزشکاران بخصوص زیاد عرق میکنند زیرا آنها پس از دوهای طولانی و یا ورزشهای سخت در حالیکه عرق از تمام قسمتهای بدنشان میچکد میآیند. در اینها موی سر هم مانند همه جای بدنشان عرق میکند ولی آنها فقط به پاک کردن عرق بدن میپردازند و عرق سر را بحال خود باقی میگذارند و موجب میشوند این عرق به پوست سرشان صدمه برساند.

برای محافظت از موی سر روزانه سر خود را با یک بروس زبر، بروس بزنید. و تا آنجائی که ممکن است موی سر راکم کنید ولی از سوزاندن نوک موها خودداری نمائید من فکر نمیکنم این عمل ضرری به مو برساند ولی این یک کار بیهوده و پرخرج است. راه صحیح ستردن مو قطع آن با قیچی است.

روشهائی که عموماً درباره مو اظهار داشته ام، خود مرحله عمل گذاشته و سود برده ام. لذا

تصورمیکنم چنانچه شما هم بر طبق دستور فوق به عمل پردازید، نفع زیادی از آن خواهید برد.

در ناخوشی تجدید قوا نهفته است

مولفورد ناخوشی و بیماری را تجدید قوا میداند او میگوید همانطور که مار پسوست میاندازد و کرم ابریشم پروانه میشودودرخت سالخورده جوانه میزند، همچنین آدمی دچار تحولاتی میگردد و این تحولات عبارت از «پیری» و «ناخوشی» است. همانطور که درخت فرتوت جوانه میزند، یک فرد سالخورده هم میتواند با اتخاذ رژیم صحیح غذائی از نوسالم شود و به تجدید قوا پردازد.

باکتریهای مضر و مفید

تاکنون ۲۰۰۰ نوع باکتری و میگربکشف گردیده.که از بین این دو هزار باکتری فقط صد میکرب خطرناک است و بیماری تولید میکند. بقیه ۱۹۰۰ باکتری نه تنها خطری دارد بلکه برای سلامتی مفید هم هست!!

برای فشارخون چه غذاهائی مفید و کدام غذاها مضر است؟

کسانیکه مبتلا به فشارخون هستند نبایید جگر سیاه، قلوه،کلهپاچه، مغز،گوشت، ماهی (مخصوصاً ماهیهای جنوب)،گردو، چای، قهوه، سفیدهٔ تخم مرغ، نخود، لوبیا، عدس، ماش، باقلا، اسفناج، مارچوبه، نمک وقارچ کوهی بخورند.

غذاهائی که برای مبتلایان به فشارخون مفید است عبارت است از انواع و اقسام سبزیجات پخته و خام، کره، عسل و سیبزمینی.

علاج يبوست مزمن

۱ ـ هر روز سعى كنيد در يك ساعت معين به توالت برويد.

۲ ـ روزی اقلاً یک ساعت راه بروید.

٣ ـ هر روز دوبار حداقل بمدت ۵ دقیقه به ورزش شکم بپردازید.

۴_ تا میتوانید سبزیجات تازه و خام و میوه جات میل کنید.

۵ ـ از غذاهای سنگین و پرادویه بیرهیزید.

۲ ـ قهوه و چای کمتر بنوشید.

٧ ـ با غذای ظهر قدری ماست و دو سه دانه خرما میل کنید.

٨ ـ موقع خواب يک ليوان بزرگ آب و با يک مطبوخ رقيق ميل نماڻيد.

زبانهای نان سفید

پروفسور اوین عضو فرهنگستان فرانسه اظهار میدارد.

نان سفید یک غذای مصنوعی و فاقد ویتامین هاست. بطورکلی سه اشتباه بـزرگ در بهداشت غذائی ما وجود دارد، نان سفید، افراط در خوردن گوشت، افراط در خوردن غذاهای مانده (مانند کنسرو) ما باید با تمام قوا بر ضد این سه عامل مهم ضد بهداشت مبارزه کرده مردم را از خطر آنها آگاه سازیم .

چرا نان سفید زیان دارد؟ بخاطر آنکه علاوه بر اینکه فاقد ویتامین هاست، زود هضم نیست و به معده میچسبد و باعث بزحمت انداختن معده و روده میشود. نان باید حتماً از آرد سبوسدار تهیه شود و اگر نه دیر هضم میشود.

اهمیت درست جویدن غذا

هضم غذا از دهان شروع میشود و برای اینکه این بخش از کار هضم غذا بخوبی انجام بگیرد باید غذا را خوب جوید و آن را بطور کامل با بزاق دهان مخلوط کرد. خوب انجام گرفتن این امر هم بستگی دار د به وضع دندانها. غذا را نمیتوان با دندانهای کرم خورده و ناقص خوب جوید. لذا باید بمحض اینکه دندانی کرم خورد آن را فوراً معالجه کرده و در صور تیکه دندانی نیاز به روکش و یا معالجه داشته باشد باید اقدام لازم را به عمل آورد.

آری، در این دهان ماست که مهمترین بخش هضم غذا شروع میشود. در صورتی یک غذا درست هضم و جذب میشود که در دهان درست جویده شود این است که هم باید دندانهای سالم و محکم داشته باشید و هم غذا را درست بجویم گلادستون نخستوزیر انگلستان در زمان ملکه ویکتوریا میگفت بما ۳۲ دندان داده شده تا غذا را ۳۲ بار بجویم! چون نجویده قورت دادن غذا باعث ایجاد اختلالاتی در جهاز هاضمه میشود، باید به نصیحت گلادستون

١- نقل از مجله تندرست سال ١٣٣١.

توجه كنيم و لااقل چند بار غذا را درست بجويم.

همچنین باید خود را عادت بدهیم که غذا را درست بجویم و مخصوصاً کودکان را باید عادت بدهیم که غذا را جنانچه کودکان عادت کنند غذا را درست بجوند زیرا چنانچه کودکان عادت کنند غذا را درست بجوند، همیشه خودبخود این کار را خواهند کرد و در نتیجه قوه هاضمه شان در طول عمر خوب کار خواهد کرد.

دندانها را همیشه تمییز نگاه بدارید

این موضوع برای همه روشن است که دهان در اثر ماندن ذرات غذا در لای دندانها کانون چرک و کثافت و میکرب میشود لذا باید پس از خوردن هر غذا دهان را با آب مخلوط با نمک شست تا کاملاً دهان ضدعفونی شده و چیزی لابلای دندانها باقی نماند. شستن دندانها قبل از خوابیدن مهمتر از شستن آنها در هنگام صبح است زیرا این در هنگام خفتن است که میکربها سرگرم فعالیت در دندانها میشوند و آن را فاسد میکنند. در اینجا هم به کودکان باید عادت داد هر روز قبل از خفتن و بعد از بیدار شدن دندانهای خود را بشویند.

تصلب شرائين (Arterioselerosis)

این بیماری ناشی از سوء تغذیه و مخصوصاً کم بودن مقدار انواع ویتامین ب یعنی (Choline) و Betaine) و (Choline)

ویتامینهای فوق بمقدار زیاد در مخمرآبجو، جوانه گندم، نان کامل با سبوس، وجود دارد.

از نظر رژیم غذائی بیمار باید غذای زیاد در یک وعده نخورد بلکه آن را به چند وعده تقسیم کند و در هر وعده غذا بمقدار خیلی کسم بخورد. سبزیجات و میوه هائی چون لیموشیرین، پرتقال و نارنگی برای او مفید است.

همچنین او باید از خوردن روغنهای اشباع شده، شکر، نمک سفید، کنسرو و نان سفید بپرهیزد و در خوردن گوشت افراط نکند.

هر چند وقت یک بار روزه گرفتن هم مفید خواهد بود ورزش مختصر در هوای آزاد و پرهیز از هیجان و اضطراب هم خالی از فایده نیست.

علائم خطر بروز سرطان

اگر چه غالباً سرطان موقعی بروز میکندکه کار از کارگذشته و در بدن پخش شده است معهذا با هفت علامت خطر، حضور خود را نشان میدهد و این علائم عبارتند از:

۱ ـ ترشح غیرعادی در زنان

۲ ـ پیدا شدن تومور در پستان یا یک جای دیگر بدن

۳- وجود زخم و یا زخمهائی در بدن که بهبود نمی یابد.

۴۔ تغییر عادات قضای حاجت

٥ ـ سوء هضم و يا اشكال در بلعيدن

٦ ـ پيدايش تغييراتي در زگيلها و خالهاي بدن

٧ - خشونت و یا غیرعادی شدن صدا

توضیح آنکه سرطان هم دو نوع است سرطان بطئی السیر و سرطان سریع مثلاً ممکن است یک بیمار مبتلا به سرطان بسرعت حالش به وخامت گرائیده زود بمیرد و بالعکس یک بیمار دیگر ممکن است مدتها زنده بماند و به کارهای عادی روزانه خود بیردازد.

ضرر صدا

شوپنهاور فیلسوف معروف آلمانی میگوید اندازه تحمل صدا به اندازه هوش انسان بستگی دارد. یعنی هرکس کمهوشتر است صدا را بهتر تحمل میکند! ممکن است این استدلال صحیح باشد ولی شکی در این نیست که هر قدر هم انسان پوست کلفت و کم هوش باشد، بالاخره اعصاب او تحت تأثیر صدا قرار گرفته عکس العمل نشان میدهد.

در بین صداهای گوشخراش از همه بدتر صدای ماشینها و کارخانجات است. این نوع صداهاست که گوش را کر، اعصاب را داغان و سبب سرگیجه و پریشانی حواس و حرکات غیرطبیعی چشم میشود. آن قدر سر و صدای زیاد روی بدن اثر میگذارد که حتی گفته شود شخصی که در یک جای پر سر و صداکار میکند در اثر نفوذ رعشات مادون صدا استخوانهایش دچار ضایعات خاصی میگردد.

سرطان و غذا

در این شک و تردیدی نیست نوع و مقدار غذائی را که میخوریم در وضع روحیه مان ممکن است اثر کرده و زمینه را برای ابتلاء به سرطان فراهم نماید. اشخاصی که کمتر میخورند و رژیم غذائی دارند و از دخانیات، پرخوری، افراط در خوردن گوشت میپرهیزند و غصه نمیخورند کمتر ممکن است دچار بیماری سرطان شوند. ثابت شده است چنانچه موشی را در یک قفس کوچک حبس کنند و مانع شوند در قفس آزادانه حرکت بکند، دچار تألمات روحی شده و به سرطان مبتلا میشود. همچنین پرخوری مخصوصاً افراط در خوردن چربیهای حیوانی، افراط در خوردن گوشت و شیر و شیرینی (مخصوصاً شکلات) زمینه را برای ابتلای به سرطان فراهم میکند. بهمین جهت است که سرطان در امریکا که مردمانش پرخوری میکنند، بیداد میکند.

از غذاهای معجزه گر

در بین این گونه غذاها از همه مهمتر عسل است. عسل خوراکی است که از زمان خیلی قدیم انسان با آن آشنا بوده چنانکه در تصویری که از ۱۵/۰۰۰ سال پیش در یک غار اسپانیا مدفون Cuevas dela Arana باقی مانده چنین استنباط میشود که عسل در آن زمان هم مورد استفاده انسان ها بوده است.

در مصر قدیم نیز عسل را هم بصورت غذا و هم دوا مصرف میکرده اند در تجاربی که روی غذاهای کودک انجام گرفته معلوم شده دادن روزانه یک قاشق سوبخوری عسل به کودک اثرات خوبی روی تندرستی او میگذارد و بر گلبولهای قرمز خون او را بسی می افزاید.

سابقاً عسل رافقط اغنیاء میخور دند ولی حالاکسی نیست که نتواند عسل پیدا نکند و نخور د منتهی باید عسل خالص پیدا کرد و خور د چون تمام خواص در عسل طبیعی و خالص نهفته است. شکر وقتی که وار د بدن انسان میشود مانند بنزین میسوزد و بسر عت انرژی تولید می کند ولی بهمان سرعت که میسوزد، بهمان سرعت خاموش میگردد ولی عسل چنین نیست. عسل بتدریج میسوزد و انرژی اش بطور پایدار در بدن میماند.

از سوی دیگر وقتی که مواد قندی زیاد خورده شود، کار پانکریاس زیاد میشود این است که شخص ممکن است مبتلا به بیماری قند گردد. ولی عسل چنین نیست و حتی عسل برای

مطالب متفرقه

بیماری قند مفید هست.

تجاربی که روی تغذیه کودکان بعمل آمده نشان میدهد که چنانچه یک کودک روزی یک قاشق سوپخوری عسل بخورد باندازه ۱۸ برابر بر مقدار هموگلوبین او افزوده میشود.

میزان عسل رویهم برای افراد سالمند روزی ۴۶گرم است که آن را باید صبح یا ظهر و یا هر وقت دیگر خورد. در واقع خواص عسل موقعی معلوم میشود که روزانه برای یک مدت نسبتاً طولانی خورده شود.

خواص عسل به عنوان دارو بسیار زیاد است عسل بسیاری از بیماری های ریه، کلیه، تصلب شراثین و سل ادر مان میکند. طبیب مشهور آربت نت پزشگ معروف انگلیسی هم عسل رایک داروی مقوی قلب دانسته و معتقد است عسل برای رفع خستگی عضلانی بسیار مفید است.

عسل یک وسیله درمان بسیار موثر برای بیخوابی هم هست، یک قاشق عسل را اگر در یک لیوان آب و یا شیرگرم بریزید و بخورید اثر بسیار خوبی در دفع بیخوابی دارد برای دفع زخم معده و روده و همچنین معالجه رماتیسم، عسل داروی بسیار مفید و شفابخشی است.

برای زخم معده و روده و معالجه رماتیسم نیز از عسل استفاده میشود.

عسل خالص ضدمیکرب هم هست و علتش هم بخاطر آن است که رطوبت را بخود جذب میکند و میکرب هم بدون رطوبت نمیتواند زندگی کند در نتیجه میکرب میمیرد بهمین جهت است که عسل فاسد نشده و میکرب در آن تولید نمیشود.

عسل برای اورام جلدی و سوختگی هم مَفید میباشد.

عسل علاوه بر خواص فوق دارای ویتامینهای آ و ث بوده و چند نوع ویتامین از آن جمله ویتامین «ب» دارد. همچنین این خوراک لذیذ، ویتامینهای A و C هم دارد. از املاح معدنی که در عسل هست میتوان منگنز، مس، پتاسیم، سولفوز کلسیم، فسفر، سیلیس و کلورین، سولفور، سدیم، را می توان نام برد.

علاوه بر ویتامینها، و املاح یک چیز مجهول دیگر هم در عسل وجود دارد که عامل مجهول X-factor خوانده شده است و همین عامل است که باعث طول عمر میگردد.

و اما راه تشخیص عسل طبیعی و مصنوعی آن است که عسل را در یخچال بگذاریم و پس از چند روز بآن نگاه کنیم چنانچه تولید قندک کرد دلیل بر آن است که عسل طبیعی نیست.

مقدار نمك

«خوردن نمک زیاد بسیار مضر است. مخصوصاً در اشخاصی که مبتلا به زیادی ترشی معده، اختلال دستگاه گوارش، فشارخون و تصلب شرائین میباشند. نمک فقط برای افرادی که اسیدمعده شان کم است و اشتهای زیاد ندارند تا اندازهای مفید است ا

ماست برای چه امراضی مفید است

ماست برای امراض روده و معده، تسکین دردها و زخمهائی که در معده پیدا میشود، برای اسهال خونی، اسهال عادی و استسقاء و امراض قلبی و کلیوی و کبد و حصبه بسیار مفید است.

اهمیت سرگرمی در دوران بازنشستگی

برنارد شاو پیشنهاد کرده است خوب است پیر مردان هم بجای کشیدن سیگار و انجام کارهای غیربهداشتی دیگر مانند خانمها خود را ببافتن چیزی سرگرم نگه دارند.

کسانی که در دوران جوانی خود را معتاد به یک نوع بلکه چندین نوع سرگرمی نکرده باشند، پیریشان واقعاً دوران بسیار بدی خواهد بود زیرا این سرگرم بودن به یک کار است که باعث میشود، ملالت از بین برود و انسان احساس نشاط و شادی کند چه بقول دانشمندی و کار به گذشت زمان شتاب میدهد و گذشت زمان زخمها را التیام می بخشد. و آسانترین کاری که یک فرد بازنشست میتواند انجام بدهد و از آن سود هزاران ببرد، مطالعه است با بودن ایسنهمه کتابخانه های عمومی چرا باید بازنشستگان وقت خود را تلف کنند و در اثر بیکاری غرق در غم و غصه شوند. در پیری برای اینکه انسان در اثر بی کار بودن احساس پوچی نکند، بهترین کار است که بمطالعه پیر دازد تا گذشت زمان را احساس نکند.

رابطه چگونگی ضربان نبض و بیماری

«بطورکلی عقیده بر این است که رابطهٔ خیلی نز دیک بین جریان نبض و سلامتی یک فرد، برقرار است. ضربان بالاتر از ۹۰ در دقیقه، مشخص وجود بیماری در بدن است مانند سل ـ

١ ـ محله تندرست.

گواتر، نفریت و نیز ممکن است در اثر استعمال زیاد الکل، دخانیات و سایر محرکات باشد. ه وضربان پاثین تر از حد عادی نیز مثلاً ۳۰ تا ۵۰ نشانه بعضی امراض قلبی، میوکار دیت (تورم عضله قلب) اختلالات عروقی و تومورهای مغزی میباشد.

وچند عارضه دیگر نیز موجودند که با تغییرات ضربان نبض تو آم هستند مثلاً در اغلب اختلالات جهاز گوارشی یک کندی محسوس در ضربان نبض دیده می شود و سرطان لوله هاضمه نیز موجب کندی جریان نبض میشود ۱.

١ - نقل از مجله تندرست

كىالتىكى جزئى

۱ - بیخوابی و درمان آن

خواب برای تجدید قوائیکه هنگام روز بر اثر فعالیت دماغی و یا جسمی از دست رفته است میباشد. علاوه بر این،خواب بعمل تغذیه کمک میکند.خواب یکی از گرانبهاترین مواهب طبیعی است که آدمی را بر بالهای خود نشانده بقلمرو سکون و آرامش میبرد. پس پیداست هرگاه امری موجب بی خوابی ممتدگردد، آدمی رنجور و ناتوان میشود.

مدت خواب - عموماً مدت خواب ٦ الی ۸ ساعت است ولی ممکنست کمتر از این و یا بیشتر از این هم دوام یابد و این امر بستگی دار د بسن و بنیه و عوامل دیگر. ممکنست بعضی از تنبلی زیاد بخوابند، در اینصورت خواب بجای سود زیان میرساند و بجای اینکه آدمی را از خستگی برهاند ناتوانش میگرداند.

بیخوابی و مرض - تقریباً در همه موارد بیخوابی نشانه وجود یک نوع بیماری است. علل بیخوابی: ۱ - نگرانی و اضطراب و تفکر دائمی دربارهٔ مسائل مهم.

۲ - اتخاذ روش غلط در زندگانی - مانندگوشه گیری و خوابیدن در اطاقهای تنگ و تاریک.

۳ ـ نوشیدن چای و قهوه زیاد و کشیدن سیگار و غیره است.

دانش آموزانی که برای امتحانات شب زنده داری میکنند و برای این که خوابشان نبرد چای و یا قهوه مینوشند، اگر تا مدتی باین عمل ادامه دهند به بی خوابی مبتلا میگردند.

دردهای گوناگون هم موجب بیخوابی میگردد.

بیخوابی کودکان و سالخوردگان - بیخوابی در سالخوردگان را نمیتوان مرض شمرد. بیخوابی در کودکان غالباً علتش کسالت طفل است باید بخاطر داشت که بیخوابی در کودکی از

هر دوره دیگر زندگانی مضرتر میباشد.

معالجه بیخوابی - از آنجاکه بیخوابی فوق العاده، موجب خستگی و ناتوانی بنیه و مغز میشود، بایستی آنرا مرض انگاشت و جداً بمعالجه اش پرداخت. نخستین کاری که در این باره باید بشود اینست که باید علت بیخوابی را از میان برد.

بعضی اوقات سوءِ هاضمه موجب بیخوابی میگردد زیرا سوءِ هاضمه در فعالیت قلب دخالت کرده خون را از جریان یافتن بطور طبیعی جلوگیری میکند و کمکم بیخوابی سوءِ هاضمه را بیشتر میگرداند و سوءِ هاضمه که شدت یافت بیخوابی هم بهمان نسبت افزون میگردد.

در اینصورت باید بیدرنگ درصدد رفع سوءِهاضمه برآمد بهترین روش در این مورد اینستکه مرتب بمقدار لازم غذا بخوریم و صبح و عصر به ورزش سبک پردازیم و شب زود بخواب برویم و شام غذای سبک بخوریم. شام را باید لااقل دو ساعت پیش از خوابیدن خورد. مسئله مهمی که باید در هنگام بیخوابی در نظر داشت اینست که نباید بیمناک بود از اینکه بیخوابی نتایج بدی ببار میآورد زیرا این خود مزید بر علت میشود.

اگر رختخواب راحت و هوای اطاق هم پاک باشد، باکشیدن نفسهای عمیق میتوان بخواب رفت. نیز تفکر درباره امری تجریدی (Abstract) و یا تجسم منظرهای زیبا و روح افزا، بخواب رفتن کمک میکند. بعضی اوقات بیخوابی در نتیجه قلت عمل تعرق تولید میشود، در این صورت آبتنی با آب گرم یا ورزش موجب رفع کسالت میگردد.

در زمستان موقع خوابیدن، سردی پا ممکن است موجبات ناراحتی را فراهم کند. گردش روزانه در هوای آزاد و شستن پا در آب ولرم شلغم و یا خردل برای مدت ۲۰ دقیقه قبل از خوابیدن، بالا و پائین دویدن و سپس جوراب پشمی گرم پوشیدن و در رختخواب خوابیدن و یا پا را مالش دادن، این نوع بیخوابیها را از بین میبرد.

اینکه میگویند برای بخواب رفتن بهترین طریق مطالعه کتاب است، عقیدهای است نادرست. زیرا شما بر اثر کار دماغی و یا جسمی روز خسته اید و جایز نیست با مطالعه کتاب بر خستگی خود بیافزائید بلکه بهتر اینست که باعصاب خود فرصت تجدید قوا بدهید.

در صورتیکه صدای زنگ در گوش موجب بیخوابی بشود کمی روغن خردل بر سراسر تن مالیده یک ماساژ ملایم باعضاء بدهید و چند قطره روغن نباتی بر سر بمالید و چند قطره روغن زیتون در گوش بچکانید. در این صورت اعصاب آرام گرفته و بخواب خواهید رفت. بخاطر داشته باشید که موقع خواب قلب و معده باید در سمت راست جسم قرار گرفته باشد و برای اینکه اعضاء حیاتی درست کار کنند، بهتر است در هنگام خواب باین دو عضو فشار کمتر وارد شود. پس باید حتی الامکان سمت راست بخوابید تا از این فشار جلوگیری شود.

گرچه باور کردنی نیست، با وجود این باید گفت که در بعضی موارد نامرتب بودن رختخواب خود باعث بیخوابی میگردد برای اینکه خون درست جریان یابد لازمست در هنگام خواب سر روی سطح بلندتری قرار گیرد.

بهمین جهت است که بالش را بکار میبرند ولی پیداست در صور تیکه بالش خیلی بلند باشد باز موجب بی خوابی میگردد^۱.

دانشمند دیگری میگوید:

غالباً آنانکه بطول عمر نائل گشته اند، زود میخوابیده اند و زود هم بیدار میشده اند. برای جلوگیری از بیخوابی باید مغز را از افکار اندوهناک و ترس آور پاک گردانیم، دو ساعت قبل از خواب شام بخوریم و کتابهای هیجان انگیز نخوانیم، اطاق باید خوب تهویه شود و روشن نباشد و در ناحیه پاکیزه قرار گرفته باشد.

دکتر آرنالد اطریشی میگوید:

خواب بر اثر فراهم آمدن محصول خستگی در مغز پدید میگردد فقط کسانیکه غده «درقی» ناتوان دارند، بیشتر استعداد ابتلاءِ بمرض بیخوابی دارند.

یکی از عوارض برجسته مرض میکزودیماکه بر اثر ضعف غده درقی پدید میآید همین بیخوایی است.

برای بخواب رفتن، باید مغز خالی از هرگونه افکار اضطراب آور باشد. آسایش افکار اینست: نخستین عامل خواب آور! هر چیزی که موجب میشود خون در سر بیش از اندازه فراهم آید، مانع خواب میگردد.

بهمین جهت است که پس از صرف طعام که خون بمعده روی میآورد و سر نسبتاً از خون خالی میشود خوابمان میبرد فعالیت فوقالعاده غده در قی موجب بیخوابی و کاهش آن باعث خواب آلودگی است. البته چگونگی فعالیت سایر غده ها هم در خواب تأثیر دارد مثلا وغدد

۱ ـ تا اینجا ترجمه ایست از مقاله دکتر گامبرز دربارهٔ بیخوابی.

کسالتهای جزلی

صنوبری، و مقدار غذا و چگونگی آن، تأثیر کلی در خواب دارد، البته در دهای جسمی و بعض امراض هم خواب را سلب میکند.

در خوابیدن آنچه مهم است، اندازه خواب نیست بلکه چگونگی احوال درونی پس از بیداری است. اگر شخص پس از ۹ ساعت خواب باز کسل باشد باید گفت که باندازه کافی نخوابیده و یا در خواب افراط نموده است. کسی که پس از بیداری در خود نیروی تازهای احساس میکند، باید گفت باندازه کافی خوابیده است ولو بیش از پنج ساعت نخوابیده باشد. زیرا خواب وسیلهای است برای راندن مواد سمی که در بدن جمع شده است.

هانری دورویل در کتاب «نیرومندی» دستورهای مفیدی درباره موضوع خواب میدهد اینک بعضی از دستورهای او را ذیلا نقل میکنیم:

همینکه وارد رختخواب شدید تنفس عمیق و بخصوص ملایم و منظم بکشید. این عمل به زودی آرامش مطبوعی برای شما ایجاد میکند که بـمنزله پـیشآهنگ خـواب سـنگین و سلامتخیز است.

«... خود را بتدریج عادت دهید که هنگام خواب پنجره های اطاقتان باز باشد. گل و گیاه و حیوانات را از اطاق خواب خود دور سازید زیرا این موجودات شما را از مقدار زیادی اکسیژن محروم و هوای مجاور را مسموم میسازند.»

«دورویل» اهمیت خاصی به استنشاق هوای سالم وکشیدن نفس با بینی میدهد و عقیده دارد پوشیدن لباس مناسب و آزاد، و تمیز نگهداشتن بدن خود عامل مهمی در بخواب رفتن است.

دورویل عمل تنفس صحیح را برای حفظ تندرستی بقدری مهم میداند که میگوید: «زندگی یک نوع احتراق است، و بدین ترتیب خوب نفس کشیدن بمنزله خوب زندگی کردن است.»

۲- زکام و درمان آن

گفته اند زکام مادر امراض است. لذا لازم میدانیم در این موضوع به تفصیل صحبت کنیم. ذیلا مقاله دکتر گاهبرز را ترجمه میکنیم: زمانی مرض را نتیجه اتخاذ روش غلط در زندگی نمیدانستند بلکه میپنداشتند مرض بر اثر دخول غول واجنه در تن تولید میشود و یا اینکه امری تصادفی است. همچنین تصور میشد علت پیدایش زکام امری است نامعلوم. ولی امروز دیگر

این عقاید باطل شده. امروزه به تجربه ثابت گشته است که زکام و سایر امراض جهاز تنفسی کوششی است از طرف طبیعت برای پاک کردن ریه و سینه و معده از اخلاط، زیرا در صورت عدم دفع این اخلاط، امراض دیگر تولید میگردد.

از آنجاکه یگانه سبب زکام و سایر اختلالات جهاز تنفسی، عدم پیروی از اصول بهداشت است و مربوط بکمیت و کیفیت غذائی است که میخوریم لذا باید بخاطر داشته باشیم که یگانه و سیله برای دفع اینگونه امراض تغییر رژیم غذاست و الا با پی در پی دوا خوردن نه فقط زکام را نمیتوان از بین برد بلکه بعض اوقات امراض دیگر تولید میگردد، درینگونه موارد بهتر اینست که زکام را بگذاریم خودبخود برطرف گردد و یا اینکه روزه بگیریم و غذاهای ساده بخوریم. درین باره دکتر آبرامسکی میگوید: وزکام و سایر امراض اساساً بر اثر اتخاذ روش نادرست در خوردن و آشامیدن تولید میگردد. میتوان سرماخوردگی را بمنزله بشکهای دانست پر از مواد زائده که باید دفع گردد و تغییرات جوی همانا جرقهایست که این بشکه را تحریک میکند. پس فقط هنگامی شخص بسرماخوردگی دچار میگردد که تن از فضولات پاک نگشته میکند. پس فقط هنگامی شخص بسرماخوردگی دچار میگردد که تن از فضولات پاک نگشته نمیگیرند، لذا بزکام دچار میگردند. راه صحیح برای دفع زکام این نیست که جسم را با قرص و نمیگیرند، لذا بزکام دچار میگردند. راه صحیح برای دفع زکام این نیست که جسم را با قرص و بس چاره زکام، روزه گرفتن است. یکی از مواردی که روش فوق را برای معالجه زکام اتخاذ پس جاره زکام، روزه گرفتن است. یکی از مواردی که روش فوق را برای معالجه زکام اتخاذ کردم اینست:

خانم «ب» بمحکمه من آمد و اظهار کرد که «مدتها میگذرد که بزکام مبتلاگشته و با اینکه چندین نوع دوا خورده زکامش همچنان بجا مانده است. بعلاوه گفت: شب و روز سرفه میکنم و اخلاط دفع مینمایم. همورد معاینه که قرار گرفت معلوم شد بسرماخوردگی عمومی مبتلاست و سوء هاضمه دارد ولی آسیبی بریه نرسیده است. اشتها ندارد ولی برای حفظ قوای خود (!) غذاهای سنگین میخورده. من پس از تشریح علت زکام باو گفتم روزه بگیرد. او قول داد سه روز هیچ نخورد. هفت روز بعد چابک و چالاک بمحکمهام آمد و اظهار کرد: «آقای دکتر، من از هنگامیکه شما را ترک کردم، چیزی نخوردم و حالاکاملا خوب شده ام؛ نه سرفه میکنم و نه احساس رنجوری. حالا غذا را با کمال اشتها میخورم و تعجب در اینجاست، با اینکه مدتی روزه گرفته ام فعالتر و نیرومند تر شده ام. پس از چهار روز روزه، سرفه ام از بین رفته با وجود این غذا نخوردم زیرا اشتها نداشتم ولی حالا زبانم باردار نیست. « اینست روش صحیح معالجه این غذا نخوردم زیرا اشتها نداشتم ولی حالا زبانم باردار نیست. « اینست روش صحیح معالجه

زکام. زمانی که من آگهی هائی که در روزنامه ها چاپ میکنند درباره اینکه فلان حب و فلان دوا برای زکام خوبست میخوانم، سخت دلم بحال مردم بیچاره ثیکه تبلیغات آگهی دهنده را باور کرده قرص و معجونهای عجیب و غریب میخورند، میسوزد. زیرا ایشان با خوردن این سموم که بنام دوا فروخته میشود، از اقدام طبیعت که دفع مواد زائده است جلوگیری میکنند و در نتیجه مواد زائده که در حقیقت یک نوع سم میباشد در تن مانده و موجب امراض خطرناک میشوند. و قتیکه چندین مرتبه با خوردن دوا و حب مانع شویم این مواد زائده از تن خارج گردد،

وقتیکه چندین مرتبه با خوردن دوا و حب مانع شویم این مواد زائده از تن خارج گردد، مواد مذکور همچنان در مفاصل مانده، روماتیسم و نقرس تولید میگردد. پس بهتر اینست که شخص زکام را بحال خود بگذارد تا بطور طبیعی دفع گردد ولی همین که دفع گردید، رژیم غذائی خود را تغییر دهد تا زکام عود نکند.

چنانکه میدانید فزونی مواد نشاسته نی و شکری علت العلل امراض مجاری تنفسی است. پس باعتدال و احتیاط مواد نشاسته نی و شکری خوردن تیشه بریشه زکام زدن است.

پس از اصلاح رژیم غذا باید از سوءِ هاضمه جلوگیری کرد از سوءِ هاضمه بآسانی می توان جلوگیری کرد و آن هم بوسیله ورزش و خوب جویدن غذا امکان پذیر میشود.

همچنین باید از دخول ناگهانی از اطاق بسیار گرم بفضای بسیار سرد جلوگیری کرد و همیشه باید خود را در برابر تغییرات ناگهانی جوی محفوظ نگاه داشت.

یک دانشمند دیگر میگوید: بلغم از ترشحات طبیعی است وقتی که بمقدار زیاد ترشح شود و غشاءِ بینی متورم گردد، آنوقت نشانه اینِستکه مزاج مختل گردیده و زمینه مرض دارد فراهم میگردد.

باده خواران و کسانیکه معتاد بدخانیات هستند و خود را در معرض تغییرات جوی قرار میدهند، بیشتراستعدادبرای ابتلاءِ بزکام را دارند. چرا؟ برای اینکه سیگار و الکل مستقیماً بغشاءِ بینی و سینه و معده صدمه رسانده آن را متورم میگرداند.

ولی اغلب علت العلل زکام، امتلاء معده و ضعف بنیه است چون علت العلل مرض اینست باید با آن مبارزه کرد ولی نه بوسیله خوردن دواها بلکه بوسیله دفع مواد زائده که موجب امتلاءِ معده گشته و این امر بوسیله امساک صورت میگیرد.

اگر شخصی که بزکام مبتلاءِ شده پیر باشد باید چند روز از خوردن غذاهای سنگین خودداری کند و حتی الامکان غذاهای ساده بخورد و آنهم بمقدار کم و خود راگرم نگهدارد و چند روز استراحت کند تا وقتیکه زکامش مرتفع گردد.

پس از رفع زکام، باید باز بخوردن غذاهای ساده به مقدار کم ادامه دهد زیرا بطورکلی باید گفت غذای آدم سالخورده باید همواره ساده باشد چه بیمار باشد و چه سالم. طبیعتاً اینطور مقتضی است و اگر نه در زمان پیری طبیعت دندانها را از ما نمیگرفت. طبیعت در سالخوردگی دندانها را از ما میگیرد که مبادا غذاهای سنگین بخوریم و در نتیجه معده ی ضعیف خود را ضعیف تر گردانیم.»

٣- سوء هاضمه و درمان آن

سى درصد كسانيكه به پزشك مراجعه ميكنند، مرضشان مرض نيست بلكه كسالت مختصری است که بر اثر پرخوری و یا سوءِهاضمه مزمن و یا خیالات مالیخولیائی، پدید آمده. سوءِ هاضمه مقدمه مرض است و با هر مرض سوءِ هاضمه همراه است. لذا بجا ميدانيم درين باره نسبة بتفصيل صحبت كنيم قبل از شروع باصل مطلب، بي مناسبت نيست چگونگي هضم غذا را شرح دهیم. جهازهاضمه از دهان شروع می شود. با در نظر گرفتن این حقیقت میتوان به اهمیت جویدن پی برد. علاوه بر اینکه غذا در دهان خرد میشود، با ماده موسوم به وپنیالین، نیز مخلوط میگردد. کار این ماده تبدیل غذاهای نشاستهای بماده قندی است. عصاراتی که در دهن ترشح میشود، قلیائی است لذا این عصارات در پروتثنها (مثل گوشت و غیره) اثر ندارد. غذاهای پروتثنی واسطه اسیدی لازم دارند. غذا وقتی که از مری وارد معده میشود با ترشحات آن که عبارت باشد از «پپسین» و «اسیدهیدروکلریک» و غیره می آمیزد. اسید هیدروکلریک ماده دیگری هم تولید میکند که موسوم است به (سکرتین)که هضم کننده مواد نشاسته ثی و چربیهاست. اسید هیدروکلریک هضم کنندهٔ مواد پروتثنی است. ترشح بموقع اسیدهیدر وکلریک در هضم کاربوهیدرات و پروتئن و چربی، اهمیت بسزائی دارد زیرا اوست که در حل و هضم این مواد مدخلیت تام دارد.کمی ترشح و یا زیادی ترشح این اسید، هر دو مضر است. زیرا در هر دو صورت سوءِ هاضمه تولید میشود. غذاهائی که بتولید سوءِ هاضمه كمك ميكنند اينهاست:

غذاهای چرب بریان شده،گوشت اردک و گاو و خوک، انواع ترشیها و ادویه جات. انواع شیرینی ها، پیاز، خرچنگ، انواع نان قندی و چای زیاد.

کسالتهای جزئی

علامت سوءهاضمه:

زبان باردار - آروغ ترش - وجود بی اشتهائی - قولنج - شکم درد - سردرد - قی و استفراغ - نفخ شکم - سنگینی معده، اینهاست: بعض علامات سوءِ هاضمه.

علل سوءهاضمه:

علل عمده سوء هاضمه عبارتست از:

۱ ـ تندخوردن و نجویدن.

۲ - پرخوری.

۳ ـ تهبندی کردن در اواسط ساعات غذا.

۴_ خوردن غذاهای سنگین.

۵ - خوردن ادویه جات و سرکه و چای و قهوه و شراب بمقدار زیاد.

۲ خوردن غذاهای ناسازگار (مثلا خوردن چای بلافاصله پس از صرف ناهاری که
 قسمت اعظم آن گوشت بوده است).

۷- نوشیدن آب در مواقع نامناسب. مثلا نوشیدن آب بمقدار زیاد در حینی که غذا صرف می کنیم، مضر است. باید آب را لااقل نیم ساعت بعد و یا قبل از صرف طعام خورد و آنهم بمقدار کم در صور تیکه میوه پر آب (مثل هندوانه) خورده باشید، اگر آب ننوشید بسی بهتر است. نوشیدن آب زیاد، علاوه بر اینکه عمل هضم را متوقف میکند، فعالیت تر شحات معده را ضعیف میگرداند در نتیجه غذا باندازه کافی هضم نگشته از معده دفع میگردد و بدینسان مواد مغذیکه باید بتن جذب شود، بهدر میرود.

٨ تحت تأثير عواطف منفى بودن.

علاوه بر این، نوع ساختمان معده و اندازه فعالیت شخص هم تأثیر بسزائی در عمل هضم دارد.گروهی هستندکه ولو غذائی ساده بخورند مبتلا بسوءِ هاضمه میشوند و علتش اینست که از موقع تولد، یک معده ضعیف و معیوب نصیبشان گشته است.

عدهای دیگر برعکس، با اینکه پرخوری میکنند و غذاهای سنگین میخورند به سوءِهاضمه مبتلا نمیگردند. علتش قوی بودن معده و مزاج آنهاست.

یک علت دگیر سوءِهاضمه، ضعف اعصاب است. چنانکه میدانید اطراف معده را

اعصاب فراگرفته اند این اعصاب بکمک ماهیچه های شکم معده را بفعالیت میآورند.

این اعصاب مثل دهندل، است برای جهاز هاضمه؛ ضعف اعصاب امراضی مانند دگاسترالژی، و دنثورالژی، تولید میکند.

درمان- با خوردن مسهل و چیزهائی مانند آن سوءِ هاضمه درمان نمیشود بلکه گاهی بیشتر موجب شدت آن میگردد. زیرا علاوه بر اینکه مسهلها بجدار معده صدمه میرسانند، اعصاب را ضعیف گردانده جهاز هاضمه را فرسوده میکنند.

برای معالجه سوءِ هاضمه باید نخست علت آنرا پیداکرد و سپس برفعش کوشید. بطورکلی سوءِ هاضمه بر اثر امتلاءِ معده تولید میگردد، لذا امساک از غذاهای ثقیل و خوردن سبزیجات و میوه جات باعتدال، بهترین وسیله درمان سوءِ هاضمه است.

میوه هائی از قبیل پرتقال و انگور و توت و انجیر و سبزیجاتی مانند ریواس و اسفناج خود یکنوع مسهل ملایم است که علاوه بر اینکه سوءِ هاضمه را دفع میکند، بتن نیرو میبخشد، مویز و انجیر خشک و آلو بخارا و دوغ باگلسرخ نیز مسهل بسیار خوبی است.

ماساژ و ورزشهائی که معده را زیاد بحرکت در میآورد، نیز در دفع سوءِ هضم رل مهمی بازی میکند. ولی باید دانست که نباید فوراً پس از خوردن غذا، ورزش کرد بلکه باید لااقل دو یا سه ساعت تأمل نمود.

کسانیکه بسوءِ هاضمه مزمن مبتلا هستند، باید لااقل چند روز روزه بگیرند و غذاهای ساده مثل: (عصاره میوه جات و سبزیجات) و آنهم بمقدار خیلی کم بخورند. اگر سوءِ هاضمه بسیار شدید باشد باید علاوه بر امساک بتنقیه دست یازند ولی تنقیه را باید آخرین چاره دانست زیرا تنقیه با اینکه پرفایده است، موجب اتساع روده بزرگ میگردد. یک وسیله دیگر درمان سوءِ هاضمه تلقین بنفس میباشد.

باید بخود تلقین کنیم که مبتلا بسوءِ هاضمه نیستیم. زیراگاهی فکر اینکه سوءِ هاضمه چاره ناپذیر است، خود موجب شدت یافتن آن میشود.

در پایان باید گفت برای رهائی از سوء هاضمه مراتب زیر را باید رعایت کرد:

۱ حتى الامكان ميوه جات و مركبات يعنى غذاهائى كه مستقيماً از آشپزخانه طبيعت بدست ميآيد بخوريم.

۲ ـ کنسروها و غذاهای گندیده را نخوریم.

٣- ورزش کنيم.

۴_ عواطف مثبت (مثل خوشی و نشاط) بپرورانیم.

۵- فکر اینکه بسوء هاضمه مبتلا میباشیم از خود دور کرده و اراده کنیم هرگز بسوء
 هاضمه مبتلا نشویم.

درباره مضار سوء هاضمه باید اشارهای بشود. سوء هاضمه علاوه بر اینکه تن را ضعیف میکند مولد خستگی و مسمومیت هم هست. مسمومیت هم چنانکه میدانید. مولد مرض است. سردرد، سرگیجه، شکم درد، دل درد، درد کبد و کلیه و تب و دمل و نزله معده و آپاندیست و روماتیسم و نقرس و دیابت و امراض دیگر از بچههائی هستند که سوء هاضمه بوجود میآورد.

٤-اعصاب!

اعصاب کلیهٔ حرکات و فعالیتهای تن را کنترل میکند لذا چگونگی آن، اثر کلی در تندرستی دارد. تا هنگامیکه رمقی از حیات باقیست اعصاب هم ولو بسیار ضعیف گشته باشد، از فعالیت باز نمی ایستد. مرگ اعصاب یعنی مرگ تن. از اینجا می توان باهمیت اعصاب پی برد. اشخاصیکه اعصابشان ضعیف است، دائماً گرفتار خستگی و رنج و اندوه هستند. زندگی برای آنان تحمل ناپذیر میگردد. هربرت اسپنسر، فیلسوف انگلیسی از چهل سالگی بضعف اعصاب مبتلا شد. و با اینکه سخت کوشید از این ضعف رهائی یابد، نتوانست ولی بر اثر اتخاذ روش صحیح در اکل و شرب و خودداری از فعالیت فوق العاده توانست بطول عمر ناثل گردد. و دفلسفه ترکیبی، خود را در چندین جلد منتشر کند، اغلب دانشمندان بضعف اعصاب مبتلا هستند. علتش اینست که مغز رابطه مستقیم با اعصاب دارد بلکه باید گفت کار دماغی مرکز اعصاب را که مغز باشد، خسته میگرداند. بمرکز اعصاب که صدمه رسید، پیداست رشتههای اتصالی هم از گزند مصون نتواند بود با وجود این، دانشمندان توانسته اند با اتخاذ روش صحیح در اکل و شرب سلامتی خود را حفظ کنند. این خود نشان میدهد که چقدر کیفیت و کمیت غذا و طرز مصرف آن در اعصاب مدخلیت دارد.

دوای ضعف اعصاب، خوردن دواهای مقوی نیست بلکه رعایت اصول بهداشتی است. با خوردن دوا با معلول مبارزه کرده ایم ولی با رعایت اصول بهداشتی در صدد برآمده ایم علت را از بین ببریم.

اغلب هنوز الفبای بهداشت اعصاب را نمیدانند و گروهی بر اثر علاقه زیاد بکارهای

فکری، دماغ و اعصاب خود را خسته میگردانند.

سیگار، چای، تریاک، الکل و چیزهای مانند آن صدمهٔ جبران اپذیری باعصاب میرسانند. نخوردن غذای مورد نیاز تن نیز موجب ضعف اعصاب میگردد و همچنین پرخوری.

درمان ضعف اعصاب

برای در مان باید نخست علت آنرا پیداکرد. اگر علت جمع شدن سموم در تن است باید با امساک و تغییر رژیم غذائی، خود را معالجه کرد. اگر علت فقدان غذای مورد نیاز تن است باید درصدد بر آمد غذاهای مورد نیاز را بحد اعتدال خورد.

اگر علت عواطف منفی است، باید بوسیله تقویت عواطف مثبت با آن مبارزه کرد. و اگر علت خستگی فوق العاده است پیداست باید از فعالیت فوق العاده خودداری نمود.

بعضی مواد هستند که در تقویت اعصاب نقش مهمی را بازی میکنند (مانند فسفاتهای آلی چربیها.)

فسفاتهای آلی در این گونه غذاها پیدا میشود:

گلابی، تخممرغ، شیر، برنج، لوبیا، نخود، ماش، سیبزمینی، کلم، اسفناج، کاهو، نان، سیب، چربیها، روغن زیتون، کره، خامه تازه، پنیر، مغز بادام.

اشخاصیکه مبتلا بضعف اعصاب هستند غالباً به بیخوابی هم مبتلا هستند، لذا باید اینان با بیخوابی مبارزه کنند تا بتوانند اعصاب خود را از ضعف نجات دهند.

برای تولید خواب باید غذاهای خواب آور (مثل ماست، شیر واووالتن) خورد و باید افکاری که موجب تشویق و اضطراب می گردد از خود دور کرد.

برای اشخاصی که به ضعف اعصاب مبتلا هستند، ورزشهای سنگین فوق العاده مضر است زیرا بیش از پیش موجب تحریک اعصابشان میگردد ولی ورزش سبک ضروری است زیرا بوسیله چنین ورزشها میتوان وضعیت عمومی تن و در نتیجه اعصاب را تقویت کرد. گردش در هوای آزاد و آب تنی و تفریح برای مبتلایان بضعف اعصاب فوق العاده نافع است. کسیکه بضعف اعصاب مبتلاست، باید حتماً ورزش کند نهایت آنکه باید این ورزش با بنیه او مشناسب باشد.

ماساژ، پر تو ملایم خورشید،گردش در فضای آزاد، آبتنی برای تقویت اعصاب مفید است. شنا چون علاوه بر باز کردن مسامات، موجب میشود که بدن مستقیماً در معرض اشعه خورشید و فضای آزاد قرارگیرد فوقالعاده برای تقویت اعصاب مفید است.

در حقیقت شنا بهترین ورزشهاست. برای کسانیکه میتوانند حمام با آب سرد را تحمل کنند، آب تنی در آب سرد فوقالعاده برای اعصاب مفید است ولی این آب تنی باید بسرعت و در عرض چند دقیقه انجام گیرد و شناگر باید فوراً پس از آب تنی بخود ماساژ بدهد.

عواطف منفی رل مهمی در ضعف اعصاب بازی میکند. فعالیت فوق العاده ای که منجر بخستگی میگردد، نیز مضر است. غالباً خودکار نیست که شخص را خسته میکند بلکه بیزاری از کار و اندوه و نگرانی، موجب تولید خستگی میگردد.

گروهی از کسانیکه بضعف اعصاب مبتلا هستند، بعادات بد هم معتاد میباشند. مثلا به باده خواری و یا شبزنده داری و تریاک خوری و سیگارکشی و غیره معتاد هستند.

برای رهائی از ضعف اعصاب فقط یک راه برای این گروه باز است و آن اینستکه مردانه با یک اراده تزلزلناپذیر بر علیه عادات بد خود قیام کنند و آنها را از بین ببرند.

اکتشافات اخیر نشان داده است که سلولهای عصبی می توانند منبسط و منقبض گردند و گفته اند خواب نتیجه انقباض این سلولهاست. آب بزرگترین عاملی است در انقباض و انبساط این سلولها، بهمین جهت است که شنا برای تقویت اعصاب مفید است بشرطی که در آن افراط نشود.

کوکائین و تریاک و سایر سموم مواد مخدر نیز سلول عصبی را منقبض میگر دانند بهمین جهت این نوع سموم مخدر و مسکن است.

٥- سرفه

سرفه از عوارض مهم بعضی از امراض است ولی در پارهای از امراض خطرناک ممکنست سرفه باندازه ئی خفیف باشد که در نظر غیرقابل اهمیت جلوه کند و حال آنکه همین سرفه ساده، بعداً در دسر فراوان تولید میکند.

سرفه مثل سردرد، چندین نوع است و بر اثر علل گوناگون پدید میگردد.

سرفه خشن و صدادار سرفه ایست حلقی ولی سرفه ناقص و گرفته بر اثر کلفت شدن و یا زخم برداشتن غشای مخاطی حلق تولید میشود.

سرفه برونشیت نخست کو تاه و خشک است و ممکنست دردناک هم باشد ولی بتدریج

مرطوب و تشنجی میگردد.

در سل، سرفه کوتاه و خشک است، ولی بعداً سرفه طولانی تر شده بهمراه خود اخلاط میآورد. این نوع سرفه موقع صبح شدیدتر است.

در سینه پهلو، سرفه کو تاه و خشک و گرفته است و در موقع سرفه کردن بیمار احساس در د شدید در سینه میکند.

سرفه در سیاه سرفه طولانی است بطوریکه به بیمار مجال استراحت را نمیدهد و در بعضی از امراض قلبی مثل: (پریکاردیت انورسیما) سرفه دردناک میشود و بعض امراض معده با سرفه همراه است.

و نیز انواع دیگر سرفه وجود دارد که عوامل دیگری مثل: (ضعف اعصاب) تولید میکند بطوریکه میتوان علل سرفه را به سه دسته تقسیم کرد:

۱ - سرفه ها ثیکه بر اثر استعمال موادی مثل الکل و سیگار تولید میگردد.

۲ ـ سرفه هائیکه بر اثر اختلالات جهاز هاضمه تولید میگردد.

۳ ـ سرفه های چائیدگی یعنی سینه و اعضاءِ وابسته بآن.

برای درمان هر یک از این سرفه ها پیداست باید عللی که آنرا تولید کرده است از بین برد. سرفه هم وسیله ایست که طبیعت برای دفع سموم از تن بکار میبرد لذا نباید با خوردن دوا مانع سرفه بشویم بلکه چنانکه گفتیم باید سرچشمه آن را پیداکنیم و آنرا از بین ببریم.

۲-سردرد

بعضی کتب طبی برای سردرد، ۲۰۲ علت شمرده اند! این علتها را میتوان به پنج دسته طبقه بندی کرد بدینگونه:

۱ ـ سردردهائی که بر اثر مسمومیت عمومی تولید میگردد (مثل سردردی که بر اثر سوء
 هاضمه یا خوردن دواها تولید میگردد).

۲ ـ سردردهائي كه بر اثر مجروح شدن سر توليد ميگردد.

۳ سردرد وابسته بوظائف اعضاءِ مثل (سردردی که بر اثر فشارخون یا فقرالدم تولید میگردد).

۴ ـ سردردی که بر اثر فعالیت عواطف منفی و ضعف اعصاب تولید میشود.

کسالتهای جزئی

۵ - سردردهائی که علت آنها درست معلوم نیست. ۱

دوای سردردهای عادی که بر اثر سوءِ هاضمه تولید میگردد حب آسپرین و دواهائی مانند آن نیست بلکه پاک کردن معده از فضولات است بوسیله روزه و یا خوردن غذاهای سهل الهضم.

اگر سردرد از خستگی و کار فوق العاده تولید گشته باشد پیداست باید استراحت کامل نمود و اگر بر اثر خستگی چشم است دوای آن هم استراحت است. باید در اطاقی تاریک، یکی دو ساعت آرام نشست. کمپرس با آب سرد و ماساژ هم در مورد بعضی سردردها مفید است. بعض سردردهای مزمن خطرناک است. زیرا چنین سردردها نشانه ابنستکه در خود دماغ تومری تولید شده و یا آسیبی بزرگ بآن رسیده. سرطان سر، چنین یک سردردها را تولید میکند. سردردی که بر اثر احتقان دماغ تولید گشته بوسیله شستن پا در آب گرم، از بین میرود. بعضی سردردهای عادی را میتوان بوسیله حمام و یا گردش در هوای آزاد از بین برد، اینرا هم باید در سردردهای عادی را میتوان بوسیله حمام و یا گردش در هوای آزاد از بین برد، اینرا هم باید در سردردی نخست علت اساسی آنرا پیداکرد. سردرد با اغلب امراض تو آم است مثل (مالاریا سردردی نخست علت اساسی آنرا پیداکرد. سردرد با اغلب امراض تو آم است مثل (مالاریا رمانض کلیه و قلب و معده و امراض چشم و امراض عصبی، دندان درد، گلودرد و گوش درد و رماتیسم و سیفلیس) سردرد در اطفال اگر با تب تو آم باشد نشانه اینستکه در طفل زمینهٔ آنفلوانزا و یا سرخک و یا مخملک فراهم آمده و اگر سردرد طفل فوق العاده شدید باشد نشانهٔ بروز امراض خطرناک مثل «منثریت» میباشد.

قرص آسپرین و قرصهایی مانند آن که برای رفع سر در د استعمال میشود خطرنا کست زیرا این قرصها علت سر در د را از بین نبر ده فقط در د یعنی معلول را از بین میبر د. پس در مور د هر سر در د باید اول علت آنرا پیدا کر د و سپس بر طبق اصول در مان طبیعی بمعالجه اش پر داخت.

میگرن یا سردرد نیمهسر

از سردردهائی که در شهرهای شلوغ و پر سر و صدای معاصر زیاد شیوع دارد، سردرد نیمه سر (Migraine) است. این نوع سردرد علائم خاصی دارد که عبارتند از: استفراغ، دل

۱ ـ اطبای قدیمی سردرد را بطورکلی دو نوع میدانستند سردرد ناشی از حرارت. این نوع سردرد در قسمت جلو سر احساس میشود و با خوردن خنکی ها مثل لیموترش، آلو، زرشک و غیره درمان میشود. نوع دیگر سردردی است که در پشت سر احساس میشود و این سردرد ناشی از رطوبت است و باگرمی ها درمان میشود.

بهم خوردگی و درد در نیمه سر. افراد مبتلا به این نوع سر درد از نور و صدا و بوهای تند متأذی میشوند. مثلا نیچه فیلسوف آلمانی که از این نوع سر درد رنج میبرد اغلب در اطاق تاریک و بی سر و صدا ساعت ها باستراحت میپرداخت و با حدی اجازه نمیداد او را ملاقات کند.

پیش از ابتلاءِ به میگرن در مریض حالات مخصوص ایجاد میشود از قبیل: افسردگی و کوفتگی، اشتهای کاذب و ناراحتی داخلی غالباً این نوع سردرد برای مدتی معین (مثلاً یک روز تمام و یا دو روز) دوام دارد و خودبخود بهبود می یابد.

علل میگرن مختلف است. ذیلا بعضی آنها ذکر میگردد:

١ ـ ناراحتى كبد.

٧ ـ به وضع بد راه رفتن.

٣_ داشتن دندان فاسد و يا ابتلاءِ به ضعف چشم.

۴_ انجام کار زیاد و خسته کننده.

۵- برانگیختن عواطف منفی در خود (از قبیل کینه، نفرت حسادت و غیره)، جدال با خود و نازک نارنجی بودن (بهمین جهت است که سردرد ناشی از ایس گونه عوامل را Psyehogenic خواندهاند.

٦ ـ بىنظمى رگل ماھانە خانمھا.

۷ خوردن غذاهای ناسازگار، چرب و ادویهدار و زیاده روی در نوشیدن چای و قهوه. ۸ عامل وراثت (میگرن در افرادی بیشتر دیده میشود که پدر و یا مادر و یا یکی از اجداد بدرد مزبور مبتلی بوده است).

درمان میگرن: موقع ابتلاء به این نوع سردرد مریض باید از خوردن هر نوع غذا امساک کند و فقط آب سیب بنوشد و در یک اطاق نسبتاً ساکت و آرام استراحت کند. ماساژ ملایم روی شانه و گردن در هنگام شروع سردرد کمک بسیار در تخفیف آن میکند. همچنین چنانچه مریض حوله ثی راکه در آب سرد خیس شده است پشت گردن بگذارد و پا را در آب گرم فرو برد، سردردش زودتر بهبود خواهد یافت. اگر سردرد از آلرژی غذائی و یا بوی تند و کار و مشغله زیاد و یا ناراحتی کبد و یا علل عاطفی ایجاد شده البته علاجش هم طور دیگر صورت باید بگیرد.

در میگرنهای عادی ورزش زیاد مهم است بخصوص پیادهروی برای خانمهایی که ناراحتی زنانه دارند خیلی مفید است علاوه بر این باید روزی نیم ساعت بالش را زیر شکم

گذارده باستراحت پرداخت و باید بملایمت پشت گردن و شانه را ماساژ داد و چند دقیقه نفس عمیق کشید.

افرادی که مبتلی به میگرن هستند باید در مسابقات ورزشی شرکت نکنند چون احساسات هیجان آور ممکن است به بروز سردر دکمک کند.

بعلاوه بیمار باید از خوردن غذاها و نوشابههای نامبرده زیر بپرهیزد:

۱ ـ نان سفید _ شکر _ انواع و اقسام شیرینی جات (مخصوصاً شکلات) _ حبوبات _
 کلم _ بیسکویت _کیک _ نوشابه های الکلی _ چای _ قهوه _ او ومالتین (یا او والتین).

رژیم در میگرن: برای افراد مبتلی به میگرن رژیم زیر مفید خواهد بود:

صبحانه: ميوه تازه.

ساعت ده: سوپ سبزیجات یا آب میوه یا میوه.

ظهر: سوپ، سالاد، نان برشته سیاه ـ کره ـ بامختصری آب جوجه و یا آب گوشت. عصرانه: بجای چای آب میوه.

شام: سبزیجاتی که با بخار پخته شده (سبزیجات آب پز هم میتوان مصرف کرد). بیمار باید از خوردن غذاهای مانده، سرخ شده، ادویه دار، سرکه، چای پررنگ، بستنی و شیرینی جات بشدت بپرهیزد^۱.

٧- انواع و اقسام كمردرد

قسمت اعظم دردها از سوءِ هضم است و یک قسمت هم ناشی از تشنج عصبی. کمر درد ناشی از تشنج عصبی در اثر فکر است ناراحتی های فکری و عاطفی باعث میشود بر عضلات اصلی ستون فقران فشار فوق العاده وارد آید. گاهی این گونه دردها منشاء روانی دارد. مثلا زنی که تمایل بداشتن روابط جنسی با شوهر خود ندارد ممکن است باینگونه کمر درد مبتلا شود. کمر درد افرادی که منشاء عاطفی و روانی دارد خصوصیاتی دارد که در کمر دردهای نوع دیگر نیست. مثلا مبتلایان باین گونه کمر دردها اغلب شکایت دارند که خیلی ضعیف و خسته اند و اصرار دارند ثابت کنند کمرشان همیشه ضعیف و ناتوان بوده است، در حالیکه قادر نیستند

١ - از: هما مهرين.

محل درد را نشان دهند و از دردهای مبهمی که در دست و پا و کمر احساس میکنند شکایت دارند.

چهار نوع کمر درد وجود دارد: (۱)کمردرد تلگراف شده (۲)کمردرد ناشی از حرارت (۳)کمردرد ناشی از خستگی و فشار عضلاتی (۴) و بالاخره کمردرد عاطفی.

کمر در د تلگراف شده، کمر در دی است که دراثر و جو دبیماری دریک عضو دیگر بدن پدید میگر دد. مثلا ممکن است در د پانکریاس، معده، کبد، ریه، اسپرز، پرستات، کلیه و کیسه صفرا به کمر انتقال یابد و باصطلاح تلگراف شود! در بیماری های مسری از قبیل آنفلوانزا و منتژیت و فلج اطفال، در د کمر عارض میشود. در مسمومیت غذائی هم ممکن است کمر بشدت در د کند. خانمهائی هم که گرفتار بی نظمی رگل ماهانه هستند ممکن است مبتلا به کمر در د شوند. و جود تومور کیسه در زهدان هم کمر در د تولید میکند.

کمردردهای ناشی از جراحات وارده بیشتر در اثر تصادف با اتومبیل رخ میدهد و از دردناکترین کمر دردهاست.

کمردردی که ناشی از خستگی و فشار عضلاتی است عمومیت دارد. علتش هم آن است که ما انسانها می بایست مانند سایر حیوانات پستاندار روی چهار دست و پا راه برویم ولی اکنون که مستقیم راه میرویم، فشار فوق العاده بر پایه و ریشه ستون فقرات وارد میآید. در اثر عادت کردن به مستقیم راه رفتن در موارد عادی ستون فقرات این فشار را تحمل میکند ولی بمجرد اینکه در اثر ورزش زیاد و یا توقف زیاد و یا هر عامل دیگر فشار بیشتری بر ستون فقرات وارد آید، انسان در د را احساس میکند. بد نشستن، بد خوابیدن و بد راه رفتن هم ممکن است تولید این گونه در دها را بنماید.

درمان كمردرد

در موارد عادی کمردرد با مختصری استراحت خودبخود بهبود می یابد. در مواردی که کمردرد ناشی از یک بیماری دیگر است باید بیماری اصلی درمان شود و اما در مواردی که کمردرد ناشی از سائیدگی یکی از دیسکهای واقع بین هر فقره از ستون فقرات است درین صورت باید عیب را با جراحی درمان کرد.

در کمر دردهای عادی قرص مسکن و یا امساک و روزه و استراحت کافی خیلی مفید واقع میشود و جای هیچگونه نگرانی نیست. در موارد دیگر هم یک پزشک حاذق میتواند با

معالجات ساده كمردرد را برطرف كند.

چه کنیم که مبتلی به کمردرد نشویم؟

برای جلوگیری از ابتلاء به کمر در دهای عادی باید باقدامات زیر دست یازیم:

۱ ـ از دولادولا راه رفتن و در حال قوزنشستن پرهیزکنیم و سعی نمائیم همیشه مستقیم راه برویم و نفسهای عمیق بکشیم تا قلب و معده درست کارکند و خون بطرز صحیح در بدن جریان یابد.

۲ ـ باید از پوشیدن لباس تنگ و کفش تنگ بپرهیزیم. مخصوصاً خانمها که از بزرگترین قربانیان مد هستند باید باین نکته بیشتر توجه کنند و تندرستی خود را بخاطر کفشهای پاشنه بلند و کرست و کمربند تنگ بخطر نیندازند.

۳- در موقع نشستن پشت میز، سعی کنیم همیشه با مستقیم نشستن، شانه و کمر خود را در حال استراحت نگاه بداریم و گاه گاهی وضع نشستن خود را تغییر بدهیم تا از فشار عضلات جلوگیری نموده باشیم. اطمینان حاصل کنیم میز و یا صندلی بیش از اندازه بلند و یاکو تاه نیست و میتوانیم روی آن راحت بنشینیم.

۴_ هر روز بطور منظم، باندازه کافی ورزش کنیم، مخصوصاً اطفال را وادار کنیم باندازه
 کافی ورزش کنند تا عضلات پشت کمرشان نیرومند شود.

۵- در موقع خواب اطمینان حاصل کنیم که در بستر صاف و فرو نرفته میخوابیم، وجود هر نوع فرورفتگی در بستر خواب موجب وارد آمدن فشار برکمر است. افرادی که نسبت به کمر درد حساسیت دارند بهترست روی تختخواب صاف چوبی و یا روی زمین بخوابند.

۹- اگر نسبت به کمر در د حساسیت داریم باید از بر داشتن بارهای سنگین بکلی بپرهیزیم و اگر سالم هستیم در موقع بر داشتن بار سنگین زانوها را خم کنیم و در حالیکه پشتمان را مستقیم نگاهداشته ایم بار را طوری بر داریم که فشار بیشتر روی زانو و بازو وارد آید تا بر کمر. خم کردن گردن در موقع بر داشتن بار سنگین موجب میشود که فشار فوق العاده بر کمر وارد آید و احیاناً بآن صدمه برسد.

این را باید در نظر داشته باشیم که جراحات وارده به کمر بآسانی در مان نمی یابد. لذا باید نهایت جدوجهد در بهداشت کمر بعمل آید. زیراکمر درد علاوه بر ناراحتی های فوق العاده ای که تولید میکند ممکن است خود پیشدر آمد امراض دیگر شود.

۸- یادرد

پادرد علل مختلف دارد و درمان آنهم مختلف است. بنابرین چنانچه مبتلا به پادرد شدید، یکی از درمانهای نامبرده زیر را مورد آزمایش قرار بدهید.

۱ ـ روی موضع دردناک روغن بادام تلخ و با روغن گلسرخ بمالید.

۲ ـ فلفل سرخ هندی رابجو شانید. خوب که نرم شد آن را بکوبید و روی موضع در د بمالید.

۳ ـ روی شن داغ دراز بکشید بطوری که سر در سایه و پا در آفتاب باشد.

۴ ده روز در آب ولرمی که در وان پر کردهاید، مدت ربع ساعت بنشینید و قبل از نشستن هم مقداری نمک طعام و یا Epsom salt در آن بریزید.

۵ ـ روغن زیتون و کافور و بابونه را روی محل درد بمالید.

٦ ـ مدت دو هفته رژيم کاهو که کلسيم زياد دارد بگيريد.

۷- روی محل درد مخلوطی از مرهمهای امرت انجن هندی و تایگر بام چینی بمالید.

۸ ـ روی محل درد امبروکاسیون بوتس و یا امبروکاسیون اونیورسال بمالید.

۹ چراغ مادون قرمز را روی موضع در د بمدت دو و یا سه دقیقه روشن کنید ولی مواظب
 باشید نور آن بر چشم شما نتابد. که برای چشم ضرر دارد.

١٠ ـ در حمام سونا آن قدر بمانيد تا خوب عرق كنيد.

۱۱ ـ یک مثقال صولجان، یک مثقال هلیله و یک مثقال صبر زرد راکوبیده و قدری از آن را روی موضع درد بمالید.

۱۲ ـ سیر راکوبیده و آن را مخلوط با وازلین بر روی موضع درد بمالید.

۱۳ ـ در آبگرم سرعین یکی دو روز باستحمام پردازید.

۱۴ ـ از خوردن غذاهای خیلی چرب ادویهدار و شیرینی پرهیز کنید.

۹- جدال داخلی روانی

یک قسمت از امراضی که امروزه مردم بدان مبتلی هستند جنبه روان تمنی (یسیکوسماتیک) دارد و منشأش جدالهای داخلی روانی است. برای رفع این جدالها، برخی از

۱ ـ این نمک در ایران نیست و باید از انگلستان تهیه شود.

کسالتهای جزئی

روانکاوان روانکاوی نفس خود بوسیله خود (Self - anaysis) را تجویز میکنند حال آنکه این نوع روانکاوی ممکن است عوارض وخیمی ببار آورد زیرا اولا ممکن است در روانکاوی خود بوسیله خویشتن، انسان خود را بفریبد و نتایج غلطی از مطالعات صحیحی که درباره خود مینماید بگیرد. از سوی دیگر ممکن است معایب خود را بزرگتر از آنچه هست به بسیند و بدینسان برشدت ناراحتی های داخلی خود بیفزاید، روانکاوی باید انجام بگیرد ولی این عمل باید بکمک یک پزشک روانی انجام گیرد نه بوسیله خود شخص ولی معذلک خود شخص میتواند برای اجتناب از بروز جدالهای داخلی کمک هائی بخود بکند.

ذیلا برخی از اقدامات احتیاطی لازم که برای جلوگیری از بروز این گونه ناراحتیها کمک میکند از نظر خوانندگان میگذرانیم:

١- اين حقيقت را قبول كنيد كه دنيا صدف شما نيست!

فقط افرادی که بطور ناخود آگاه میل دارند معذب باشند روز خود را با این انتظار نابجا شروع میکنند که تمام امور باید بر طبق دلخواهشان جریان یابد و همه بنفع آنها کار و فعالیت کنند، بالعکس کسانیکه ر ثالیست هستند و بواقعیات توجه دارند میدانند که با مخالفتها، سوء تفاهمات و ناراحتی ها روبرو خواهند شد. آنها این گونه ناراحتی ها را بصورت یک «مصیبت» و «بدبختی» نمی بینند بلکه آنها را امری طبیعی و جزء لاینفک زندگی میانگارند و لذا بجای آنکه او قاتشان تلخ شود، در صدد بر طرف کردن آن بر می آیند.

برای اینکه اثرات سوم این ناراحتی ها را خنثی کنید آنها را بعنوان یک واقعیت قبول کنید نه یک مصیبت. با پیش گرفتن این شیوه افرادی که سالم و از قابلیت انطباق برخوردارند با ناراحتیها و حوادث نامطلوب با روی باز روبرو میشوند و در نتیجه هرگز دچار ناراحتی عصبی و روانی نمیگردند.

۲- حوادث نامطلوب را بزرگ جلوه ندهید!

بعضی افراد عادت دارند حوادث نامطلوب جزئی را به یک بدبختی بزرگ تبدیل کنند. اینها با پیش گرفتن این رویه یک نیش سوزن را به یک زخم خطرناک تبدیل میکنند. اینها این نوع حوادث را بقدری بزرگ میکنند که در ذهن خود صفحه ای از آن تهیه میکنند و نزد هر کس میروند، صفحه مزبور را برای او مینوازند. آواز همان آواز حزن انگیز است و صاحب آواز از

گذاردن مکرر آن لذت مخصوصی میبرد، ولی بیچاره افرادی که باید باین آواز شوم گوش بدهند!

۳- با ناراحتی های داخلی خود مردانه روبرو شوید!

این را باید بدانیم که ما هرگز قادر نیستیم، ارباب عواطف خود گردیم بدان معنی که عواطف و احساسات خود را دائم تحت کنترول قرار دهیم. در درون هر کس یک ارباب مستبد نهفته است که در روانشناسی ضمیر ناخود آگاه خوانده میشود. این ارباب قسمت اعظم اعمال و اقوال و افکار ما راکنترول میکند و رهایی از استبداد او کار حضرت فیل است. با آگاه گشتن از این حقیقت ما قادر خواهیم شد با ناراحتی های درونی خود مردانه روبرو شویم.

٤ - تمایلات خود آزاری عاطفی عمومیت دارد شما مستثنی نیستید

هرکس بنحوی و بطور ناخودآگاه خود را آزار میدهد. یکی در نشان دادن وسواس زیاد در جز ثیات کار، دیگری در خوردن غذا و سومی در هزار و یک امور دیگر مربوط به زندگی روزمره، خود را آزار میدهد. باید کوشید این آزار محدود گردد و برای نیل باین امر باید خود را شناخت و به نقاط ضعف خود پیبرد.

٥- براى خنثى كردن حالت تشنج و ناراحتى سعى كنيد دريابيد كه شما بخود آزار ميرسانيد.

چون تشنج و ناراحتی روحی علائم خارجی یک جدال داخلی است، هرگاه بعلت واقعی این ناراحتی پی ببرید از ناراحتی شما هم بسی کاسته خواهد شد. ولی وقتی که شما از علت ناراحتی داخلی خود بی اطلاع باشید و از حکم بیرحمانه ای که دادگاه داخلی وجود شما صادر کرده است بی خبر باشید، مانند محکومی خواهید بود که نمیداند برای چه محکوم شده است. اگر از دلسوزی نسبت به خود دست بردارید و به علت واقعی ناراحتی خود پی ببرید، ناراحتی روانی شما نصف خواهد شد.

چگونه میتوان کلیه ها را سالم نگاه داشت.

تقریباً لوله ای بطول ۱۳۵ میل در دو عضو کوچک ربع کیلوئی که در قسمت زیر پشت پوشش دنده شماقرار دار دوبهم فشر ده شده است نامشان کلیه و وظیفه آنها دفع سموم و مواد زائد

کسالتهای جزئی

از بدن است. سابقاً تصور میشد کلیه ها فقط سموم را دفع میکنند ولی اکنون معلوم شده هر چه در بدن زائد بر احتیاج است از طریق کلیه دفع میگردد اعم از آنکه آن شیثی نمک باشد یا آب، دوا و یا شکر. عجز کلیه ها در دفع این گونه مواد است که موجب بیماری کلیه میشود. بهمین جهت در بهداشت کلیه باید سعی کر د بیهوده دوا مصرف نکر د زیرا اغلب دواها کار فوق العاده بر کلیه تحمیل میکنند و آن را ضعیف و خسته میگردانند چه بساگاهی سمیت دوا بحدی است که کلیه از عهده دفع آن بر نمیآید و در این گونه مواقع است که بدن دیگر در برابر بیماری طاقت نمیآورد و از پای در میآید.

سلامت کلیه تا زمانی پای برجاست که لااقل یک ربع انساج آن سالم باقی مانده باشد. بهمین جهت اگر یک کلیه سالم باشد و «کلیه» دیگر در اثر بیماری قطع گردد. باز همان یک کلیه قادر خواهد بود سموم بدن را دفع کند ولی اگر خدای نکرده کلیه دیگر هم مریض شود، دیگر راه علاج باقی نخواهد ماند.

برای اینکه کلیه ها را سالم نگاه بداریم باید اقدامات زیر را بعمل آوریم:

۱ - روزانه به مقدارکافی آب بنوشیم زیرا آب به کلیه کمک میکند که مواد زائد و سمی را راحت تر دفع نماید. منتهی آب را باید در فاصله ساعات ناهار و شام نوشید نه در حین خوردن غذا.

۲ ـ اگرگلودرد مزمن دارید، معالجه اش کنید زیرا بیماری «نفریت» که اکنون کمتر شده، بیشتر در اثر زهرهایی که از گلوی ملتهب ترشح میشود پدید میگردد.

۳- از عواطف منفی و بخصوص تشویش و نگرانی و غم و غصه بر حذر باشید زیرا این گونه عواطف موجب بالا رفتن فشار خون میشود و فشارخون هم در سلامت کلیه اثر میگذارد.
۶- هرگاه ماده سفیدرنگ و یا قهوهای تیره در پیشاب خود یافتید و دچار سرگیجه، خستگی و تب شدید، و صورت و قوزک پایتان ورم کرد و در سینهی خود در دی را احساس کردید که از پشت سینه بطرف کشاله ران تیر میکشد فوراً بسراغ پزشک بروید تا خود را تحت درمان قرار دهید این را باید بدانید وجود در د در کلیه همیشه دال بر بیمار بودن کلیه نیست. زیاد و یا کم شدن مقدار پیشاب هم دلیل بیمار بودن کلیه نیست. ممکن است دردهای کلیه از بیماریهای دیگر سرچشمه گرفته باشد و این بیماریها را فقط پزشک تشخیص تواند داد.

پیماری قند^۱

بیماری قند یک بیماری بسیار قدیمی و در کتابهای طب هندی به نام Mahameh و یا بیماری پیشاب عسلی ذکر گردیده است.

این بیماری در اثر نارسائی پانکریاس در تولید انسولین و سوزانیدن گلوکز که نوعی قند است میباشد.

این بیماری بیشتر در دوران طفولیت و جوانی بروز میکند و از شصت سالگی به بعد کمتر ممکن است شخص بآن مبتلا شود.

علاثم بيماري

علاثم بیماری عبارت است از:

۱ ـ زیاد ادرار کردن مخصوصاً در هنگام شب

٧ - تشنگي مفرط

٣-کاهش از وزن بدن

۴ ـ خارش در اطراف جهاز تناسلی به علت اینکه با کتریها در آنجا جمع میشوند تا مواد قندی را نو شجان کنند!

۵ ـ بروز پادرد در هنگام شب

٦ ـ كاسته شدن از قوه بينائي

۷ ـ بوجود آمدن مکرر دمل روی بدن

۸ زیاد شدن اشتها مخصوصاً برای خوردن شیرینی

۹۔ بروز ناتوانی جنسی

۱۰ ـ سقط جنین مکرر در زنهای آبستن

۱۱ ـ بدنیا آمدن کودکان درشت هیکل و بیمار

۱۲ ـ ابتلای قبل از موقع چشم به آب مروارید

۱۳ ـ ابتلاء به آنژین دوپواترین

۱۴ ـ زود شفا نیافتن زخمها و بریدگیها ۱۵ ـ ابتلاء به ضعف و خستگی مفرط و سرانجام ابتلاء به حالت اغماء

درمان

قبل از همه پرهیز غذائی لازم است یعنی یک شخص مبتلا به بیماری قند باید از مصرف قند و شکر، شیرینی جات، بستنی، شکلات، نوشابه های الکلی و غیرالکلی بپرهیزد و در عوض به سبزیجات روی آورد. خلاصه غذاهای مجاز و غیر مجاز در این بیماری بشرح زیر میباشد.

غذاهاي مجاز

شیر کاهو - اسفناج - مارچوبه -گوجهفرنگی - هویج - شلغم - توتفرنگی -گیلاس - لوبیای سبز (بسیار مفید است زیرا دارای انسولین طبیعی است) طالبی - پر تقال - زردآلو - هلو - سیب - توت خشک (بسیار مفید است) و نارگیل (بسیار مفید است).

غذاهاى غيرمجاز

برنج ـ سیبزمینی ـ بیسکویت خشک ـ خرما ـ گوجه ـ آناناس ـ آلو ـ انگور ـ کنگر ـ نان ـ سبزی خشک ـ شیرینیجات ـ شکلات ـ انجیر ـ بلوط تازه ـ فندق ـ موز ـ نخودفرنگی.

دستورهای دیگر

ضمناً بیمار باید لااقل روزی یک بار خود را بشوید و مخصوصاً پاهای خود را خوب شسته و خشک کند و روی نقاطی که عرق تولید می شود پودر تالکم (Talcum Powder) بهاشد.

- ـ باید دندانهای خود را نیز هر روز خوب بشوید.
- ـ چنانچه مبتلا به بیماریهای پوستی (مانند اگزما) باشد باید توسط پزشک درمان شود.
  - ـ باید در موقع بانداژ زخمها از استفاده از مواد ضدعفونی کننده بپرهیزد.
    - ـ هرگز نباید پای برهنه راه برود.
    - ـ هرگز نباید جوراب و یا زیرپوش تنگ بپوشد.

- ـ نباید برای مدت طولانی در حالیکه پا روی پاگذاشته است، بنشیند.
  - ـ باید از پوشیدن کفش تنگ بپرهیزد.
  - ـ باید هر روز مقداری راه برود و بدن خود را بحرکت در آورد.

البته هر چند وقت یک بار هم باید به نزد دکتر برود تا مورد درمان قرارگیرد.

علل اصلى سوءهاضمه

علل اصلى سوءهاضمه عبارت است از:

«افراط در خوردن غذا مخصوصاً شیرینی جات، افراط در نوشیدن آشامیدنیها، کسم جویدن غذا بواسطه خرابی دندانها عجله و شتاب، انحراف و اشتخال فکر در مسوقع صرف غذا، نامر تب بودن ساعات غذا و مخصوصاً خوردن آجیل و میوه و شیرینی در فواصل غذاها، استعمال زیاد از حد، چای و قهوه، ترشی و محرکات دیگر استعمال دخانیات و بالاخره بدی طبخ غذاکه غذاهای چرب و ثقیل و نان خمیر و غیره باعث بدی عمل گوارش و بروز سوء هاضمه است.

وسوء هضم بدو صورت بروز میکند، سوء هضم با زیادی ترشح معده، سوء هضم باکمی ترشح معده.»

اسوء هضم یا ازدیاد ترشح معده این نوع سوءهضم که در اصطلاح علمی،
 هیپرشتیک نامیده میشود به علت زیاد شدن ترشحات معده مخصوصاً زیادی ترشح ترشی
 معده (اسید کلریدریک) میباشد که با آزمایش ترشحات معده ثابت میگردد.

این نوع سوء هضم علامت مهمش درد است که معمولاً چند ساعت پس از صرف غذا (بیشتر بعد از غذای ظهر) در بالای معده ایجاد میشود و در دی است نسبتاً شدید که باکشش و سوزش معده همراه است این درد در حدود یک ساعت ادامه داشته باکمی جوش شیرین آرام میگیرد و چون مجدداً خوردن غذا آن را ایجاد میکند از اینرو بیماران از غذا وحشت داشته و بهمین علت غالباً ضعیف و لاغر میگردند.

«علاوه بر دردی که ذکر شد غالباً استفراغ و یبوست و مخصوصاً ترش شدن غذا نیز در بیماران دیده می شود. که با بعضی علائم فرعی دیگر وجود سوء هضم را محرز میکند. این نوع عارضه پیشر فتش متناوب و متغییر بوده پس از چندی در اثر مداوا و یا خودبخود برطرف میگردد و مجدداً بازگشت می کند.

Y - سوء هضم با نقصان توشح معده در این نوع سوء هاضمه بر خلاف شکل سابق ترشحات معده کم شده و غالباً نقصان فعالیت معده تو آم با نقصان نیروی بدن است. نشانه مهم این سوءهضم ناراحتی، کشش، سنگینی و نفخ شکم است که در بالای معده و بلافاصله با فاصله کمی پس از صرف غذا ایجاد میگردد و یکی دو ساعت طول میکشد ولی استفراغ و یا ترش شدن غذا در کار نیست. بالعکس هواخوری (اثروفاژی) موجود است که بیمار برای خروج گاز فراوان معده ناچار مقداری هوا را بلعیده و مجدداً خارج می نماید و نیز این خروج گاز از راه دهان تا حدی ناراحتی را تسکین میدهد. یبوست و بعضی نشانه های فرعی دیگر نیز غالباً در این بیماران وجود دارد. ترشحات معده و ترشی آن درین اشخاص کم شده یا بکلی از بین میرود علاوه بر این اغلب معده متسع و پایین افتاده است که البته در موارد پیشرفته بیماری دیده شود.

درمان از نظر رژیم غذای

رژیم غذائی بیمار باید از روی اصول بهداشتی باشد که تنظیم ساعت غذا، اجتناب از خوردن شاکولات مختلف در بین غذاها اعتدال در غذا و پرهیز کامل از مشروبات الکلی و دخانیات و چای و قهوه زیاد و سرکه و ادویه و غذاهای محرک از جمله واجبات است. به علاوه بیمار باید غذا را خوب بجود و هنگام غذا خوردن آرامش خاطر داشته و بعد از آن استراحت نماید.

از نظر دارو باید بیمار به نزدیک متخصص بیماریهای جهاز هاضمه برود تا علت اصلی بیماری معلوم شود.

سوزش معده

«اشخاصی که غذا را تند میخورند، خوب نمیجوند، زیاد میخورند و در ساعات معیس غذا را صرف نمیکنند، مبتلا به سوزش معده میشوند.

نوع غذا هم در این امر دخالت دارد مثل خوردن غذاهای خیلی گرم و یا خیلی سرد و یا خوردن غذاهای شور و محرک و بودار، فلفل، خردل، ترشی جات، سرکه، غذاهای مانده (کنسرو)گوشت شکار و در بعضی اشخاص قهوه و چای نیز مضر است. دخانیات هم یکی از

۱ ـ مجله تندرست سال ۱۳۳۰

عوامل تولید کننده سوزش معده است ولی از همه بدتر مشروبات الکلی است که زیاد ضرر دارداء

درژیم غذائی برای سوزش معده بشرح زیر است:

غداهاي ممنوع

غداهاي محاز

غذاهای چرب و غذائی که زیاد بخود شیر (در بعضی از اشخاص مضر است) روغن جذب كرده سرخ کردنی ها گوشتهای چرب فندق، گردو، بادام نانهای شیرینی خامهدار غذاهائي كه تفاله سفت دارد سبزیجات خام و کاهو ييش غذائي سرد كلم وكلم قمري

سیت و گلابی ۲

يورة سيب رميني سبزیجات تازه (خوب یخته و آبش راکاملاً گرفته باشند) گوَشت پرندگان کمچربی (خوب سرخ و كباب شده و بدون سوس باشد) ماهي هاي لاغر پیش غذا و بعضی از غذاهای سبک شیربرنج و فرنی ىسكويت يودينك برنج كميوت ـ ژله

رژیم غذائی برای بیماران پروستات

گفته میشود از بعد از چهل سالگی پروستات هر مردکم و بیش ورم میکند و فقط در موارد استثنائی دچار ورم نمیگردد. بنابرین ورم پروستات چنانچه خیلی زیاد و بیمارگونه نباشد میتوان با پرهیز غذائی از عمل جراحی مصون ماند و این پرهیز هم بصورت زیر است:

ددر درجه اول مبتلایان به بیماریهای پروستات نباید زیاد غذا بخورند و نباید در مهمانیها شرکت کنند چون در این گونه موارد علاوه بر زیاد خوردن باید مدتی هم سر میز غذا بنشینند که آن نیز مضر است. بطورکلی این اشخاص باید به دو موضوع ازیر توجه نمایند:

١ ـ نقل از مجله تندرست.

۲ - نقل از همان مجله

۱ ـ پرهیز از آنچه تولید احتقان مینماید مانند ادویهجات، چاشنی جات، سوس و غیره.
 ۲ ـ پرهیز از آنچه مقدار پیشاب را زیاد میکند مانند مشروبات الکلی، چای و قهوه

بطوركلي نبايد هنگام شب زياد مايعات بنوشندكه ناراحت شوند.

میوه و سبزیجات مناسب است (مخصوصاً کلم و کلم قمری چون زیادگوگرد دارد) پیاز بسیار خوب است. امروز ثابت شده که باید مبتلایان اقلاً ماهی دو روز پیاز بخورند. (نصف پیاز خام یا عصاره آن بمقدار دو قاشق قهوه خوری) پیاز با داشتن موادی مانندگلوکز، گوگرد، ویتامین ب و ب ۲ و ث و د (بخصوص ویتامین د) بسیار مفید است. پیاز کلیه ها را بکار میاندازد و بمقدار زیاد اوره و اسیداوریک و نمک دفع و ترشحات مخاط مجرا را زیاد میکند که این خود سبب کم شدن احتقان پروستات میگردد. شیره پیاز حموضت دارد بدین جهت ترشی پیشاب را برقرار میکند. چون در اشخاص پروستاتی ترشی ادرار کم میشود، بعلاوه پیاز ضدعفونی کننده است. بعقیده بعضی از اطباء پیاز باندازه پنی سیلین خاصیت ضدعفونی کردن دارد.

«دستورات مهم دیگر باید بیماران بآن عمل کنند»:

۱ تخلیه ادرار باید بطور مرتب و منظم انجام شود و باید سعی نمایند در مثانه هر چه
 ادرار هست تخلیه شود.

۲ ـ در رختخواب زیاد نمانند (حداکثر ۲ الی ۸ ساعت کافی است) تا در لگن خاصره احتقان به وجو د نیاید.

۳۔ بدلیل فوق زیاد هم ننشینند چه در منزل، چه در اتومبیل و چه در جای دیگر

۴ ـ يبوست نداشته باشند و بهتر است بيشتر از ملين هاى روغنى استفاده كنند.

۵- از سرماخوردگی خود را محفوظ دارند و مخصوصاً پاها راگرم نگهدارند و الا تولید احتقان در لگن خاصره میکند.

٦- در قسمت آمیزش جنسی احتیاط لازم را بنمایند و از حد اعتدال خارج نشوند و اگر
 احتیاج به این امر ندارند بوسیله دارو و غیره خود را تحریک نکنندا.

١ - از مجله تندرست.

شیر بز هم غذاست و هم دوا

مهاناگاندی که به خواص عجیب شیر بز پی برده بود، غالباً حتی در هنگام مسافرت بز خود را با خود میبرد. چراگاندی شیر بز میخورد؟ بخاطر آنکه شیر بز سهل الهضم و ضد قرحه روده و تصلب شرائین و برای تقریباً کلیه بیماریها مفید است. بعلاوه ضد میکرب است و چون بز هرگز مسلول نمیشود میتوان شیر بز را بصورت خام هم خورد.

بيماري كمخوني

بیماری کمخونی، از امراضی است که در آن از تعداد گلبولهای سرخ بسی کاسته میشود در نتیجه انسان کم زور و ناتوان شده از استعداد او در مقابله با بیماریها بسیار کاسته شود. کمخونی هم دو نوع است: کمخونی عادی و کمخونی شدید (Pernicious Anemia). در کمخونی نوع دوم، سرگیجه و طنین گوش پیدا شده و اشتها از بین رفته و خستگی مفرط به بیمار روی میآورد.

درمان کمخونی بوسیله ویتامین ب ۱۳، اسیدفولیک، مخمر آبجو، جعفری، عـدس، اسفناج، لپه، عصاره کبد، انگور (مخصوصاً انگور سیاه) انجام میگیرد. زندگی در مناطق مرتفع کوهستانی هم برای مبتلایان به کمخونی مفید است.

برتری شیر مادر بر سایر شیرها

در صورتی که طفل از پستان مادر شیر بخورد، رحم مادر زودتر به حالت طبیعی در میآید. بعلاوه ذرات کازثینی شیر مادر بسیار زیاد و هضم آن بسیار آسان است.

۲ ـ ترکیبات شیر مادر کاملتر از شیر حیوانات و ذرات کاز ثین در شیرگاو درشت و هضم
 آن دشوار تر از شیر مادر است.

۳- خاصیتی در شیر مادر موجود است که بچه را از سرایت بیماری محفوظ نگاه میدارد. ۴- وقتی که مادر از شیردادن به بچه امتناع ورزد زودتر قاعده شده و بالطبع زودتر حامله خواهد شد^۱.

۱ - از مجله تندرست.

کسالتهای جزئی

از ورم معده چگونه میتوان جلوگیری کرد

۱- آب خیلی سرد منوشید و در نوشیدن چای و قهوه افراط نکنید.

۲ ـ غذا را آهسته بخورید و آن را خوب بجوید.

٣ ـ پس از صرف غذا بمدت نيم ساعت استراحت كنيد.

۴_ از خوردن جوششیرین بپرهیزید و متصل دارو نخورید.

نقرس

نقرس بهترین نمونه یک بیماری است که در اثر خوردن غذاهای نامناسب به انسان روی میآورد. در این بیماری در اثر افراط در خوردن گوشت املاح اسیداوریک در مفاصل جمع شده و تولید درد میکند. نقرس را بیماری ثروتمندان خواندهاند زیرا غالباً افراد ثروتمند که غذاهای گوشتی و چرب زیاد میخورند بآن مبتلا می شوند.

در این بیماری درد مخصوصاً در مفصل انگشت پا بیشتر است و این درد بحدی است که حتی گذاشتن انگشت روی انگشت پا باعث میشود فریاد بیمار به آسمان بلند شود. اگرچه برای تسکین درد داروهایی وجود دارد. ولی علاج واقعی در تبعیت از یک رژیم مخصوص غذائی نهفته است و رژیم غذائی اساسی این بیماری هم در خوردن سبزیجات، سوپ سبزیجات، سیب زمینی، آلبالو و توت فرنگی نهفته است. ذرین بیماری، بیمار باید از خوردن تخم مرغ، ماهی، نمک و نخود پرهیز کند بنابرین در فواصل غذاها، باید در فصل آلبالو زیاد آلبالو خورد. هویج، کرفس، جعفری، عصاره سیب زمینی خام، عصاره اناناس هم برای این بیماری مفید است.

زخم معده

اولسر و یا زخم دو نوع است: نوع گاستریک و یا معوی به آستر معده حمله میکند و نوع روده ای روده ای رودهٔ اثنی عشری که همان روده بزرگ باشدرامبتلا می کند. در هر دو نوع یک بخش از غشای داخلی انساج معده و روده صدمه دیده و در آن زخم به وجود می آید. بعضی از این زخمها خیلی کوچک و میکرسکوپی هستند و بعضی هم بزرگ. علت بروز این زخمها چیست؟ پزشکان با اطمینان نمیتوانند درین باره به اظهار نظر بردارند گواینکه معلوم شده است که تا یک حد زیاد عصیر معده نقش مهمی در پیدایش این زخمها بازی میکند.

وقتی که شخص باین بیماری مبتلا می شود، عصیر معده حتی در موقعی که غذائی در معده نیست معده نیست تر شح میشود. چنا چه در معده غذا وجود داشته باشد تر شح این عصیر زیاد مهم نیست زیرا اسید هیدوکلوریک موجود در معده اثر زیانبخش آن را خنثی می کند ولی وقتی که در معده غذا نباشد، آستر معده بشدت تحریک شده و زخم تولید می گردد.

گفته می شود در مبتلایان به بیماری زخم معده و روده اثنی عشر عصیر چهار بار پیش از افراد دیگر ترشح میشود، اینکه چه چیز باعث جریان یافتن اسیدها میشود، هنوز یک راز پزشکی است ولی در این شک و تردیدی نیست که اختلالات عاطفی و تحریک شدن اعصاب موسوم به Vagis Nerves نقش مهمی در این امر بازی میکند. همچنین خوردن غذاهای نامناسب تحریک کنندهٔ بیش از حد این اسیدهاست مبتلایان به این بیماری باید هر چه زودتر رژیم بگیرند و عواطف خود را در تحت کنترل قرار دهند در غیر این صورت بیماری آنها پیشرفت کرده به مرحلهای میرسد که دیگر چارهای بجز عمل جراحی نخواهد داشت.

اینکه این بیماری بیشتر منشأ عاطفی دارد از اینجا روشن می شود که زنان بیش از مردان باین بیماری مبتلا می شوند و مدت درمان هم در مورد آنها طولانی تر است چنانکه در حالیکه مرد فقط ۵ روز در بیمارستان بستری میشود، زن ممکن است حتی تا ۸ روز بستری گردد.

از سوی دیگر در مردان این بیماری بیشتر در افرادی که سنشان ۳۵ الی ۴۴ سال است بروز میکند. بروز میکند.

این موضوع هم دلیلی دارد و آن اینست که مردان از ۳۵ سالگی تا ۴۹ سالگی بیشتر احتمال دارد مدیر کل شرکتی و یا ادارهای شده باشند و فشار کار اداری آنها را باین بیماری مبتلاکند و زنان هم از ۳۵ تا ۵۴ سالگی با شوهرانشان اختلاف داشته باشند و این اختلافات باعث بروز بیماری گردد.

مبتلایان باین بیماری باید توجه داشته باشندکه علاوه بر اینکه ناراحتی های عاطفی برای آنها زیان آور است، استعمال دخانیات و خوردن آسپرین هم ضرر دارد.

معهذا باید اضافه کرد که این بیماری از آن بیماریهائی نیست که انسان را زود از پای درآورد. باکنترول عوأطف وگرفتن رژیم غذائی میتوان تا حدی بر آن چیره شد.

حال ببینیم چگونه میتوان جلو ابتلاء به زخم معده راگرفت. برای رسیدن باین منظور باید دست به اقدامات زیر زد:

۱ ـ احساسات خود را بروز داد و خود را بصورت یک شهید ساکت و خاموش در نیاورد.

۲ ـ باید با مردم سازش کرد و سعی نکرد با آنهاکلنجار رفت.

۳- در خوردن غذا و کار کردن باید حداعتدال را رعایت کرد و در کار کردن شتاب و عجله نکر د.

۴ ـ باید بحدکافی خوابید و بحد کافی به استراحت پرداخت.

۵ ـ باید از خوردن غذاهائی که به آدم نمیسازد پرهیز کرد.

٦ ـ باید از نوشیدن نوشابههای گازدار پرهیز کرد.

۷_ بتجویز دکتر باید ویتامین a خورد.

دکتر صادق رجحان برای بیماری زخم معده، رژیم زیر را توصیه میکند:

۱- غذای مبتلایان به زخم معده در هنگامی که دود و ناراحتی شدید است یعنی در ۲ تا ۳ روز اول باید یک غذای کاملا نرم باشد در این مورد بهتر از هر چیز شیر میباشد که لازم است هر یک ساعت و یا هر دو ساعت یک استکان (۲۰۰ سانتیمتر مکعب) شیر جوشیده نیمگرم تناول نمایند. بیمارانی که از خوردن شیر ناراحت باشند میتوانند غذای نرمی مصرف نمایند که روغن جامد (حیوانی) نداشته باشد. از این غذا بمقدار کم ساعت به ساعت مصرف نمایند. در صورت تمایل برای خوشمزه کردن غذا ممکن است آن را شیرین نمایند ولی ترش کردن غذا صحیح نیست. ضمناً میوه خام یا پخته ممنوع است.

۲ - چنانچه معالجات داروثی با رژیم فوق تو آم شود معمولاً در فاصله چند روز درد و ناراحتی معده برطرف میگردد. مخصوصاً درد شبانه آرام شده و از این پس نان برشته، سبزی کاملاً پخته، تخم مرغ آب پز و رقیق، پنیر ده، میوه پخته، کلوچه مجاز می شود. ضمناً بیمار علاوه بر ۳ وعده غذای معمولی باید در ساعت ۱۰ صبح و ۳ بعداز ظهر و آخر شب قبل از خواب مقداری غذا از مواد فوق الذکر تناول کند.

۳- در مواردی که خونریزی معده وجود دارد توصیه شده است معده را خالی نگذارید زیرا معده خالی برای خونریزی استعداد بیشتری نشان میدهد. لذا در این مورد هم باید ساعت بساعت کمی از یک غذای نرم (مثلاً یک استکان شیر) به بیمار داده شود. بدینوسیله با خوردن غذای کافی و استراحت بیمار، هم خونریزی بند می آید و هم از لاغر شدن بیمار جلوگیری خواهد شد و هم خونهای دفع شده با تغذیه کافی جبران میگرددا»

١ - از خوراك درماني اثر دكتر رجحان.

اینجانب شنیدم در یک بیمارستان در انگلستان با رژیم خامه زخم معده را درمان میکنند ولی از چگونگی درمان باین طریق اطلاع ندارم.

از قرار معلوم خوردن آب کلم خام هم برای زخم معده مفید است ولی البته از همه مهمتر پرهیز از غم و غصه و عدم سختگیری در زندگی است. بقول شاعر:

به آسانگذاری دمی میشمار که آسان زید مرد آسانگذار

معالجات طبیعی با آب و گلرست^ا

کتاب (بازگشت بطبیعت) که از آثار «یست» می باشد تأثیر عظیم درگاندی کرد.گاندی از «یست» یادگرفت که برای رفع سوءِ هضم گذاشتن ضماد خاک رست روی جسم مفید است بدین معنی که باید مقداری خاک پاک را با آب مخلوط کرد و آنرا در پارچه نازک تمیز گذاشت و سپس آنرا روی شکم بست. این ضماد را باید موقع خوابیدن بشکم بست و تا صبح باید بشکم بست و باستی (۳) اینچ عرض و (۱) اینچ طول و نیم اینچ ضخامت داشته باشد.

بستن ضماد خاک رست بسر موجب رفع سردرد هم میشود ضماد خاک رست جوشهای عادی را معالجه میکند و اگر زخمی سر بازکرده باشد میتوان باگذاشتن ضماد خاک رست مخلوط با پرمنگنات آن را معالجه کرد همچنین زدن مقداری گل پاک روی زنبور زدگی درد را رفع میکند.

در تبهای شدید بکار بردن ضمادگل به سر و یا روی شکم تب را پائین میآورد. ضماد گل را میتوان با آمیختن مقداری نمک و روغن به آن بجای آنتی فلوژوستین بکار برد ولی باید مواظب بود خاکی که مورد استفاده قرار میگیرد تمیز باشد. اگر تمیز نباشد، باید خاک را خوب گرم کرد. بهترین نوع خاک برای تهیه ضماد، خاک سرخ میباشد که موقعی که با آب مخلوط میشود بوی خوشی میدهد.

یست مینویسد که برای رفع یبوست و سوءِ هضم می توان مقداری کم گل پاک خورد. پنج الی ده گرم حداکثر مقداری است که باید خورده شود.

۱ - از کلید تندرستی مهاتما گاندی.

٢ - معالجه با آب

از مهمترین خدمات دکتر کوهن به هیدرو ترابی «علم معالجه با آب، حمام موسوم به هیپ - باث ٔ و «ستیز - باث ٔ ی میباشد.

برای این نوع حمام، یک وان بوسعت ۳۰ الی ۱۳۹ اینچ کافیست.

وان را باید پر از آب کرد بطوری که موقعیکه مریض در آن مینشیند آب از اطرافش بریزد.

در تابستان اگر آب خنک نباشد باید آنرا با یخ خنک کرد اگر یخ نباشد میتوان با ریختن آب توی کوزه در هنگام شب آن را خنک کرد. مریض باید در وان بنشیند ولی پاهایش بایستی از وان خارج باشد سپس مریض باید با حوله تر، شکم خود را با ملایمت ماساژ بدهد.

مدت استحمام با ید ۱۵ الی ۳۰ دقیقه و در صورت لزوم یکساعت طول بکشد پس از استحمام، مریض با یدباحوله بدن خو در اخشک کر ده ماساژ بدهدوسپس در بستر باستراحت بپر دازد.

این نوع استحمام، تب را پائین میآورد و یبوست را معالجه میکند.

در موردیکه جریان خون بطثی است و ماهیچههای پا درد میکند و یک نـــاراحـــتی مخصوص در پا احساس میشود، میتوان با ماساژ با یخ این نوع ناراحتی را برطرف کرد.

در عقرب گزیدگی، فرو بردن عضویکه نیش عقرب بآن خورده در آب گرم، موجب رفع درد میشود.

اگر پاها سرد بشوند و یا دردکنند میتوان با فروبردن پا تا زانو در آبگرم (تا آنجاکه قابل تحمل باشد) این عارضه را برطرف کرد.

آمیختن مقداری گرد خردل به آب، مفید است، شستشوی پا در آب گرم نباید بیش از ۱۵ دقیقه طول بکشد.

در مورد سرماخوردگی فروبردن بخار در گلو و بینی بوسیله وصل لوله لاستیکی به آن، سودمند است.

¹⁻ Hip bath.

²⁻ Sitz bath.

خواصل عسل

در زمان قدیم عسل را غذای خدایان میدانستند، زیرا عسل خاصیت فراوان دارد و بعقیدهٔ بعضی از دانشمندان روسیه خورنده آن بطول عمر نائل میگردد. در عسل خاصیت ضدعفونی کردن زخمها وجود دارد و روی پوست بدن دارای عکسالعملهای مخصوصی است چون عسل بسیار مقوی است، و دارای گلوکز و فسفات است جوانان نباید زیاد آنرا بخورند ولی پیران باید برای افزودن انرژی خود حتماً از عسل استفاده بنمایند.

عسل با شیر برای رفع سرماخوردگی مفید است و اگر هر روزه خورده شود عملگوارش را آسانتر میگرداند.

اگر عسل را با شیر مخلوط کرده بخوریم، التهاب و ورم گلو را فرو مینشاند از اینرو عسل برای آوازخوانها فوقالعاده سودمند است.

بیماریهای قلبی را بوسیله عسل میتوان معالجه کرد. عسل برای رفع خستگی و کوفتگی مفید است. قسمت عمده عسل دارای املاح معدنی (مثل آهن و منگنز و مس) میباشد.

عسل در درمان سوختگی، چشم درد و زخمهای مزمن معجزه میکند و برای سرفه و سرماخوردگی و جوشهای مختلف هم مفید میباشد. طرز تهیه ضماد عسل بدینسان است: مقداری عسل را با همان مقدار آرد با قدری آب مخلوط کرده آنرا روی زخم میگذارند.

عسل زخمهای کوچک را هم درمان میکند. شربت عسل محلل و مغذی و مقوی است. شربت عسل بدین طریق تهیه میشود: یک قاشق عسل را در یک لیوان آب جوش میریزند و آنرا خوب هم میزنند و مینوشند.

موم عسل - ریاح را از بین میبرد - درد را تسکین میدهد. برای سینه درد و پهلو درد و سل مفید است - دود موم عسل برای رفع هر گونه درد نافعست. قرص موم عسل محرک قوه باه است، اگر موم عسل را بجائیکه زخم دیده است، بمالند درد را برطرف میکند.

معالجه بيماريها با نيش زنبور عسل

در روسیه تحقیقات زیاد درباره فوائد زهر زنبور عسل برای درمان بیماریها بعمل آمده و معلوم شده که کاملا میتوان بیماریهای رماتیسم، مالاریا، گواتر، برخی از امراض جلدی، درد اعصاب، آماس اعصاب و بعضی بیماریهای چشم را با نیش زنبور عسل درمان کرد.

منتهی در موقع استفاده از نیش زنبور عسل برای درمان باید احتیاط زیاد بعمل آید زیرا بعضی از افراد حساسیت فوقالعاده نسبت به سم زنبور دارند. گذشته برین چنانچه کسی علاوه بر ابتلاء به یکی از امراض فوق به بیماریهائی از قبیل سل، سیفلیس، سوزاک، تصلب شرائین، بیماری قلبی (ارثی) و دیابت مبتلی باشد برای او نیش زنبور عسل نه تنها فایدهای نخواهد داشت بلکه زیان آور هم خواهد بود.

جوانه گندم

جوانه گندم را روزی یک فنجان میل کنید در این صورت هر ذره ی آن مانند یک دوای مقوی روی بدنتان اثر خواهد گذاشت. جوانه گندم حاوی آهن، پروتثین، E و کلید اقسام ویتامینهای B است جوانه گندم علاوه بر اینکه بطورکلی یک داروی مقوی است برای بسیار از بیماریهای غدهای و قلبی نیز مفید است و میتوان آن را قاطی غذاها کرد و خورد.

ماست

ماست دارای انواع و اقسام ویتامین B و کلسیم است و بآسانی هضم میشودگفته می شود مردم بلغارستان برای طول عمر خود مدیون به ماست هستند.

ماست بر ذخائر ویتامین Bبدن افزوده و یک نوع با کتری مفید در معده تولید و باعث زود هضم و جذب شدن مواد مغذی ماست به بدن میگردد.

درباره ماست هر قدر هم تعریف کنیم کم گفته ایم منتهی بقول یک دکتر ماستی که در ظروف پلاستیکی فروخته میشود ممکن است سرطان زا باشد!

ملاس سیاه

ملاس سیاه یک خوراک معجزه گر دیگر است که گیلار د هاورز تعریف زیاد از آن کر ده است. ملاس سیاه حاوی آهن، مس، پتاسیم، کلسیم و منگنز میباشد و از لحاظ ویتامین B و ویتامین ب یک (ویتامین هم غنی است).

ملاس سیاه اعضای بدن را تقویت کرده و روی اعصاب اثر بسیار خوبی میگذارد. علاوه بر آن عضلات قلب را تقویت کرده و از تصلب شرائین جلوگیری و برای دفع بیماریهای پوستی هم مفید است و در درمان آرتریت و رماتیسم موثر میباشد.

مقدار ملاس سیاه که باید روزانه مصرف شود یک قاشق چایخوری تما یک قماشق سوپخوری است که بهتر است در آبگرم حل و خورده شود.

سرکه سیب (Cider Vinegar)

این نوشابه حاوی کلورین، کلسیم، فسفر، منیزیم، سیلیکون، سولفور، فلورین و ذراتی از املاح دیگر است.

نوشابه فوق الذكر روى كبد و جهاز هاضمه اثر زياد ميگذارد و براى رفع گلودرد، آسم و سرفه مفيد است. براى گلودرد يك قاشق چايخورى از نوشابه فوق الذكر را در يك ليوان آب ريخته و آن را هر ساعت يك بار غرغره كنند و مقدارى از آن را نيز سركشيد چون سركه سيب چربى را آب ميكند بهترين وسيله براى لاغرشدن هم هست و به علت اينكه يك مقدار زياد كلسيم دارد، از پوسيدگى دندان هم جلوگيرى مينمايد.

بیماری مرموز «منیه»

بیماری منیه یک نوع بیماری گوش است که از ورم حاد گوش داخلی به وجود می آید. علت بروز این بیماری هنوز معلوم نشده ولی تصلب شرائین، نوشابه های الکلی و بعضی از بیماریهای دیگر میتوانند سبب بروز آن گردد. خود منیه یک مرض نیست بلکه عوارض بیماریهای دیگر است بنابرین معالجه این بیماری دشوار است چون باید قبل از معالجه علت اصلی بروز آن راکشف کرد.

آینده این بیماری غیرقابل پیش بینی است ولی میتوان امیدوار بود در اثر بروز بعضی عوامل در داخل جریان خون، بیماری خودبخود برطرف گردد.

علائم بيماري

ضعف شنوائی و سرگیجه است و این سرگیجه ممکن است ناگهان بشدت بروزکند و در موقع راه رفتن در خیابانها موجبات دردسر را فراهم کند.

رژیم غذائی

بيمار بايد حتى الامكان از خوردن نمك بپرهيزد و زياد آب نخورد. غذاهائي كه بايد از

آن سخت پرهیز کند عبار تند از: کره نمک دار، خاویار، شیر عسلی، اسفناج، پنیر، زیتون و کلیه غذاهای گوشتی که حاوی نمک است.

غذاهای نامبرده زیر هم باید فقط هفتهای دو بار مصرف کند: باقلا، چغندر، طالبی، دوغ، گلکلم، کرفس، مویز، کشمش، انجیر، خرما، خربزه، لیمو ترش، خردل، ترب، توت، شلغم، کدو زرد.

بیماری ایدز چیست و چگونه سرایت میکند^ا

امروزه در سراسر جهان هر روز ۵۰۰۰ نفر مبتلا به بیماری ایدز (Aids) میشوند و شیوع روز افزون این بیماری خطرناک موجبات هراس مردم جهان را فراهم کرده است.

تخمین زده شده که سالمندان مبتلا به این بیماری اکثراً در اثر همجنس بازی بدان مبتلا شده اند مخصوصاً این موضوع درباره مبتلایان مناطقی چون افریقا، آسیا و امریکای لاتین بیشتر صادق است.

چون هنوز واکسن و درمانی برای این ناخوشی پیدا نشده و یکی از طرق جلوگیری از پخش «ایدز» آگاه ساختن مردم از چگونگی سرایت آن است، ما در اینجا در طی یک سلسله پرسشها و پاسخها برآئیم، راهنمائیهای لازم را به مردم بنمائیم.

ايدز جيست؟

ایدز آخرین مرحله عفونتی است که در اثر ابتلای یک انسان به HIV (کلمه مختصر برای اصطلاح Human Immunedeficiency Virus) (ویروس کاهش دهنده مصونیت انسان در برابر بیماریها) میباشد.

این ویروس بتدریج سیستم دفاعی بدن را از بین برده و انسان را در برابر عفونتها و بعضی انواع بیماریها بلادفاع رها میکند.

برای رشد «ایدز» چه قدر وقت لازم است؟

از زمانی که ویروس Hiv وارد بدن انسان می شود لااقل دو سال طول میکشد تا بیماری

١ - نقل از ايدز زدايجست شماره ماه آوريل سال ١٩٩٢.

ایدز در او ظاهر شود. بامروزه ثابت شده است که وقتی که ویروس ایدز وارد بدن انسان می شود، سرانجام او روزی مبتلا به «ایدز» خواهد شد.

آیا مبتلایان به این بیماری ممکن است ویروس آن را به اطراف خود پخش کنند؟

آری، خون مبتلایان این بیماری بدون نشان دادن اثری از وجود بیماری ایدز در آنها، که در میان مردم به رفت و آمد می پردازند غالباً از وجود این بیماری در خود بی اطلاع بوده ممکن است ندانسته مرض را در بین اطرافیان خود پخش کنند.

ایدز چگونه سرایت میکند؟

«ایدز» از طریق مباشرت جنسی سرایت میکند. چون ویروس آن در منی و ترشحات مهبل وجود دارد، ممکن است ویروس در اثر مقاربت از مرد به زن و از مرد به مرد و از زن به مرد منتقل شود آنهائی که با افراد مختلف رابطه جنسی بیشتری دارند، بیشتر در معرض خطر ابتلاء به این بیماری هستند. کسانی که هم اکنون مبتلا به یک بیماری زهروی (مانند بیماری سیفلیس) هستند بیشتر در معرض ابتلاء به «ایدز» می باشند.

مواد ساخته شده از خون، یک طریق دیگر انتقال این بیماری از طریق تزریق خون آلوده با میکرب، در یک فرد سالم میباشد. ولی چون این میکرب در خون دیده نمیشود، تعداد زیادی از کشورها از تزریق خون مشکوک در دیگران امتناع می ورزند. مواد خونی که مانند خون حاوی ماده قابل انعقاد خون میباشد و در بیماران مبتلا به هیموفیلی تزریق می شود، نیز یک منبع دیگر خطر بشمار میرود.

استفاده از آمپولی که برای تزریق یک مبتلا به «ایدز» مورد استفاده قرار میگیرد نیز یک طریق دیگر سرایت «ایدز» بدیگران است. استفاده غیرقانونی از آمپول برای تزریق مواد مخدر، خطر زیاد دارد. هر ابزار سوراخ کننده که ضدعفونی شده نباشد (مانند مثلاً سوزن مخصوص سوراخ کردن گوش و یا سوزن مخصوص خالکوبی) خطر آن را دارد که ایدز را از یک فرد به فرد دیگر منتقل سازد.

از سوی دیگر مادری که مبتلا به ایدز شده ممکن است در هنگام حاملگی بیماری خود را به نوزاد منتقل کند. اکثر کودکانی که موقع تولد حامل این میکرب هستند قبل از آنکه به پنج سالگی بر سند، میمیرند. چنانچه بعد از تولد کودک، مادر مبتلا به ایدز شده باشد، ممکن است

موقع شیر دادن از طریق پستان بچه را مبتلا به ایدز کند.

ویروس «ایدز» چگونه پخش میشود؟

ویروس «ایدز» از طریق تماس اتفاقی در مدرسه و یاکارخانه و یا صندلی توالت و استخر شنا و یا بازار، منتقل نمیشود. دلیلی هم وجود ندارد که میکرب ایدز از طریق بوسه منتقل شود از طریق دست دادن و یاکسی را در آغوش گرفتن، همکاسه شدن و یا نوشیدن آب از لیوانی که دیگری قبلاً از آن آب نوشیده و یا از گارسن رستوران و باگزش پشه و یا حشرات دیگر این مرض از یک شخص به شخص دیگر منتقل نمیشود زیرا این ویروس بخصوص نمیتواند در ابدان آنها به زندگی خود ادامه بدهد.

چگونه میتوان در برابر «ایدز» از خود حفاظت کرد؟

برای حفاظت از خود در برابر «ایدز» فقط دو طریق وجود دارد (۱) یکی عدم مقاربت با فردی که از نظر سلامتی مشکوک بنظر میرسد و (۲) داشتن رابطه جنسی فقط با شریک زندگی در صورتی که مطمئن باشید مبتلا به ایدز نیست. باید از افرادی که رابطه های متنوع با این و آن دارند پر هیز و با آنها رابطه جنسی بر قرار نکرد.

چنانچه شک داشته باشید خودتان و یا شریک زندگیتان، باین بیماری مبتلا شده است باید احتیاط لازم را بنمائید یعنی باید در هنگام مقاربت از کاندوم استفاده کنید و در استفاده از تیخ صورت تراشی و یا هر نوع سوزن دیگر که از آن برای فرو کردن در پوست بدن استفاده میشود، اجتناب کنید. زیرا ممکن است حاوی ویروس ایدز باشد.

اختلالات عادت ماهانه

تغییرات سوخت و سازی و هورمنی قبل و بعد از عادت ماهانه در خانمها رخ میدهد از قبیل عوارض نامطلوبی چون افسردگی، تنش، درد ناگهانی عضلانی، حملات غشی و مالیخولیائی، طپش قلب، کمردرد و غیره اگر چه بروز این عوارض در هنگام رگل تقریباً عمومیت دارد ولی یک زن سالم که غذای طبیعی میخورد و زندگی طبیعی دارد (مانند خانمهای هوننرا در شمال پاکستان) و کشورهای چین و روسیه و زنان سرخ پوست امریکای جنوبی، یک چنین دردها و ناراحتیها را ندارند.

بسیاری از اختلالات عادت ماهانه ناشی کمبود غذاهای سالم طبیعی است. این غذاهای غیرطبیعی هستند که متابولیسم بدن را در هنگام رگل بر هم میزنند و خانمها را بسته باندازه ناپرهیزیشان بیمار میکنند.

تغذیه صحیحی که جلو این عوارض را میگیرد، کدام است؟

غذایی که خانمها باید بخورند باید شیر غیر پاستوریزه، ماست، دوغ و پنیر روشنائی کم نمک و یا بی نمک باشد.

بادام، جوانه گندم، جو پوست کنده دو سر، کنجد، تخمگل آفتاب گردان، نیز حاوی پروتئین نوع عالی و ویتامین عمومی خون ویتامین E و کمپلکس میباشد.

غذاهای دیگری که باید خورده شود غذاهائی است که از لحاظ آهن غنی است مانند ملاس سیاه، شیر، تخم مرغ، نان ساخته شده از آرد با سبوس، سبزیجات خام (بمقدار زیاد) و میوه جات مخصوصاً انگور و لبو.

بجای خوردن غذای زیاد در یک وعده باید در چندین نوبت غذاهای کم ولی از نوع عالی بخورند و از دخانیات بطور مطلق بپرهیزند زیرا سیگار بر اختلالات رگلی بسی بیافزاید کسی که دچار رگل مختل شده باشد باید از حمام نوع تهنشین (Sitz bath) استفاده کند. در این نوع حمام شخص وان را تاکمر پر میکند و در آن باندازه ۱۵ الی ۲۰ دقیقه مینشیند. باید در آب وان مقداری نمک معروف به Epsom Salt نیز ریخته شود.

اختلالات دوران يائسگى

این اختلالات هم مانند اختلالات عادت ماهانه در یک شخص سالم بروز نمیکند و اگر بروز هم بکند، خیلی کم است ولی چنانچه اعتنائی به رعایت بهداشت نکند، دچار بی خوابی، عصبانیت، سردرد و ناراحتی های رنگارنگ دیگر میشود.

برای اینکه اختلالات دوران یائسگی بروز نکند یک خانم باید شیر غیر پاستوریزه، پنیر خانگی بی نمک، سبزیجات و میوه جات بخورد و مخصوصاً هر روز خود را عادت بدهد به نوشیدن آب میوه (مثلاً آب پرتقال).

۱ - همانطور که قبلاً اشاره شد این نمک را باید از انگلستان وارد کرد.

کسالتهای جزئی

غذاهای غیرطبیعی مانند کنسرو، شکر سفید، نان تهیه شده از آرد سفید باید بکلی از برنامه غذائی حذف گردد.

به علاوه باید روزانه بمقدار کافی در فضای آزاد به پیادهروی بپردازد و اگر بتواند به دوچرخه سواری، شنا و اسب سواری روی آورد.

از غم و غصه و نگرانی (حتی نگرانی اینکه دارد پیر میشود) باید بر حذر باشد و بحد کافی به استراحت پردازد. مخصوصاً باید خود را عادت بدهد که ظهرها بعد از صرف غذا قدری بخوابد.

آنژین دوپواترین

برای این بیماری قلبی، یک رژیم غذای نباتی کم سدیم پاپتاسیم زیاد و کالری کم مناسب است. در این بیماری کلسیم دارای ارزش ویژه ای است. نان با سبوس، برنج، تخم کنجد، تخم کدو هم مفید است ولی بهتر از همه شیر میباشد.

غذاهای غیرمجاز عبارتند از: شکر، نان سفید، قهوه و نوشابه های الکلی.

بیمار باید مدت یک هفته هم روزه بگیرد و در طی این یک هفته فقط آب پر تقال بنوشد. پیادهروی در فضای آزاد هم خوب است بشرطی که روزهای اول بیمار کم راه برود و بعداً بر مقدار راه رفتن خود بیفزاید.

نوشیدن عصاره سبزیجات خام با قدری آب میوه جاتی چون لیموترش، گریپ فروت و پرتقال نیز مفید میباشد.

آنژین دوپواترین در زنان جوان

گاهی چیزی مانند آنژین دوپواترین در خانمهائی که سنشان کمتر از ۳۰ سال آب بروز میکند که مهم نیست چنانچه خانمی که سنش کمتر از سی سال است دچار در د قلبی شود و دچار بیماری قلبی مادرزادی نباشد می تواند مطمئن باشد که ناراحتی قلبی او آنژین دوپواترین نیست چنانکه فلورانس نایتنگل که ۹۰ سال عمر کرد در جوانی به یک چنین در دی مبتلا شد.

علائم انفاركتوس و يا سكته قلبي

علامت انفارکتوس در د شدیدی است که از پشت جناق سینه شروع شده و بطرف چپ و یا

شانه و یا پشت منتشر شود و حتی ممکن است این در د با علائم دیگری مانند تهوع، استفراغ و در د شدید معده تو أم گردد.

در موقعی که شخص مبتلا به انفارکتوس می شود فشارخون پائین می آید و گاهی هم احساس هیچگونه دردی نمیکند. او از حال می رود و در همین وضع ممکن است جان سپارد عامل این بیماری مصرف زیاد چربی و شکر بوده و بالا رفتن کلسترول خون یکی از عوامل عمده ی این بیماری است.

اهميت ورزش

پنجاه و چهار سال پیش که در دبیرستان شرافت ایرانیان (بغداد) تحصیل میکردم معلم ورزش ما جعفر سلماسی قهرمان معروف ورزش بود به علت اینکه در طفولیت دچار بیماری نرمی استخوانها شده بودم، من هیچ علاقهای به ورزش نشان نمیدادم. آقای سلماسی سعی کرد مرا به ورزش علاقمند سازد ولی چون دید اعتنائی به سخنان او نمیکنم یک روز به عنوان نصیحت گفته یک ورزشکار انگلیسی را نقل کرد که گفته: بدرستی که مورد ملاحظه قرار گرفته است کسانی که وقت برای ورزش کردن ندارند حتماً وقت برای بیمار شدن خواهند داشت!.» این گفته چنان در من اثر کرد که هنوز بیادش دارم. بعقیده من آنچه در ورزش مخصوصاً برای مردان قابل توجه است نیرومندی است یک مرد باید بحد کافی نیرومند باشد تا بتواند برخو احسن از خود دفاع کند به جوانان توصیه میکنم به گفته فوقالذکر توجه نمایند تا در آینده

خوشبختانه کتابهای زیادی اخیراً درباره ورزش بچاپ رسیده است و ما اینک مطالبی از کتاب نرمش و پرورش «اندام» تألیف شهریار یاربخت (ناشر: نیما) به عنوان نمونه از نظر خوانندگان میگذراند.

نویسنده کتاب فوق ورزش را به سه دسته تقسیم کرده که عبار تند از:

در موقع دفاع از خود به عنوان یک مرد شرمنده نباشند.

«الف: ورزش طبیعی: مانند پیاده روی، دویدن، کوهنوردی، شنا، اسب سواری، تیراندازی، دو چرخه سواری، قایق رانی، واتر پلو، شیرجه، هیزم شکنی، بالا و پائین رفتن از

١ - اصل گفته انگلیسی چنین است:

It has justly been observed that those who have no time for exercise will have time for sickness.

اشجار و پلکان که انسان در زندگی روزمره بدون اینکه بفهمد و یاقصد ورزش را داشته باشد جهت ادامه حیات آنها را انجام میدهد.

«ب: ورزش سبک: مانند والیبال، بسکتبال، فو تبال، انواع پرشها، پر تاب (وزنه ـ دیسک ـ نیزه) تنیس، بدمینتون، پینگ پنگ، رگیی، هندبال، بولینگ، حرکات انتروال و بدنسازی که سرآمد همه ورزشهاست، ورزش صبحگاهی با نرمشهای قبل از دستور که مر تب انجام دادن آنها باعث انبساط بدن و نشاط روح و تقویت عضلات میگردد.

«ج: ورزش سنگین: مانند کشتی، زور آزمائی و یا پهلوانی (ورزشهای باستانی) و زنهبرداری، مشت زنی، ژیمناستیک، انواع کشتی های ژاپنی و ورزشهای رزمی که بسرای فراگرفتن آنها وقت و انرژی بیشتری باید صرف کرد و اقدام به هر یک از آنها بیشتر به منظور زور آزمائی و رسیدن به مقام قهرمانی است.»

سپس آقای یاربخت درباره اثر ورزش بر روی اعضای بدن، چنین مینویسد:

«۱- اثرات ورزش بر روی دستگاه عصبی:

چون در هنگام ورزش عضلات بدن به فعالیت می افتند و در اثر فعالیت جریان خون سریعتر می گردد لذا پس از کارهای فکری خسته کننده از قبیل مطالعه زیاد و حل مسائل ریاضی و یا در مواقع عصبانیت اگر اقدام به ورزش مخصوصاً ورزشهای دسته جمعی بشود، رفع ناراحتی های فکری شده و مغز آماده فعالیت بیشتری خواهد شد و اعصاب آرام خواهند گرفت.

«۲-اثرات ورزش بر روی ماهیچه ها:

در هنگام ورزش در اثر فعالیت عضلات بدن، گردش خون سریعتر می گردد و این تسریع جریان خون باعث تغذیه خوب و صحیح جریان خون باعث تغذیه خوب و صحیح عضلات را قوی و نیرومند می سازد و در ضمن متناسب نمودن آنها در مقاومت آنها هم مؤثر واقع شود.

«۳- اثر ورزش بر روی اسکلت بدن:

اكثر ورزشها بخصوص ورزش انتروال (بدنسازی) باعث رشد و نمو سریع استخوانها

می شود و اگر احیاناً خمیدگی در ستون فقرات بدن موجود باشد در رفع آن فوق العاده مؤثر است.

«٤- اثر ورزش بر روى قلب:

یکی از عوامل موثر در گردش خون کارهای عضلانی است. خون در هنگام ورزش عضلات بیش از مواقع عادی در فعالیت هستند، در نتیجه گردش خون سریعتر می شود و بر ضربان قلب افزایش می یابد و افزایش ضربان قلب خود ورزشی برای عضلات قلب بشمار می رود و قلب نیرو میگیرد و کار دستگاه قلب منظم می گردد.

«۵-اثر ورزش بر روی دستگاه دمترال:

چون در هنگام ورزش احتیاج بدن به جذب اکسیژن زیادتر می شود و ورود هوا به ششها از مواقع عادی بیشتر می گردد در نتیجه حجم سینه فراخ تر شده و احتراقات درونی افزایش می یابد که در اثر این احتراقات سموم بدن بوسیله عرق کردن از بدن دفع میشود و کار دستگاه دمترال منظم می گردد.

«۲-اثر ورزش بر روی دستگاه گوارش:

چون حرکات ورزشی موجب فعالیت بیشتر عضلات می شود و این فعالیت، باعث سوخت و سوز بیشتر در بدن می گردد، در نتیجه مصرف مواد غذائی را بالاتر می برد و روی همین اصل اشخاص ورزشکار اشتهای بیشتری پیدا می کنند و این اشتها موجب رشد عضلات و مقاومت بدن در مقابل امراض از قبیل مرض قند، فشارخون، از دیاد چربی، زخم و تورم و ضعف معدهٔ می گردد ۴.

رژیم غذائی در بیماری پارکینسون رژیم غذائی بیماری فوق مرکب است از آجیل خام، حبوبات، جوانه گندم، شیر خام

^{* -} از کتابهای مفید دیگر که درباره ورزش چاپ در کتاب نامبرده زیر است:

١- علم ورزش و آموزش و بدنسازى تأليف عطاء الله محمد على نؤاد.

۲ - نرمشهای همگانی تالیف مهندس منصوری

(مرجحاً شیر بز) سبزیجات خام، میوه جات (مخصوصاً شلغم) ضمناً بیمار باید ٦ الی ١٠ روز روزه بگیرد و در طی این مدت فقط آب پر تقال بنوشد.

رژیم فوق مخصوصاً در هنگامی که هنوز بیماری مزمن نشده، بسیار مفید واقع خواهد شد.

رژیم غذائی در بیماری کبد

قبل از هر اقدام دیگر بیمار باید چند روز روزه بگیرد تا معده ی او از فضولات خالی گردد. سپس باید از پرخوری پرهیز و روزانه غذای خیلی کم در چند نوبت بخورد. در غذای او باید بمدت چند هفته چربی بکلی حذف شود.

به علاوه بیمار باید از خوردن کنسرو، نمک، ادویه جات (مخصوصاً خردل، فلفل سیاه و سفید) شکر، شیرین کردن چای کمرنگی که مینوشد باید از عسل استفاده کند.

در اختلالات کبدی چغندر و یا آب چغندر بسیار مفید است. اُندیو، آرتیشو، خیار، لیموترش و سیر هم نافع است.

بیمارانی که کبدشان در اثر خوردن مواد مضر، مسموم شده باید رژیم مخصوص بگیرند و این رژیم هم عبارت است از عصاره تازه ده لیمو ترش که باید با یک لیتر آب مخلوط و با عسل شیرین شده هر روز پس از هر دو ساعت بمدت سه روز یک لیوان نوشیده شود.

همچنین باید روزی دوبار عصاره یکی از سبزیجات خام مخلوط با پنجاه درصد عصاره چغندر خام نوشیده شود. بغیر از خوراک فوق هیچ چیز دیگر نباید مصرف شود^۱.

درمان بیخوابی یا داروی گیاهی

نسخه دوای خواب چنین است: گل برگهای شقایق: دو گرم برگ کاهو: ده گرم گل سرخ ولیک: پنج گرم

شبدر: پنج گرم.

تمام این مواد را در یک لیتر آب پنج دقیقه بجوشانید و ده دقیقه دم کنید و شب موقع خواب دو فنجان بزرگ از آن را بنوشید و به خواب راحت و عمیقی فرو روید.

درمان رماتیسم باگیاهان داروئی

«به کسانی که رماتیسم مزمن دارند توصیه میشود چهار برش لیموی ترش را با پنج گرم اسطو خودوس و پنج گرم بیدگیاه در یک لیتر آب مدت پنج دقیقه بجوشانند و ده دقیقه دم کنند و هر روز چهار فنجان از آن را بنوشند: وقتی که دردهای رماتیسم شدت کرد می توانید دمکرده بالا را متناوباً با دمکردهٔ دیگری که در زیر نسخه نهم آن را میدهم مصرف کنید:

پنج گرم بابونه، پنج گرم اسطوخودوس، ده گرم گل بنفشه، ده گرم مریم گلی.

این چهارگیاه را در یک لیتر آب مدت پنج دقیقه بجوشانید و ده دقیقه دم کنید و بعد صاف کنید و هر روز چهار فنجان از آن را بنوشید. هر دو نسخه ای که از گلها و گیاهان شفابخش در بالا برای شما مصرف آن را توصیه کردم برای برطرف کردن دردهای رماتیسم اثر مفید دارندا.

از خارج رماتیسم را چگونه باید معالجه کرد؟

«برای آرام کردن دردهای رماتیسم معالجاتی از خارج بدن وجود دارد و من فکر میکنم که هیچ مرضی مثل رماتیسم انواع و اقسام پوماد، مرهم و یا ضماد نداشته باشد...

«... یکی از چیزهائی که از خارج درد رماتیسم را آرام میکند، کلم است که باید خام یا پخته آن را روی ناحیه درد گذاشت. کلم بین سبزیها، از همه بیشتر درد رماتیسم را به خود میکشد و ناحیه دردناک را آرامش می بخشد. کلم دردهای داخلی و خارجی را برطرف میکند و در عین حال از سبزیهایی است که در همه جا به آسانی در دسترس ما قرار گرفته است.

«ضماد شاهی را هم می توانید روی ناحیهٔ درد بگذارید به این تر تیب که شاهی را خردکنید و در کمی آب ولرم بریزید و روی ناحیه درد بگذارید و آن را بپوشانید. به همین تر تیب عشقه یا لبلاب، سوسنبر، برگ های گل بنفشه را هم می توانید ضماد کنید زیرا ضماد این گیاهان ضد

۱ - نقل از کتاب «حق با طبیعت است» ترجمه مهدی نراقی.

درد است بعلاوه می توانید جوشانده غلیظی از این گیاهان تهیه کنید و پارچهای در آن بیندازید و به صورت کمپرس روی ناحیه درد بگذارید تا درد آرام شود. بعضی از گیاهان شفابخش را با روغن مایع بکار می برند مثل بابونه، مرزنگوش، کا کوتی. برای تهیه روغن این گیاهان باید نیم لیتر روغن زیتون را در ظرفی بریزید و صدگرم بابونه با مرزنگوش یا کا کوتی را در آن مخلوط کنید و ظرف محتوی آن را در دیگی پر از آب جوش که زیر آن آتش است بگذارید تا به صورت بن ماری یک ساعت بماند و خوب با روغن پخته شود.

ومرهمی که به این وسیله بدست می آید ضد درد رماتیسم است و شما می توانید مفاصل در دناک را با این روغن مالش بدهید. در مورد مریم گلی و اکلیل کوهی که دردهای رماتیسم را آرام می کند باید به صورت ضماد از آنها استفاده کنید و کافی است که دسته گلی از اکلیل کوهی یا مریم گلی را در آب وان حمام که خیلی داغ باشد بیندازید و در آن دراز بکشیدا.

نسخه برای زیادی کلسترول

برگ آرتیشو ۔ یک مشت

گل سرخ ولیک: _ یک مشت

ریشه و برگ (کاردون ماری) یک مشت

گل و ساقه مامبران ـ یک مشت

برگ مرغ یا بیدگیاه _ یک مشت

این گیاه را در دو لیتر آب بجوشانید و بگذارید تا دم بکشد. بعد آن را صاف کنید. شبها قبل از شام و قبل از صبحانه دست ها و پاهای خود را مدت هشت دقیقه در آن حمام بدهید.

نسخه برای آنژین دو پواترین

گل سرخ ولیک ۔ یک مشت ساقه و برگ آلاله تلخ ۔ یک مشت گل طاووسی ۔ یک مشت

١ ـ ازكتاب حق با طبيعت است ترجمه نراقي.

٢ - ازكتاب حق با طبيعت است ترجمه نراقي.

گیاهان فوق را در یک لیتر آب جوش دم کنید و مدت ۴ ساعت کنار بگذارید تا بخیسد. سپس خیسانده آن را که صاف کرده اید گرم کنید و هنگام بروز بحران کمپرس آن را در ناحیه قلب بگذارید شب تا صبح بماند و دستها و پاها را هم با آن صبح و شب حمام بدهیدا.

بهداشت كليه

۱۳۸ میل لوله های بسیار بسیار ظریف و باریک عضوی را تشکیل می دهد که ربع کیلو وزن دارد و این عضو هم هماناکلیه است که در پشت شما زیر آخرین دنده قرار دارد. این عضو بسیار فعال موظف است مایعات و سموم بدن شما را جمع کرده و آن را بخارج دفع کند.

برای حفظ تندرستی این عضو مهم باید از خوردن شکلات، کا کاثو، نوشابه های الکلی و افراط در گوشتخواری، قهوه و چای پررنگ پرهیز کرد.

غذاهای مفید برای کلیه عبارت است از سیر، سیبزمینی، کرفس، ترب، شاهی آبی، خیار، جعفری، موز، هندوانه (که باید جداگانه و بدون مخلوط کردن آن با غذاهای دیگر خورده شود).

دوغ، پنیر تازه بینمک، شیر بز، عسل هم خیلی مفید است در بیماری سنگ کلیه و عفونت مثانه، ذغال اخته مفید است.

ضمناً کسانی که مبتلا به بیماری کلیوی هستند و یا میخواهند به این نوع بیماریهای مبتلا نشوند باید از مصرف سیگار و توتون سخت بپرهیزند.

علل احتمالي سرطان

در بیماری سرطان چندین عامل دخالت دارد. دکتر محمد معینی شقاقی در کتاب پیری درمانی عوامل مزبور را چنین بیان میکند.

۱ - ارثی بودن سرطان: سرطان شناسان عقیده دارند. که امتحان جنین غیرطبیعی ضروری میباشد و متخصصین زنان باید توجه بیشتر به خرج دهند و هرگاه به جنین غیرطبیعی برخورد مینمایند مشکوک به سرطانی بودن آن بشوند.

۲- مواد شیمیائی: مطالعات نشان می دهد که مواد شیمیائی سرطان زا انسان را در دریائی

کسالتهای جزئی

از مواد سرطانزا محصور کرده است.

مواد شیمیائی در اثر تماس مداوم خواه از طریق استنشاق خواه از طریق مستقیم (از راه پوست) خواه از طریق غذا ایجاد سرطان مینماید.

الف – از طریق استنشاق – مثل کارگرانی که به نحوی از انحاء با دود و گازو ثیل در تماس می باشند و به علت دارا بودن هیدروکاربورها مخصوصاً بنزوپیرینها (که در دود کارخانجات و دود خارج شده از مو تورهای اتومبیلها و در دود سیگار، وجود دارد)دچار سرطان دستگاه تنفسی می شوند.

ب- مواد رنگی: که در کارخانجات رنگسازی مصرف می شود و کارگرانی که دائم با رنگها در تماس می باشند، مثل رنگ فوسئین، دچار سرطان مثانه و سرطان پوست می شوند.

ج- موادی که در کارخانجات لاستیک سازی و کابل سازی مصرف دارد، به علت ماده موثر آنها مثل تیزیدین ها ایجاد سرطان های مختلف در بدن مینماید.

د- درکارخانجات شرابسازی- به علت مصرف موادگوناگون مثل پولی کلرورد و وینیل که سرطانزا است ولی مصرف این ماده اکنون ممنوع شده است.

هــكارگران صنايع پنبه نسوزيا پشم شيشه كه به علت دارا بودن مادهای به اسم آسيستوس سرطانزا و مصرف آن هم قدغن اعلام شده است.

۳- مواد غدایی مواد غذائی به علت دارا بودن هیدروکربورهای خطرناک مثل بنزوپیرین سرطانزا بوده و مثل مواد شیمیائی سرطان ایجاد مینماید.

۴-کمبود یا زیادی تغذیه بعضی مواد تأثیر مهمی در بروز سرطان دارد و پرخوری سبب بعضی سرطانها میشود.

۵ ـ سرطان معده با رژیم غذایی که مواد نشاسته ای و نیترات زیاد داشته باشد و چربی و میوه جات کمتر داشته باشد، ارتباط نزدیک دارد.

رژیم برای سالمندان

سالمندان باید اولاً غذای سبک سلولزدار بخورند و از پرخوری و خوردن گوشت زیاد، چربی و غذاهای سرخ کرده و نمک دار بپرهیزند پیاده روی و دویدن ملایم هم برای آنها بسیار مفید است چه جلو بیماریهائی چون زیادی چربی و فشار خون بالا را میگیرد.

ضمناً باید بحد کافی استراحت کرده و بخوابند و از تشویش و نگرانی بر حذر باشند.

فرق بین درمان طبیعی و درمان با دارو^۱

برای بسیاری از مردم درک فرق موجود بین درمان بوسیله دارو و درمان با روشهای طبیعی دشوار است لذا ما در این مقاله میکوشیم فرق موجود بین این دو نوع درمان را روشن کنیم «نخستین نکتهای که باید مورد تأکید قرار بدهیم آن است که آنچه در درمان طبیعی مورد توجه قرار میگردد، علت بیماری است حال آنکه درمان طبی اساساً با علائم و عوارض بیماری سر و کار دارد. در درمان طبی علائم بجای علت گرفته میشود و وقتی که علائم از بین رفت پنداشته می شود که مرض هم بطور اتوماتیک از بین رفته است.

برای روشن کردن موضوع یک بیمار را به عنوان مثال ذکر میکنم که به نزد دکتر میرود چون به دردی مبتلاست (مثلاً سرفه میکند و یا از بینی اش ترشحاتی خارج میشود) پزشک هم معمولاً در حین معالجه او توجهش را متمرکز میکند بر علائم فوق الذکر و با تجویز داروهای برای او، میکوشد این علائم از بین برود چنانچه داروهای او علائم فوق را از بین برد، او را شفا یافته فرض و مرخصسش میکند.

ولی در درمان طبیعی طرز برخور د با این مسأله طور دیگر است یعنی وقتی که یک بیمار برای معالجه به نزد پزشکی که بطریق درمان طبیعی معالجه می کند میرود، پزشک مزبور پس از توجه به عوارض بیماری به بیمار حالی میکند که نفس عوارض و علائم مهم نیست آنچه مهم است عواملی است که از داخل بدن موجبات بروز این عوارض را شده است. او میگوید باید این عوامل را کشف و آن را برطرف کرد. مثلاً چنانچه یک بیمار شکایت از سردرد و یا زکام و یا سوءهضم مینماید، درمان طبیعی تنها برای عوامل توجه ندارد. بلکه توجهش متمرکز بر عواملی است که از داخل بدن باعث بروز عوارض فوق گردیده. لذا درین طرز درمان کوشش میشود، علت و یا علل بیماری کشف و از بین برده شود و نه تنها عوارض و علائم آن.

اختلاف اساسى كجاست؟

این طرز برخورد اساسی نسبت به علت و معلولی است که اساس طب دارویی و طب درمان طبیعی را تشکیل میدهد ولو درمان طبی با نامهای مطمئن و چیزهای اسرار آمیز و وسائل

۱ - از نوشته های دکتر هاری بنیامین (نقل از مجله) Health for All.

بدن زمینه آلودگی وجود نداشته باشد، میکرب نمیتواند فعالیتی داشته باشد. همانطور که مگس به جائی میرود که پر از آشغال است، میکرب هم در داخل بدنی سرگرم فعالیت میشود که پر از مواد زائد و مضر است. مواد زائد را با روزه از بدن خارج کنید، درین صورت میکرب هم خودبخود ناپدید میگردد زیرا میکرب روی این مواد زائد زندگی میکند وقتی که مواد زائد نباشد میکرب هم خودبخود میمیرد.

امیدوارم اکنون خواننده گرامی به حقیقت مسأله پی برده و بر فرق اساسی موجود بین درمان با دارو و درمان طبیعی واقف گشته است.

ضمناً یک موضوع دیگر در درمان با دارو وجود دارد که باید خواننده بآن توجه نماید و آن اینست که وقتی که توجه به علت نشود و فقط علائم و عوارض بیماری برطرف گردد، با افزایش حالت مسمومیت در بدن، بیماری مزمن شده و دیر یا زود مجدداً خود را آشکار میکند. این است دلیل آنکه چرا افرادی که با دارو معالجه میشوند، با گذر سالها مبتلا به امراض جدی تر میشوند و بتدریج کسالت ساده و موقت آنها تبدیل به یک بیماری مزمن و ریشه دار میگردد.

اهمیت طرز زندگی در سلامتی

بنابرین اکنون خواننده متوجه این حقیقت شده است که موقعی که یک بیمار بوسیله دوا تحت درمان قرار میگیرد. به علت آنکه درست درمان نمی یابد، سرانجام به درمان طبیعی روی میآورد زیرا این درمان برخورد کاملاً تازهای با بیماری دارد. یعنی وقتی که باین طریق تحت درمان قرار میگیرد، به عواملی چون طریقه خوردن، عادات کلی طرز زندگی و ناراحتی ها و نگرانی های بیمار مورد توجه قرار میگیرد در صورتی که دکترهایی که با دوا به درمان میپردازند به این نوع موضوعات یا هیچ و یا خیلی کم توجه دارند. زیرا دکتر پیرو درمان طبیعی میپردازند به این نوع موضوعات یا هیچ و یا خیلی کم توجه دارند. زیرا دکتر پیرو درمان طبیعی بیمار را مورد درمان قرار داد. بیمار هم متوجه میشود پایه و اساس بیماری او در کارهایی است که روزانه انجام میدهد و مادام که روش زندگی خود را تغییر ندهد، نمیتواند امیدوار باشد که به درمان قطعی نائل خواهد گشت.

یک بارکه یک چنین درسی را فراگرفت و خود را آماده کرد بوسیله یک پزشک که بطریقه درمان طبیعی به درمان میپردازد، مورد درمان قرارگیرد، او با پزشک خود بهمکاری

کسالتهای جزئی

کامل پرداخته و در درمان به نتیجهی مطلوب خواهد رسید.

درمان طبی و درمان طبیعی دو قطب مخالفند. بهمین سبب است.که در جائی که درمان طبیعی موفق می شود، درمان طبی موفق نمیگردد و باز بهمین سبب است که بیمارانی که با دارو درمان نیافته اند به درمان طبیعی روی میآورند و درمان هم میگردند.

بيماري قلبي

علل اساسی بیماری قلبی را باید در خوردن غذاهای نامناسب و سنگین و فشارهای دماغی و جسمی جستجو کرد. طبق تحقیقاتی که در بیمارستان قلبی فرامینگام انگلستان شده معلوم گردیده علل اصلی بروز بیماری قلبی، اینهاست:

١ ـ بالا رفتن سطح كلسترول و تريگليسريد و ساير انواع چربيها در بدن.

۲ ـ بالا رفتن فشارخون

۳ ـ بالا رفتن سطح اسیداوریک در اثر افراط در خوردن غذاهای پروتئینی

۴ ـ بروز بعض اختلالات سوخت و سازی (مثل بیماری دیابت)

۵ ـ صرف چای زیاد

٦۔ اعتیاد به سیگار

۷۔ ورزش نکردن

وجود تنها یکی از عوامل فوق کافی است که بیماری قلبی را به وجود آورد.

رژیم غذائی صحیح در بیماری قلبی

بیمار باید شیر، سبزیجات و غذاهائی که از نظر سدیم و کالری و پروتئینی حیوانی در سطح پاثین ولی از نظر کیفیت بالاست را بخورد. سبزیجات میوه جات، آجیل خام و نان با سبوس و پنیر بینمک تازه هم مفید است.

موز، سیبزمینی، بامیه، عسل، سیب درختی، مارچوبه غذاهائی هستند که قلب را تقویت میکنند.

سیب دارای ماده ای موسوم به پکتین است و این ماده ضد تصلب شرائین بوده و برای قلب مفید است. مارچوبه برای قلبی که بزرگ شده نافع است. روغن تخم کتان از نظر اسیدلینولتیک که برای سلامتی قلب لازم است، بسیار غنی است بیماران قلبی باید قهوه، مواد قندی، نمک و

کنسرو نخورند و از چربی حیوانی هم بپرهیزند. روغن کنجد و روغن تخمگل آفتاب گردان برای آنها مفید است.

ضمناً باید سخت از پرخوری بپرهیزند و از فربهی جلوگیری کنند. آمار نشان داده است که حمله قلبی بیشتر به افرادی روی میآورد که فربهند.

آب مقطر هم برای آنها ضرر دارد بیماران قلبی باید آب طبیعی که حاوی املاح مخصوصاً کرومیوم میباشد، بنوشند.

از کاربوهیدارت تصفیه شده مانند غذاهای ساخته شده از آرد و شکر باید بپرهیزند چه این نوع غذاهای عامل اصلی تصلب شرائین و بیماری قلبی است.

اقدامات دیگری که باید به عمل آید

بیمار قلبی باید به ورزش ملایم بپردازد. بسرای او پیاده روی دوچسخه سواری، اسب سواری و شنا مفید است ولی بیمار قلبی باید مواظب باشد در ورزش افراط نکرده و خود را خسته نکند. او باید در یک محیط پاک خالی از دود و کثافت زندگی کند و در هوای پاک به ورزش پردازد.

همچنین باید از تشویش و نگرانی و استرس اجتناب کند. عواطف منفی مانند خشم و افسردگی، شراثین را منقبض کرده و به حمله قلبی کمک میکند بیمار قلبی باید از سیگار هم سخت بپرهیزد. آمار نشان میدهد، ۹۰ درصد از کسانی که دچار حمله قلبی شده و فسوت کردهاند، سیگاری بودهاند.

یک عامل مهم دیگر که به حمله قلبی کمک میکند استرس، عاطفی ورزش نکردن، پرخوری،اعتیاد به نوشابههای الکلی و داشتن کلسترول در سطح بالاست.

خونگیری و حجامت برای بیماران قلبی بسیار مفید است.بی سبب نبود که مارشال پتن که تقریباً ۲۰۰ سال زندگی کردهر چندسال یک باربه حجامت دست میزد. تزریق و یتامین C بمدت نسبتاً طولانی، و یا خوردن میوه جات حاوی و یتامین C برای کاستن از چربی خون مفید است بعلاوه این و یتامین ضد تصلب شرائین هم هست.

شش ماده دیگر هم وجود دارند که سطح چربی در خون و شرائین را پائین نگاه میدارد و اینها عبار تند از ویتامین Fکه در بادام خام، و حبوبات وجود دارد. و دیگر لیستین است که هم بصورت کپسول و هم در آجیل خام پیدا میشود. کرومیوم (Chromium) که در سبزیجات،

نیشکر، سبزیجات و میوهجات وجود دارد نیز برای قلب مفید است.

هویج، چغندر، کرفس، مارچوبه، عصاره پیاز و سیر (بمقدار کم) برای بیماری قلبی نافع است.

دربین میوه جات انگور، موز، کشمش میوه گل سرخ وحشی برای بیماران قلبی مفید است. میتوان یک داروی عالی برای قلب از دیواره ی داخلی گردوی خشک تهیه کرد باین معنی که باید دیواره های ۴ الی پنج گروه را خیس کرده و سپس صبح روز بعد مدت ۱۵ دقیقه آن را جوشانده سپس به مقدار روزی سه فنجان از این جوشانده را که با کمی عسل مخلوط کرده، سرکشید.

بواسير

از آنجاکه یبوست یک عامل مهم در تولید بواسیر است، غذای ضد یبوست نخستین چیزی است که به عنوان پایه برای درمان این بیماری مورد استفاده قرار گیرد.

عوامل دیگری که در تولید یبوست موثر است صدمه رسیدن و با تنبل شدن کبد می باشد. آبستنی هم غالباً موجبات تشدید بواسیر را فراهم میکند.

برای بواسیر میوه جات آب، سیب زمینی خام، سبزیجات، جوانه گندم مفید است ضمناً باید از خوردن پروتئین حیوانی پرهیز کرد.غذاهائی که دارای ویتامین ۵، ویتامین و ریبوفلوونوید هستند همراه باکلم، فلفل فرنگی، مرکبات، لیمو ترش،گریپ فروت، مویز سیاه و آجیل برای بواسیر مفید است.

ورزش مخصوصاً پیاده روی بسیار لازم است.زیاد در یک جا نشستن و صرف شیرینی بمقدار زیاد ضرر دارد.

در بعضی آزمایشهایی که به عمل آمده، معلوم شده مصرف ویتامین ب پس از هر غذا نتایج خوبی در دفع این بیماری دارد. حمام نشیمن (Sitz bath) هم مفید است از داروهای گیاهی داروی بواسیر دکتر محمود اهری که در داروخانههای گیاهی فروخته میشود، مفید است.

يرقان

چنانچه بیمار به یرقان حاد مبتلا باشد باید، بمدت یک هفته روزه بگیرد و در طی این هفته فقط عصاره میوه جات و جوشانده داندلیون بنوشد. پس از پایان هفته باید شیر بدون چـربی و پنیر کم چربی، عصاره میوه جات و سبزیجات و ترب، آندیو، آرتیشو و شاهی آبی بخورد.

هر روز صبح باید یک لیوان آب گرم مخلوط با نصف لیمو با یک قاشق عسل بنوشد. تنقیه هم مفید است. گذاشتن کمپرس آب گرم و یا کمپرس برگ کلم روی محلی که کبد قرار دارد نافع است. آب جو (یک فنجان از جو جوشانده شده در هر لیتر آب که مدت سه ساعت روی آتش ملایم جوشانده شده باشد) مفید است بشرطی که روزی چند بار از آن نوشیده شود.

از میوه جات باید انگور، لیمو ترش و گلابی و از سبزیجات مقادیر کم عصاره ترب، داندلیون مخلوط با عصاره هویج خورد.

ممکن است در اثر خوردن آب هویج برای مدت طولانی در چشمها یک نوع زردی پیدا شود و پوست هم زردگردد. ولی این پدیده مهم نیست و با تغییر دادن رژیم غذائی خودبخود برطرف میگردد. برای رفع یرقان پیاز با سرکه، عسل، ریشه جعفری و تخم جعفری نیز مفید است.

خواص نعناع

«یک فنجان دم کرده نعناع، بعد از غذا هضم غذا را آسان و اختلالات معدی را برطرف میکندا،

«نعناع دوست باوفای کبد است. ترشی صفراء را رقیق میکند و کلسترول خون را پائین می آورد و بهمین جهت پیری را بتأخیر می اندازد برای این منظور یعنی سیال کردن صفرا بهتر است که نعناع قبل از غذا خورده شود.

ونعناع به علت داشتن اسانس و عطر مخصوص، میکئربکش قوی است و مخصوصاً سرماخوردگی را درمان میکند و در بیماری حصبه و کولی باسیلوزکه یک نوع بیماری روده است بسیار نافع بوده و بطور قطع از مرض جلوگیری بکنا..

د... نعناع معالج امراض پوستی مخصوصاً اگزما و خارش های جلدی می باشد. ضمناً نعناع برای سوختگی و برطرف کردن سرخی و خارش پوست مفید است،

۱- اعراب عادت دارند موقع خوردن چای یک شاخه نعناع در آن بگذارند این نعناع هم ضد نفخ است و هم
 زیانهای آن را از بین میبرد.

٢ ـ از طب الكبير.

صبحانه خیلی کم بخورید تا سالم بمانید

جان دیوئی دانشمند معروف امریکائی از نظر برنامه غذائی طرحی ریخته بود که آن را No BREAKFAST Plan میخواند. بر طبق این برنامه او صبحانهای صرف نمیکرد و بجای خوردن صبحانه ساعت ده صبح یک لیوان آب پر تقال میخورد دلیل او برای نخوردن صبحانه آن بود که انسان ابتدائی که در جنگلها زندگی میکرد به علت اینکه در غار خود غذائی ذخیره نمیکرد مجبور بود هنگامی که صبح از خواب بر میخاست تا دو سه ساعت در جنگل دنبال غذا بگردد و وقتی که غذای خود را پیدا میکرد مدتی از صبح گذشته بود!

اعراب و انگلیسی ها بر خلاف دیو ثی به صبحانه اهمیت زیاد میدهد. چنانکه عرب گوید: لقمة الصباح مسمار البدن. انگلیسی ها هم بحدی صبحانه شان مفصل است که آنها را کاملاً سیر میکند. من فکر میکنم روش فرانسویها عاقلانه تر است که راه اعتدال رادر پیش گرفته اند و صبحانه شان محدود به یک تکه نان بنام Croissant و یک قهوه و یا چای است ولی در عوض آنها ناهار مفصل میخورند منتهی با تأنی بسیار بطوری که تقریباً یک ساعت طول میکشد تا ناهار شان را صرف کنند.

یک زن آبستن چه باید بخورد و چه باید نخورد

یک زن آبستن نباید هیچ غذائی را خارج از اندازه بخورد، تنوع بهترین روشی است که زن آبستن باید بکار بسته و از تمام خوراکیها استفاده نماید ولی باید در خوردن مواد زیر احتیاط کرده حتی المقدور بمقدار کم مصرف نماید: زعفران، جعفری، غوره، مارچوبه، اینسون، انغوزه، افستین، اکلیل الچبل، اسفند، زیره، سبابه دانه، دارچین، سنا، گنه گنه و املاح آن، ابهل، سداب، غذاهای مانده مخصوصاً غذاهای گوشتی که برای زن آبستن بدترین سمهاست زیراگوشت در اثر مانده شدن سمی از خود ترشع میکند که برای زن حامله خطرناک است و بعلاوه چنانچه گفتیم در گوشت مانده و کنسروها ماده ای پیدا میشود که ویتامین اث، را فاسد می نماید و چون زن آبستن هنگام بارداری باین ویتامین احتیاج بیشتری دارد خوردن موادی مثل کالباس، سوسیسون، ژامبون، ساردین و سایر کنسروها بکلی ممنوع است. خوردن ماهی خام و همچنین ماهی مانده نیز بکلی ممنوع است زیرا ماهی خام ویتامینهای بدن را ماهی خام و همچنین ماهی مانده نیز بکلی ممنوع است زیرا ماهی خام ویتامینهای بدن را منهدم میسازد و به مادر و جنین صدمه می زند.»

پیاز مانع سکته مغزی و قلبی است

یک پزشک هندی به نام متون بدنبال تحقیقات دو ساله خود در دانشکده پـزشگی دانشگاه نیـوکاسل در انگلستان اعلام کردکه پیاز خام، پخته و یا سرخ کرده مانع تشکـیل لختههای خون در عروق و از بروز سکته مغزی و قلبی جلوگیری مینمایدا

سوپ مخصوص پیاز برای کسانیکه نفخ و درد شکم دارند مفید است.

کسانیکه غذا را بسختی هضم میکنند و با نفخ و در د شکم دارند اگر چند روز از رژیم زیر پیروی کنند. بزودی بهبودی خواهند یافت.

ا - صبحانه: سوپ پیاز با چند تکه نان ۲ - ناهار: املت پیاز، پوره پیاز، نان کره مالیده با پیاز خام رنده شده ۳ - شام: طاس کباب پیاز با روغن زیتون و شیره گوشت یا آب نمکدار که موقع کشیدن روی آن سرشیر تازه بریزند ۴ - موقع خواب چند برش نان که روی آن کره مالیده شده یا پیاز رنده شده ۲۰۰۰

فوائد حمام

در ژاپن مردم تقریباً هر روز حمام میروند. در هند هم هندوهای متمکن و متدین هر روز صبح اول حمام رفته و بعد به عبادت میپردازند. در نزد آنها حمام رفتن یک نوع وضو گرفتن است.

در سفر اول خود به ژاپن به یک هتل ژاپنی که «ریوکان» خوانده میشود رفتم. خواستم صبح روز بعد خودم را بشویم ولی صاحب هتل اصرار کرد که باید حتماً قبل از خوابیدن به حمام بروم. متوجه شدم منظورش از این دستور آن است که رختخواب در اثر کثیف بودن احتمالی لباس، کثیف نشود. در ضمن رفتن قبل از خواب هم این حسن را داشت که راحت تر بخوابم.

خلاصه باید اهمیت شستشوی تن در سلامتی را همیشه در نظر بگیریم فایده حمام آن

١- نقل از اطلاعات شماره ١٣١١٢.

٢ - از طب الكبير.

کسالتهای جزئی

است که علاوه بر تمییزی، سمومی که از خارج و یا داخل روی پوست جمع شده، بخارج دفع میشود و اکسیژن بیشتر به بدن میرسد و جریان خون را بهتر میگرداند و نشاط تازهای در انسان به وجود میآورد.

ضمناً شستشو. با آبگرم را باید به زمستان محدودکرد. در تابستان باید با آب سرد و یا سرد وگرم خود را شست زیرا آب سرد اعصاب را تقویت و نشاط بیشتری در انسان ایجاد میکند.

شيزو فرنى

بیماری شیزو فرنی که همیشه با بیماری hypoglycomia (پائین بودن میزان قند در خون) تو آم است از بیماریهای بسیار شایع در کشورهای صنعتی و حتی برخی از کشورهای توسعه نیافته است اگر چه علل بروز آن گونا گون است شاید یک علتش زندگی ماشینی باشد علت نهائی این بیماری کم رسیدن اکسیژن به مغز است لذا خیلی اهمیت دارد که سطح قندخون در تمام اوقات بیک میزان نگاه داشته شود.

غذاهای مفید: برای این بیماری گندم سیاه، ارزن یا جو، جودوسر، برنج یا شلتوک، غلات جوانه دار، آجیل خام مخصوصاً بادام، پسته، تخم گل آفتاب گردان، تخم کدو مفید میباشد.

بر طبق گفته دکتر کارل پتی فر استاد مؤسسه روانی پرینستون در نیوجرسی، شیزوفرنی اساساً یک اختلال بیوشیمی در مغز است که در اثر عدم توازن املاح موجود در بدن به وجود میآید. باین معنی که در این بیماری از مقدار «روی» کاسته شده و بر مقدار مس و آهن افزوده میشود. بنظر او برای برقراری توازن باید غذاهائی که دارای «روی» است خورده شود.

غذاهاي غيرمجاز

غذاهای غیر مجاز برای این بیماری عبارت است از نان سفید، آرد سفید، شکر و شیرینی، و کلیه غذاهائی که دارای پروتئین حیوانی است.

درمان

بهترین درمان برای شیزوفرنی یک روزه است که باید در تحت نظر مستقیم پزشک انجام بگیرد. در این روزه، بیمار باید هر روز ۲ ساعت یک بار مقداری آب میوه (مرجحاً آب

يرتقال) بنوشد.

دکتر «هوفر» و دکتر «اوسموند» توانستهاند با دادن یک مقدار زیاد نیاسین (نوعی ویتامین بر) بصورت نیاسینامید از ۱۰۰۰ تا ۳۰۰۰ میلیگرم با هر غذا بیمار شیزوفرنی را بخوبی معالجه کنند. ویتامین فوقالذکر باید با ویتامین Cبه ویتامین B-Complex داده شود ظاهراً بیمار مبتلا به شیزوفرنی فاقد آنزم NAD یعنی Nicotinamide Adenide Dinaeleocide ضد سموم بدن است میباشد. ولی مقدار این دارو را باید پزشک تعیین کند زیرا زیاده روی در خورد آن ممکن است زخم معده، بیماری کبد و ناتوانی جسمی را تولید کند.

بهرحال بیمار شیزوفرنی نیاز مبرم به انواع و اقسام ویتامین B و ویتامین C دارد که مقدار هر دوی آنها را دکتر باید تعیین کند.

ناتواني جنسي

اگر چه در غرب ناتوانی جنسی را بیشتر ناشی از بیماری روانی میدانند ولی حقیقت، آن است که علت اصلی بروز آن خوردن غذاهای مصنوعی نامناسب است و عوامل روانی کمتر در آن اثر دارد.

غداهائی که برای ناتوانی جنسی مفیدند عبار تند از: آجیل خام، تخم آفتاب گردان خام، تخم آفتاب گردان خام، تخم کدوی خام، کنجد، گندم سیاه، جو دوسر، ارزن، شیر پاستوریزه نشده، پنیر کم چربی تازه، هفتهای دو تخم مرغ حاصلخیز شده (یعنی تخم مرغی که پس از جفتگیری خروس با مرغ بدست میآید) روغن گل آفتاب گردان، روغن زیتون، لوبیای سویا، و اووکادو میباشد.

غذاهائی که از نظر داشتن «روی» غنی هستند برای نیروی مردانگی بسیار لازم است. بهترین منبع روی تخممرغ، پیاز، تخم آفتابگردان، تخمکدو و غلات تصفیه نشده و Oyster (با نوعی ماهی صدف خوراکی) است.

معجون مقوی قوه مردانگی

معجون زیر بر قوه مردانگی می افزاید.

یک و نیم لیوان شیرخام پاستوریزه نشده (بهتر است که شیر بمجرد اینکه از پستان گاو

۱ - (Avocado) میوهای است که در امریکا بدست می آید.

دوشیده میشود خورده شود.)

دو قاشق سوپخوری پودر شیر بدون چربی

دو عدد تخممرغ خام و یا عسلی

یک قاشق سوپخوری روغن مغزگندم (باید تازه باشد _ ماندهی آن ضرر دارد)

در صورت وجود نداشتن روغن مغزگندم از روغن زیتون استفاده شود.

یک قاشق سو پخوری دانه های لسی تین Lecithin

یک قاشق سوپخوری عسل

یک قاشق سو پخوری یخ کوبیده

اول تخم کدو را پوست کنده و آن را با تخم کنجد بکوبید سپس تمام مواد فوق را مخلوط کرده و آهسته با قاشق میل نمائید.

این یک معجون بسیار عالی برای شوهری است که خسته و کوفته از کار به خانه بسر میگردد. خانم او هم میتواند از این معجون بخورد و سود ببرد.

نبايدها

باید از سیگار و نوشابه های الکلی پر هیز کرد چه هر دوی اینها علاوه بر ضررهای فراوانی که دارند برای نیروی مردانگی مضرند.

باید از خوردن کلیه غذاهای غیر طبیعی مخصوصاً غذاهائی که بصورت کنسرو تهیه شود پرهیز کرد.

باید از رفتن به اماکن دود آلوده پرهیز نمود.

روزی یک بار باید در حمام نشیمن (Sitz bath) باستحمام پرداخت.

(شنا کردن در آب سرد دریا هم مفید است)

در اروپا برای تقویت قوه مردانگی از داروئی که موسوم به 3-KH (giesovital) استفاده مکنند.

گینسینک (ginseng)که یک داروی گیاهی است و درکره، چین و ژاپن بدست میآید، هم داروی قوه مردانگی و هم دوای طول عمر است.

وادمخدر

فرار از حقیقت یکی از حیله هائی است که افراد شکست خورده و ترسو در زندگی اختیار میکنند تا هم بدبختی خود را از یاد ببرند و هم خود را مسئول بدبختی های خود قلمداد نکنند. اینها در پناهگاه دنج و آرام مواد مخدر میکوشند بسعادت موهومی نائل گردند غافل از آنکه با این عمل تیشه به ریشه وجود خود میزنند و خود را بیش از پیش بدبخت و بیچاره مینمایند.

اینک ما ذیلا بر سبیل اختصار بعض مواد مخدر را بخوانندگان گرامی معرفی میکنیم تا بلکه آنهائی که هم اکنون باین نوع مواد معتادند از آن دست بردارند و هم کسانی که معتاد نیستند، خود را از هر نوع خطری که ممکن است در آتیه از این ناحیه متوجه آنان گردد برهانند.

هروئين

هروئین را دانشمند آلمانی در سر (Dresser) کشف کرده و آن را Heroine یعنی «قهرمان» نامید چون این دارو در معالجه بیماران مبتلی به مرفین بسیار مؤثر بود. ولی غافل از آن بود که اعتیاد به هروئین خطرنا کتر از اعتیاد به مرفین است و این ماده مخدره قهرمان اگر مرفین را از میدان بدر میکند در عوض خود که خطر بزرگتری است جایش را میگیرد.

هروثین یکی از مهمترین مشتقات مرفین است و گردیست سفید و متبلور با طعم تلخ. اثر آن روی مغز و نخاع شدیدتر از مرفین و عمل ضددرد و خوشی آورنده ی آن بیشتر از مرفین است. سمیتش ۲-۳ برابر مرفین وازراه معده ـ زیر جلد و مخاطها جذب میشود. اعتیاد بآن سریع و زودتر از مرفین موجب زوال شخصیت و تخیل و قوای عالیتری روانی و اخلاقی از قبیل قضاوت ـ دقت و کنترول خود میشود.

مسمومیت بوسیلهی آن بر دو نوع است: مسمومیت حاد و مسمومیت تدریجی.

وضع و حالت معتاد

«دوره لذت بخش هروثین خیلی کوتاه تر از مرفین بوده و بیش از ۷-۱۵ روز دوام ندار د و بعد از این مدت، معتاد دیگر احساس خوشی اولیه را در اثر استعمال همین مقدار مادهٔ مخدر نمی نماید و بالعکس حالت احتیاج نسبت بهمین مقدار مخدر پدید میآید.

در موقع احتیاج، معتاد به هروئین، آرام نیست و تحت اثر هیجانانگیز ایس مخدر، اختلالات روانی شدید ایجاد شده و حتی ممکن است معتاد را وادار به جنایت نماید. باین جهت است که هروئین را «سم قرمز» Poison Rouge لقب دادهاند حالت احتیاج، حمله آمیز و غیرقابل مقاومت بوده و از علائم مشخصهی آن، دردهای تیر کشنده و بخصوص اضطراب تنفسی بسیار دشواری است که گاه منجر به سنکوبهای وخیم میگردد.

از این دوره ببعد، اختلالات جسمی و روانی تجلی مینماید. معتاد در مدت کو تاهی لاغر شده، صورتش چین و چروک برمیدارد. قد خمیده گشته، چهره رنگ پریده و مات، و چشم، خسته و بیفروغ میگردد.

بطور كلى اختلالات عبارتند از:

۱ ـ حساسيت شديد جسمي رواني.

٧ ـ سىتى عضلات.

٣ ـ ضعف رفلکسها ـ اختلال در خواب و اشکال در بیدار شدن.

۹_ خشک شدن پوست و علائم محل تزریق (در صورتیکه از طریق تزریق مصرف شود) که گاه منجر به آبسه میشود.

۵- اختلالات گوارشی و یبوست کمتر از معتادین به مرفین مشاهده میشود ولی اشتها
 تقلیل یافته و نتیجهی آن لاغری و کم خونی است.

۹ - اختلالات جنسی نزد مرد. ابتدا قبل از اعتیاد میل جنسی زیاد میشود و در مرحله اول
 یک اثر مهار کننده روی مراکز سکسو ثل دارد (تأثیر در روی هر سه مرکز سانترال - اسپینال گایگلویر) ولی بعداً اثر فلج کننده دارد.

نزد زن آمنوره و همچنین دیسمینوره و سقط جنین میتوان ذکر نمود.

٧- اختلالات و زو موتور وكم شدن فشار خون.

۸ ـ معتاد هروئین ممکن است دچار عوارض کلیوی کم و بیش شدید بشود.

از نظر روانی هوش و فراست تغییری نمیکند ولی اخلاق انحطاط مییابد. اعمال فکری، قضاوت و استدلال معتاد مختل و دقت و توجه ضعیف شده مخصوصاً نقصان حافظه حاصل میشود اراده ضعیف گشته، غیر از تلاش برای بدست آوردن مخدر سعی و کوشش برای هر عمل دیگری مشکل میگردد. بعد از چند سال که طی آن، معتاد از یک سلامتی نسبی برخوردار است، دوره ی نهائی شروع میشود و معتاد مبتلا به لاغری شدید، تو آم با الینومیندری و اسهال میگردد. پیری زودرس به سراغ او میآید و اغلب در اثر ضعف و لاغری شدید، در معرض خطر سل و بیماریهای عفونی دیگر قرار میگیرد. انفارکتوس میوکارد و اختلالات کاردیو واسلوکر اغلب ممکن است، علت مرگ ناگهانی وی باشد. بطوری که آمار اداره ی کل نظارت بر مواد مخدره نشان میدهد. ۷ درصد بیماران معتاد که جهت رادیوگرافی ریتین فرستاده شده اند ضایعه مشکوک به سل داشته اند.

درمان جسمى اعتياد

درمان جسمی، هسته ی اصلی معالجه است. پر فسورولف Wolf پزشک متخصص ایالات متحده امریکا، در حدود سی متد برای قطع اعتیاد ذکر نموده است. و این خود نشان میدهد که متد قطعی و مطلق برای قطع اعتیاد و جود ندارد. و تما مموقعی که عملت اعتیاد از نظر فیزیو پاتولوژیک روشن نشود، نمیتوان یک متد درمان قطعی بدست آورد. بطور کلی متدهای معالجه عبار تند از:

- ۱ ـ قطع فوری ناگهانی یا متد خشن.
- ۲ ـ قطع ناگهانی همراه با خوابانیدن بیمار.
  - ٣-كاستن تدريجي.
  - ۴_ متد سريع با واسطه

۵- روش جانشین کردن ماده ی مورد استعمال، با موادیکه در درجه اول از بروز علائم خماری جلوگیری کند. و در مرحله دوم خماری حاصله از قطع ماده ی اخیر بحداقل تخفیف یابد. تا کنون بهترین داروی جانشینی متادون است که گروه مطالعه سازمان بهداشت جهانی درباره ی معالجه ی طبی و اجتماعی معتادین از ۱۹ تا ۲۴ نوامبر سال ۱۹۵۹ در ژنو تشکیل گردید و سپس در جلسه ایکه ۲۷ - ۲۸ ماه مه ۱۹۵۷ برای گزارش نتیجه عملیات در ژنو تشکیل شده بود بعقیده اکثر اعضاء هیئت مطالعه بهترین متد معالجه جانشین نمودن و بهترین

داروی سنتیک متادون تشخیص داده شد.

یکی از ترکیبات ساختگی وابسته به مپریدین و مرفین واتروپین است اولین تسرکیب شیمیائی تریاکی فاقد حلقه پی پریدن است اثر هر میلیگرم متادون برابر ۳-۴ میلیگرم مرفین و ۲ میلیگرم هروثین و ۳۰ میلیگرم کدوئین است.

عوارض جانبي

تهوع - استفراغ - سرگیجه - عرق - میوزیس - خشکی - دهان - سردرد خفیف - خواب آلودگی و فشار روحی. بمجرد اینکه بیمار وارد بیمارستان میشود مواد مخدره را قطع مینمایند و معالجه با داروی جانشین یعنی متادون بصورت شربت که هر سسیسی آن یک میلیگرم متادون دارد شروع میشود.

مقدار مصرف متادون نسبت بافراد مختلف و بسته به مقدار اعتیاد تفاوت مینماید. بطور تقریب بازاءِ یک مثقال کشیدن تریاک حداکثر ۳۰ سیسی شربت (روزی سه دفعه هر دفعه ۱۰ سیسی) و یک مثقال خوراکی 7 برابرکشیدن است ولی حداکثر مقدار استعمال در بیمارستان معتادین ۲۰ سیسی شربت یعنی ۲۰ میلی گرم متادون است برای هرو ثین بازاءِ هر یک سانتی (تا سی سانتی) یک سی سی متادون است و بازاءِ ۳۰ تا ۵۰ سانتی هروئین در حدود ۴۵ تا ۵۰ سیسی شربت و از ۵۰ سانتی به بالا مقدار ماگزیمم تا بیمار را راحت نماید و علائم خماری را برطرف نماید. شیره مثل تریاک ولی کمتر داده میشود تزریق زیر جلدی متادون نیز امکان دارد ولی بنظر صحیح نمی رسد چون بیماران مقدار مصرف ماده مخدره را صحیح ذکر نمیکنند در ۲۴ ساعت. اول متادون را بطور آزمایش بکار میبرند تا مقدار لازم تعیین گردد اگر در بیمار حالت خماری ترشح بینی (اشک ریزش ـ میدرباز شدید مشاهده شد از روز دوم بر مقدار شربت میافزایند. و بالعکس اگر ناراحتی عمومی و کلافگی و میوزیس شدید است از مقدار آن میکاهند تجویز متادون غالباً بفاصله ۵ تا ۷روز وگاهی کمتر داده میشود و بتدریج از مقدار آن میکاهند پس از قطع متادون بعد از ۳۶ تا ۴۸ ساعت و گاهی ۷۷ ساعت و گاهی کمتر ۱۲ ساعت علائم خماری از نوع درجه ۱ و ۲ (رجوع شود به صفحه ۲۷۸ جدول) ظاهر ميشود بهمين دليل اعتماد بيمار جلب ميشود و علائم را مربوط به قطع ماده مخدره نميداند و این وجه تمایز متادون و سایر داروهای جانشین شونده است. زیرا پس از قطع داروهای جانشین شونده بهتر از متادون خیلی زودتر علائم خماری تظاهر مینماید بیخوابی جزءِ عوارض شایع این روزها است تجویز پتوبارمیتال ۲۰-۲۰ سانتی گرم با خواب آورهای دیگر ندر تأ سودمند است ملاقات با بیمار باید اکیداً ممنوع گردد که در بیمارستان معتادین تا حد امکان انجام میشود زیرا علاوه بر اینکه ممکن است از طرف دوستان مواد مخدره در اختیار معتاد گذاشته شود در اثر دیدن اقوام و دوستان دچار افسردگی خواهد شد. دوره درمان در بیمارستان معتادین سه هفته است. پس از معالجه، معالجهٔ بیمار خاتمه نمی یابد و باید بدرمان نو توانی و روانی درمانی پرداخت درمان انتروئین باید چندین ماه ادامه یابد!

ضمناً ناگفته نماند اگر امروزه علی رغم زیانهای آشکاری که هروئین دارد عدهٔ از سوداگران جنایت پیشه میکوشند اعتیاد هروئین را بیش از تریاک در بین جوانان رواج بدهند بخاطر آن است که نفعی که از فروش هروئین عایدشان میشود خیلی بیشتر است. فی المثل اگر بهای ۵۰۰ گرم تریاک خام در ترکیه ۲۳ دلار باشد از همین مقدار تریاک در نیویورک هروئینی بدست میآید که در بازار آزاد به بهای ۱۹۰۰ دلار بفروش میرسد!

حشیش، چرس و بنگ

این ماده مخدره بقدری قوی است که استعمال آن بطور مداوم و مفرط معتاد را به تیمارستان میکشاند. عده ای عقیده دارند جنون بودلر شاعر معروف فرانسوی ناشی از اعتیاد او باین سم بوده است!

چرس و بنگ هم بهتر از حشیش نیست. این نوع مواد مخدره نه تنها سلامتی را مختل میکند بلکه معتادان را بسوی فساد اخلاق و تباهی میکشاند چنانکه دیده شده این گونه افراد اکثراً به انحرافات جنسی، دزدی و جنایت روی آورده و سالیان دراز از عمر خود را در سلولهای زندان گذرانیده سرانجام بوضع رقت آوری در چوانی مردهاند.

حشیش اثرات مخربی روی دستگاه جنسی میگذارد و آن را فلج میسازد. تثوفیل گوتیه نویسنده معروف فرانسوی که معتاد به حشیش بود بحق مینویسد: وخورنده ی حشیش حتی قادر نخواهد بود با انگشتی بسوی دوشیزگان زیبای و رونا اشاره کند.

در هند بنگ از گیاهان مقدس بشمار میرود! در هند دیدن این گیاه بخواب، خوش یمن

١- از دكتر محمد حسين سلطانزاده.

۲ - و رونا شهری است در ایتالیا. رومئووژولیت در این شهر میزیستند.

مواد مخدر

است! در سرزمین عجائب هند بنگ را بعنوان دوا در مورد بیماریهائی از قبیل اسهال خونی و آفتاب زدگی مصرف میکنند. هندیها معتقدند بنگ غذا را هضم، بلغم را دفع و اشتها را زیاد میکند. در بنارس و سایر شهرهای مقدس هند مرتاضان و مردان خدا بنگ میخورند تا بتوانند زودتر و راحت تر در حالت وجد و بیخودی فرو روند! بسیاری از صوفیان و دراویش هند خود را با این گیاه خبیث و شیطانی مسموم میکنند و از خود بیخود میشوند و نام این بیخودی (که در واقع چیزی غیر از فرار از حقیقت نیست) را وصول به خدا میخوانند!

ترياك

هرقدر هم در اطراف مصائبی که تریاک ببار میآورد. قلم فرسائی کنیم باز کم نوشته ایم.

هیچ ماده ی مخدری بیش از تریاک فساد و تباهی ببار نیاورده و افراد سالم و نیرومند را خوار و بیمار ننموده است. شرکت هند شرقی با همین ماده مخدره امپراطوران چین را از پای در انداخته و بساط فرمانروائی خود را از پکینگ تا قاهره و سنگاپور گسترانید. بیگانگان با همین ماده ایرانی دلیر و سلحشور را خوار و ذلیل نمودند و بکمک این ماده زهرآلود جوانان شجاع و نیرومند ایرانی را بصورت پیره زنان علیل توسری خور درآوردند.

گل خشخاش که بحق گل شیطان خوانده شده بیش از همه جا در ترکیه، مقدونیه یوگوسلاوی، بلغارستان چین و هند کاشته میشود. مرغوب ترین نوع تریاک که در ایالات متحده امریکا زیاد خریدار دارد و از آن هروثین ساخته میشود، در ترکیه بدست میآید. برای پرورش گیاه خشخاش توجه زیاد لازم است. تریاک از تخمدان خام خشخاش بدست میآید. بدین معنی که چند روز بعد از آنکه گلبرگهای زیبای گل خشخاش فرو ریخت با چاقوی مخصوص چند خراش روی تخمدان سبز آن وارد میکنند ولی بطوری که به داخل کپسول صدمهای وارد نشود. از این تخمدان مایعی بشکل شیر خارج میشود که در عرض ۲۴ دقیقه دلمه میشود. این مایع دلمه شده را از کاسه خشخاش جدا کرده آن را با وسائل مخصوص پاک و تمیز نموده و در بازار عرضه میکنند. گاهی هم برای اینکه نفع بیشتری ببرند مواد دیگری از قبیل خاکستر، آرد، تخم سایر گیاهان و غیره مخلوطش مینمایند.

تریاک و مشتقات آن که مرفین و هروئین باشند، بهترین کشنده درد بشمار میروند. هروئین بقدری خطرناک است که حتی در طب از مصرف آن خودداری میشود. شعرائی امثال کالریج، ادگرآلن پو، سوانبرن، چاترتن، فرانسیس طامس، دانته در اثر اعتیاد به تریاک زندگی

خود را با بدبختی بسر آوردند.

بی مناسبت نمیدانیم ابیاتی که حسین مسرور دربارهی این گل شیطانی سروده است، در پایان این مقال نقل کنیم:

وچیست یارب آدم فریب و دانهٔ مردم شکار

خــوشهٔ آدم فــریب و دانــهٔ مـردم شکــار

گرنبات است از چه دار د جای شیرینی شرنک؟

ورنه مار است از چه اندرکام دارد زهر مار؟

گربودگل، از چهرو خارش خلد در پای جان؟

ور بود مـل، از مـرگ آرد بهنگـام خمـار؟

تن ز رنج آزادخـواهـی، بـندهٔ افـیون مشـو

زندگی جاوید خواهی، گـردن ثعبـان مخـار

دشمن جان است، ره در کاخ و اینوانش مده

بیخ بیداد است، اندر باغ و بستانش مکار..،

مرفین نامی است که شخصی بنام سرترنر (Serturner) بر این ماده مخدره گذارده است. زیرا این ماده انسان را در آنچنان خواب رؤیائی عمیق و بیدار فرو می برد که فقط مرفئوس (Morpheus) خدای رؤیاهای یونانی بطور کامل از آن برخوردار بوده است.

كوكا وكوكائين

مدتها بود قوم «اینکاس» در امریکای جنوبی برگ گیاهی بنام «کوکا» میجوید و از جویدن آن لذت میبرد. هنوز هم در امریکای جنوبی برگ این گیاه جویده میشود ولی یک شیمیدان بنام Gnedeke بود که برای نخستین بار سال ۱۸۵۵ توانست این راز راکشف کند که برگ کوکا حاوی ماده شبیه قلیائی بسیار خطرناکی است که اعصاب را تخدیر میکند.

برگ کوکا بعلت تأثیر مستقیم و فوری که روی اعصاب میگذارد، حالت و جدی در خورندهاش ایجاد میکند و خستگیاش را برطرف مینماید. رواج فوقالعاده این برگ در بین قوم «اینکاس» بخاطر وجود همین خاصیت عجیب در آن بوده است.

کوکائین که از کوکا بدست میآید، سم آنچنان خطرناکی است که اگرکسی ۱۵/۴۳ نخود آن را در یک و هله بخورد، آناً جان میسپارد. کوکا کولا و تمام مشروباتی که نام و کوکا، دارند

حاوی مقدار قلیلی از برگ کوکا هستند، این مشروبات اگر کم خورده شود در رفع خستگی مؤثر بوده، چندان خطر ندارند ولی یک مشروب الکلی در فرانسه ساخته میشود که موسوم به Vin Coca Marinai می باشد: این مشروب مسلماً زیان آور بوده و باید از مصرف آن خودداری شود.

کوکائین گرد سفیدی است که بسیار خطرناک میباشد ولی خوشبختانه اعتیاد ایجاد نمیکند و معتاد میتواند آنرا در هر موقع که خواسته باشد، ترک کند.

مصرف کننده ی این ماده مخدره در آغاز در یک حالت وجد و سرور فرو میرود و بر قدرت جسمی و فکری اش افزوده میشود ولی بتدریج این حالت از بین رفته ضعف عمومی باو دست میدهد و سرانجام کارش به جنون میکشد. در اواخر کار اوهام و اشباح عجیب و غریبی روبروی خود می بیند و تصور میکند که در هر جا دشمنان خیالی او را تعقیب میکنند و باید از خود دفاع کند! بهمین جهت چنانچه مسلح باشد باطرافیان خود حمله میکند و چه بسا آنها را بقتل میرساند!

بنابراین ولو این ماده اهریمنی اعتیادی ایجاد نکند، چون دارای عوارض خطرناک فوقالذکر میباشد باید از مصرف آن جداً خودداری کرد. اطرافیان معتاد به کوکائین هم موظفند معتاد را هرچه زودتر تحت درمان قرار دهند تا مبادا آسیبی باطرافیان خود برساند.

سیگار^ا

«اینجانب سالها از نظر حرفهای که دارم علاقهای باین نداشتم که بدانم مردم سیگار میکشند یا نه. علاقهام به تنباکو در ۳۵ سال پیش که متوجه گردیدم عدهای به بیماری سرطان ریه مبتلی میگردند آغاز گردید. دو چیز جلب توجهم راکرد. یکی آنکه مریضی ندیدم که مبتلی به بیماری سرطان ریه باشد و اهل دخانیات نباشد. دیگر آنکه هرگز در بین افراد غیر معتاد کسی را ندیدم که مبتلی به سرطان ریه شود!

سرطان ریه یک بیماری قابل جلوگیری است، این بیماری بطور طبیعی بوجود نمیآید. عاملش سیگار و دخانیات است. دو ماده اساسی در تنباکو وجود دارد که بسرای سلامتی زیان آور است. این دو ماده یکی نیکو تین است که در تولید سرطان نقشی بازی نمیکند و دیگر

^{1 -} تلخيص از مقاله Dabbling in death نوشته Dr. A. Ochsnet ترشته

قطران است که مولد سرطان میباشد.

نیکو تین از این نظر زیان دارد که به شرائین قلب و خون آسیب میرساند. تحقیقات علمی نشان داده است که مرگ و میر ناشی از بیماری قلبی ۱۱۵ درصد در افرادی که بدخانیات معتادند بیشتر است.

از من اغلب سئوال میشود که آیا سیگار فیلتردار فایده دارد یا خیر. من همیشه باین سئوال جواب مثبت داده ام. آری، سیگار فیلتردار خیلی فایده دارد و فایده اش هم این است که کمک میکند سیگار بیشتر بفروش برسد! نفعش همین است و بس. و اگر نه از نظر ضرر چندان فرقی بین سیگار فیلتردار و بی فیلتر وجود ندارد...

شرکتهای تنباکو بچیزی جز این علاقه ندارند که جیب شما را خالی کنند. اگر علاقه بآن میداشتند که سیگار بی خطری در اختیار شما بگذارند این کار را تا بامروز کرده بودند.

من نمیدانم که آیا ممکن است قطران را تماماً از سیگار بیرون آورد یا خیر. (من شک دارم این عمل امکان پذیر باشد) ولی این را میدانم که میتوان تنبا کویی بدست آورد که فاقد نیکو تین باشد. اگر معتادان بدخانیات حقیقتاً میل میداشتند که از این نوع تنبا کو مصرف کنند میتوانستند سیگار فاقد نیکو تین مصرف کنند ولی نکته درین جاست که شرکتهای تنبا کو حاضر نیستند یک چنین سیگاری را در اختیار مشتریان خود بگذارند زیرا آنچه انسان را به سیگار معتاد میکند نیکو تین است و اگر نیکو تین را از بین بر دارند، اعتیادی هم ایجاد نمیشود و در نتیجه بازار شرکتهای تنبا کو کساد میگر دد، حال آنکه شرکتهای تنبا کو سعی میکنند هر چه بیشتر مردم را معتاد کنند!

سیگار اعتیاد ایجاد میکند. اگر افرادی که معتاد به سیگار و دخانیات هستند بمدت ۹ و یا ۱۴ روز سیگار را ترک کنند علائمی در آنها بروز میکند که شبیه علائمی است که در معتادان به مرفین ایجاد میگردد. یعنی آنها احساس کسالت میکنند و اگر طاقت تحمل چند روز کسالت را نکنند مجدداً به سیگار روی میآورند و از نو سیگاری میشوند. نیکو تین امراض گوناگون ایجاد میکند و از بین این امراض، بیماریهای قلب و عروق است. من اطمینان دارم آسیبی که از این نظر به جسم میرسد. باندازه تأثیر تنباکو در ایجاد سرطان دارای اهمیت است.

نیکوتین به چشم صدمه میرساند. نزول آب سیاه از چشم که عاملش نیکوتین میباشد نوعی نابینائی ایجاد میکند. و اگر کسی که باین بیماری مبتلی شده از سیگار کشیدن خودداری نکند وی کاملا نابینا میگردد؛ بالعکس اگر بموقع از مصرف دخانیات دست بردارد شفا می یابد.

نیکوتین تغییراتی در معده و امعاءِ ایجاد میکند و ممکن است زخم روده ایجادکند. من اطمینان دارم کسی که اولسر معده و یا زخم روده اثناعشر دارد مادام که سیگار میکشد بهبود نخواهد یافت.

دلائلی وجود دارد که نشان میدهد سیگار در طفلی که هنوز بدنیا نیامده اثرات ناگوار دارد. نسبت زایمان پیش از موعد طبیعی بین زنانی که معتاد بدخانیاتند بیشتر از زنانی است که معتاد نیستند. یکی از علل عمده مرگ نوزاد زایمان قبل از موعد طبیعی است.

از سوی دیگر قطران سرطان تولید میکند. قطران باعث ایجاد تغییراتی در غشاءِ مخاطی دهان، حنجره، ریه و مری میگردد و تولید سرطان لب، دهان، حنجره، ریه، مری و مثانه میکند. ولی بدترین بیماری که سیگار مولد آن است بیماری تنگ نفس و یا Emphysema است. این بیماری در اثر گشاد شدن و ترکیدن حفرههای ریه ایجاد میگردد. ریه در حال طبیعی، مادهای است که حالت لاستیکی دارد ولی در افرادی که مبتلی به بیماری فوق شدهاند ریه این حالت را از دست میدهد. در نتیجه مبتلایان قادر نیستند درست نفس بکشند و اکسیژن کافی به ریه نمیرسد.

مصرف دخانیات تغییراتی در فشارخون ایجاد میکند و در افرادی که مبتلی به فشارخون میباشند، فشار باز هم بالاتر میرود و در فشارخون آنهائی هم که سالمند اختلالاتی ایجاد میشود. دخانیات تصلب شرائین ایجاد میکند. هر دفعه که سیگاری میکشید بمنزله آن است که گیرهای روی عروق بگذارید. این عمل بر مقاومت عروق میافزاید و در نتیجه فشارخون بالا میرود.

طبق آماری که انجمن مبارزه با سرطان امریکا گرفته، نسبت مرگ و میر ناشی از بیماری قلبی بین افرادی که معتاد بدخانیات میباشند بیشتر است. مطالعاتی که روی افراد مبتلی به بیماری قلب بعمل آمده نشان داده مرگ و میر در اثر بیماری قلبی بین افرادی که روزانه نیم پاکت سیگار میکشند. این نسبت در بین آنهائی که روزانه یک پاکت (و یا بیشتر) سیگار میکشند باز هم بیشتر است.

دکتر لینوس پولینگ فیزیکدان معروف یا یگانه دانشمندی که موفق شده دوبار جایزه نوبل بگیرد، مینویسد: در مقابل هر سیگاری که انسان میکشد ۱۴/۴ دقیقه از عمرش کاسته خواهد شد.

بعضی افراد نسبت به سرطان حساسیت دارند و بعضی ها ندارند بهمین نسبت در عدهای

اثرات سوء دخانیات خیلی زود آشکار میگردد و در پارهای افراد دیگر خیلی دیرتر ظاهر میشود. مثلا من مردی را میشناسم که از آغاز جوانی برای مدت ۲۲ سال روزی یک پاکت تمام سیگار میکشید و پس از ۲۲ سال مبتلی به سرطان ریه شد و افرادی هم دیده ام که در عرض سه سال مبتلا به سرطان گشته اند.

اگرکسی سیگار را ترک کند احتمال مردن او در نتیجه ابتلاءِ به سرطان و یا بیماری قلبی خیلی کم میشود.

عده ای تصور میکنند با ترک سیگار و کشیدن پیپ و یا سیگار برگ از ابتلاءِ به سرطان جلوگیری میکنند غافل از آنکه پیپ و سیگار برگ مولد سرطان دهان میباشد. چراکسانیکه پیپ میکشند بیشتر مبتلی به سرطان دهان میشوند؟ بخاطر اینکه آنها دود تنباکو را در حلق فرو نمیبرند و مادام که دود داخل ریه نرود سرطان ریه ایجاد نمیشود.

منافع سيگار نکشيدن

منافع سیگار نکشیدن بسیار زیاد است. اولاً پول زیادی که بیهوده خرج سیگار کشیدن میکنید دیگر خرج نمیکنید. ثانیاً دهانتان بوی بد نمیدهد و لذا مزه یک غذای خوشمزه را که میخورید؛ بهتر حس میکنید و از آن بیشتر لذت میبرید. از استشمام بوی گل و عطر هم لذت میبرید. دندانهایتان بد رنگ نمیشود، روی نوک انگشتانتان جرم جمع نمیشود. دیگر سرفه نمیکنید، از اشتهایتان کم نمیشود، دچار ناراحتی اعصاب نمیشوید و دیگر اسیر یک عادت زشت و زیان آور نیستند، وامکان آتش سوزی در محل کار و یا منزل در اثر سیگار کشیدن از بین میرود.

برای ترک سیگار چه میتوان کرد

بعضی ها عقیده دارند با در نظر گرفتن ضررهای بیشمار سیگار باید سیگار را ناگهان و بطور قطع ترک کرد. عده ی دیگر مانند (هاپس عقیده دارند باید این کار تدریجاً انجام بگیرد باین معنی که اول باید به خود مرتب تلقین کرد که سیگار کشیدن ضرر زیاد دارد و نباید دخانیات استعمال کرد و باید هر روز بتدریج از مقدار آن کاست و تا سرانجام حتی یک سیگار کشیده نشود. «هاپس» معتقد است اکثراً سیگار را بخاطر آن میکشیم که از خستگی رهائی پیدا کنیم و بهتر و بیشتر کار کنیم ولی بنظر او راههای دیگر هم برای رفع خستگی وجود دارد. او

میگوید بمجرد اینکه احساس کردید خسته شده اید کار را رهاکنید و پنجره اطاق را باز کنید و چند نفس عمیق بکشید و بعد از رفع خستگی مجدداً شروع بکارکنید.

این ترک موقت کار همان اثر کشیدن سیگار را دارد یعنی باعث رفع خستگی میگرددا. دستور دیگری که برای ترک سیگار داده آن است که روزی چند بار دهان خود را با محلول سنگ جهنم (نیترات دار ژان یک در شانزده هزار و نه کمتر) بشو ثید. این شستشو مزه سیگار ار تلخ میکند و تا اندازهای شما را از کشیدن سیگار متنفر مینماید.

نوشابههای الکلی یا دام اهریمن

ابلهانی هستند که فقط چهرهٔ گلگون و اشتهای عجیب بعض مبتلایان الکل را در نظر گرفته خیال میکنند الکل دوائی گرانبهاست برای تولید خون و شادمانی، غافل از آنکه این صورت گلگون و این اشتهای کاذب هر دو نشانهی آلودگی خون است و نشاط هم بزودی بخمود و سستی مبدل میگردد. البته شخص در آغاز اعتیاد بالکل چندان گزندی از این شعله جهنمی نمی بیند بلکه برعکس یک وسیله خوبی می باید برای دفع غم والم ولی دیر یا زود (در مورد اشخاص ضعیف خیلی زود) زیانهای الکل آشکار میگردد. و آن وقتی است که الکل شروع کرده بسوزاندن سلولهای تن. آنوقت است که الکلیست بجای سرور، غم و بجای لذت، الم را احساس میکند: در بلاها باز میگردد و انواع آفات او را فرا میگیرد! شادی در دل او بپژمرد و استیلاءِ غم، علقش را بپوشاند! دلش آتش میگیرد و جگرش میسوزد!

آنوقت امراض گونا گون پیش میآیند، از جمله فشارخون است و تشمع کبد و ضعف ریه و تصلب شرائین ـ اتساع قلب ـ تحریک شدید اعصاب که منجر بضعف قوای دماغی و سرگیجه میگردد ـ یرقان و احتقان ریه، ورم کبد و معده ـ سوختن انساج و مسمومیت خون و عسرالنفس و هزاران در د بیدرمان دیگر.

از طرف دیگر همواره دچار اندوه و پریشانی است و غفلت بر احوال او غالب میگردد و عجز در افعالش ظاهر، از چگونگی احوال خانوادهاش حرفی نزنید که بیاد آوردنش دل آدم را کباب میکند.

الكل نظير ميكرب سيفليس است. همانطور كه سيفليس انواع و اقسام امراض توليد ميكند،

١- ترك سيگار (نوشته هاپس) ترجمه مهرداد مهرين ناشر: كانون معرفت.

الکل هم همین خاصیت را دارا است، بلکه باید گفت از میکرب سیفلیس هم بدتر است زیرا اشخاصی که مبتلا بسیفلیس هستند، در دورهٔ نهائی مرض مبتلا بجنون میگردند ولی الکلیها از هماندم که پیاله نخستین را مینوشند، شعور خود را از دست دادهاند! اینست مجازات طبیعت! بیش از این صحبت دراین باره زائد است زیرا همه میدانند عاقبت باده بکجا میکشد. فقط آنکه در گرداب پستی فرو رفته و عقل خود را از دست داده حاضر خواهد شد خود را باین شعله جهنمی گرفتار گرداند.

چای و قهوه و کا کائو

چاي

مهمترین موادی که در چای هست عبارت است از: تئن تانین و روغنهای رقیق. سمومی که مضر است تئن و تانین میباشد و برای اینکه خواص بد آنها را هر چه بیشتر ضعیف گردانیم، باید چای را در آب گرم ریخته فقط مدت ۵ دقیقه روی سماور بگذاریم و سپس شیر را با چای آمیخته بنوشیم. هر چه چای بیشتر روی سماور بماند و پررنگتر شود مضر تر میگردد. چای کمرنگ دافع تشنگی است و برای رفع بعض اسهالها مفید است. بقول هچسین تفاله چائی بمقدار زیاد آهن و بعض املاح معدنی دارد.

چای برای عصبی مزاجها و کسانی که کلیه شان استعداد تولید سنگ را دارد خوب نیست. زیاده روی در نوشیدن چای برای افرادی که مبتلا به بیماری قلبی هستند مضر است.

۱- زیاده روی در مصرف چای و قهوه مضر است زیرا باعث بی خوابی، طپش قلب، بی اشتهائی، سوءهاضمه، سرگیجه احساس صداهائی در گوش، احساس اشباحی در جلو چشم، کابوس، لرزش، کم شدن میل جنسی و ضعف می شود. این علائم مربوط به حالتی است که در اصطلاح پزشکی اگر بر اثر زیاده روی در مصرف قهوه ایجادگردد، کافئینیسم خوانده میشود و در مورد چای تثنیسم نام دارد.

۲ ـ چای و قهوه به علت دارا بودن کافئین ممکن است برای بعضی از افراد سازگار باشد زیرا حساسیت مردم نسبت به کافئین متفاوت است ولی بطورکلی بیماران زیر باید مصرف چای و قهوه را به حداقل ممکن تقلیل بدهند:

بیماران مبتلا به زخم معده

بیماران مبتلا به از دیاد فشارخون (هیپر تانسیون) بعضی از بیماران قلبی عروقی بیماران عصبی که از بیخوابی رنج میبرندا.

قهوه

قوه محرک اعصاب است. قهوه مثل چای مولد سوءِ هضم است و بی خوابی می آورد. اگر با شیر خورده شود، مضراتش کمتر احساس می گردد.

اگر چای و قهوه بمقادیر زیاد خورده شود نه تنها بمعده صدمه میرساند بلکه موجب بی خوابی، لرزش عصبانیت، خفقان نیز میگردد. چون چای و قهوه تولید اسیداوریک میکنند و زیانهای دیگر میرسانند بهتر است هرگز خورده نشود.

كاكائو

کاکاثو بهتر از چای و قهوه است. کاکاثو از لحاظ غذائیت دارای ۱۲ درصد کاربوهیدرات و ۵۰ درصد چربی است و کمتر اعصاب را تحریک میکند.

١ ـ نقل از خوراك درماني دكترمحمد صادق رجحان.

فرائد شير ولبنيات

شیر گاو - کثیر الغذا است. برای اشخاص سرد مزاج مفید است _ مولد خون میباشد و قلب و دماغ را تقویت می کند ملین است، تن را فرابه می کند، غم و دغدغه را دور می کند. برای سینه مفید است و بتنها ثی غذای کاملی است.

ماست - سردوتر - برای اشخاص سرد مزاج خوب نیست رطوبت را زیاد میکند - مخرک قوه باه است - دیر هضم میباشد ولی روده ها را باز میکند - کثیر الغذاءِ است و برای معالجه سل نافعست. بعض دانشمندان درباره فوائد آن مبالغه کرده اند.

مثلا مچنیکف آنرا یک عامل بزرگ طول عمر می داند. می گویند محمد علی پادشای اول یکی از شیوخ متنفذ را بسودان تبعید کرد این شخص که برای ابد تبعید شده بود در عرض این مدت مجبور بود چیزی جز ماست نخورد. او مدت هشتاد سال غذای اصلی خود را ماست قرار داد و در ۱۲۵ سالگی آزاد گردید و چند سال دیگر هم زنده ماند.

بعقیده مچنیکف علت اینکه ماست موجب طول عمر میگردد اینستکه ماست عامل مهمی است در دفع عفونتهای روده و معده و چون کلیه امراض از عفونت جهاز هاضمه سرچشمه میگیرد از این رو ماست اکسیر حیات محسوب میگردد.

وقتیکه شیر تبدیل به ماست می شود، کازینئون آن تغییر شکل میدهد. لاکتو زماست، پس از اینکه چند ساعت ماند به اسید لاکتیک تبدیل می شود. این اسید بقدری نافع است که میکربهای مولد قانقاریا را در دو ساعت و میکرب مولد ذات الریه را در عرض پنج ساعت و میکرب دیفتری را در عرض ۲۴ ساعت میکشد.

ماست ترش بهتر از ماست شیرین است زیرا ماست ترش دارای مقداری زیاد اسیدلاکتیک است.

ماست، ما را از ابتلای بامراض جهازهاضمه، اسهال، ورم روده، ورم روده بـزرگ و بسیاری از امراض پوستی مانند کورک، اگزما، کهیر، در امان نگاه میدارد. ماست بعلت داشتن فسفر مقوی حافظه است و بعلت داشتن کلسیم تعادل ضربان قلب و آرامش اعصاب را برقرار میدارد.

بعلت داشتن مقدار زیادی ویتامین Aماست باعث رشد قد می شود و بعلت داشتن ویتامین D استخوانها را محکم می نماید.

شیرگاوهیش - تن را فره میکند ـ مولد خون است چربی بمقدار زیاد دارد ـ مولد نیرو و انرژی است ـ عضلات را تقویت میکند.

شیرگوسفند - دماغ و نخاع و قوه حافظه را تقویت میکند. برای زخم روده و پیچش سودمند است اگر با روغن بادام و صمغ عربی خورده شود، دافع سرفه است.

شیرشتر - رنگ را روشن و بلغم را دفع میکند، مقوی است برای فرو نشاندن و رم سودمند است و ضدیبوست می باشد.

شیوخو - دیر هضم - مصلح آن شکر است - سرور آور می باشد - برای مرض سل نافع است - قلب و دماغ را قوت میدهد لاغری را برطرف می کند - برای رفع سرفه سودمند است. شیوزن - مولد رطوبت است و مقوی دماغ. چین و چروک صورت را از بین می برد - برای سرفه خشک نافعست.

پنیو – برای معده و روده مفید است. خلط صالح تولید میکند، تن را فربه میکند، ثقیل و دیر هضم است، اگر پنیر را بریان کرده بخورند دافع اسهال است.

کوه - گرم و تر ـ برای معده مضر، مصلح آن شکر و عسل است، تن را فربه میکند، ملین است و روده ها را نرم میکند.

املاح مدني

املاح معدنی برای تن فوق العاده لازم است. بطوریکه میتوان این املاح را که بیش از نیم عشر بدن را تشکیل نمیدهد مصالح بنای بدن انگاشت، زیرا در صورت نقصان یکی از آنها وضع دستگاه بدن مختل شده، امراض گوناگون تولید میشود فی المثل نقصان کلسیم، در کودکان مرض راشی تیسم و در سالخوردگان مرض سل و در زنان حامله بیماریهای دندان تولید می کند. نقصان آهن، موجب فقرالدم و نقصان اکسیژن که وظیفه اش سوزاندن کثافات جمع شده در بدنست، موجب تسمم خون و در صورت عدم رفع این نقصان موجب مرگ می گردد. تا زمانیکه املاح در بدن بحال تعادلند سلامتی برقرار است، اما همینکه نقصانی روی آورد امراض تولید می گردد.

پزشکان عادی در بسیاری از بیماریهائی که بر اثر نقصان این نوع املاح در بدن تولید میشود، به بیماران خود املاح معدنی غیرآلی که از ممالک خارجه وارد و بقیمت گران در داروخانه ها فروخته میشود، تجویز میکنند. بیماران ساده لوح غافل از همه جا، این داروهای گران قیمت را خریده میخورند ولی پس از مدتی می بینند که یا اثر آن بسیار جزئی است و یا اثری ندارد و یا عملا زیانهای فوق العاده می رساند. دلیلش هم اینستکه این املاح مصنوعی بمقدار ذراتی یعنی بهمان میزانیکه تن بدان احتیاج دارد، وارد بدن نمی شود و در نتیجه بجای برقرار نمودن تعادل املاح بدن، بیشتر موجب بهم زدن این تعادل می گردد. بعلاوه اغلب داروها دارای سمومی هستند که عملا به نسوج صدمه می زنند، بقول دکتر شوسلر آلمانی اگر دارونان تاریکی را با شعبده بازی از بین برد، مرض را هم میتوان با آن سموم نابود کرد.

همچنانکه تاریکی را بوسیله نور می توان از بین برد، بدن مریض را هم با رفع نواقص آن از راه طبیعی میتوان از بین برد، بنابراین در صورت نقصان یکی از املاح معدنی یگانه راه صحیح برای نیل به این منظور استفاده از املاح معدنی موجود در مواد آلی است. ما در اینجا املاح معدنی را با خاصیت ها و منابع طبیعی آن ذکر میکنیم:

اكسيژن

نقصان اکسیژن، نیروی جسمی را میکاهد اشخاصیکه با نشاط و خوشحال و پرهیزکارند، دارای اکسیژن بیشتری میباشند ولی کسانیکه به اندازه کافی از اکسیژن برخوردار نیستندگرفتار فشر فشارخون و بی اشتهائی هستند. قلب، کلیه و ریه آنها خوب کار نمی کند و در نتیجه گرفتار فقر الدم شده و خونشان دچار مسمومیت مزمن میگردد.

نيتروژن

هرگز نباید غذائیکه دارای نیتروژن میباشد، بتنهائی صرف کرد باید غذاهائی مصرف شودکه لااقل پنج و یا شش عنصر خام دیگر در آن وجود دارد از قبیل لیمو، پر تقال، نارنگی و کلم.

هرگاه نیتروژن در بدن زیاد شود، شخص را بیحال، افسرده و تنبل و بی اراده میکند. دست و پای اشخاصیکه نیتروژن در بدنشان زیاد است؛ سرد و چسبناک است زیرا خون در بدن آنها خوب جریان ندارد.

ولی اگر نیتروژن در بدن از حد لازم کمتر شود، امراض سر و چشم وگردش خون و حلق تولید می کند. مخصوصاً بگوش صدمه زیاد میرسد بطوریکه ممکنست آنرا مطلقاً از نیروی شنوائی بی بهره گرداند.

نقصان نیتروژن، رماتیسم و ورم مفاصل تولید می کند نیتروژن وقتیکه بمقدار لازم در بدن باشد محرک خوبی است برای تحریک دستگاه عصبی بفعالیت، ولی طبق آزمایشها ثیکه بعمل آمده معلوم شده است چنانچه اندازه نیتروژن در بدن از حد لازم تجاوز کند، در آغاز اعصاب را شدیداً تحریک میکند ولی این اثر موقتی است زیرا عکس العمل آن موجب سستی اعصاب گشته شخص را بیحال و تنبل میگرداند.

نیتروژن در این غذاها پیدا میشود: نارگیل - آجیل - لوبیا - شیر، ماست و قارچ. غذاهای نیتروژندار را باید با غذاهای قلیائی از قبیل مرکبات، میوه جات و سبزیجات خورد و هرگز نباید این نوع غذاها را با غذای کربن دار از قبیل شکر و حبوبات مصرف کرد. هرگاه نیتروژن بمقدار لازم ببدن جذب گردد شخص را با نشاط و قوی میکند زیرا نیتروژن و اکسیژن و آهن را بخود جذب میکند.

هيدروژن

هیدروژن بزرگترین ماده شیمیائی حیاتبخش میباشد هیدروژن عرق تولید میکند و بدین وسیله راه را برای از بین بردن سموم بدن باز مینماید.

هیدروژن مستقیماً در مایعات جسم تأثیر مینماید. بدن شخصیکه دائماً احساس تشنگی مینماید، هیدروژن کم دارد.

نقصان این عنصر؛ چاقی؛ اگزما؛ و گاهی در موارد استثنائی لاغری فوقالعاده تولید میکند و چون حلق را خشک میکند، شخص را از لحاظ نفس کشیدن بزحمت میاندازد.

نخستین عوارض نقصان هیدروژن در پوست ظاهر می شود بدین معنی که پـوست اشخاصی که دچار نقصان هیدروژن هستند خشک و خشن بوده و دارای جوشها ثیست که پوست آن ریخته شده و ورقه ورقه گشته است.

هیدروژن در این غذاها پیدا می شود: آب نارگیل؛ عین الناس (اناناس)؛ لیمو و نارنگی و پر تقال و نارنج؛ آبهای معدنی؛ سبزیجات؛ هندوانه و خربوزه؛ خیار.

کربن

کسانیکه بمقدار زیاد از کربن برخوردارند، تنبل، خوش فطرت، اجتماعی و مهربان هستند. چنین اشخاص اغلب چاق بوده، از تفریح و خوش گذرانی خوششان می آید. کربن مستقیماً در مغز و بدن تأثیر می کند. هرگاه کربن در بدن از مقدار لازم تجاوز کند بدستگاه اعصاب صدمه می زند و اطراف چشم را قرمز می گرداند و لکه های سرخ روی بدن ظاهر می گردد.

کربن اساس جسم است ولی و فور آن موجب تنبلی کوفتگی رماتیسم و فلج میگردد. اشخاصی که در بدنشان کربن رو بافزایش گذاشته در آغاز خیلی خوشحال و با نشاط و خوش مشرب و خدمتگذار هستند ولی بعداً ناگهان تغییر حال داده خیلی تندمزاج و عبوس میگردند و گرفتار امراض قلبی میشوند شیرینیجات و کمپوت (از هر نوع، و حبوبات دارای کربن بمقدار زیاد می باشد. نان سفید و برنج هم بمقدار زیاد کربن دارد.

املاح معدني

در نتیجهی افزایش کربن در بدن، انسان از اشتها می افتد اعصابش سست می گردد و دست و پایش سرد می شود و دچار جنون و افسردگی می گردد.

کربن در این غذاها پیدا می شود: هو یج ـگندم ـ حبوبات ـ انجیر ـ عسل ـ سیبزمینی ـ هو یج ـ شلغم ـ ترب.

كلسيم

کلسیم ماده شیمیائی بسیار نیرومندی است که بما طول عمر میبخشد و گلبولهای سرخ خون را زیاد می کند. اگر با سیلیسون مورد استفاده قرار گیرد قسمت سخت دندانها و استخوانها را محکمتر می سازد و اگر با پطاسیم آمیخته و مصرف گردد سلولهای انساج را تقویت می کند. کلسیم نقش مهمی در فعالیتهای قلب _ شرائین و کلیه ها بازی میکند بطور یکه بدون آن کلیه ها نمی توانند پیشاب را دفع کنند.

نقصان کلسیم در جسم موجب فساد دندانها و نرمی استخوانها و اسباب بروز پیوره ـ رماتیسم و ورم اعصاب میشود.

نقصان کلسیم بافزایش اسید در خون کمک کرده مستقیماً در فساد دندانها تأثیر نموده اختلالاتی در جهاز هاضمه تولید میکند.

فزونی مقدار کلسیم در بدن موجب تصلیب مفاصل میگردد و از این روهم نقصان و هم وفور آن در بدن مضر است. با خوردن سبزیجات خام و میوه جات می توان از تصلب شرائین و تصلب مفاصل جلوگیری کرد. کلسیم در این غذاها پیدا میشود:

کرفس ـ پیاز ـ تربچه ـ اسفناج ـ نارگیل ـ بادام ـ فندق ـ تخممرغ ـ پنیر ـ آب لیمو ـ پر تقال ـ موز ـ شیر ـگوجهفرنگی ـکلم.

شیر بمقدار زیاد کلسیم دارد. گوشت از لحاظ کلسیم خیلی فقیر است. بنابراین با افزودن بر مقدار سبزیجات و شیر در غذای روزانه و کاستن گوشت و شکر می توان کلسیمی که برای تن لازم است بدست آوریم.

سوديم

سودیم از زکام و کری جلوگیری و حالت اسیدی جهاز هاضمه را قلیائی میکند و وسواس را برطرف مینماید و یک عامل بسیار مهم در ایجاد هم آهنگی در فعالیتهای غدد مترشحه

داخلی است.

سدیم به تن نیرو میدهد و بهمراه کلسیم و پتاسیم ضعف تن را برطرف میسازد.

شخصیکه باندازه کافی دارای سدیم می باشد زنده دل ورزشکار و با نشاط می باشد. هر ماهیچه تن او پر از آهنگ و موسیقی است و از اینرو او همیشه برای کار و فعالیت آماده بوده نمیتواند لحظه ای بیکار بنشیند. اگر این ماده در جسم کم باشد تمام تر شحات بدن مخصوصاً غدد بزاق روی بکاهش میگذارد. وقتیکه مواد نشاسته ای سیبزمینی و حبوبات داخل معده میشوند چنانچه سدیم در بدن کم باشد اختلالاتی در جهازهاضمه تولید می کند. علتش آنستکه کار بزاق را انجام می دهد. و این کار اضافی موجب در د پهلو می شود. زخم روده و بعضی سردردها از کمی سدیم در بدن تولید می شود.

آزمایشهای لابراتواری نشان داده است که بر اثر فقدان دائمی سدیم در بدن روی روده بزرگ بتدریج زخمی تولید می شود.

سدیم در این نوع اغذیه وجود دارد: آب نارگیل ـ نارگیل ـ بادام ـ سیب ـ چغندر ـ اسفناج ـ کلم ـ عدس ـ شلغم ـ هویج ـ بامیه ـ گردو ـ کرفس ـ هندوانه ـ خیار ـ انگورفرنگی

پتاسیم

معروفست آنکه پتاسیم ندارد، معده ندارد؛ زیرا فقدان پتاسیم علت حقیقی بروز زخم معده است. پتاسیم اشتها آور است از اینرو وقتیکه این ماده در تن کم باشد اشتها از بین می رود. نقصان پتاسیم، گاهی امراض حلق را تولید میکند. اغلب لوز تین متورم میشوند و بتدریج صدمه حقیقی بآن میرسد.

تورم قوزک پاگاهی نشانهی کمی پتاسیم در بدن است.

گیاهیکه پتاسیم بآن بمقدار کم میرسد خوب رشد نمیکند و کوچک میماند و شاخه و ساقه آن گره دار می شود ولی اگر بمقدار کافی پتاسیم بآن برسد بسرعت رشد می کند، نباتیکه درست بآن پتاسیم نمیرسد، عقیم میگردد. عیناً همین حالتها در اشخاصی که دچار کمی پتاسیم هستند، دیده می شود. پتاسیم برای زنبان بساردار فوق العباده لازم است و همچنین بسرای اشخاصیکه فوق العاده لاغرند و دائماً احساس خستگی مینمایند. همان اهمیتی را که کلسیم برای استخوان دارد، پتاسیم برای ماهیچه ها و اعصاب دارد. پتاسیم در اغذیه زیر پیدا میشود: نارگیل ـ برگ چغندر ـ کرفس ـ اسفناج ـ گوجه فرنگی ـ کاهو ـ خربوزه ـ جعفری ـ نارگیل ـ برگ چغندر ـ کرفس ـ اسفناج ـ گوجه فرنگی ـ کاهو ـ خربوزه ـ جعفری ـ

توتفرنگی ـ هلو ـ نعناع ـ زیتون کوهی ـ رازیانه ـ گل قاصدی.

ماگنشيم

هفتاد درصد ما گنشیم بدن در استخوانها است. ماهیچهها، ما گنشیم بیش از کلسیم دارند. خون، کلسیم بیش از ما گنشیم دارد ما گنشیم خنک کننده و طراوت دهنده و خوابافزا است. ما گنشیم از ایجاد چروکهای روی صورت جلوگیری میکند و پوست را صاف و روشن مینماید. ما گنشیم بیقراری و نگرانی را از بین می برد. هرگاه عضلات و مفاصل سفت و سخت شوند، نشانه ی این استکه ما گنشیم بدن کم شده است. ما گنشیم در این اغذیه پیدا میشود: نارگیل، گندم با سبوس: لیمو، خیار، اسفناج، کاهو، انگور فرنگی، هلو، انجیر، بادام، تربچه، مارچوبه، لیموی عمانی.

آهن

تن انسان دارای سه گرم آهن است. قسمت اعظم آن، گلبولهای سسرخ خون را تشکیل میدهد. گلبولهای سرخ حامل اکسیژن است و اکسیژن مولد انرژی است. علت فقرالدم کمی وجود آهن در تن است.

آهن آلی که در سبزیجات و میوه جات پیدا می شود توسط روده ها از طریق غدد لنفاوی وارد خون گشته و قسمت اعظم آن در کبد و مغز بجمع میشود. آهن غیر آلی که توسط داروهای طبی در بدن وارد میشود فقط محرک خوبی است برای ایجاد گلبولهای سرخ خون، بنابراین برای بدست آوردن آهن، باید از خوراک های طبیعی آهن دار خورد بآسانی ببدن جذب میشود.

آهن نیروی زندگی را در بدن در حال تعادل نگهمیدارد و به بدن نیرو میدهد. از اینرو آننکه باندازه کافی در بدن خود آهن دارند، دارای نیروی استقامت فوق العاده بوده میتوانند دشواریهای زندگی را بآسانی تحمل کنند.

آهن غیرآلی که در داروهای مقوی وجود دارد، زیاد برکلیه فشار وارد آورده و گزند فراوان بآن میرساند.

زنان آبستن، اطفال و اشخاص علیل و کمخون فوقالعاده به خوراکهای آهندار احتیاج دارند.

آهن در این اغذیه پیدا میشود: نارگیل -کلم قرمز - توت سیاه - انگور سیاه - پیاز - اسفناج -کاهو - آلبالو - هویج - خیار -کشمش - سبوس - چغندر - توتفرنگی -کلمپیچ که قسمتهای خارجی آن بیش از برگهای داخلیش آهن دارد.

يد

«ید» یک عامل مهم در منظم کردن فعالیت غدد مترشحه داخلی است. ید انرژی دماغی تولید میکند و بر اعتماد بنفس میافزاید و اعصاب را تقویت میکند و از طاسی سر جلوگیری مینماید و آدم را جوان نگاه میدارد و از ورم غده درقی جلوگیری میکند، ترشحات غدد درقی، دارای ید میباشد و یک اونس ید برای هر فرد در مدت یکسال کافی است. غدد درقی سلطان غده هاست چروک و پژمردگی صورت بر اثر کم شدن این غده در بدن است. بدون «ید» خون نمی تواند در شرائین جریان پیداکند.

«ید» نگهبان بزرگ مغز و دستگاه اعصاب است و از وسوسه و دغدغه و نگرانیهای بیمورد جلوگیری کرده مانع تپش قلب میگردد. ید غدد را تحریک کرده، وزن بدن را در یک میزان نگاه میدارد و از چاقی و لاغری جلوگیری میکند و وسیله جذب اکسیژن و کلسیم بمقدار زیاد به بدن را فراهم میسازد.

«ید» برای بچه های علیل و احساساتی و کمخون فوق العاده نافعست بچه هائیکه شکمشان بیش از حد برآمده است، بچه هائی که نمیتوانند قوای دماغی خود را تمرکز دهند و بچه هائیکه تنبل و علیلند به «ید» شدیداً نیاز مندند.

«ید» در این نوع غذاها پیدا می شود: پیاز - اسفناج - چغندر - قارچ - کاهو - گوجه فرنگی - پوست سیب زمینی - شاهی آبی و عین الناس - نخود - برنج و هر چیزیکه در اطراف آب می روید.

سيليسيو ن

سیلیسیون شادی آور و روح بخش می باشد. این ماده بر قوهٔ بینائی می افزاید و رنگ چهره را صاف و روشن میکند «ید» عامل مهمی است در جلوگیری از پیری پیشرس اگر باتفاق کلسیوم و فسفر بدن ببدن جذب شود دندانها را محکم میکند، طاسی سر و خرابی وضع ناخنها نشانه نقصان این ماده است. هرگاه سیلیسیون بخوریم، از ترس ابتلاء به سل و سرطان هم رهائی

املاح معدني

خواهيم يافت.

این ماده در این اغذیه پیدا می شود: نارگیل ـ اسفناج ـ هویج ـکلم ـ نخود ـ خیار ـ جو ـ بادام ـگردو ـ نانگندم با سبوس.

فلورين

فلورین نگاه دارندهٔ جوانی و حامی بزرگ بر ضد امراض مسری استخوانی است، فلورین قسمت مینای دندان و ضریع استخوانها را تشکیل می دهد و هرگاه فلورین رو بکاهش گذارد، دندانها برای فاسد شدن آماده میگردد. فلورین موجب استحکام استخوانها گشته بزرگترین حافظ آنها از هرگونه آفت و فساد است.

برای غلبه بر امراض سل و سنگ کلیه ها و مثانه، فلورین لازم است. نقصان فلورین در بدن موجب تردی دندانهاگشته استخوانها را معیوب میکند.

فلورین در این نوع غذاها پیدا میشود: چغندر ـ شیربز ـ پنیر ـ شاهی آبی ـ شیر ـ کلم خام ـ اسفناج ـ گوجهفرنگی.

كلورين

کلورین بمنزله سپور بدن است. زیراکلورین مواد زائده را از بدن خارج کرده از پیوره و چاقی زیاد جلوگیری نموده، مانع مسمومیت خودبخودی خون گشته و انواع مواد زائده و سموم را از انساج بیرون میریزد. از این رو برای اشخاص چاق فوقالعاده لازم است. کلورین پاسبان بدن است. برای پاکیزگی داخلی تن هیچ چیز لازمتر از کلورین نیست.

کلورین در آن واحد هم خراب میکند و هم آباد، مثلاکلورین فعالیتهای پتاسیم را خنثی میکند ولی در عین حال بکمک کلسیم به آبادی می پردازد! ولی بیشتر آباد میکند تا خراب و از اینرو برای بدن فوق العاده لازمست و اگر درست مصرف بشود فوائد بسیاری از آن عاید تن می گردد.

اشخاصیکه بیش از حد لازم دارای کلورین هستند خیلی در شوخی ها تند و بی نزاکت بوده اطرافیان خود را از گفتار و کردار ناهنجار خود میرنجانند و از اینرو نمی توانند اجتماعی و معاشرتی باشند. کلورین، غده های زبان و اعصاب واقع در نزدیکی معده را تحریک میکند و تولیدگر سنگی کاذب مینماید با خوردن میوه جات و سبزیجات میتوان از این گر سنگی کاذب

جلوگیری کرد.

غذاهائیکه کلورین دارند عبارتند از: نارگیل ـ آب چغندر ـ خیار ـ هویج ـ پنیر تخمیر شده ـگردو ـ شیر بز ـکاهو ـ مارچوبه.

فسفر

فسفر در اعصاب و مغز پیدا می شود. استخوانها دارای ۲۰۰گرم، عضلات ۵۹گرم و مغز و اعصاب ۵گرم، فسفر می باشد.

در شیرگاو فسفر وجود دارد و این فسفر بهتر از فسفری است که در گوشت هست. در مواد نشاسته ای نیز فسفر هست.

فسفر از ضعف اعصاب جلوگیری میکند و عامل مهمی در تقویت مغز و استخوانها و گلبولهای خون میباشد. فسفر از خستگی جلوگیری میکند و فسفر سلولهای مغز را تولید میکند. بدون آن مغز از کار میافتد. فسفر اعصاب را تحریک میکند مخصوصاً سلسله اعصاب مجهول را. مغزهای پرفسفر دارای قابلیت فوقالعاده بوده و نیروی خلاقهی آنها زیاد است. فسفر علاوه بر تقویت مغز و اعصاب، قوه باصره را تقویت میکند فسفر در این غذاها پیدا میشوند: مارچوبه ـ نارگیل ـ پرتقال ـ لوبیا ـ پوست لیمو ـ کرفس ـ تربچه ـ لیمو ـ کاهو ـ مویز ـ بادام ـ پسته و فندق ماهی.

برای اینکه بمقدار کافی فسفر ببدن برسد، باید میوه جات و سبزیجات را خام خورد و اگر بخواهیم پخته بخوریم باید آنها را در دیگهای سربسته بپزیم تا با هوا تماس پیدا نکند و بخارش خارج نگردد.

سولفور

سولفور در غذاهائیکه دارای پروتئن هستند پیدا می شود، از اینرو هرگاه غذای پروتئندار بخوریم خودبخود سولفور را هم خورده ایم.

سولفور زیبائی بخش بدن است. سولفور موی را براق و قشنگ میکند و کثافات را از بدن دفع مینماید و از دخول مرض در بدن جلوگیری میکند. سولفور برای موی سر، ناخنها پوست و کبد لازمست. سولفور برای دفع امراض خون و پوست و رماتیسم لازمست. ولی نباید فراموش کرد که زیادی سولفور، شخص را بد اخم و جنگجو میکند.

املاح معدني

سولفور در این اغذیه پیدا می شود: اسفناج ـ نارگیل ـ گل کـلم ـ خیـار ـ کـاهو ـ سیبزمینی ـ پیاز ـ کرفس خام ـ گوجه فرنگی ـ تربچه و شلغم.

مانگنز

به تن تعادل میدهد، اعصاب را تقویت میکند و قوای از دست رفته را عودت می دهد. بر قوه مقاومت بر ضد مرض می افزاید و حافظه را تقویت می کند.

مانگنز در این اغذیه پیدا می شود: نارگیل ـ بادام و گردو.

تن آدمی به مقداری مس (در ٔ حدود ۱۵ نخود) احتیاج دارد. قابل توجه است که اطبای هندی در روزگار قدیم در مورد بعض امراض خاکستر مس و یا سبزیجاتیکه در آن مس وجود دارد تجویز میکردند.

رود معروف (تامبارا بارانی)که در جنوب هندوستان جریان دارد، مقدس انگاشته شده است. علتش آنستکه قوه معالجه امراض در آن نهفته شده مخصوصاً مرض جذام را بخوبی معالجه میکند. شاید علتش اینستکه در آب این رودخانه زیاد مس وجود دارد.

مس در این نوع غذاها وجود دارد: اسفناج و کاهو _ شاهی آبی _گل کلم _کدو تنبل _ مارچوبه _ سیب _گلابی _گیلاس _ بادام _گندم _ ذرت _ قارچ _ زردک _ شلغم _ تره.

آبهای معدنی

اکنون که بحث از املاح معدنی نمودیم بجا میدانم سخنی چند درباره ی آبهای معدنی که امروزه در شفای بسیاری از بیماریها نقش مهمی بازی میکند (متأسفانه در ایران علی رغم و فور آبهای معدنی چنانکه باید و شاید از این نوع آب در درمان امراض استفاده نمیشود) بنویسیم. دکتر میمندی نژاد در کتاب راهنمای تغذیه درباره اقسام آبهای معدنی چنین مینویسد:

«متخصصین فن کوشیدهاند آبهای معدنی را از نظر ترکیبات شیمیایی که دارند طبقهبندی نمایند. بدین ترتیب ۲۳ قسم آب معدنی شناختهاند که عبار تند از آبهای قلیائی، بیکربناته آهکی آبهای قلیائی بیکربناته سدیک، آبهای قلیائی بیکربناته مخلوط آبهای کربناته سدیک، آبهای کلروره سدیک سرد، آبهای کلروره منیزیم، آبهای کلروره سولفاته سدیک آبهای کلروره سولفاته آهکدار، آبهای آهن دار سرد. آبهای آهن و مسدار، آبهای معدنی غیرمشخص گرم، آبهای معدنی

غیرمشخص سرد، آب سلینه، آبهای سولفاته سدیک منیزیوم دار، آبهای سولفاته آهکدار، آبهای سولفاته آهکدار، آبهای سولفوره کلروره، برموره یددار، آب سولفوره کاربنات دار، آبهای سولفوره سدیک، آبهای سولفوره کلسیم دار، آبهای کم گوگرد.»

در ضمن باید باین موضوع اشاره کرد که آبهای معدنی فقط موقعی دارای خاصیت هستند که بطور طبیعی و آزاد از آنها استفاده شود بهمین سبب آبهای معدنی بطری شده چندان خاصیت ندارند و حتی چنانچه برای مدت طولانی در بطری بمانند مسکن است زیان آور شوند.

کسانی هم که مبتلا به رماتیسم هستند میتوانند از چشمههای آب گرم معدنی سرعین، محلات، لاهیجان، قزوین و رامسر استفاده کنند. از همه این چشمهها بهتر چشمههای آب گرم سرعین در اردبیل میباشد.

تذكرات سومند

علت العلل ناخوشي

معادل کلمه مرض در انگلیسی نبودن راحتی «Dis - ease» است. این اصطلاح انگلیسی به بهترین صورت چگونگی حالتی که مرض ایجاد میکند بیان کرده است. و اما علت این فقدان راحتی چیست؟ علت العلل بیماری مسمومیت خون است که از خوردن غذاهای ناسازگار و یا افراط در اکل و شرب و یا ناراحتی های روحی ایجاد می شود. بهمین جهت شیمی دانان زیست شناس (Biochemist) می گویند خون پاک بهترین کشنده میکرب است. ممکن نیست در بدن کسی که خونش پاک است مرض رخنه کند و همچنین ممکن نیست از درون کسی که خونش ناپاک است، مرض خارج گردد. دواها باین علت گاهی مضرند که خود موجب آلودگی خون می شوند. دفع فاسد با افسد محالست بهمین جهت است که دواها گاهی خود موجب پیدایش امراض تازه در بدن می گردد.

رودهی بزرگ

مچنیکف دانشمند روسی عقیده دارد که علتالعلل بیماری در انسان وجود روده ی بزرگ است. زیرا تمام سموم در این روده جمع شده و از آنجا در خون راه می بابد. روده ی بزرگ در کسانیکه غذاهای سالم و طبیعی میخورند مزاحم نیست، ولی در مورد کسانیکه غذاهای ناسالم میخورند، فوق العاده زیانمند است روده بزرگ در این گونه افراد چیزی جز یک کارخانه زهرسازی نیست. طبیب بزرگ انگلیسی، سرویلیم آربوت نات، دریافته است که با قطع روده بزرگ نه تنها صدمهای به بدن نمیرسد، بلکه سلامتی انسان بهتر تأمین میشود، ولی قطع روده بزرگ لازم نیست. کافی است ما غذاهای سالم (مثل ماست و شیر) بخوریم و روده قطع روده بزرگ لازم نیست. کافی است ما غذاهای سالم (مثل ماست و شیر) بخوریم و روده

بزرگ را از آلودگی مصون نگه بداریم.

امساک در موقع بیماری

انسان یگانه حیوانی است که حتی در موقع بیماری علیرغم اینکه اشتها ندارد، غذا میخورد. حتی در موقعیکه بیمار بحد تهوع نسبت بخوردن غذا ابراز تنفر میکند، دوستان مهربانش (!) برای تقویت بنیه، او را وادار میکنند غذا بخورد.

چرا غذا خوردن در موقع بیماری زیانمند است؟ برای اینکه هضم غذا انرژی فراوان لازم دارد و در موقع بیماری تمام انرژی بدن صرف مبارزه با بیماری و دفع میکرب می شود در همچو موقعیکه بدن از لحاظ انرژی دچار فقر است، نباید با خوردن غذاهای سنگین تلاش بدن را در دفع میکربها خنثی نمود.

اهميت تنفس

بر طبق تحقیقات دانشمندان زیست شناس، انسان متعارف فقط یک ثلث ریه های خود را بفعالیت و امیدار د و در نتیجه فقط یک ثلث ریه ها بحد کافی از اکسیژن برخور دار می گردند. و بهمین جهت سموم بدن درست دفع نگر دیده انسان برای ابتلاء بهمه نوع امراض آماده میگردد. تنفس عمیق عضلات معده را به فعالیت و اداشته و ماساژ محکمی به جهاز هاضمه داده و با

تنفس عمیق عصلات معده را به فعالیت واداشته و ماساز محکمی به جهاز هاصمه داده و با این تر تیب نه تنها موجبات سهولت هضم غذا را فراهم میکند بلکه در اثر جذب اکسیژن بیشتر، مواد مضره را از تن خارج میسازد.

نباید فراموش کرد که تنها ریه نیست که کار تنفس را انجام میدهد بلکه پوست بدن با میلیونها مسامات خود، نیز تنفس میکند و سموم بدن را از طریق عرق بیرون میریزد، بهمین جهت است که استحمام نه تنها از نظر نظافت بلکه از لحاظ بهداشت هم فدوقالعاده لازم می باشد.

علت و معلول

سراسر زندگی انسان عبارت از یک سلسله علتها و معلولهاست. بیماری هم محصول علتی است. علت بیماری بهم خوردن هم آهنگی موجود در بدنست. سلامتی محصول برقراری مجدد این هم آهنگی است.

وقتیکه علت یک بیماری برطرف شود، معلولش هم خودبخود بسرطرف میگردد همچنانکه موقعیکه خورشید میآید تیرگی شب هم نهان میگردد.

دوای حقیقی برای تقویت اعصاب

ده دانه بادام را در آب بخیسانید و پوست آنها را در بیاورید. سپس آنرا میل کنید. این معجون علاوه بر اینکه خیلی خوش طعم است، بهترین دوای مقوی برای اعضاء رثیسه بدن است.

فایده و ضرر نمک

اگر نمک را با سرکه آمیخته در دهن بگردانیم خونی که از پای دندان کنده شده میآید قطع میگردد. افراط در خوردن نمک شهوت راکم و قوه بینائی را ضعیف میکند.

عكس العمل بدنها مختلف است

وبدن در برابر هر عامل بیگانه بطریق خاصی عکسالعمل نشان می دهد و این امر با خصایص حیاتی فرد بستگی دارد. مثلا... سرطان پستان، زن جوان را بـزودی مـیکشد در صورتیکه در پیری خیلی بآهستگی پیشرفت میکند. باین ترتیب بیماری نیز یک امر شخصی است و نمای فرد را بخود میگیرد. بهمان اندازه که بیماران متعددند بیماریها متنوعند.»

«انسان موجود ناشناخته»

طرز جلوگیری از خون دماغ

برای جلوگیری از خون دماغ بهترین طریق، دراز کشیدن روی زمین و فرو بردن آب سرد آمیخته با عصاره لیمو در داخل بینی است. چون عصاره لیمو قابض است لذا از خون دماغ فوراً جلوگیری می کند، ولی اگر باز خون دماغ ادامه یافت باید با کمپرس آب سرد پشت گردن را ماساژ داد. خون دماغ دیگر احتیاج به معاینات پزشکی دارد.

تسکین دندان درد

برای تسکین موقت دندان در د باید پنبه کوچکی را به جوهر میخک و یاکرازوت آغشته

کرد و آنرا در سوراخ دندان فاسدگذاشت و سپس برای معالجه قطعی بنزد دکتر رفت. -

ولی اگر دندان پیله کرده باشد، باید جوشاندهای از ریشه خطمی و کوکنار تهیه کرده، مقداری نشاسته بآن افزوده و گرماگرم آنرا در دهان گرفت تا پیله باز و درد مرتفع گردد.

رفع شوره سر

وازلین ۸ مثقال، روغن کرچک ۴ مثقال، اسیدگالیک ۳گرم، آسانس لاواند ۱۵ قطره درهم آمیخته روزی یک قاشق قهوهخوری بر سر بمالید.

زنبور و عقرب زدگی

برای زنبور و عقربزدگی کمپرس با نفت سودمند میباشد و در بعضی اوقات اثرات مسمومیت را بکلی برطرف میکند.

چراگوشت زیانمند است؟

در کتاب «نیرومندی» تألیف هانری دورویل ترجمه آقای صمد، تذکرات زیر درباره مضارگوشت داده شده:

«بطور کلی ساختمان بدن انسان بهیچوجه مناسب باگوشتخواری نیست، بدن ما برای خنثی نمودن سمومی که درگوشت یافته میشود (مانند پتومائین، لومائین) مجهز نیست.

پروفسور بوشار چنین میگوید: «اشخاص گوشتخوار دارای زبان باردار، نفس زننده، مدفوع متعفن و غیرمنظم هستند و اغلب باختلالات معده، سردرد، رماتیسم، امراض جلدی. چاقی و لاغری مبتلا میشوند.»

تبخال

در موقع بروز این زخم سعی کنید آنرا تمیز نگاه بدارید و با فشار انگشت، آنرا نترکانید. بگذارید تبخال خودبخود بترکد و پس از ترکیدن به پوسته ای که از خود بر جای میگذارد دست نزنید زیرا اگر این پوسته کنده شود امکان دارد جای تبخال باقی بماند.

برای رفع چین و چروک

برای رفع چینهای گوشه چشم که بشکل پنجه غاز پدید میگردد کمپرس جوشانده برگ گردو و هماملیس سودمند است. این کمپرس باید با مالش ملایم و مخلوط با یک کرم مقوی صورت بگیرد.

برای تقویت پوست

برای تقویت پوست باید بعد از استحمام، پوست را با روغن بادام شیرین محکم ماساژ داد تا روغن بادام به بدن جذب گردد.

بجای روغن بادام میتوان از روغن زیتون هم استفاده کرد.

اهميت خون

گفته شده که خون دارای نیروی لازم برای مبارزه با میکرب میباشد بهمین جهت کسی که خونش درست جریان دارد و بی عیب و پاکست، در برابر امراض مقاومت میکند چندانکه قادر است خودبخود شفا بیابد. ولی اگر خون معیوب و ناپاک باشد، زمینه ابتلاء بهمه نوع بیماری فراهم میشود.

اختلاف شدت بیماری در افراد

شدت و ضعف هر بیماری در افراد، مختلف میباشد. بهمین جهت افراد را ولو مبتلا بیک بیماری باشند نباید بیک طریق معالجه کرد. درمان باید متناسب با حال بیمار، باشد. یک مرض واحد را می توان در بعضی بوسیلهی ماساژ و ورزش و در برخی بوسیله برق، روزه و یا جراحی معالجه کرد. بیماریها بطریق مختلف در تن ایجاد می شوند. و بطریق مختلف هم قابل معالجه اند.

امراض در عنبیه چشم منعکس میشوند.

عنبیه چشم نشان دهنده وضع کلی جسم است. اگر در بدن نقصها و یا عیوبی پیدا شده باشد لکها و خطوط و رنگها و سایر علایم، روی عنبیه چشم ظاهر می شوند. لذا یک پزشک ماهر

می تواند تنها با معاینه عنبیه چشم دریابد که شخص مریض هست یا نیست و اگر مریض هست، بچه نوع بیماری مبتلاست.

دندان درد

اگر درد دندان از آبسه باشد، یعنی در اثر «پیله» کردن دندان باشد باید مطبوخی از ریشه خطمی و کو کنار تهیه کرده با مقداری نشاسته گرم گرم در دهان گرفت تا پیله سر باز کند. ولی اگر دندان درد از کرم خوردگی باشد باید پنبه کوچکی را بجوهر میخک «ژیرفل» یا الکل طبی یا کرازوت آغشته کرده و در سوراخ دندان گذاشت.

ذغال گرفتگی

موقعیکه منقل را پر از زغال نموده آنرا روشن میکنید، تا هنگامیکه ذغالها کاملا سرخ نشده اند آنها را باطاق نبرید و موقع خوابیدن هم بهتر است یکی از پنجره های اطاق راکمی باز بگذارید تا چنانچه گاز کربن از ذغالها (و یا بخاری نفتی) متصاعد شود، مقداری از آن بیرون اطاق رفته هوای اطاق را مسموم نکند.

علائم مسمومیت از ذغال گرفتگی عبارتست از: کبودی رنگ پوست، فلج و استفراغ. چنانچه چنین مسمومیتی ایجاد شود باید بیمار را فوراً بهوای آزاد برد و با تنفس مصنوعی او را بحال آورد. برای تحریک دستگاه قلبی و تنفسی تزریق آمپول کامفرد و آدرنالین مفید خواهد بود. باید آمونیاک جلو بینی بیمار گرفت و یک قاشق چای خوری جوش شیرین در یک استکان آب سرد کم کم به بیمار خوراند. خوراندن چند قطره سرکه آمیخته با آب به بیمار مفید خواهد بود.

دل درد

در موقع دل درد، باید از دادن مسهل مطلقاً خودداری کرد. در صور تیکه مطمئن باشید دل درد ناشی از ثقل سرد است ۵ قطره آسانس مانت (جوهر نعناع) باکمی آب قند میل کنید اگر علت آن معلوم نباشد فوراً بدکتر مراجعه کنید زیرا ممکنست آپاندیست باشد و نیاز به عمل جراحی داشته باشید نه خوردن مسهل.

قى و اسهال

اگر پس از خوردن غذای مانده. دچار قی واسهال شدید، قبل از مراجعه به پزشک ۲۰ گرم گلوکز و ۲۰گرم لاکتوز را در یک بطری آب جوشیده ریخته آنرا بتدریج بخورید.

بدبوئي دهان

بدبو ثى دهان كه اصطلاح طبى آن (Halitosis) است بعلل مختلف زير پيدا مىشود:

۱ - ناپاکی دهان - برای پاک کردن دهان گاهی مسواک کردن با خمیر دندان کافی ایست، درین گونه موارد یک شربت قلیائی و یا محلول آب اکسیژنه Peroxide de Hydrogen مفید واقع میشود.

۲- بدبوئی دهان بعلت فساد دندانها - این بدبوئی را میتوان با معالجهٔ دندانهای فاسد شده، برطرف کرد.

۳- بدبوئی دهان بعلت پیوره - پیداست با معالجهٔ پیوره، این نوع بدبوئی دهان درمان پذیر است.

۴- بدبوئی دهان بعلت اختلالات هاضمه - با درمان سوءِ هضم علاج پذیر است.

۵- بدبرنی دهان بعلت لوزهای چرکی - با معالجه لوزتین درمان پذیر است.

بیماری بینی موسوم - Atrophic rhimitis تولید بدبوئی در دهان میکند.

۷- بدبوئی دهان بعلت قاعدگی و یا بارداری با رعایت بهداشت عمومی میتوان تا اندازهای از این نوع بدبو ثی جلوگیری کرد.

۸- بدبوئی دهان بعلت فقر و گرسنگی غذائی - پیداست با رفع گرسنگی و خوردن مواد مورد نیاز تن مثل (شیر) میتوان این نوع بدبوئی را برطرف کرد.

۹- بدبوئی دهان بعلت مسمومیت غذائی و یا دوائی جیوه، بیسموت و سرب این عارضه را تولید میکنند و پس از تمام شدن معالجه این نوع بدبوئی هم رفع میشود.

عادت ماهانه

در هنگام بروز عادت ماهانهٔ خانمها باید نکات بهداشتی زیر را رعایت کنند: ۱ ـ اقلا سه روز اول قاعدگی را در صورت امکان استراحت نمایند. شبها زود بخوابند و

روز هم تا میتوانند در رختخواب باشند.

٧ ـ زياد سرپا نايستند.

۳ از ورزشهای سخت خودداری کنند. برعکس حرکات بدنی ملایم بسیار مناسب و مفید است.

۴_ از سرمای شدید (مخصوصاً پاها) خود راکاملا حفظ نمایند.

۵- در آب سرد و آبی که حرارت آن کمتر از ۳۷ درجه است استحمام ننمایند. دستهای خود را تا میتوانند در آب سرد داخل نکنند.

۲ در موقع قاعدگی بدندانساز رجوع نکنند و مانیکو ننمایند که خطر خونریزی در این
 دوره زیاد است.

۷ ـ از خوردن غذاهای سنگین خودداری نمایند.

۸ ـ از کارهای فکری و خسته کننده و مطالعه اجتناب کنند.

۹ ـ از کارهای عصبانی کننده خود را دور نگهدارند.

«گلشن جاويد»

برنامه غذاى روزانه طفل

قسمت اعظم بیماریهای کودکان از سوءِ تغذیه تولید میشود پدران و مادران نادان با خوراندن غذای زیاد و یا غذاهای سنگین و ثقیل فرزندان خود را با دست خود بیمار میکنند و گاهی هم موجب مرگ آنها میگردند. با خوراندن غذاهای چرب، شیرینیهای ثقیل (مثل نان خامه دار) و مشروبات گازدار غیرالکلی (مثل پیسی کولا و کوکا کولا) صدمه زیاد بمعده ظریف طفل میرسد، طفل باید غذاهای مناسب و کافی بخورد تا بیمار و ضعیف البنیه نگردد، برای اینکه خوانندگان ایده ای از نوع غذاها ثیکه باید بطفل در سنین اولیه خورانده شود، در دست داشته باشند، برنامه غذائی زیر را از کتاب (کومکهای نخستین پیش از رسیدن پزشک) نوشتهٔ دکتر - ج - اسفندیاری نقل میکنیم:

بچه یکسال و نیم:

۱ - وعده اول غذا: ۲۰۰ گرم شیر جوشیده یکی دو قطعه نان و یاکک.

٢- وعده دوم: نان سفيد باكره، حريره شير، نان سوخارى با شير، ميوه خام.

۳- وعده سوم: (نهار) سوپ سبزی یا حریره بلغور، سبزی با سیبزمینی و کره، پوره سیب، میوه پخته (کمپوت).

۴- وعده چهارم: (عصرانه) ۲۰۰ گرم شیر جوشیده با نان سوخاری و یا نان سفید.

۵- وعده پنجم: حریرهٔ شیر، فرنی (بلغور، برنج، بادام یا نان سوخاری) آب میوه.

بجه دوساله:

١ - وعده اول: ٢٠٩ گرم شير جوشيده با نان شيريني.

٢ - وعده دوم: برنج با پوره سيب يا ميوهٔ خام با نان سفيد.

۳- وعده سوم: سوپ سبزی، سیبزمینی، گاهی قطعه کو چکی گوشت با سس، کمپوت سیب رنده شده با میوه های دیگر.

۲- وعده چهارم: ۳۰۰ گرم شیر جوشیده و یا قهوه و شیر، قدری نان شیرین.

۵-وعده پنجم: حریرهٔ شیر (بلغور، برنج، نان سوخاری با بادام) آب میوه، نان با سوپ، ماست، شیرینی، زبان یا قدری گوشت سفید باکره، مربا، عسل.

بچه سه ساله:

1 - وعده اول: شير با نان سوخاري.

٢- وعده دوم: ميوه خام با نان يا پوره سيب با برنج.

۳- وعده سوم: سوپ سبزی، گوشت، سیبزمینی، سبزی، سالاد و میوه.

۴ - وعده چهارم: ميوه يا ١٥٠ گرم شير، نان شيريني.

۵- وعده پنجم: حریرهٔ شیر، نان، ماست، گاهی تخم مرغ عسلی یا میوه با نان و کره،
 گاهی یک گیلاس شیر.

البته در اسلوب غذائی تغییری لازمست و همیشه برای رفع تشنگی آب میوه لازم و یا قدری آب مجاز است.

عدهای از پزشکان غذای روزانه بچه دو ساله ببعد را بچهار وعده محدود مینمایند (وعده دوم حذف میشود) و برخی دیگر از شش سالگی ببعد باین امر مبادرت میورزند.

جوشهای غرور جوانی

جوشهای معروف به غرور جوانی که غالباً پس از بلوغ ظاهر میشود اگر نکات بهداشتی رعایت نشود مدتها در صورت میماند، در اثر ناپاکی خون بر وز میکند. علت ناپاکی خون هم خوردن شیرینی و نان قندی و مواد شکری و نشاسته ای بمقدار زیاد است. برای رفع این جوشها علاوه بر رعایت نکات بهداشتی در هنگام شستشوی صورت باید از خوردن مواد قندی حتی الامکان پرهیز کرد و در فاصله هر وعده غذا، باید بمقدار کافی میوه و آب خورد و صبحها باید باندازه کافی بورزش ملایم پرداخت و اما مقصود از رعایت نکات بهداشتی در موقع شستن صورت اینستکه باید صورت را پس از شستشو در برابر بخار گرفت و حوله گرمی که قبلا در آب گرم آمیخته با اسید بوریک (اسیدبوریک باید بمقدار سه قاشق آش خوری و دو لیتر آب باشد) فرو برده و سپس حوله را چلانده آنرا بصورت مالید تا باین تر تیب جوشهای ترکیده و باکتریهای آن کشته شود.

مسمومیت اطفال از تریاک

در صورتیکه در اثر دادن تریاک ببچه برای بخواب رفتن طفل مسموم شود، باید فوراً بپزشک مراجعه کرد. تا قبل از رسیدن پزشک تزریق آمپول کامفرد زیر جلدی و تنقیه بالعاب گل خطمی سودمند خواهد بود.

در صورتیکه مسموم، بزرگسال باشد باید یک گرم پودراپیکا در یک استان آب نیم گرم خوراند.

سوختگی

باید مرتب محل سوختگی را با محلول ۲۰ درصد اسید پیکریک کمپرس کرد پس از اینکه سوزش تخفیف یافت، مالیدن روغن آهکی که از مخلوط کردن روغن زیتون خالص و آب آهک طبی بمقدار مساوی فراهم میشود، با پر مرغ تمیز روی محل سوختگی مفید خواهد بود.

برای معالجه قطعی زخم محل سوختگی نسخه زیر مفید است: پودر درماطل ۲گرم تذكرات سودمند

پودر سولفانیلامید ۲۰ گرم مخلوط شود پماد اکسیددوزنگ ۲۰ درصد ۲۰ گرم

كوكاكولا از چه ساخته شده است؟

کوکاکولا (و همچنین پیسی کولا) از مواد زیر ترکیب یافته است:

نصف آن آب و نصف دیگرش شکر باضافه کرامل، اسیدفسفریک، وانیل، مقداری کم کافئین و عصاره برگهای کاکاثو و هسته میوه کولا و هفت ایکس است. هفت ایکس رمز ترکیبات دیگر این مشروب معروف جهانی است که کسی از آن خبر ندارد این رمز را فقط دو تن از کارگردانان هر یک از دو کارخانه های کوکا کولا و پیسی کولا میدانند و تازه فرمول این ماده شیمیائی را هرگز روی کاغذ نمینویسند! فرمولش در یکی از بانکهای معتبر امریکا ضبط شده است.

عوارض قلبي

ضربان غیرعادی قلب حتماً دلیل بر وجود امراض قلبی نیست. حالت عصبانی، استعمال زیاد دخانیات و اختلالات جهازهاضمه هم گاهی تولید ضربان قلب میکند. معالجه موقتی در این گونه موارد، گردش، ترک سیگار و گذاشتن کمپرس سرکه گلاب روی ناحیه قلب است.

در عوارض قلبی اسلوب غذای زیر مفید مؤثر است:

وباید اوقات غذا بجای سه مرتبه، پنج مرتبه شود و در وعده آخر کمتر از وعده های دیگر غذا خورد، اگر در پاهای بیمار علائم تورم پیدا شد و تنگنفس شدت یافت، استراحت کامل لازم دارد. بیمار باید مدت پنج روز بجز شیر چیزی نخورد (۸۰۰ تا ۲۰۰۰ گرم) از روز دوم بر شیر مقداری مواد هیدروکربنه بیافزاید. اشخاص فربه و شکم پرست باید کمال احتیاط را مبذول دارند و در روز جز شیر و یکی دو قطعه کوچک نان برشته چیزی نخورند (روز اول دو قطعه، روز دوم ۴ قطعه) غذایشان کاملابی نمک باشد بطوریکه در روز بیش از ۲ تا ۴گرم یعنی یک چهارم تا یک هشتم مقدار معمولی نمک استعمال نشود.

از: (کومکهای نخستین، دکتر اسفندیاری.

فوائد بمنى از داروها

سركه

در تسمم قلیائی نافع است.

روغن پارافین

مسهل خفیفی است. یکی الی سه قاشق سوپخوری قبل از خواب و یا بعد از صرف غذا میل کنند تا رفع یبوست شود.

روغن زيتون

مصرف بیست تا ۲۰۰ گرم از روغن زیتون، برای درمان سنگ کیسه صفرا و رفع ترشی معده و علاج بواسیر مفید است. صرف یک قاشق سوپخوری روغن زیتون، برای تقویت مزاج و رفع یبوست سودمند است.

روغن تربانتين

اگر هر روز پنج تا ده قطره چندین مرتبه صرف شود خونریزیهای ریه، قولنج حاصله از سنگ زهره و نفخ شکم را برطرف میکند.

ورنال

خواب آور است ولی نباید در روز بیش از یک گرم از آن مصرف شود زیرا مصرف زیاد آن خطرناک است.

كافور

برای رفع دندان درد، اگر کمی پنبه را باکافور آغشته کرده در موضع درد بگذاریم، درد رفع میشود. کافور برای تقویت قلب، تحریک تنفس و رفع تحریکات شهوت نافعست.

جوهر تانن

قابض و برای ضدعفونی کردن و غرغره گلو نافعست.

گنه گنه (کنین)

یک ضدعفونی و داروی سودمندی است که در مورد نثورالژی و آنفلوانزا و مالاریا مصرف میشود.

بعض اشخاص نسبت باین دارو حساسیت زیاد دارند بطوریکه حتی مصرف مقدار کم آن، در آنان سردرد و کری و سرگیجه و حالت استفراغ و درد دل تولید میکند.

گنه گنه تب بر قویست و باید با اجازه پزشک مصرف شود زیـرا مـصرف زیـاد آن مخاطراتی ببار خواهد آورد. استعمال آن بمقدار روزی نیم گرم در مناطق مالاریائی جایز است.

كاسكارا ساگرادا

که معنایش «پوست مقدس» است قشر درختی است که در کالیفورنیا و سایر قسمتهای امریکای شمالی میروید. کاسکاراساگرادا بوی تهوع آوری داشته بصورت مایع سیاه رنگ برای تقویت امعاء داده می شود.

كاسكاراسا گرادا بصورت قرص هم تهيه ميشود.

روغن کرچک

که اسم آن «Oleum Ricini» است در هند و اروپای جنوبی رشد میکند. تخم این گیاه که لکه های قهوه ای رنگ دارد سمی است بطوریکه حتی مصرف دو یا سه عدد آن ممکنست باعث مرگ طفلی بشود، ماده زهرناک آن موسوم به Ricin است که البته در روغن کرچک

وجود ندارد.

روغنی که از تخم کرچک گرفته میشود یکی از مؤثرترین و قبابل اعتمادترین روغنهاست ولی البته در بعض اوقات مصرف آن بدون اجازه طبیب ممکنست موجب پیدایش عوارض نامطلوب بشود.

روغن کرچک سبکتر از آب است و بهمین جهت با آن مخلوط نمیشود برای اینکه آن را براحتی مصرف کنیم، باید چند قطره و یا مقداری کم، قهوه روی آن بریزیم و سپس قورتش بدهیم.

يرمنگنات

که اسم علمی آن (Potassi Permanganas) است، دارای منگنز و پطاس و مقداری زیاد اکسیژن است.

پر منگنات یک در هزار بعنوان یک ماده ضدعفونی مفیدی مصرف میشود و برای غرغره و یا شستن دهن، یک در پنج هزار مورد استفاده قرار میگیرد. محلول پر منگنات اگر با پوست بدن تماس حاصل کند، لکه قهوهای رنگ پدید میآورد. ولی این لکه را میتوان با چند قطره اسیدسولفوردار برطرف کرد.

در مورد مسمومین مرفین، بنسبت یک در پانصد از این دارو مورد استفاده قرار میگیرد.

هيدروژن پراکسيد

این ماده حاوی اکسیژن و هیدروژن است منتهی نسبت اکسیژنش بیش از مقداری است که در آب وجود دارد. بعلت وجود همین اکسیژن اضافیست که این ماده اینقدر برای ضدعفونی کردن مفید است. اکسیژن هیدروژن پراکسید نه تنها زیاد است بلکه بآسانی هم خارج میشود. ارزش این دوا به نسبت افزایش مقدار اکسیژن آن افزوده میشود. و برای ضدعفونی کردن زخمهای چرکی، سوراخهای دندانهای فاسد و پاک کردن حلق و دهان از میکرب مصرف می شود.

داروهاست. «ید»، در آب بآسانی حل نمیشود ولی در آبی که دارای پطاسیم یددار میباشد براحتی حل میشود.

ید، بندرت بصورت داروهای خوراکی مصرف میشود. و غالباً مصرف خارجی دارد. تا چند سال پیش که میکروکرم وجود نداشت. ید برای ضدعفونی کردن زخمها مصرف میشد، ولی اکنون از خارج در مورد امراض گوناگون مصرف میشود.

مصرف ۱۰ تا ۲۰گرم تنطورید در ۲۵۰گرم آب غرغره و شستشوی دهان و گلو مفید است.

اسید بوریک

و یا (Acidum Boricum)که اکثراً از بخار چشمه هائیکه در تسکانی وجود دارد، بدست میآید، یکی از سودمند ترین مواد ضدعفونی کننده است.

اسید بوریک بمقدار ۱۹ ذره در یک اونس در آب قابل حل است. اگر چه اسید بوریک ماده ضدعفونی کننده ملایمی است گاهی چنانچه زخمبندی صورت نگرفته باشد، مسمومیت ایجاد می کند. اسید بوریک بیشتر در مرهمها ثیکه برای در مان زخمها ساخته می شود و همچنین محلولها ثیکه برای ضدعفونی کردن چشمها تهیه میگردد، مصرف می شود.

محلول از یک تا پنج درصد آن برای شست و شوهای دهان و غرغره و پماد آن از سه تا ده درصد در زخمبندی بکار میرود.

ذغال

برای برطرف کردن نفخ و بعض اقسام سوءِ هضم و ضدعفونی کردن، ذغال (چوبی) وسیلهای بسیار گرانبها است. مصرف آن بعد از صرف غذا بصورت بیسکویت و پودر، بهضم غذا و جلوگیری از نفخ کمک میکند. بیسکویت هائیکه از ذغال تهیه می شود خوش طعم است ولی پودر آن ارزانتر است.

از ذغال گرددندانی تهیه میشود که فوق العاده نافعست زیرا هم دندانها را تمیز میکند و هم لثه ها را تقویت مینماید و هم دهان را ضدعفونی میکند و بدبو ثی دهان را برطرف میگرداند. طرز تهیه این گرد دندان بدینگونه است:

مقداری کم ذغال چوبی راکه زیاد سفت و سخت نباشد، بکوبید و سپس در آن گرد نمک

و گلنار بریزید و صبحها با انگشت بدندان بمالید و سپس دندانها را با آب تمیز بشو ثید.

موی بینی را نکنید!

اگر موی بینی تان بیش از اندازه بلند است، آنرا هرگز نکنید بلکه با قیچی تمیز آنرا آهسته از خارج بچینید. باکندن موی دماغ ممکنست با خطر مسموم شدن و حتی خطر مرگ روبرو شوید. چنانکه اخیراً در اروپا یک سلمانی قیچی را درون بینی یک مشتری برد تا موی او را بچیند ولی در عوض غشاءِ مخاطی او را چید و در نتیجه موجب هلاک او گردید.

دوستی گردو با ویتامین (C)!

پر تقال منبع ویتامین «C» انگاشته شده در صور تیکه یک اونس گردوی نارس محتوی ۲۲۰ الی ۲۸۹ میلیگرم ویتامین «ث» است. در یک اونس عصاره پر تقال و نارنگی فقط ۲۲ ملیگرم ویتامین (ث) وجود دارد.

خواص زیرهی کرمان

زیره کرمان در برطرف کردن نفخ شکم استاد است! اگر چند دانه زیره کرمان را در هاون بکوبید و آنرا با مقداری خلی کم آب جوشیده مخلوط کنید و باندازه یک قاشق چایخوری میل کنید، نفخ شکم فوراً برطرف میشود.

شربت سفيدة تخممرغ

از سفیده ی تخم مرغ شربتی تهیه میشود که برای افرادی که از بیماریهای جهاز هاضمه معذبند، مفید میباشد. طرز تهیه شربت بدینگونه است: سفیده ی تخم مرغ تازه را از زردهاش جدا کنید و آنرا خوب با قاشق هم بزنید تا کف بکند سپس آنرا از پارچه نازگی گذرانده و بتدریج دو سه قاشق آب خنک (البته پس از جوشانیدن) بریزید برای اینکه خوشمزه بشود، کمی شکر و لیمو ترش هم بر آن بیافزائید.

مارچوبه

مارچوبه بعلت مدر بودن برای در مان بیماری کلیه و معده نافع است. مارچوبه طپش قلب و

احتباس بول را برطرف و بطورکلی برای تسکین اعصاب سودمند است.

در مورد بعضی از بیماران مبتلی به مرض قند (البته نه همه آنان) مارچوبه تجویز میشود. خواص طبی ریشه مارچوبه بیش از خواص ساقه آن است.

خواص برگ گل داودی

خوردن روزی چهار قاشق بزرگ مطبوخ برگ گلداودی برای درمان تنگ نفس مفید است. آنها ثیکه دودی هستند میتوانند برگ خشک گل داودی را در چپق ریخته و دود بدهند.

ميخك

خوردن کمی میخک با غذا موجب هضم شدن غذا میگردد برای برطرف کردن نفخ، مطبوخ آن خورده میشود. افراط در خوردن مطبوخ گل مضر است.

روغن میخک برای تسکین موقت درد دندان مفید است.

روغن ماهي

فوائد روغن ماهی علیالخصوص برای بچهها معروفتر از آنستکه در اینجا ذکری از آن بشود، بطور خلاصه باید بگوئیم روغن ماهی برای اطفالیکه خیلی ضعیفاند و مخصوصاً مستعد ابتلاءِ به امراض ریوی هستند بسیار نافعست.

بهترین راه تقویت بنیه یک طفل ضعیف این است که سینه و شکم او را محکم با روغن ماهی ماساژ بدهند و مقدار کمی روغن ماهی با عسل باو بخورانند.

خوردن یک قاشق بزرگ روغن ماهی مخلوط با عسل و یا عصاره لیمو در هنگام صبح و یا شب، موجب برطرف شدن سرفه و ناراحتیهای سینه میگردد و مخصوصاً برای علاج سیاه سرفه خیلی نافعست.

پارافین در نظر دکتر پوشه

دکتر پوشه در کتابهای بهداشتی خود خواص خاصی برای پارافین قائل شده و بخوانندگان خود توصیه میکند که همیشه پس از غذا برای لینت مزاج کمی پارافین بخورند ولی پزشکان دیگر چندان برای پارافین ارزشی قائل نبوده و حتی بعلت اینکه پارافین یک روغن

معدنی است، آنرا مضر میدانند.

قدر مسلم آنستکه نباید پارافین را روی معده خالی خورد و باید فقط پارافین خالص را آنهم بمقدارکم وگاه گاه، میلکرد.

در بعضی روغنهای سر، پارافین مخلوط شده است. این نوع روغنها ضرری ندارد، ولی زدن پارافین خالی بسر، موجب خراشیدگی پوست سر میشود.

درمان رماتيسم

رماتیسم یک بیماری نیست بلکه مجموعهای از بیماریهاست لذا درمان آن خالی از اشکال نیست.

در درمان رماتیسم بطورکلی از حمامهای معدنی، رژیمهای خاص غذائی و ماساژ استفاده میشود.

در درمان رماتیسم، باید نوع آن در نظر گرفته شود. گاهی در دهای رماتیسم عضلهای و مفصلی است و گاهی هم عصبی است. برای تسکین هر دو نوع درد از Novocaine و آسپرین Aspirin استفاده میشود. ولی این دو دارو رماتیسم را درمان نمیکنند.

در موقع درمان، بیمار باید باستراحت طولانی بپردازد و حتی الامکان از افکار ناراحت کننده دور باشد و بمیزان خیلی کم بورزش ملایم بپردازد غذایش باید دارای ویتامین کافی باشد. کالوری آنهم باید زیاد باشد. اگر بیمار مبتلا به فقرالدم است خوردن میوه هائی که دارای مواد آهنی است، سودمند خواهد بود روغن ماهی برای بیماران رماتیسم سودمند است.

آب و هوا هم در کاستن و یا افزودن بر شدت این بیماری مؤثر است. هوای گرم و خشک مناسب تر و هوای سرد و مرطوب نامناسب است.

در درمان رماتیسم، دوا نقش کوچکی بازی میکند. دواها ٔ یکه مخلوط با طلاست (طلا برای رماتیسم مفید دانسته شده) بصورت آمپول ببدن بیمار تزریق میشود.

آسپرین که اصطلاح علمی آن Acetylsa Iicylic acid است، نیز مورد استفاده قرار میگیرد. ولی استفاده از آسپرین بدون تجویز دکتر صلاح نیست.

معلومات بهداشتي خود را بيازمائيد

با پاسخ دادن به سئوالات زیر میتوانید بحدود معلومات بهداشتی خود پیببرید. جوابها در آخر همین قسمت داده شده.

- ۱ ـ آیا خوردن اسیدبوریک برای تن زیان دارد؟
  - ۲ ـ آیا ممکنست خون اسیدی باشد؟
- ٣- آيا پيش آمدن سن يائسگي موجب بروز بيماري ديابت ميشود؟
- ٣ ـ آيا يك انسان بالفطره سفيه مبتلا به فقدان يكي از غدد مترشحه داخلي است؟
  - ۵ آیا بیماری گشاد شدن سیاهرگها ارثی است؟
    - ۹ ـ گنه گنه از چه ماده نباتی بدست میآید؟
  - ٧- آیا فقط مبتلایان به الکل به بیماری تشمّع کبدی مبتلا میشوند؟
- ٨- طول عمر سلول قرمز خون (الف) يک هفته است (ب) يک ماه است (ج) شش

. -

ماهست؟

- ۹ آیا بیماری قند ارثی است؟
- ۱۰ ـ بهترین طریق برای درمان بیماری کرم قلاب دار (Hookworm) کدامست؟
  - ۱۱ بیماری دیفتری در زمستان بیشتر شیوع دارد یا تابستان؟
    - ١٢ _ هضم غذا از كدام قسمت بدن شروع ميشود؟
  - ۱۳ ـ آیا وجود شکر در ادرار حتماً دلیل بر بیماری قند است؟
  - ۱۴ ـ آیا برای کشف اندازه تصلب شرائین افزار و آلتی وجود دارد؟
    - ١٥ آيا حيوانات مبتلا به سياه سرفه ميشوند؟
- ١٦_ چنانچه طحال شخص را جراحي كرده از بدن جداكنند، آيا آن شخص زنده

ميماند؟

۱۷ ـ آیا سلولهای سفید خون کوچکتر از سلولهای قرمزاند؟

١٨ ـ آيا غذاهائي هست كه خون را تصفيه كند؟

١٩ ـ آيا پوشيدن لباس شخصي كه بمرض سرطان مرده، بي خطر است؟

٠٠ _ تخممرغ سرخ كرده سهل الهضم تر است يا خام و يا جوشانيده شدهاش؟

٢١ ـ آيا شرب قهوه فشارخون را بالا ميبرد؟

٢٢ - بيماري سرطان بيشتر شايعست يا الكليسم؟

۲۳ ـ عادیترین مسمومیت از دارو در اطفالیکه سنشان از پنج سال کمتر است کدامست؟

۲۴ - كداميك از اين آنتي بيو تيكها بيشتر مصرف ميشود ارومايسن، استر پتومايسن و يا

ىنىسىلىن؟

۲۵ ـ يائسگى مصنوعى چيست؟

٢٦ _ كدام يك از مخدرات بيشتر انسان را گرفتار اعتياد ميكند؟

٧٧ _ اگر بدن خنک شود، آیا احتیاجش به اکسیژن بیشتر میشود یاکمتر؟

۲۸ ـ آیا افراد سالخورده بیش از اطفال و جوانان به تب رماتیسمی مبتلا میشوند؟

٧٩ ـ مردم اكثراً نزديك بين بدنيا ميآيند يا دوربين؟

۳۰ - آیا خودکشی در بین کوران بیش از سایر افراد رواج دارد؟

۳۱_ آیا در موقع فرو بردن دود سیگار در داخل ریه، مقدار بیشتری نیکوتین جذب میشود یا در موقع بیرون کردن دود از دهان بیشتر نیکوتین جذب میگردد؟

۳۲_ آیا غذاهای پخته کمتر از غذاهای خام در معده ترش میشوند و گاز تولید میکنند؟

۳۳ ـ آیا اگر یکی از تخمدانهای زن برداشته شود، اطفال او همه از یک جنس خواهند

شد؟

جوابها

۱ ـ آری، امکان دارد اسیدبوریک برای بدن سمیت داشته باشد؟

۲ ـ در انسان زنده، خير!

۳ - خیر، بیماری دیابت بطور تصادف در سن یا نسگی بروز میکند.

۴_ آرى، غده تئوريد در او خوب كار نميكند.

۵- آری، ۲- پوست درخت ۷۰ Cinchona بیماران مبتلا به مرض قند، استعداد برای ابتلاءِ باین بیماری راخواهندداشت ۱۰ پوشیدن کفش است. ۱۱ - زمستان ۱۲ - دهان ۱۳ - خیر ۱۳ - خیر ۱۵ - خیر ۱۳ - آری ۱۷ - سلولهای سفید بزرگترند ۱۸ - آری ۱۹ - آری ۲۰ - آری تا اندازهای ۲۲ - الکلیسم ۵۰ بزرگترند ۱۸ - آری ۱۹ - آری ۲۰ - الکلیسم ۵۰ درصد بیش از سرطان شایعست ۲۳ - آسپرین ۲۴ - پنی سیلین ۲۵ - بوسیلهٔ اشعهٔ ایکس و یا برداشتن تخمدانها با عمل جراحی میتوان یائسگی مصنوعی ایجاد کرد. ۲۱ - هروئین ۷۷ - کمتر ۲۸ - خیر، عکس آن صحیح است ۲۹ - دوربین ۳۰ - انتحار در بین کوران خیلی بندرت اتفاق میافتد! ۳۱ - در موقع فروبردن، ده برابر بیشتر نیکوتین ببدن جذب میشود ۳۲ - آری ۱۳۵ - خیر هورمونهای بدن جنس اولاد را تعیین میکند.

دربارهٔ قلب خود چه میدانید؟

١ ـ آيا موقعيكه بدنيا آمديد ضربان قلب شما آغاز گرديد؟

٢ ـ آيا قلب مرد بيش از قلب زن كار ميكند؟

٣- آیا شریانی مستقیماً از قلبتان بسوی انگشتیکه حلقه انگشتر تان در آنست کشیده شده؟

۴_ آیا هر دریچه قلب شما، یک پاینت خون (هر پاینت برابر است با نیم لیتر) در خود

جای میدهد؟

۵ - آیا بازی کننده فو تبال دارای قلب ورزشکاران میشود؟

٦ .. آيا خستگي قلب را از درد سينه ميتوان تشخيص داد؟

٧- آيا سوءِ هضم شديد بقلب اذيت ميكند؟

٨- آيا موقعيكه ميخوابيد قلب شما استراحت ميكند؟

۹ ـ آیا نگرانی باعث بیماری قلبی میشود؟

١٠ - آيا حمام سرد براى قلب مضر است؟

۱۱ ـ آیا قوزک متورم دلالت بر بیماری قلب دارد؟

۱۲ ـ آیا شنیدن صدای ضربان قلب در موقع خواب دلیل بر وجود بیماری قلبست؟

١٣ ـ آيا در ناحيه قلب شما تير ميكشد؟

۱۴ - آیا افرادیکه دارای قلب سالم هستند، غش میکنند؟

١٥ - آيا رشد قلب بطئي است؟

جوابها

١ ـ ضربان قلب چندين ماه قبل از تولد شروع ميشود!

۲ ـ قلب زن چهار پنجم قلب مرد است ولی ضربان قلبش در هر دقیقه شش درصد سریعتر
 است.

۳ ـ شعراءِ خیال میکردند شریانی از قلبها تا انگشتر حلقه کشیده شده ولی متأسفانه حقیقتی در این تخیل شاعرانه وجود ندارد!

۴_ هر دریچه قلب حاوی خونیست که مقدارش کمی کمتر از یک فنجان قهوه خوری
 است.

۵- متخصصین قلب شک دارند که قلب ورزشکار وجود داشته باشد. در اثناء نه ماه آبستنی، قلب زن بیش از قلب مردیکه چهار سال فو تبال بازی کرده است، بزرگ میشود. ۲- خستگی در سینه احساس نمیشود، ضعف قلب در خستگی تمام ابدن آشکار میگردد ۷- یبوست شدید گاهی محصول بیماری قلبی است ۸- آری، قلب در موقع خواب استراحت میکند ۹- آری، یک قسمت زیاد از آشفتگی های قلبی ناشی از نگرانی و ناراحتی درون است سعی کنید همیشه آرام و شاد باشید. ۱۰- آری، استحمام با آب سرد اگر چه جریان خون را تحریک میکند، در عوض فشار زیاد به قلب وارد میآورد.

۱۹- آری اغلب پزشکان از قوزک متورم بیماری قلب را تشخیص میدهند. ولی البته همیشه قوزک متورم دلالت بر وجود امراض قلبی نمیکند. ۱۲- خیر اغلب افراد سالم صدای ضربان قلب خود را توانند شنید. ۱۳- گاهی در حین انجام ورزشهای سخت ممکنست در ناحیه قلب تیر بکشد. ۱۴- آری، غش کردن ارتباطی با بیماری قلب ندارد. ۱۵- آری، در هنگام بلوغ دختران و پسران جسماً تنبل میشوند علتش هم آنستکه در حالیکه سایر اعضاء بدن بسرعت رشد میکند، رشد قلب بطئی میگردد ولی بزودی قلب هم باندازه کافی رشد نموده، جوانان تازه بالغ را از تنبلی و کاهلی نجات میدهد.

كرمها و خطر آنها

مقاله زیر را آقای دکتر پاشای مشکوتی که از پزشکان شایسته و لایق کشورند بصورت یادداشت در اختیار اینجانب گذاشتند تا آنرا مورد استفاده قرار دهم:

«کرمها نه تنها آفتی برای درختان و حیوانات هستند بلکه برای انسان هم آفتند بطوریکه آثار قدیم تاریخ نشان میدهد، کرمها از بدو پیدایش تمدن مزاحم انسان بوده و صدمات فوق العاده ای باو رسانده اند. طبق آثار تاریخی مربوط به قرن شانزدهم قبل از میلاد مسیح جهان متمدن آنروز کرم کدو و اسکاریس و کرمک و پیوک را میشناخته است. در مومیائی های ۱۲۵۰ سال قبل از میلاد تخم انگلهای مخصوصی پیدا شده یا. بقراط و ارسطو نیز مطالبی درباره کرمها نوشته اند.

ابن سینا راجع به کرم کدو و کرمک و اسکاریس (که شبیه کرمهای قرمز زیرزمینی است) شرح جالبی دارد.

هم شکلی با محیط زندگی: عده ای معتقدند که در اثر گذشت ایام کرمهای انگل تغییر شکل میدهند یعنی دستگاه گوارش آنها در اثر عدم احتیاج از بین رفته ولی در عوض دستگاه هائیکه آنها را بجدار روده متصل میکند، تکامل بیشتری پیدا کرده است. گذشته برین، دستگاه تناسلی آنها رشد نموده تا توالد و تناسل بمقدار بیشتر و آسانتر صورت گیرد. این عقیده را با مقایسه با وضع کرمهای مشابه که انگل نیستند ولی کرمند، میتوان بآسانی پذیرفت.

کرمها با میزبان خود چگونه رفتار میکنند؟

کرمهای انگل انسان چون غذای خود را باید بناچار از بدن میزبان تهیه نمایند، نسبت به نوع غذای مورد احتیاج زیانهای مختلف وارد. میآورند مثلا اسکاریس از غذای هضم شده روده انسان استفاده میکند و زیان جبران ناپذیری وارد نسیآورد ولی عدهای انگلها خونخوارند. موقعیکه عده آنها زیاد باشد باشد ولو هرکدام مقدار قلیلی خون بمکند، معذلک بطور دسته جمعی باعث کمخونی و حتی مرگ میزبان میگردند. همچنین انگلهای کلیه، نسج کلیه را در عرض مدت کو تاهی خورده و از بین میبرند.

از سوی دیگر، کرمها سمومی از خود ترشح مینمایند که باعث کمخونیهای خطرناک و عوارض مختلف عصبی (مانند صرع و منتژیت و فلجها) میشوند. توقف رشد کودکان اغلب ناشی از همین سموم است.

سموم این کرمها بقدری مهلک است که اگر مقدار کمی از عصاره کرمهای انگلی را در خوگچه هندی تزریق کنیم، خوگچه بتدریج لاغر شده و ۲۰ درصد از وزن خود را از دست میدهد و پس از ۱۵ الی ۲۱ روز دچار تنگ نفس شده میمیرد.

اعمال ضربهای - بعضی از کرمها از راه پوست وارد بدن میشوند. اسکاریس از جدار معده عبور میکند و اگر در حین عبور آلوده بمیکربهای دیگر باشد، میزبان خود را نیز آلوده میسازد بطوریکه نزد خوگچه هندی توانسته اند با آلودن انگلها بمیکرب سل و سیاه زخم این حیوان را مبتلی سازند و از سوی دیگر هنگام مهاجرت انگلها از محل عادی آنها و برگزیدن مکان خاص، تولید ناراحتی های مختلف میکند. مثلا اسکاریس اگر مقدارش زیاد شود موجب انسداد روده میشود و یا در نتیجه مهاجرت بطرف کبد مجاری صفراوی را مسدود میسازد و تولید یرقان مینماید ممکن هم هست در آباندیس گیر کند و اسباب زحمت شود.

از علائم وجود انگلهای احشائی (انگلهای رودهای) آبریزش دهانی، دندان قروچه، سرگیجه، ضعف و بیحالی و گاهی اوقات دیدن کابوس در هنگام خواب، لرزش و ضعف و لاغری تدریجی است. کسانیکه میخواهند بدانند گرفتار انگل هستند یا نیستند کافیست مدفوع خود را برای آزمایش به آزمایشگاه بدهند و سپس تحت توجه پزشک بدرمان بپردازند و از معالجات خانگی که در آن امکان پدید آمدن عوارض نامطلوب وجود دارد، خودداری کنند.»

راجع به بیماری صرع چه میدانید؟

۱ ـ آیا افراد مصروع اغلب بی مُخند؟

۲ - آیا عده افرادیکه مبتلا به بیماری صرع هستند باندازه تعداد افرادیست که از بیماریهای دیابت و سل، در عذابند؟

- ٣- آيا صرع اكثراً قبل از ٢٠ سالگي شروع ميشود؟
  - ۴_ آیا مردان بیش از زنان مبتلا به صرع میشوند؟
- ۵- آیا خواهران و برادران بندرت به بیماری صرع مبتلا میشوند؟
  - ٦ ـ آیا علت بروز بیماری صرع هنوز کشف نشده؟
- ٧ ـ آيا وارد شدن ضربه به سر، يک عامل مهم در بروز اين بيماري است؟
  - ٨- آيا جراحي مغز و يا جمجمه، غالباً بيماري صرع را معالجه ميكند؟
- ۹ ـ آیا با استفاده از داروهای جدید میتوان تا اندازهای صرع را درمان کرد؟
- ١٠ آيا اغلب پزشكان عقيده دارند كه مصروعين نبايد داراى اولاد شوند؟
  - ١١ ـ آيا اغلب مصروعين قادرند مثل سايرين بطور عادى زندگى كنند؟

جوابها:

۱- خیر ۲- آری ۳- آری ۴- آری ۵- آری ۳- آری ۷- خیر ۸- خیر ۹- آری ۱۰- خیر ۱۰- آری ۱۰- آری ۱۰- آری ۱۰- آری ۱۰- آری

بهداشت مو

برای اینکه مو صدمه نبیند، باید غذاهائی از قبیل زرده تخممرغ، کلم و آرد لوبیای ژاپونی و هویج که دارای اسیدپانتو تنیک است میل کرد و موراگاه و بیگاه بروس زد تاگردو خاک و شورههائیکه در آن جمع شده از بین برود و جریان خون در پیاز مو سریعتر شود.

پس از بروس زدن، خوب است ماساژی هم بسر بدهیم تا پیاز مو قوت بگیرد.

افرادیکه موی سرشان میریزد بهتر است در هنگام استحمام صابون بسر نزنند و سر خود را با زرده ی تخم مرغ مخلوط با روغن زیتون بشویند.

دستورهای دیگری که رعایتش برای بهداشت مو لازم است اینهاست:

۱ ـ اگر موی سر شما زیاد چرب است محلول الکلی واتر مصرف کنید.

۲ - اگر موی سرتان زیاد خشک است، در هنگام استعمال بروس باید قدری مسرهم
 مخصوص و مغذی ببروس بمالید.

۳- اگر سرتان زیاد شوره دارد، شامپو روغن گادو گودرون مصرف کنید.

۴_ اگر موی سر تان میریزد، از محلولهای مخصوص و مغذی که دارای اسید پانتو تنیک است استفاده کنید.

لوبياي خشک

لوبیای خشک ۲۲ درصد آلبومین، ۲۲ تا ۱۹ درصد هیدرات دو کربن و ۲ درصد مواد چربی دارد. لوبیا غذائی بسیار مقویست فقط کسانیکه مبتلی به بیماری قند و اور می هستند نباید آنرا بخورند برای اینکه لوبیای خشک زود هضم شود و افرادیکه مبتلی به رماتیسم و بیماری کبد و تصلب شرائین و فشار خون و آلبومین هستند، بتوانند براحتی آنرا بخورند، باید اول لوبیا را چند ساعت در آب سرد قرار داد تا باد کند. بعد باید لوبیاها را روی سینی پهن کرد تا خشک شود. همینکه لوبیا شروع بجوانه زدن کرد باید آنرا بمصرف رساند این نوع لوبیا علاوه بر اینکه

سهل الهضم است دارای مقداری زیاد ویتامین ب ۱ و ب ۲ نیز میباشد.

نمک خاکستری

بدن انسان تا اندازهای به نمک احتیاج دارد ولی این نمک نباید نمک معدنی تصفیه شده، باشد. بلکه باید نمک خاکستری طبیعی باشد. بعبارت دیگر نمک طبیعی خاکستری زمینهای نمک زار و یا نمکی که از دریاگرفته میشود خیلی مفیدتر از نمک معدن است زیرا در حالیکه نمک معدنی کلسیم و منزیوم ندارد این نوع نمکها هر دوی این مواد را دارا میباشند.

بالاخره باید این نکته را هم در نظرگرفت که در حدود ۲۰۰گرم نمک (کلرور سدیم) در انساج و خون ما وجود دارد.

موز و شیر

موز و شیر غذای کاملی را تشکیل میدهند موز برای افرادیکه از فقرالدم شکایت دارند و مالیخولیائی هستند بهترین غذاست اینگونه افراد باید لااقل مدت یک هفته هر روز صبح ساعت ۱۱ یک موز رسیده را له کرده و با دو قاشق عسل و خامه تازه مخلوط نموده میل کنند.

خاک شیر

ملین، صفرا بر، مشهی و مقوی معده است. خاصیت ضدعفونی دارد.

به چه مقدار پروتئین احتیاج داریم؟

بدن ما به چه مقدار پروتئین احتیاج دارد؟ اندازه پروتئینیکهبدن ما روزانه بدان احتیاج دارد، بسن بستگی دارد. کودکان بیش از جوانان و جوانان بیش از پیران باید پروتئین مصرف کنند زیرا پروتئین برای رشد و نمو لازم است. بهمیسن سبب در پیری که بدن دیگر رشد نمیکند باید از میزان مصرف پروتئین کاست. همچنین اندازه ی مصرف پروتئین باید به تناسب کار جسمی که روزانه انجام میدهیم باشد. بهمین سبب است که کارگران و دهقانان باید بیش از افراد پشت میزنشین و دکاندار پروتئین مصرف کنند و زنان کمتر از مردان (زیرا زنها کمتر از مردان باید بیش بکارهای بدنی میپردازند).

در خوردن غذاهائی که پروتئین زیاد دارد نباید زیاده روی شود زیرا در صورت افراط

کلیتین مجبور میشوند برای کنترول میزان اضافی آن بفعالیت فوق العاده پردازند. مصرف کمتر از اندازه آن خطرناک است زیرا بدن را ضعیف و سست و تنبل میکند. مواد پروتئین دار هر چه کمتر چربی داشته باشد زود تر هضم میشود. مثلاً پروتئین تخم مرغ نیم بند بهتر از تخم مرغ سرخ کرده به بدن جذب میشود و افرادیکه دارای معده ضعیف هستند باید از خوردن غذاهای سرخ کرده و چرب و غذاهایی که حاوی پنیر پخته است، خودداری کنند.

این را هم باید در نظر داشته باشیم که یک ششم غذایی که میخوریم باید حاوی پروتئین باشد و چهار ششم دیگرش باید حاوی مواد کار بو هیدرات و فقط یک چهارم دارای ماده قندی باشد.

باید در نظر داشته باشیم چربی زیادی که روزانه مصرف میکنیم در بدن ذخیره میشود و همین چربی ذخیره شده است که در مواقعی که اضطراراً برای مدت طولانی گرسنه میمانیم مورد استفاده بدن قرار میگیرد.

وجود چربی در بدن تا یک میزان معین لازم است زیرا برای حفاظت از سرما و جراحات مفید است. وجود یک لایه چربی در زیر پوست، باعث میشود که از سرما محفوظ بمانیم و چربی اطراف کلیه ما را از جراحات و صدمات خارجی مصون نگه می دارد.

يماريكي اطنال

در بین تمام انواع و اقسام بیماریهای موجوده از همه شایعتر و مهلکتر بیماریهای اطفال است. این بیماریها که اکثراً در اثر سوءِ تغذیه بروز میکند، قابل پیشگیری است. اگر پدران و مادران (علی الخصوص مادران) غذای نامناسب و زیاد باطفال خود نخورانند و آنها را از سرما و گرما محفوظ نگاه بدارند قادر خواهند شد طفلی سالم و قوی البنیه تحویل جامعه بدهند و خود شانهم از شر عذابها ئیکه با امراض اطفال تو آم است رها شی یابند و مخارج کمرشکن دوا و دکتر را متحمل نشوند.

مثلا یکی از غذاهای نامناسب که موجب ضعف بنیه طفل میشود، شیر خشک است که بعض مادران نادان آنرا حتی بر شیر خودشان ترجیح میدهند! بچههای نوزاد باید حتما از شیر مادر و یا لااقل از شیرگاو و یا شیر بز (البته چربیاش بایدگرفته شود) تغذیه کنند. از دادن شیر خشک باطفال باید حتی الامکان پرهیز کرد زیرا شیر خشک فاقد و یتامینهای لازم بوده طفل را ضعیف و علیل میکند.

در شیر دادن باید نظم و ترتیب را رعایت کرد، یعنی باید فقط چهار ساعت بچهار ساعت شیر داد. از دادن شیر در هنگام شب باید مطلقا خو دداری نمود. افراط و تفریط در تغذیه، هر دو بد است. تفریط موجب کاهش خون و وزن بدن و توقف رشد طفل میشود و افراط مورث بیماری هائی از قبیل اسهال، یبوست و سوءِ هضم است. باطفال باید غذاها ثیکه دارای مواد قندی مصنوعی و چربی و نشاسته بمقدار زیاد است، کمتر داد و در عوض میوه و سبزی بمقدار کافی به آنها خورانید مخصوصاً عصاره میوه هائی از قبیل سیب و پر تقال و نارنگی برای اطفال خیلی مفید است.

در بین امراض اطفال اینها را میتوان نام برد:

بیماریهای اطفال ۲۳۷ 🗆

۱ - سوء هضم حاد - این عارضه که در اثر تخمیر غذا در معده پیدا میشود در صورت عدم درمان موجب بروز مخاطرات زیاد میشود.

۲- سوء هضم مؤمن - در اثر سوء تغذیه طولانی دست میدهد.

۳- قولنج- اغلب در دو ماهگی بروز میکند و علت بروزش خرابی شیر مادر است. یعنی مادر در اثر خوردن غذاهای نامناسب، شیر نامناسب به طفل خود میخوراند و او را مبتلا به دل درد و قولنج میکند.

۴- آماس آسترقولون- محصول سوءِ تغذيه مزمن است.

۵- یبوست - تقریباً همهی اطفال به آن دچار میشوند و علتش هم سوءِ تغذیه است.

٦ - سرماخوردكى - يك بيمارى ديگر است كه اطفال عموماً بآن مبتلا ميشوند.

۷- خروسک - خروسک و یا خناق، اگر زود درمان نگردد خطرناک میشود و طفل را خفه میکند.

۸- لوزتین - از بیماری های مزاحم دیگر دوران طفولیت است. برای پیشگیری آن باید با خوردن غذاهای مناسب مانع تورم لوزتین گردید.

نظر باینکه غده های لنفاوی واقع در نزدیکی لوزتین برای دفع میکربها نافعست باید مواظبت کافی برای جلوگیری از تورم لوزتین بعمل آید تا در اثر عمل جراحی کودک از این نیروی دفاعی مهم بدن محروم نگردد.

۹ - امراض قلب - امراض قلب بدو صورت بروز میکند یا منشأش وجود نقص عضوی
 در قلب است و یا نتیجه ابتلای طفل برماتیسم و امراض عفونی است. مصرف داروهای مختلف بمقدار زیاد نیز نقش مهمی در بروز بیماری قلب بازی میکند.

ولی اطفال بندرت از بیماری قلب میمیرند زیرا بدن آنها قدرت مقاومت کافی در برابر نوع این بیماری دارد.

• 1 - آماس غده ی بناگوش - این بیماری که در نتیجه تورم غدهٔ بناگوش ایجاد میشود، غالباً در پائیز و یا بهار بروز میکند. گاهی این تورم بسایر اعضای بدن طفل هم سرایت میکند مثلا در دختران پستانها و تخمدانها و در پسران بیضه ها متورم میشود.

برای درمان این بیماری باید تا دو سه روز طفل از خوردن هر نوع غذا بپرهیزد و فقط عصاه پر تقال و آب میل نماید. تنقیه و گذاشتن ضمادگرم و سرد روی نقاط متورم، نیز سودمند است.

ا ا - ذات الجنب - ذات الجنب كه محصول سوءِ تغذیه طولانی است. از خطرنا كترین بیماری بهترین راه خوراندن غذای بیماری بهترین راه خوراندن غذای مناسب باطفال و محفوظ نگاهداشتن آنها از سرماست.

۱۲ - ذات الریه - یک بیماری مزاحم دیگر است که اطفال را از پای در میآورد و گاهی در صورتی که طفل را نکشد عوارض نامطلوبی در او بر جای میگذارد.

۱۳ – اسهال – اسهال دو نوع است: ساده و شدید، و هر دو نوع محصول سوءِ تغذیه است.

1 ۴ - اسهال خونی - غالباً در اواخر تابستان بروز میکند و محصول خوراندن گوشت زیاد و مواد پروتئینی زیاد بطفل معصوم است.

10-قی و استفراغ - قی و استفراغ اگر چه خود بیماری نست ولی نشانهی وجود بیماری است. سوءِ هضم مزمن و سوءِ هضم حاد و تخمیرات معدی و پرخوری.اینها همه مولد قی و استفراغند.

17- انگلها- از ناراحتی های خیلی پر در د سرپیدا شدن انگل در طفل است. انگلها اطفال را سست و لاغر نموده آنها را برای ابتلا به امراض آماده میکنند. پدران و مادران باید مواظب باشند هر وقت آثار وجود انگل در طفل دیده شد، فوراً اقدام بدفعش کنند.

۱۷ - برونشیت - از امراض مهلک دیگر دوران طفولیت است که در اثر افراط در
 خوردن حبوبات،کیک، مواد قندی و نان سفید پیدا میشود.

۱۸ - سیاه سرفه - یک بیماری مسری بوده و بیشتر در بین اطفالیکه ۴ الی ۱۲ سال عمر دارند بروز میکند. فصل بروز این بیماری پائیز و بهار است. در آغاز ابتلاءِ در طفل علائم سرماخوردگی بروز میکند و گاهگاهی طفل قی و استفراغ میکند و دچار تشنج میشود.

از امراض دیگر دوران طفولیت، آبلهمرغان، دیفتیری، سرخک، مننژیت، تب رماتیسم، ریشت (بیماری نرمی استخوان) مخملک، اگزما، اسقربوط، فلج اطفال، زردزخم، تشنج و غش، داء الرقص، کرمک، درد دندان و بالاخره ترکردن رختخواب در حین خواب است.

در مورد ترکردن رختخواب، بایدگفت که اغلب اطفال حساس که فشار فوق العاده در اثر انجام کارهای مدرسه بمغز خود وارد میآورند، دچار این عارضه میشوند. و برای جلوگیری از آن، هرگز نباید کودک را مورد توبیخ قرار داد بلکه باید با تشویق طفل به بازی و تفریح و تنقیه او و خوراندن غذای مناسب و ندادن غذای مایع قبل از خفتن، از این عارضه جلوگیری کرد.

گوش درد - گوش درد که موجبات ناراحتی فراوان در طفل و اطرافیان طفل میشود، در اثر عدم پرستاری کودک در حین سرماخوردگی بروز میکند. گریه و بیخوابی کودک، اگر در اثر گرسنگی و ناراحتی لباس، زبری بستر، بدی هوای اطاق نباشد، حتماً در اثر گوش درد است.

برای اینکه بفهمید کو دک بگوش در د مبتلا شده یا خیر کافی است با نوک انگشت به گوش کو دک کمی فشار بدهید. اگر ظفل مبتلا بگوش در د باشد، فریادش بآسمان بلند خواهد شد.

از علائم دیگرگوش درد، تب و بیقراری و سرخی یک طرف صورت طفل است؛ و اما برای تشخیص سرماخوردگی، باید بطرز نفس کشیدن او در هنگام خواب توجه کرد. اگر طفل خرخر کرد و تب داشت، صددرصد احتمال دارد که وی مبتلا بسرماخوردگی شده باشد.

در صورت بروز سرماخوردگی باید مواظبت کافی از او نمود. زیرا در غیراینصورت زکام بحلق و گوش او هم سرایت کرده حتی ممکنست پرده گوش او را معیوب و یا بگوش درد مزمن مبتلایش سازد.

گوش درد چرکین در اطفال گاهی موجب تورم ماستوئید و یا سینوسهای مخصوص صورت شده، اسباب زحمت والدین را فراهم میکند.

تنگ نفس – سرماخوردگی نه تنها موجب گوش درد میشود بلکه تنگ نفس هم تولید میکند. علتش اینست که در سرماخوردگی، نسوج لنفاوی داخل بینی کودک ورم کرده مانع تنفسش میشود.

برای جلوگیری از سرماخوردگی، مادر باید نه تنها در موقع عوض کردن لباس کودک مواظب باشد که اطاق باندازه کافی گرم است، بلکه باید دقت کند لباسی که بکودک می پوشاند، تر و یا نمناک نیست. همچنین عمل پوشاندن لباس را نباید زیاد طول بدهد.

سرماخوردگی مزمن نه تنها مخاط داخل بینی را متورم کرده طفل را دچار تنگ نفس میکند بلکه حتی امکان دارد به ریتینش هم صدمه زده او را مبتلا به برونشیت، ذات الجنب و ذات الریه نماید.

خارش لثه – در هنگام در آمدن دندانها ممکنست کودکان دچار خارش مخصوصی در لثه ها بشوند و در نتیجه شب ناراحت بخوابند در اینگونه موارد باید لثه های کودک را با گلیسیرین براته یکدوره مالش داد تا رفع خارش شود.

بیماریهای پوستی - بیماریهای خارشدار پوستی، کودکان را دچار بیخوابی میکند. از

دادن شیرینی و مواد قندی بمقدار زیاد باید خودداری کرد تا طفل مبتلی به بیماریهای پوستی نگردد. همچنین باید تن و رختخواب طفل را خیلی تمیز نگاه داشت.

از جمله عوارضی که در پیدایش بیماریهای پوستی مدخلیت دارد قنداق است. بچه را حتی الامکان نباید قنداق کرد زیرا قنداق نه تنها بجریان خون لطمه وارد میآورد بلکه در اثر فشار زیادیکه بر تن کودک وارد می شود، او را مریض میکند. گذشته بر آن قنداق چیز کثیفی است زیرا ولو بچه ها را در آغاز شب در قنداق تمیز به پیچیم امکان دارد در همان آغاز شب، بچه قنداق خود راکثیف کند و تاصبح در کثافات خود بلولد. گذشته بر این قنداق بهترین وسیله برای بروز خارش بر روی پوست لطیف بدن طفل است.

خلاصه لباس بچه باید ساده و گشاد و تمیز باشد. دست و پای بچه را نباید بیپچید.

اهمیت خواب برای کودک

کودکان بخواب زیاد احتیاج دارند بطوریکه بیخوابی برای آنها خطرناکتر از کم غذائی است.کودکان هر چه کوچکتر باشند باید بیشتر بخوابند. نوزادان، فی المثل باید روزی ۲۰ الی ۲۲ ساعت، کودکان شش ماهه، روزی ۱۸ ساعت و کودکان یک ساله روزی ۱۳ الی ۱۹ ساعت و کودکان ده ساله روزی ۱۳ الی ۱۹ ساعت باید و کودکان ده ساله روزی ۱۰ الی ۱۹ ساعت باید بخوابند و گرنه مریض و ضعیف البنیه می شوند.

چون نوزادان غالباً در اثر بروز بیماری و یا نخوردن شیرکافی دچار بیخوابی میشوند، مادران باید در حین شیردادن متوجه باشند که در هر نوبت شیرکافی بنوزاد بدهند. علامت اینکه نوزاد شیرکافی خوردهاینستکه پس از مکیدن پستانها بخواب عمیقی فرو میرود.

اغلب مادران در حین شیردادن در اثر سرگم شدن به صحبت با دیگران درست متوجه نیستند چقدر شیر بکودک خود دادهاند و در نتیجه قبل از اینکه کودک باندازه ی کافی شیر بخورد او را می خوابانند و پس از چندی باگریه و زاری طفل روبرو میشوند و یا اینکه پستان را بطریقی که طفل بتواند به اندازه ی کافی بمکد در دهانش نمیگذارند و یا اینکه طوری بطفل شیر میدهند که پستان روی بینی طفل را میپوشاند و مانع میشود وی براحتی شیر بخورد و نفس بکشد.

در حین شیردادن باید متوجه بود که طفل گاهی در اثر خستگی فکینش لحظهای از شیر دادن باز میایستد و یا موقتاً بخواب میرود. این مکث موقتی را نباید دلیل سیر شدن بچه دانست

و اگر شیر کافی نخورده و بخواب رفته باشد باید او را تکان داد و بیدارش کرد و دوباره شیرش داد.

علاوه بر رعایت نکات فوق در هنگام شیردادن، باید کودک را فقط در ساعات معین شیر داد. دادن شیر در اوقات نامعین موجب میشود که طفل دچار سوءِ هاضمه و یا اسهال شده و نحسی کند.

مادران باید همیشه این نکته را در نظر داشته باشند که بیخوابی و گریه نوزادان غالباً در اثر کم خوردن یا زیاد خوردن شیر است. عوامل دیگر مثل (قنداق کردن طفل و یا او را در رختخواب ناراحت خواباندن) در درجه دوم اهمیت دارد.

برای اینکه طفل شیرکافی بخور د باید او را به پستانک (گول زنک) عادت نداد زیرا طفلی که بپستانک عادت کر ده است حاضر نیست که از پستان مادر شیر بخورد. دلیلش هم اینست که پستان مادر نرمی مخصوص پستانک لاستیکی را ندار د و بعلاوه نوکش کو تاهتر است.

پس از رعایت نکات بالا، مادران باید متوجه باشند که اطفالشان در خوردن شیر افراط نمی کنند زیرا در این صورت دچار دل درد شده مبتلا به بیخوابی میشوند. همچنین باید مواظب باشند که طفل در موقع مکیدن شیر، هوا بداخل دهان خود فرو نمی برد وقتی که طفل در موقع مکیدن پستان را رها کرده دچار خرخر شده و بزحمت نفس بکشد، علامت آن است که وی مقداری هوا هم داخل دهان فرو برده است. در این صورت باید او را روی دست گرفته و پشتش را بملایمت مالش داد تا گاز معده از گلویش خارج شود.

چنانچه در اثر پرخوری و یا هواخوری، طفل دچار دل در دگردد بهتر است مادران بجای قنداغ دادن و آب نمک خوراندن، یک کیف آب گرم که دورش حوله پیچانده شده باشد روی شکمش بگذارند تا طفل آرام گیرد و اما در موقع شیر دادن با پستانک باید مواظب بود سر پستانک بیش از اندازه در دهان طفل فرو نرود زیرا در این صورت حلق او را تحریک کرده موجب استفراغ میگردد.

همچنین در موقع شیر دادن باید مواظب بود طفل در هنگام مکیدن شیر نیمه نشسته باشد نه خوابیده. شیر را نباید زیاد گرم و یا زیاد سرد نوشانید و شیشه باید همیشه عمود بر سطح طفل قرار بگیرد و باید برای استراحت بطفل مجال داد کمی از مکیدن خودداری کند.

برای اینکه نکات مهم فوق الذکر رعایت شود خوبست مادران خودشان با پستانک بطفل شیربدهند و این کار را بر عهدهٔ اطفال بزرگتر واگذار نکنند بطورکلی سپردن اطفال به دست خواهر و برادرش که خود نیز طفلی بیش نیست، کار خطرنا کی است.

علائم خطر در ناخوشی های دوران طفولیت ا

عده زیادی از افراد در اثر بی مبالاتی والدین از همان طفولیت از بین میروند و این امر در کشورهای عقب مانده بیشتر صادق است حال آنکه معالجه اطفال ساده تر از معالجه بزرگسالان است. زیرا اطفال از خود اختیاری ندارند و بآسانی میتوان آنها را تحت رژیم غذائی قرار داد.

علائم خطر بطوركلي در اطفال

یک طفل سالم قسمت اعظم روز میخوابد و خیلی کم گریه میکند وقتی که برای ساعات طولانی به گریه ادامه داد علامت آن است که نوعی ناراحتی آزارش میدهد. یعنی یا به درد دل مبتلاست و یا گرسنه است و یا جانی از بدنش صدمه دیده است.

همچنین چنانچه هوش یک طفل بموازات رشدش افزایش نیابد و با بی اشتهائی مزمن داشته باشد و با وزنش کم شود و با رنگ پوستش کبود و کدر شود، علامت خطرست. طفلی که چند روز پس از تولد زرد و بر قانی شود دچار یک بیماری خطرناک است و باید فوراً تحت در مان قرارگیرد. چه مرضی که بیش از چندر و ز دوام می آورد خطرناک است. طفلی که برای یک مدت طولانی در یک جابیحال میافتدونسبت به آنچه در اطرافش میگذرد علاقه ای نشان نمیدهد، باید فوراً به نزد دکتر برده شود. زیرا اینها علامت یک مرض است. اگر رنگ طفل بدون علت زرد شود باید خون او مورد آزمایش قرارگیرد. تا معلوم شود میزان گلبولهای قرمز او چه اندازه است چنانچه یک طفل در درسهایش عقب بماند باید علتش کشف شود. یا او بطور مادر زادی کم هوش است (درین صورت در دل اواندازد) و یا گوشش سنگین است و یا عیبی در چشمش و جود دارد و یا مبتلا به ورم لوزه است و یا از سوء تغذیه رنج میبرد. در هر حال باید طفل کم هوش مورد معاینه پزشگ قرارگیرد و علت کم هوشی او کشف شود د.

^{1 -} مطالب این قسمت از کتاب Danges تألیف Dr. Aivarez باختصار ترجمه و نقل گردیده است.

۲ ـ بد نیست این مطلب را هم برای پدر و مادرانی که نگران کم هوشی بچه هایشان در درس خواندن هستند نقل کنیم ولینگتون که ناپلئون را در واثرلو شکست داد آنقدر کودن بود که او را به مدرسه نظام فرستادند تا از شرش راحت شوند. ولینگتون کودن و در سنخوان لیاقت خود را در مدرسه نظام نشان داد. بنابراین اگر بچهای در مدرسه علاقهای به درس خواندن نشان نداد و الدین باید سعی کنند استعدادهای دیگر او را مورد توجه قرار دهند و به پرورش آن بپردازند.

به طرز راه رفتن و نشستن طفل هم باید توجه شود زیرا چنانچه طفل در کودکی بد راه برود و بد بنشیند بآن عادت میکند و بعد ممکن نیست چارهای برایش اندیشید. بعضی اطفال به علت ضعف اعصاب و عیبی که در استخوانبندی بدنشان وجود دارد، بد راه میروند. اینها درمان پذیرند.

طفلی که مبتلا به فتق است باید هر چه زودتر درمان یابد و اگر به موقع و بنحو مطلوب بالغ نشود باید تحت درمان قرارگیرد واگرنه ممکن است به امراضی مبتلا شود.

چنانچه طفل تب کند و در مفاصل بدنش ورم و التهاب و درد دیده شود، باید فوراً تحت در مان قرارگیرد زیرا همین نوع دردها مقدمات بیماری قلبی رماتیسمی را به وجود می آورد. اگر موقع رشد دردهائی در یک نقطه معین از بدن تکرار شود باید بوسیله طبیب مورد معاینه قرارگیرد و اگر در موقع ورزش رنگ پوست طفل کبود شود باید فوراً پزشک او را معاینه کند زیرا ممکن است طفل به بیماری قلبی مادرزادی دچار شده باشد.

آپاندیست حاد بیشتر بیماری کودکان می باشد. و بعد از ۴ سالگی این نوع بیماری کمتر دیده میشود. چنانچه بعد از این سن آپاندیست بروز کند اغلب آپاندیست مزمن است هرگاه طفل به درد دل شدید مبتلا شد و این دل درد متوقف نگردید و طفل استفراغ کرد و درد از طرف ناف در سمت راست معده متمرکز شد باید فوراً بنزد دکتر برده شود. دادن مسهل و چیزهای نظیر آن در این موقع خطرناک است.

از بیماریهای خطرناک دیگر دوران طفولیت فلج اطفال است که خوشبختانه امروزه رو بکاهش گذارده است. دیگر سرطان است که بیشتر در کلیه، مغز، چشم، خون و استخوان بروز میکند و دیگر بیماری قند است که با درمان سریع میتوان طفل را نجات داد. دیگر ترشح مواد چرکی از جهاز تناسلی دختر است که با مراجعه به پزشک علتش بزودی کشف و سریعاً هم معالجه میگردد.

خراص عرقبات متنك

آویشن (طبیعت گرم دارد)

خواص: مقوی بدن و معده _ تقویت کننده بینائی _ ضدنفخ _ ضدتشنج _ ضدصرع _ رفع تشویش _ درمان سرفه _ بیماریهای کلیوی و مثانه _ اخلاط خونی _ تنگی نفس _ درد مفاصل _ سیاتیک _ نقرس _ خونریزیهای رحمی _ ترشحات زنانگی _ کوفتگی عضلات _ رقیق کردن خون _ شستشوی زخمهای چشمی _ نوک متورم پستان.

خاصیت آویشن به خاطر تیمول آنست که ضدعفونی کننده ـ ضدکرم ـ ضد قارچ و برای ضدعفونی کردن نباتات بسیار مفید است ـ شستشوی مو با آویشن از ریزش آن جلوگیری میکند.

توجه: مصرف بیش از حد آویشن ممکن است کلیه را تحریک نموده باعث بروز آلبومین و ایجاد سرگیجه و ضعف قلب بشود.

طرز مصرف: یک استکان در یک لیوان آب بعد از غذا.

در صورتی که مزاج گرم دارید با کاسنی و یا شاه تره میل نمائید.

آب غوره (طبیعت سرد و خشک)

خواص: برطرف کننده حرارت خون و صفرا _ مقوی جگر _ مسکن تشنگی _ زائل کننده سستی بدن _ ضد چاقی _ مفید برای اورام لثه و دهان _ از بین برنده صفرا و بلغم.

برای مصرف سالاد و غذا بسیار مفید است ـ آش غوره ملین و برای معده بسیار مفید

۱ ـ این عرق جات که محصول موسسه ، ترگل، است در تمام داروخانه های داروی گیاهی فروخته میشود (مولف).

است.

آبليمو (طبيعت سرد و قابض دارد)

خواص آب لیمو بحدی است که در یک کتاب نگنجد خاصه که جزوهای خلاصه و فهرستوار خواسته باشیم تقدیم علاقمندان کنیم.

برای رفع عطش ـ ضدعفونی کنندهٔ آب و اشتها آور است.

بطور خلاصه آب لیمو عامل تنظیم تندرستی و با هزاران خاصیت یک میوه بهشتی واقعی است.

اترج (طبیعت گرم دارد)

کوچک آنرا به فارسی ترنج و بزرگ آنرا بالنگ گویند عرق اترنج از پوست آن گرفته سی شود.

خواص: ملطف _ قابض و ضداسهال قوی و بسیار مؤثر _ صاف کننده روح طبیعی و خون از صفرا _ مسکن قی _ صفراوی _ حرارت احشاء و تشنگی فرو نشاند _ اسهال صفراوی را بهبود بخشد _ مقوی قلب و دماغ و کبد و معده و روده ها و از بین برنده تهوع و استفراغ است. طرز مصرف: با نصف لیوان آب یا غلیظ تر در صورت اسهال میل شود یا به صورت شربت صبح و شبها مصرف شود.

بیدکاسنی (طبیعت سرد دارد)

خواص: با ترکیب بید و کاسنی _ خنک _ صفرابر _ تببر _ آرامبخش _ تصفیه کننده و ضدیرقان است.

طرز مصرف: مخلوط با آب صبح و شب قبل از غذا میل شود.

بومادران (طبیعت گرم دارد)

خواص: درمان ضعف عضله قلب (میوکاردیت) احساس گرفتگی و درد در ناحیه قلب (آنژین دوپواترین) خواب رفتن دستها _ خون روی _ اختلالات قاعدگی _ وجود خون در ادرار _ درمان ورم معده _ درمان سوء هاضمه _ نفخ روده _ بواسیر _ شقاق _ درمان صرع _

اختلالات بینائی _ قولنجهای کبدی و کلیوی _ سنگ کلیه _ تبهای کهنه _ رفع خستگی اعصاب _ صرع و جنونهای خفیف _ تشنج _ جلوگیری از خونریزی.

برك چنار

بسیار سرد - تببر - معالج تنگ نفس - مفید برای امراض عصبی - رعشه - چاق کننده اشخاص لاغر.

برك زيتون

عرق برگ زیتون از برگ سرسبز درخت زیتون گرفته می شود.

ترکیبات شیمیائی:گلوکزید به نام الثورویوزید _ مواد قندی _ مواد تلخ _ مواد رزینی _ موم _کلروفیل _ تانن _ اسیدگالیک _ مانیت.

خواص: پاثین آورنده فشار خون ـ مدر ـ مقوی ـ قابض ـ و تببر.

بهارنارنج (طبیعت گرم معتدل)

خواص: تقویت قلب _ درمان بیخوابی _ آرام بخش _ تقویت اعصاب _ ضدتشنج _ ضدسکسکه _ مصرف یک لیوان عرق بهار نارنج شبها هنگام خواب به شما خواب راحتی خواهد داد.

بید (طبیعت سرد و خشک)

خواص: اثر قاطع ولی کند بر تبهای مداوم دارد _ خواب آور _ آرام بخش _ تببر _ مدر _ ضد تشنج _ ضد یرقان.

اگر بر سر بمالند درد سر را تسکین میدهد _ برای دراز کردن موی سر، برطرف کردن شوره و لطیف کردن شوره و لطیف کردن مو مفید است _ باید مو را با آن شستشو داد.

طرز مصرف: نصف ليوان آب مخلوط با بيد و همه وقت قابل استفاده است.

بیدمشک (طبیعت خنک دارد)

خواص بیدمشک بحد کافی شناخته شده است. مقوی قلب ـ ملین و تقویت کننده معده

است و اثر آرامبخش دارد.

طرز مصرف: به صورت شربت مخلوط با آب و قدری شکر میل شود.

بابونه (طبیعت کرم دارد)

خواص: مدر _ مقوی معده _ بادشکن _ اشتها آور _ هضم کننده ی غذا _ صفرابر _ قاعده آور و التیام دهنده. آرام بخش اعصاب است و اثر ضد تشنج و ضدعفونی کننده دارد _ تعداد گلبولهای سفید خون را زیاد می کند. از التهابات چرکی مخاطها جلوگیری می نماید. در رفع یبوستها ثی که مواد دفعی مخصوصاً در قولون چپ جمع می گردد اثر مفید دارد.

در استعمال خارجی: حمام با آن اثر قاطع در رفع بیماری ها دارد مخصوصاً برای محفوظ نگهداشتن زخم از آلودگی و بهبود آن مخصوصاً زخمهای عمیق فیستولها ـ زخم انگشتان ـ رفع التهاب و درمان ورم چشم و ترک ها و برای خارش های پوستی واگزما و التهابات واریسی شستشوی با آن بسیار مؤثر است.

طرز مصرف: تا در نصف ليوان آب مخلوط و بعد از غذا ميل شود.

بادرنجبونه

ضدتشنج، مقوى قلب و اعصاب.

پونه (طبیعت کرم دارد)

خواص: بادشکن ـ محلل ـ صفرابر ـ خلط آور ـ ضدنزله و ضدعفونی کننده ـ مفید برای سیاه سرفه ـ آسم ـ هیستری ـ نفخ ـ نقرس.

برای رفع نزله و ناراحتی ها ناشی از گریپ مفید است.

سرفه را آرام و خروج خلط را تسهیل میکند. اثر محرک بر روی ترشحات معده دارد. در استعمال خارجی: برای رفع لکههای جلدی مفید است.

طرز مصرف: با نصف ليؤان آب بعد از غذا يا همراه آن ميل شود.

پودر عصاره شیرینبیان (طبیعت گرم دارد)

با نامهای: اصل سوس ـ مهک ـ رکلیس ـ مژو اسامی مختلف محلی.

ریشه گیاه شیرین بیان داروی قاطع زخم معده و اثنی عشر ـ مفید در امراض ریوی و دستگاه گوارش. ملین منضج اخلاط غلیظ و مرکبه ـ مسکن تشنگی و التهاب معده ـ نرم کننده سینه ـ مقوی اعصاب ـ مسهل رطوبت و غاسل اعضاء باطنی. مفید در امراض دماغی و عصبانیت ـ برای امراض طحال ـ بواسیر ـ تبهای کهنه و انواع سرفه و سینه در د مفید است. از برای قولنج که از سردی باشد مجرب است ـ برطرف کننده نفخ شکم ـ در التهابات پوستی ـ اورام چشم و گلو و بینی مؤثر است. شیرین بیان که خلاصهای از خواص معجزه گر آن گفته شد از گیاهان داروئی مفیدی است که ریشه آن به خارج صادر شده و به صورت قرص ـ شربت ـ شکلات در اروپا و امریکا مصرف عام دارد.

متاسفانه در ایران فقط بطور سنتی و در عطاریها چوب ریشه خشک آن یافت می شود که باید جوشانید و مصرف کرد.

مؤسسه ترگل با زحمات زیاد موفق شده پودری که از عصاره شیرین بیان گرفته شده و فقط به خارج صادر می شد در دسترس هموطنان بگذارد.

پودر عصاره شیرین بیان احتیاج به جوشاندن ندارد و کافی است یک قاشق چای خوری از آن را در یک فنجان آب گرم حل کرده مانند نسکافه مصرف کنید.

مصرف شیرین بیان ناشتا و یا قبل از هر غذا مفید است. خواص شیرین بیان بی شمار است که حتی خلاصه آن نیز در این مختصر نمی گنجد و بهتر است به کتابهای طب قدیم مراجعه فر مائید.

مجدداً یاد آوری می شود _ ترگل اخیراً عرق شیرین بیان راکه از ریشه گیاه گرفته میشود و دارای خواص بالا می باشد به بازار عرضه نموده و بر تنوع محصولات خود برای دوستداران طب سنتی افزوده است.

تارونه (طبیعت گرم دارد)

از غلاف پوستی خرماگرفته میشود.

خواص: بسیار آرام بخش و مسکن اعصاب و خواب آور است و قدما آنرا (شراب حلال) نامیده اند.

برای رماتیسم - سردی اعصاب - درد مفاصل بسیار مفید است. بسیار مقوی و برای تقویت اعصاب نافع و بیبدیل است.

طرز مصرف: هنگام خواب یک یا نصف لیوان مصرف شود.

چهل گیاه (طبیعت گرم دارد)

عرق چهلگیاه ترگل (با فرمول جدید) با مراجعه به کتب طبی قدیمی تهیه میگردد که بسیار مفید و مؤثر ترست. چهلگیاه از ریشه و ساقه و گل چهلگیاه مختلف که بعضی کمیاب هستند تهیه شده و با استاندارد دانشگاه تهران برابر و مورد گواهی است (در حالی که اغلب عرقیاتی که بنام چهلگیاه به صورت متفرقه در بازار تهیه می شود از چهارگیاه بیشتر تهیه نمی شود که حتی خودشان آنرا چهار عرق نیز می نامند که البته خاصیت چهلگیاه را ندارد.

خواص: مقوی ـ تقویت معده ـ هضم غذا ـ تقویت اعصاب ـ مسکن دردهای ماهانه خانمها و دارای اثر آرامبخش است.

چهار عرق سرد (طبیعت سرد دارد)

خواص: تببر ـ تصفیه کننده خون ـ شستشوی کلیه و کبد ـ خنک و برای کسانیکه طبیعت گرم و آتشین دارند مفید است.

چهار عرق گرم (طبیعت گرم دارد)

خواص: تقویت کننده _ برای هضم غذا _ ناراحتی های معده و روده مفید است. طرز مصرف: مخلوط با آب بعد از غذا ظهر و شب میل شود.

خارشتر (طبیعت سرد دارد)

خواص: مدر قوی ـ تصفیه کننده خون ـ برای شستشوی کلیه ها و برای سنگ کلیه و مثانه ـ سیاه سرفه و تبهای نوبه ای و گرم مفید است.

رازيانه

خواص عمده: زیاد کننده شیر مادران _ قاعده آور _ اشتها آور _ دافع سنگ کلیه، مفید برای دردهای پهلو و تخلیه رحم.

توجه _ چون دارای هورمون زنانه است مصرف زیاد آن برای مردان مفید نیست.

زنیان (طبیعت گرم دارد)

به اسامی نانخواه ـکمون ملوکی ـ انیسون بری

خواص: ضدعفونی کننده بسیار قوی دارد _ ضدانگل مخصوصاً انگل (انکیلوستوم) ضد قارچ از نوع اکتینومیکوز _ بادشکن _ ضدسکسکه _ معرق _ تببر _ قاعده آور _ رفع سموم بدن و مؤثر برای رفع اعتیاد مواد مخدر _ بیماریهای پیسی (پریوینملیگو) _ تقویت سامعه _ رفع گرفتگی گوش _ درمان لاغری شدید.

فلج اندامها ـ رعشه ـ امراض عصبی ـ هضم غذا ـ (طبریگویدکه سنگ بریزاند و حب القرع بیرون آرد) فواق ـ قی ـ تخمه و ریاح ـ باقوت تریاقیه و ملینه.

طرز مصرف: بعد از غذا میل شود ـ در صور تی که طبع گرم دارید با عرق شاه تره و کاسنی میل کنید.

زيره (طبيعت كرم دارد).

خواص: ضدچاقی است برای لاغر شدن بجای آب مصرف شود. بسیار ملطف ـ ضد تنگی نفس ـ نیرودهنده ـ هضم کننده غذا ـ بادشکن ـ زیاد کننده شیر مادران ـ دافع ناراحتیهای روده.

طرز مصرف: بعد از غذا با نصف ليوان آب مصرف شود.

زعفران (طبیعت گرم دارد)

عرق زعفران ترگل یک فرمول اختصاصی ترگل است که با استفاده از نسخه های خطی کتب قدیمی گرفته می شود. نخست از گل و ریشه و برگ ۲۴ گیاه مقوی گرفته می گردد و به صورت عرق زعفران به دست شما می رسد.

خواص: بسیار مقوی ـگرم ـ انرژیبخش و مقوی باه و بطور کلی تقویت کننده اعضاء رئیسه بدن است.

سركه طبيعي انگور (طبيعت خنك دارد)

سرکه به شرط آنکه طبیعی و از انگور باشد دارای خواصِ مفیدی است و سرکه خرما و یا

سرکه های مخلوط با سرکه خرما خواص سرکه خالص انگور را ندارد.

سرکه ضدعفونی کننده و در سرعت تاثیر داروها مؤثر است. خوردن سرکه با غذاهای سنگین و چرب مفید است.

شاه تره (طبیعت سرد دارد)

خواص: مقوی _ تصفیه کننده خون _ صفرابر _ اشتهاآور _ مفید سده کبد _ مسهل اخلاط ثلثه _ ضدیرقان _ دافع جرب و خارش بدن _ مدر _ دافع صفرا و سودای گرم. از غلظت و چسبندگی خون می کاهد _ در بیماریهای جذام و در برخی از غدد سرطانی (با منشاء ایی تلیوم) مؤثر است _ نارسائیهای کبدی.

طرز مصرف: ساعت ۱۰ صبح و شبها بعنوان تبرید مخلوط با آب مصرف کنید.

شنبلیله (طبیعت کرم دارد)

خواص: نیرو بخش و بسیار مقوی _ مفید برای مسلولین و اشخاص ضعیف و لاغر _ مفید برای بیماری قند _ فشارخون _ ضدالتهاب _ بادشکن _ ملین و مفید برای شقاق _ کک مک و تقویت قوای جسمی و روحی و دافع چربی خون است.

در استعمال خارجي: معالج زخمها و ضدقارچهاي پوستي است.

كيالك... (زالزالك) (طبيعت خنك دارد)

خواص: درمان نقرس _ ورم حجاب حاجز _ خون روشها و ترشحات زنان _ رفع اسهال _ تنظیم فشارخون _ تشنجات عصبی _ جلوگیری از چاقی _ سرگیجه _ سکته _ سنگ کلیه _ طپش قلب _ اضطراب _ تنظیم و تصفیه دستگاه خون _ بدخوابی جلوگیری از عواقب کلسترین و سخت شدن رگها _ دافع ناراحتیهای قوای تناسلی زن و مرد _ قولنج _ ناراحتی گوش _ آرامبخش.

استعمال خارجی: حمام باکیالک در موارد آنژین سینه ای ـ انفارکتوس و کمپرس بر ناحیه قلب و ناراحتی های ریوی مؤثر است.

طرز مصرف: قبل از غذا صبح و شب مصرف شود.

کاسنی هندبا - (طبیعت سرد دارد)

خواص: مقوی معده _ تببر _ بیماریهای کبدی وکلیوی _ بیماریهای اعصاب _ تبهای نوبهای _ نوبهای _ تبهای نوبهای _ تقویت پوست _ ورم مفاصل _ ورم طحال _ ضدکلسترول _ تصفیه خون _ یرقان _ ملین _ مسکن حرارت خون _ وجود خون در ادرار.

طرز مصرف: ساعت ۱۰ صبح روزانه به عنوان تبرید بی اندازه مفید است.

کلپوره (مریم نخودی) (مریم گلی) (طبیعت گرم دارد)

خواص: آرام بخش - معالج سرفه و عرق زیاد مسلولین - ضداسهال و پیچش شکم ضد ضعف و لاغری - پاک کننده کبد - ترشی معده و ورم روده را از بین میبرد - ضد فشارخون - تصفیه کننده خون.

در استعمال خارجی: ضدعفونی کننده دهان و دندان و التهابات اندامهای تنفسی. توجه: برای کسانیکه دارای مزاج گرم و دموی هستند توصیه نمی شود. طرز مصرف: برای خوردن با آب مخلوط و بعد از غذا میل شود.

كلاب (طبيعت كرم معتدل)

خواص: مقوی اعصاب و قلب _ معده _ رفع خلط خونی _ مسکن صداع گرم _ بو ئیدن و بر بدن مالیدن قوت دل بدهد _ لئه را سخت کند _ درد چشم و حرارت آن بنشاند غشی و نفث الدم را زائل کند _ زیاد بر موی ریختن موی را سفید کند.

طرز مصرف: به صورت شربت میل فرمائید.

گاوزبان (طبیعت گرم دارد)

از تجزیه شیمیایی آن مهمترین مادهای که به دست آمده نیترات دو پتاس می باشد.

خواص: نشاط آور، مقوی، نیکوکننده رخسار، در نزلههای دستگاه تنفس خفقان و تنگی نفس، خشونت سینه، گریپ، تبهای دانهای، یرقان، معالجه ورم کلیه (نفریت).

ازدیاد متابولیسم بازال، امراض سوداوی (آلرژیک) مننژیت، جنون، مالیخولیا (برای منانگل) به عنوان آرام بخش مصرف می شود. زکام، سرفه، سنگ مثانه مفید است.

طرز مصرف: همه وقت قابل استفاده است.

كل وكل تركل

سرشوی طبیعی و سنتی گیل سرشو که بصورت پودر معطر و قابل حل سریع در آب با ابتکار مؤسسه ترگل بدست شما می رسد برای شستشو و مخصوصاً برای نرم کردن موهای زبر و دکلره شده بی اندازه مفید و مؤثر است.

مرزه (طبیعت کرم دارد)

خواص: مقوی قوای جنسی - درمان نقرس - فلج - اسهال - مقوی نیروی هاضمه - هضم غذا - جلوگیری از نفخ شکم - تصفیه کننده - ضدکرم - مدر - مفید برای سنگ کلیه - ورم معده - تسکین آسم - ناراحتی دهان - ضدانگل (کرم کدو) تقویت کودکان ضعیف - نرمی استخوان.

طرز مصرف: بعد از غذا با نصف ليوان آب ميل شود.

مورد (طبیعت سرد دارد)

عرق مورد از برگ موردگرفته میشود.

خواص خوراکی: تقویت معده _ رفع ورم معده _ درمان اسهال و بـواســیر _ در بیماریهای تنفسی از قبیل برونشیت _ اتساع برنشها (برنشکتازی) سرفه _ آسم نــزلهای _ مجاری ادرار مفید است.

مصرف خارجی: شستشوی موی سر برای تقویت مو _ مژه و ابرو رفع بدبوئی زیر بعل و دست و پا _ درمان بیماریهای پوستی لکدار (پوسته دار) از خونریزی جلوگیری میکند. غرغره و مضممه آن برای ضدعفونی و رفع تحریک مخاط دندان و بوی دهان.

مخلّصه (طبیعت گرم دارد)

خواص: مقوی _ ملین _ نرم کننده _ معرق _ ضد سم و تریاقی قوی است. در رفع قولنجهای صعب عجیب الفعل، جهت تحلیل اخلاط لزجه و کمر و مفاصل و تقویت معده و جگر و سیرز و اعصاب مفید است.

عرق مخلصه مقوی اعضاء رئیسه و موافق مبرودین است.

در استعمال خارجی: خاصیت رفع تحریکات مموضعی دارد و از ایمنجهت در رفع بیماریهای پوستی مؤثر است.

طرز مصرف: بعد از غذا میل شود.

نسترن (طبیعت گرم دارد)

خواص: تقویت قلب _ ورم کلیه _ اسهال _ عوارض کمبود ویتامین _ درد معده و رافع سردی اعصاب است.

طرز مصرف: بصورت شربت همه وقت قابل مصرف است.

نعناع (طبیعت کرم دارد)

خواص: بادشکن _ ضدتشنج _ معالج بواسیر _ دل مالش _ چنگ زدن معده _ دل پیچه _ سکسکه _ رفع اسهال و استفراغ _ ملین _ ضدعفونی کننده _ مفید در امراض قلبی و جهاز تنفسی. طرز مصرف: نصف لیوان آب با یک استکان بعد از غذا میل شود.

۵گیاه (خنک مخصوص سنگ کلیه)

با استفاده از فرمول کتابهای طبی قدیمی از پنج گیاه از قبیل کاکل ذرت و دم گیلاس برای شستشوی کلیه و سنگ کلیه تهیه شده و بسیار مدر می باشد.

طرز مصرف: مخلوط با آب بستگی به احتیاج روزانه در چند نوبت میل شود.

7 کیاه

خواص: ضدنفخ، مخصوص کودکان و بزرگسالان.

طرز مصرف: برای کودکان از یک قاشق چایخوری تا یک قاشق سوپخوری بـرای بزرگسالان نصف لیوان بعد از غذا.

۷ گیاه (طبیعت گرم دارد)

برای دیابت و مرض قند با استفاده از نسخه های قدیمی یا ۷گیاه که در این مورد شناخته

شدهانداز قبیل قره قات، تخم شنبلیله تهیه شده و در پائین آوردن قند خون مفید و مجرب است. طرز مصرف: با نصف لیوان آب بعد از نهار و شام میل شود.

۲ اگیاه برای تقویت مو (طبیعت معتدل دارد)

برای رویش و جلوگیری از ریزش مو با استفاده از کتب قدیمی از ۱۲گیاه مفید از قبیل بابونه ـ شنبلیله ـ شلتوک ـ خطمی ـ و غیره تهیه و تقدیم میگردد.

طرز مصرف: روزانه ۲ تا ۳ مرتبه با آب میل شود. و در عین حال باید با آن موی سر را شستشو و ماساژ داد.

محصولات جدید ترگل

اسپست (یونجه)گرم

اسپست سرشار از ویتامینهای، C. D. K و A میباشد، برای تقویت اعصاب، مفید و معالج رعشه و از خونریزی جلوگیری میکند، مقوی، چاق کننده و تصفیه کننده خون است. و برای معالجه نرمی استخوان مفیداست زیاد کننده شیر، نرم کننده سینه و نافع برای سرفه نیز هست.

شوید (شبت)

نیرو دهنده _ مقوی معده _ هضم کنندهٔ غذا _ بادشکن _ مدر _ ضدتشنج _ آرام کننده _ زیاد کننده شیر _ مسکن در د معده _ رفع استفراغ _ ضد سکسکه _ رفع بیخوابی برای کم کر دن چربی خون مصرف می شود.

عرق ۲۰گیاه

مفید برای دستگاه تنفسی، آسم، سرفه و ناراحتی هائی از این قبیل.

با ترکیب بیش از ۲۰گیاه مؤثر و بیش از یکسال آزمایش ثمربخش تهیه و تقدیم می شود.

عرق شيرين بيان

چون طعم و طرز مصرف عرق شیرینبیان از پودر عصاره آن بهتر است مورد توجه قرار

گرفته از اینرو ترگل چکیده گیاهی آنرا نیز تقدیم میکند.

خواص: معالج زخم اثنی عشر و معده، مفید در امراض ریوی، دستگاه گوارش، اعصاب، مسهل، رطوبت، غاسل اعضاء باطنی، طحال، بواسیر، تبهای کهنه ضدنفخ شکم، التهاب پوستی، اورام چشم و گلو و بینی.

پودر عصاره شیرین بیان مانندگذشته در اختیار علاقمندان می باشد.

عرق سیر

در طول تاریخ طب سنتی این اولین بار است که ترگل توانسته باکشف و ابتکار خود بوی نامطبوع سیر را از آن بگیرد تا مردم عزیز ما بتوانند از این نعمت بزرگ الهی براحتی بهره گیرند و دیگر بخاطر بوی سیر از آن و خواص مفیدی که خداوند تعالی در این گیاه ارزشمند به ودیعت نهاده است فرار نکنند ما افتخار این کشف مهم را برای خود محفوظ می داریم و سنام خود ثبت می کنیم و امیدواریم دنباله روها با تهیه ناقص آن اجر دیگران را ضایع نسازند.

خواص سیر: ضدعفونی کننده _ ضدباکتری _ هضم کننده غذا _کم کننده فشار خون _ بیماری قند _ احتمالا اثر ضد سرطان _ مفید در بیماریهای سل _ روده _ بیماریهای ریوی _ سل _ قانقاریای ریوی _ زخم روده با منشاء عصبی قولنجها.

سیر در پائین آوردن فشارخون مؤثر است زیرا موجب اتساع شرائین و مویرگها می شود و به نظر میرسد بر روی انقباضات قلب نیز اثر مفید ظاهر میکند.

دانشمندی به نام Alorand (۱۹۳۳) سیر دارای اثر مفید در پیشگیری سرطان است.

آسانس سیرکه از تقطیر آن تحت اثر بخار آب بدست می آید مرکب از سولفورها و پلیسولفورهای ونیل، آلیل و آلیل پروفیل است.

طبق نظر حکمای طب سنتی، سیر محلل، جالی، مخفف رطوبات معده و مفاصل رقیق کننده خون با قوت تریاقیه و رافع مضرت آب و هوای وبائی.

تصفیه حلق، ضیق النفس، نسیان، فالج، لقوه اکثر امراض عصبانی و عرق النساء و نقرس. دافع ریاح تهیگاه و قولنجهای ریه، اقسام کرم، نیکوئی رخسار، خوردن مداوم آن باعث ریختن موی سپید و روئیدن موی سیاه به جای آن است.

سیرکار موجودات میکروسکوپی روده را تنظیم میکند سیر یک ماده بلارقیب تحریک کننده اندامها و تنظیم کننده مهمترین اعمال بدن است. در اختلالات کبدی و غدد داخلی (تیروثید ـکلیه) نقرس، سیاتیک، سرگیجه احساس صدای مبهم درگوش و هیجانات سیریک داروی شفابخش است.

سیر یک ماده ضد دیابت است و مقدار قندخون را تنظیم میکند، تمام کسانیکه دیابت دارند و یا چربی در بدنشان جمع میشود باید از سیر استفاده کنند.

سیر یک ماده مؤثر در دستگاه گردش خون است این گیاه نه تنها فشارخون را پائین می آورد، بلکه ظرف خون یعنی جدار رگها را نیز نرم (ار تریوسکروز) و مقدار کلسترول را تنظیم و کار گلبولهای قرمز خون که اکسیژن را جابجا می کنند را تقویت و از مسمومیت حاصل از نیکو تین (در مورد کسانیکه زیاد سیگار می کشند) یا مسمومیت ناشی از مواد استحفاظی بدن در مورد شهرنشینان جلوگیری می نماید.

نمک دریای ترگل

نمک دریا، از تبخیر آب دریا گرفته شده است.

۸۔ آزمایش وجود ید منفی

فرمول نمک دریا ترگل طبق آنالیز دانشگاه تهران به شرح زیر است:

گرم درصد	./.8	۱ ـ مواد غیرمحلول در آب
گرم درصد	٠/٥	۲ ـ مقدار يون سولفات
گرم درصد	٠/٢	۳_ مقدار یون منیزیوم
گرم درصد	./١٨	۴_ مقدار يون كلسيم
گرم درصد	47/14	۵_ مقدار يون سديم
گرم درصد	٦٠/٢٣	٣_ مقدار يون كلر
		۷_ آزمایش فلزات

نمک دریای ترگل حاول ۹۸/۸۵ درصد کلرور سدیم میباشد. میزان مواد غیرمحلول آن بسیار کم و فاقد فلزات سنگین و سمی و ید و برم نیز میباشد.

با توجه به فرمول فوق شما به خاصیت نمک دریای پی برده و مطمئن می شوید که بهترین نمک خوراکی را در اختیار دارید.

$\overline{}$		•	
	T	Λ	•
	1	w	Л

گل بهار

از ترکیب گیاهان معطر و مفید برای لطافت پوست دست و صورت. طرز مصرف: شبها صورت خود را قبل از خواب باگلبهار تمیز کنید^۱.

طرز هذم بعنى از مواد غذائي

۱ - پروتئين

معنی هضم پروتئین اینستکه پروتئین کمپلس غیرقابل حل که در غذا هست مجزا و تا اندازه ثی حلگردد. مخمرهای گونا گونی که در معده و امعاء ترشح میشود پروتئین را حل کرده مواد مورد احتیاج تن را بوسیله جگر داخل خون میکند. اطلاعات ما درباره حل پروتئین (Catabolis) کم و اطلاعات ما درباره محمد کمتر است.

۲-کاربوهیدرات

مقصود از هضم شدن کاربوهیدرات، تبدیل Polysaccharides میباشد. هضم مواد نشاسته ای، از دهان شروع میشود بدین معنی که موقع آمیخته شدن مواد نشاسته ای با آب دهن، ماده ی موسوم به جوهر بزاق که در آب دهن هست، مواد نشاسته ای را به نشاسته ای با آب دهن، ماده ی موسوم به جوهر بزاق که در آب دهن هست، مواد نشاسته ای را به Dextrose و Dextrose میگر داند، ولی هنوز عمل هضم تمام نشده است. زیرا موقعیکه مواد نشاسته ای بمعده میر سد، با عصیر معده مخلوط میشو د و از آنجا، پس از طی مراحلی، وار د روده کوچک میگر دد و در اینجا با چند مخمر دیگر آمیخته شده بتدریج مبدل به Monosaccharides میشود. بدین ترتیب عمل هضم آن بهایان رسیده برای جذب شدن به بدن آماده میگر دد.

۳-چربیها

برای هضم شدن چربی ها باید چربی در معده تجزیه شده به اسیدهای چربی دار و Glycerol مبدل گردد. هضم چربی نه در دهان شروع میشود و نه در معده بلکه هضم آن در روده

کو چک شروع میگردد بدین معنی که موقع رسیدن به روده کو چک با ماده ای موسوم به Lipase که از پانکریاس ترشح میشود مخلوط میگردد. در اینجا چربی حل گشته مورد استفاده بدن قرار میگیرد.

نباید این حقیقت را از نظر دور داشت که افزایش بعض مواد در بدن، حتمآ ضرر دارد افراط در خوردن این قبیل مواد، چاقی و یا لاغری زیاد را ایجاد میکند و باید مخصوصاً از چاقی جلوگیری شود. عقیده شایع اینستکه چربی زیاد، آدم را چاق میکند و حال آنکه بقول دکتر اپشتین آلمانی: آنچه آدم را چاق میکند، مواد نشاسته ای و شکری است نه چربی.

چربی ها هادی خوبی برای حرارت نیستند از اینرو حرارت بدن را نگاهمیدارند.

بچه ها بیشتر از کمی مواد چربی و فزونی مواد کار بوهیدرات در بدنشان مبتلا به راشی تیسم می گردند. افریقائیها و اسکیموها که هر دو زندگی طبیعی دارند و بر طبق غرائز اولیه بسر میبرند، بمقدار زیاد مواد چربی میخورند و چون چربی خالص سرخ نشده میخورند ضرری از آن متوجه آنها نمیشود

باید این علم را هم تحصیل کنیم که در چه غذاهائی ویتامینها هست. مثلا تمام سبزیجات رنگین از لحاظ ویتامینهای C و C و C و C و C و تامین از لحاظ ویتامینهای C و C و C و C هستند. تمام سبزیجات و مرکبات دارای ویتامین C هستند. تمام سبزیجات و مرکبات دارای ویتامین C هستند.

اینرا هرگز فراموش نکنید که افراط در خوردن نمک طعام (Sodium Chloride) مضر است. کهنه مصر، نمک طعام را برای بدن مضر میدانسته اند. نمک علاوه بر اینکه ترسباتی در تن از خود بجا میگذار د که برای بدن مضر است، موجب تصلب شرائین میگردد و فشارخون را بالا میبرد. نمک تشنگی ایجاد میکند و تشنگی زیاد هم موجب میشود شخص پی در پی آب بخورد! مصرف آب بمقدار زیاد هم جهاز هاضمه را مختل میکند. نمک که در خورش پخته میشود، الیاف سبزیجات را سفت تر میکند و در نتیجه هضم آن مشکل میگردد و کار فوق العاده بر کلیه و کبد تحمیل میشود.

میگویند بدون نمک نمیتوان زندگی کرد زیرا نمک برای بدن لازمست. این فکر خطاست. چه بومیان حبشه و امریکائی شمالی، نمک نمیخورند و کاملا سالم هستند. حتی اهالی جز اثر اقیانوس آرام قبل از ورود اروپائیان بآنجا نمک مصرف نمیکردند و سالم بودند. اسکیموها چنان از نمک نفرت دارند که هر چه نمکین باشد نمیخورند.

بنابراین نمک خوردن عادتی بیش نبوده برای بدن نه تنها لازم نیست بلکه مضر است:

شکر هم برای بدن نه تنها لازم نیست، بلکه مضر است. البته شکر طبیعی که در میوهها
هست مضر نیست، بلکه لازمست. شکریکه مضر است، شکر مصنوعی است. علتش هم آنستکه
مولکول کاربن. دارای چهار اتم اکسیژن و مولکول اکسیژن دارای سی و دو اتم و هیدروژن
دارای یک اتم است. در شکر طبیعی (۲ ضرب در ۴) ۲۴ کربن اتم با (۲ ضرب در ۲) ۱۲ اتم
هیدرژن مخلوط میشود و بدینسان ۲۴ اتم کربن که با ۲۴ اتم اکسیژن و ۱۲ اتم هیدرژن آمیخته
شده، یک غذای کامل را تولید میکند و حال آنکه ۴۸ اتم کربن که در شکر مصنوعی است ۴۴
اتم هیدرژن و اکسیژن دارد و چون اندازههای هیدرژن و اکسیژن و کربن در شکر مصنوعی
بمیزان معین نیست، از اینرو شکر مصنوعی برای تحصیل کسری اکسیژنیکه دارد، جهاز تنفسی
را بفعالیت فوقالعاده بر میانگیزد در نتیجه امراضی از قبیل سل، ذات الریه و دیابت پیوره و
سرطان تولید میگردد.

حقیقت بارزیستکه همه کشاورزان از آن اطلاع دارند، زمینی که در آن نی شکر کاشته شده، چنان پس از چند کشت فقیر میگردد که باید مدتها از کشت نیشکر در آن جلوگیری شود تا بتوان مجدداً نیشکر کاشت.

شکر مصنوعی هم همین اتر را روی بدن میگذارد یعنی طوری مواد حیاتی بدن را ضایع میکند و نمکه های قلیائی و آهن جسم را از بین میبرد که بسختی میتوان کسری این مواد حیاتی را جبران کرد. نقصان املاح که بر اثر فزونی شکر در بدن ایجاد میشود، موجب زیاد شدن حالت اسیدی در معده میگردد و عصیر معده را ضعیف میگرداند و اختلالات مهمی در معده و در خون ایجاد میکند.

غذای خام را باید حتی المقدور زیاد خورد زیرا غذای پخته جهاز هاضمه را تنبل و ضعیف میگرداند.

اینرا هم باید بدانیم املاح معدنی که در میوه جات و سبزیجات هست بی ضرر است ولی املاح معدنی که بصورت نمک وارد بدن می گردد تولید زکام کرده از راه بینی خارج میشود. بهمین جهت است که مزه مخاط بینی نمکین است. هرگاه نمک و شکر غیر آلی در انساج ریه انباشته شود، ذات الجنب و ذات الریه و سل تولید میکند. وقتی که پروتئین پخته شده وارد بدن میشود، در تن اسید اوریک، اسید سولفوریک و اسید فسفریک تولید میکند. کاربوهیدرات پخته شده به اسید کربنیک مبدل میگردد! اینها همه، چنان خون را غلیظ میگردانند که نمیتواند

بآسانی از عروق شعریه بگذرد. در نتیجه جریان خون مختل میگردد و شخص را مریض میکند.

ما ایرانیان برنج زیاد میخوریم. برنج بی ضرر نیست ولی فوائدی هم دارد و از اینرو خوردن آن رویهمرفته چندان ضرر ندارد.

از فوائد برنج اینستکه برنج اسید اوره ندارد و مقدار سود در آن زیاد و مقدار پوطاس آن کمست و از اینرو برای بیماری کلیه و فشارخون مفید میباشد. و چون ماده سلولی ندارد، زود هضم میشود برای حفظ میزان اسیدی و قلیائی غذا، هیچ غذائی بهتر از برنج نیست باستثنای شیر، هیچ چیز مثل برنج به بدن زود جذب نمیگردد. در حالیکه برای هضم گندم و جو، سه الی پنج ساعت وقت لازمست، برای هضم برنج یک ساعت کافیست. تشنگی که پس از خوردن چلو ایجاد میشود بنسبت تشنگی که پس از صرف نان گندم پدید میگردد، بسی کمتر است و این خود کمک زیاد بجذب و هضم شدن غذا میکند زیرا زیاد نوشیدن آب پس از صرف غذا موجب خوب هضم نشدن غذا میگردد. در برنج «ید» طبیعی بمقدار کافی هست و ید هم ماده ای است که غده درقی را تقویت میکند.

پروتثین برنج کمتر از گندم است ولی در عوض نوع پروتثین آن بهتر میباشد. گندم هم فوقالعاده مفید است.

گندم بخودی خود غذای کاملی است. زیراگندم دارای کلسیم آهن، پطاسیم، سودا، چربی، نشاسته، آلبومینو مقداری ویتامینها میباشد و اینها همان چیزهائیست که برای بدن لازم است.

در میان حبوبات از همه مغذی تر گندم است و در بین غذاهای حیوانی شیر و در بین میوه جات موز و نارگیل.

روح و جسم

غالباً بر هر چیزیکه جامد است، غذا اطلاق میشود و مایعات را غذا نمیانگارند حال آنکه نه تنها مایعات غذاست بلکه در هوا و روشنائی و حتی آب خالی مواد غذائی هست. از اینرو برای کسب سلامتی باید بحد کافی از هوا، آب و آفتاب بهره مند گردید.

عقیده اینکه غذا یگانه مولد انرژی است موجب گردیده اغلب مردم بخیال اینکه هر چه بیشتر بخورند، نیرومندتر میشوند، به پرخوری می پردازند. این فکر غلط بزرگترین عامل

بیماریهای کودکان است. مادران بخیال اینکه هر چه بیشتر غذا بکودکان خود بخورانند آنان را چاقتر و نیرومندتر و سالمتر میگردانند، کودکان را بر خلاف میل طبیعی شان وادار می کنند که به پرخوری پردازند. کودک معصوم مریض میگردد.

غذا بر خلاف عقیده معروف مولد انرژی نیست بلکه رهاکننده انرژی است.

انسان از روح و ماده ترکیب یافته است ـ روح و ماده ایکه درهم آمیخته شده و از هم جدا نیست. روح، منبع انرژی است ماده وسیله ایست برای عبور این انرژی. پس جسم را میتوان شیری دانست که از آن انرژی روح میریزد. هر چه شیر نیرومند تر باشد، انرژی بهتر و آسانتر از آن میریزد. ولی نباید توقع داشته باشیم تنها با تقویت بدن، بتوان روح را هم تقویت کرد. برای تقویت روح چیزها ئی غیر از غذا لازم است و این چیزها عبار تند از تلقین بنفس صحیح، آزادبودن از عواطف منفی (مثل غم،نگرانی، ترس) آزادبودن از فحشاء و آلودگی

آزمایشهای علمی نشان داده است که در نتیجه تأثر حالت مخرب روحی و عواطف منفی، ترشحات درونی و مدفوعات بمقدار زیاد دارای مواد سمی میشوند. تأثیر سوء ترس، نگرانی، غضب، حسد انتقام، اندوه بقدری است که اگر یک آدم عصبانی، فی المثل، کسی را دندان بگیرد ۲ اثرش مانند دندان گرفتن یک سگ هار خواهد بود.

سلولهای بدن نسبت به وضع روحی مثبت و منفی میشوند رابطه بین قوای دماغی و سلول باید مانند همان رابطه ای باشد که بین هیپنو تیست و مریض وجود دارد یعنی قوای دماغی باید بر جسم کاملا تسلط مثبت داشته باشد.

دوویولن که همر دو از هر لحاظ مانند همند و از یک کارخانه بدست یک استاد ساخته شده اند بدست دو نفر میافتند که یکی در نواختن ویولن استاد است و دیگری تازه شروع بآموختن نموده است چند ماه بعد این دو ویولون را امتحان کنید. خواهید دید آنکه در دست استاد بوده کاملا سالم است و آن که بدست شاگرد بوده ضایع شده است. علت چیست؟ علت آنستکه اتمها و مولکولهای تار دوساز خود را بر طبق آشفتگیها و هم آهنگی ها که در اثر نواختن، صادر شده، هم آهنگ ساخته اند.

جسم و روح ما هم همین حال را دارد. جسم ما بمنزله ویولون است و روح بمنزله نوازنده آن. آدم نادان بمنزله شاگردودانابمنزله استاد است. نادان خود را بدست آشفتگیهای روحی میسپارد و تن خود را بصورت ویولون از کوک افتاده در می آورد و دانا با ایجاد عواطف مثبت در خود سلامتی جسم و روح را فراهم میکند. ابلهان با خوردن مشروبات الکلی و اعتیاد به

تریاک و سیگار و اتخاذ اصول غلط در زندگی، روح و جسم خود را مریض میگردانند. دانا با پرهیز از مواد مخدره و اتخاذ یک روش صحیح در زندگی، کوک ویولون جسم را سالم نگاهمیدارد.

آلرژي

گاهی انسان مبتلا به کسالتهائی میگردد که علتش معلوم نیست وقتی که چند بار همان کسالت تکرار شد، آن وقت ناگهان شخص پی میبرد باینکه کسالت او در اثر داشتن آلرژی به یک نوع غذا و و یا دوای بخصوصی بوده اینک مختصری درباره آلرژی دوائی و غذائی از کتاب علاج آلرژیها تالیف دکتر منوچهر صیونت نقل میگردد. کسانی که میخواهند اطلاعات بیشتری درباره این موضوع کسب کنند باید به اصل کتاب مراجعه کنند و ما توصیه میکنیم خوانندگان نه تنها کتاب فوق بلکه تمام تألیفات دکتر صیونت را تهیه کنندزیرا ابسیار مفید می باشد.

«در اثر آلرژی دارویی ممکن است تحریکات مختلف پوست، برامدگیهای پوستی در اثر کهیر، صدادار شدن تنفس با خسخس سینه شبیه حمله بیماری آسم، ایجاد عطسه مشابه حمله تب علفی، ایجاد درد مشابه التهاب دستگاه گوارش، ایجاد سرگیجه مشابه اختلالات گردش خون و یا رنگ پریدگی مشابه انواع مختلف کم خونیها حادث شوند.

علاوه بر آن ممکن است در اثر آلرژی دارویی، غدههای لنفی بزرگ شوند. کلیههاکم کار، و عضلات قلب ملتهب گردند بعضی واکنشها، آلرژیکی نیستند ولی در حقیقت خود را به صورت نتیجه فرعی آلرژی نمایان میسازند. یک مثال در این مورد اینکه، کاهش تعداد گلبولهای سفید باعث کم شدن مقاومت بدن بیمار در برابر بیماریها میگردد.

«باید دانست هیچ قسمتی از بدن انسان در برابر آلرژیها در امان نمیباشد. در موارد فوقالعاده زیاد، در اثر آلرژی دارویی التهاب رگهای خونی حادث گردیده است.

«گروهی از پزشکان متوجه گردیده اند که مصرف داروهای آرام بخش، سولفا، داروهای تیروثید، املاح طلا و آنتی بیوتیکها در مدت طولانی باعث صدمه رسیدن به کبدگردیده اند.»

آلرژیهای غذائی

آلرژیهای غذائی خیلی زیاد شایع میباشند و بین افراد برای تولید آن محدودیتی به

وجود نمی آورد. نشانی هایی که به علت خوردن غذاهای ناسازگار بیشتر عارض می شوند عبار تند از: کهیر، تهوع، استفراغ انقباض عضلات، آروغ (بادگلو) یبوست و اسهال... متخصصین آلرژی با بررسیهای علمی متوجه گردیده اند که گاهی اوقات نشانی ها و عوارض آلرژی ممکن است به صورت گیجی، اختلالات مزمن گوش، بیماریهای دستگاه ادراری، سفید شدن موها، احساس ضعف و خستگی، کمی مقاومت و عدم احساس سلامتی در آمده و حتی ایجاد اختلالات شدید روحی و هیجانی می تواند در اثر آلرژی غذائی بروز کنند.

«گاهی اوقات در اثر آلرژیهای غذائی سردرد میگرنی همراه با علائم سردردهای یک طرفی، تهوع و لکهایی در جلو بینایی ظاهر میشوند.»

كياتبداشت

علم درمان علمی است که هنوز اسرار آن کاملا مکشوف نگردیده است زیرا مکاتب مختلف طبی علی رغم اختلاف زیادی که با هم داشته اند توانسته اند بطرق خاص خود کم و بیش بیماران را درمان نمایند مثلا شارکو، بسیاری از بیماران را از طریق هیپنو تیسم درمان نموده و هنیپ» با آب خالی Hydrotherapy بسیاری از امراض را شفا داده و کهن با تجویز حمام طبی سخت ترین بیماریها را ریشه کن ساخته و فروید با طریق پسیکانالیز بعضی از بیماریهای روانی را درمان کرده است علاوه بر طرق فوق الذکر متدهای دیگری نظیر تداوی بالمثل را درمان کرده است علاوه بر طرق فوق الذکر متدهای دیگری نظیر تداوی بالمثل و این کرده است علاوه بر طرق فوق الذکر متدهای دیگری نظیر تداوی بالمثل گیاهان داروثی در معالجه بکار رفته و همه کم و بیش مثمر ثمر بوده اند.

هر طریقی برای درمان پیشگرفته شود قدر متقین اینست که معالجه بایستی روی اساس درمان شناسی جسمی و روانی «متد پسیکوماستیک» صورت بگیرد. بعبارت دیگر معالجه جسم تنهاکافی نیست، روح هم بایستی تحت درمان قرارگیرد.

ذیلا بر سبیل اجمال تجاربی راکه در طی پنج سال تحصیل در یک آموزشگاه درمان طبیعی انگلستان بدست آوردهام نقل مینمایم باشد که خوانندگان را بکار آید.

تمدد اعصاب: تمدد اعصاب و استراحت اساس درمان است زیرا با استراحت کامل میتوان به جسم و روح که بهم پیوند بسیار نزدیک و ناگسستنی دارند، مجال داد انرژی از دست رفته را باز بدست آرند و به ترمیم و مرمت پردازند. برای حصول استراحت جسمی باید روزه گرفت تا جهاز هاضمه و سایر اعضای تن، بخانه تکانی پردازند و سموم و مواد زائده را بیرون

ریزند. برای استراحت روح باید تشویش و نگرانی را برطرف و عواطف منفی (مانند غصه، نفرت، حسادت و غیره) را ریشه کن کرد و از مطالعه کتابهای ثقیل و مشکل خودداری نمود. بعلاوه باید برای تمدد اعصاب بتمرین ورزشی نامبرده زیرا اقدام نمود:

تمرین برای تمدد اعصاب: اطاق را تاریک کنید و روی فرش، تخت بخوابید. کتابی بقطر یک اینچ زیر سر بگذارید. دستها را روی سینه بگذارید و زانوان را خم نمائید. آنگاه منظم و آرام بتنفس عمیق بپردازید و منظره ریزش آرام برف در یک دشت دل انگیز را مجسم کنید.

غدا: گزاف نگفته ام اگر بگویم چنانچه مردم به اهمیت غذا پی میبردند و طبق رژیم صحیح غذائی ناهار و شام میخوردند، دکان پزشکان تخته میشد و بیماران از بسیاری ناراحتی های جسمی و روانی که محصول معالجه باداروست نجات می یافتند و از یک عمر طولانی سرشار از نیرو و سلامتی برخوردار میگشتند.

باثبات رسیده است که ریشه و منبع تمام بیماری ها سوءِ تغذیه و یا پرخوری است. تمدن موجب شده ما غذاهای خوشمزه و ناسالم بخوریم و با خوردن این غذاها تمام قواعد بهداشتی را زیر پای گذاریم بدبختی در اینست که مراسم و عادت چنان مردم را گرفتار این غذاها کرده است و آگهی های تجارتی چنان مردم ساده لوح را فریب داده است که نمیتوان بمردم حالی کرد غذائی را که روزانه میخورند برای سلامتی روح و جسم آنها نامناسب است.

چه باید خورد به نفدای طبیعی بشر سبزیجات و میوه های تازه و رسیده است که بهتر است نبخته خورده شود. میوه جات و سبزیجات بهترین منبع عناصر مغذی حیاتی هستند. بجای شکر و شیرینی جات (شکر کلسیم بدن را از بین میبرد) باید عسل و میوه خشک خورد و بجای گوشت و برنج باید نان، لبنیات و میوه جات و سبزیجات مصرف کرد. اگر هر روز نمی توانید غذای خود را منحصر به سبزی و میوه کنید خوبست لااقل هفتهای دو روز از خوردن گوشت و شیرینی جات بهرهیزید تا تن مجال پیداکند سمومی راکه در عرض پنج روز هفته در تن جمع شده، دفع نماید. ضمناً باید توجه داشت خوردن دو نوع گوشت در یک وعده غذا بر زیانش میافزاید بعبارت دیگر نباید برای ناهار هم گوشت مرغ خورد و هم گوشت ماهی. باید تنها بگوشت مرغ و یا ماهی و یا گوشت گوست کرد. کاربوهیدارت: کاربوهیدرات شامل تمام مواد نشاسته ای و شکری است از قبیل

کاربوهیدارت: کاربوهیدرات شامل تمام مواد نشاسته ای و شکری است از قبیل سیب زمینی، نان. غذاهای نشاسته ای و شکری، قسمت اعظم غذای افراد متمدن از همین مواد

تشکیل شده است و همین مواد است که بایستی مصرف آن بحداقل برسد. این نوع غذاها به افرادیکه کارهای سخت جسمی انجام میدهند و یا بورزش میپردازند چندان زیان نمیرساند.

ولی کسانی که کارهای فکری انجام میدهند و پشت میزنشین هستند، بایستی حتی الامکان از مصرف غذاهائی که از لحاظ کاربوهیدرات غنی هستند، خودداری نمایند همچنین این گونه افراد بایستی در مصرف روغن و چربی که زود انسان را پیر میکند راه اعتدال را در پیش بگیرند و از نوشیدن مایعات (حتی آب) با غذاهای گوشتی بپرهیزند.

جمیع نوشابه های غیرالکلی مانند کانادادرای، پیسی کولا، کوکا کولا و غیره برای سلامتی مضر و بمعده صدمه میرساند. حتی در مصرف چای و قهوه باید راه اعتدال را در پیش گرفت و در صورت امکان بجای چای فقط آب میوه جات و یا سبزیجات مصرف نمود.

طرز ایستادن و نشستن: اگرچه موضوع طرز ایستادن و نشستن خیلی بی اهمیت به نظر میرسد، از نظر بهداشت این موضوع بسیار پر اهمیت بوده و باید توجه کامل بآن بشود.

برای سلامتی ستون فقرات که مرکز اعصاب است باید مستقیم بنشینید و مستقیم راه بروید در موقع راه رفتن باید سعی کنید شانه ها کمی رو بجلو باشد نه رو بعقب و باید حتی المقدور از نگاه کردن به بالا و پائین خودداری نمائید و از حرکات تند و شتاب زده بپرهیزید. دولا دولا راه رفتن و یا دستها را تند حرکت دادن و یا با دستپاچگی باین سوی و آن سوی دویدن، اثرات بسیار بد روی اعصاب میگذارد.

تنفس عمیق: هر قدر درباره اهمیت تنفس عمیق بنویسیم، باز کم نوشته ایم زیرا تنفس عمیق یکی از عوامل بزرگ حفظ سلامتی و نیروی جوانی است. تنفس عمیق علاوه بر اینکه جریان خون را تنظیم میکند و موجب راه یافتن اکسیژن بیشتر در بدن میگردد، تأثیر بسیار عمیقی در حسن جریان وظایف مربوط به جهاز هاضمه دارد.

برای اینکه بطرز صحیح تنفس کنید باید قواعد نامبرده زیر را بکار بندید:

- (۱) فقط از طریق بینی نفس بکشید.
- (۲) در موقع تنفس راست بنشینید و راست بایستید و از حرکات تشنجی خودداری نمائید.
  - (۳) در فضای آزاد و پاک تنفس کنید.
  - (۴) منظم تنفس کنید. برای هر شهیق تا سه بشمارید و برای هر زفیر تا شش.
- (۵) موقع نفس کشیدن، تصور کنید پاکترین و جانبخشترین هوا را استنشاق میکنید و

کلیات بهداشت

هنگام زفیر خیال کنید تمام پلیدی داخلی تن شما بیرون ریخته میشود.

(٦) موقع انجام تمارین تنفسی فوق باید شکم خالی باشد. بنابراین بهترین موقع برای انجام این تمارین صبح زود قبل از صرف ناشتاست.

تلقین بنفس: تلقین بنفس بسیار مؤثر است بشرطیکه بطریقه صحیح انجام بگیرد. امیل کوئه و پیروان او هزاران نفر را از طریق تعلیم تلقین بنفس شفا داده اند.

اصلی که در تلقین بنفس باید مرعی گردد اینستکه عواطف و احساسات باید کاملاً تحت کنترل وی باشد و جز اندیشه و احساسات نیک، افکار و احساسات دیگری وجود نداشته باشد برای اینکه باین منظور نائل گردیم باید علاوه بر تلقین بنفس افکار شادی بخش، کتابهای مفرح بخوانیم و با افراد گشاده رو و بشاش معاشرت نمائیم.

سلامتی فکو: ویلیام جیمز میگوید برای نیل بسلامتی فکر باید کثافات داخلی خود را بیرون بریزید، این عمل، کار ساده ای نیست. برای اینکه کثافات درونی خود را بیرون بریزیم، شجاعت فوق العاده لازم است. یعنی باید بتوانیم نقاط ضعف خود راکشف کنیم و بانگیزه های نیک و بد اعمال خویش، پی ببریم.

علم طب ثابت کرده است که بسیاری از بیماریهای مزمن از قبیل گواتر، زخم معده، سردرد عصبی، تصلب شرائین، بعضی بیماریهای قلبی و عصبی از تشویش و نگرانی، ترس، حسادت، رقابت، انتقامجو ثی و سایر عواطف منفی سرچشمه گرفته است. اساس کلیه امراض روانی حکمفرمائی حالت منفی در دماغ است. اگر عوارض جسمی ناراحتیهای روانی در موارد مختلف با هم فرق دارند بعلت آنستکه عواطفی که این ناراحتیها را ایجاد کردهاند بهم شباهت ندارند.

مثلا سرعت ضربان قلب و بالا رفتن فشارخون محصول غضب و یا ترس است، سردرد عصبی محصول سرکوبی میل بکمک گرفتن از مادر است و قس علیهذا...

در پایان مجدداً تکرار میکنم باید بین عوامل روحی و جسمی سلامتی بخش روابط محکمی وجود داشته باشد تا شخص به سلامتی کامل و واقعی نائل گردد. اگر میکرب مالاریا، سل و سیفلیس (و غیره) موجب بیماری جسم میگردند، میکربهائی از قبیل غضب، خصومت، انتقامجوئی و ترس هم ممکنست روح را مریض سازند. محالست کسی واقعاً سالم باشد در حالیکه قلبش از کینه، نفرت، حزن، دلسوزی نسبت بخود مالامال است.

مسهلات طبيعي

چنانکه خوانندگان اطلاع دارند میوه جاتی چون موز، انگورسیاه، مویز، آلوبخارا، انجیر (عم از تازه و خشک) و با عسل و اسفناج مسهلات طبیعی بی خطری هستند ولی گاهی این مسهلات کافی نیست و باید به مسهلات قویتری روی آورد. ذیلاً یک قسمت از ایس نوع مسهلات راکه در کتاب «درمان طبیعی یبوست» (ترجمه ساعد زمان) بآن اشاره شده، از نظر خوانندگان میگذرانیم.

اکلیل کو هی معطر

١٢٥ گرم عسل اكليل كوهي + ١٥ گرم اسانس معطر اكليل كوهي

اسانس را با عسل مخلوط کنید و هر شب قبل از خواب دم کرده پنیرک را با یک قاشق چای خوری از این عسل شیرین کنید.

نوشابه ملين

۱۰۰گرم آلوخشک ۱۰۰گرم انجیر خشک ۱۰گرم دانه کتان بیک ریشه کامل ختمی این مخلوط را چندین بار در روز و بین هر وعده غذا بنوشید.

شربت ملين

۵۰گرم ترنجبین + ۵۰گرم روغن بادام شیرین + ۵۰گرمگل پنیرک

دم کردهای از پنیرک تهیه کرده و ترنجبین و روغن بادام شیرین را با دم کرده خوب مخلوط کنید. یک فنجان کوچک از این شربت را صبح بنوشید.

عصارة گياهان

مقداری برگ تازه کاسنی وحشی + مقداری بولاغ او تی + مقداری برگ کاهو + مقداری برگ شاه تره

آب آنها را بگیرید. یک لیوان از این عصار را بین هرکدام از وعده غذاها بنوشید.

عصاره أقطى

۳۰گرم میوه اَقطی (تازه) + دو عدد میوه تر بدون + ۲ قاشق سوپخوری شربت افرا آب میوهها را با فشردن آنها بگیرید و صاف کنید سپس آن را با شربت افرا مخلوط نموده و یک قاشق سوپخوری صبح ناشتا به مدت چند روز بخورید.

شربت پنیرک

۲۵۰گرم پنیرک تازه (گیاه کامل که شامل برگ، شاخه و گل می شود) را با یک لیمو + ۱۰۰گرم عسل اکلیل کوهی.

خوب آب پنیرک را بگیرید. صاف کنید و سپس با عسل و آب لیمو مخلوط کنید و یک قاشق چایخوری از آن را هر روز میل کنید.

شربت ختمى

۱۰۰گرم ریشه ختمی + یک کیلوگرم شکر خام

ختمی را در یک لیتر آب به مدت ۲۴ ساعت بخیسانید. سپس آن را خوب بفشارید تا عصاره گیاه برون بیاید سپس شکر خام را به آن افزوده و روی آتش ملایم بگذارید تا زمانی که غلظت شربت را پیداکند. هر روز یک استکان از آن را بنوشید.

سیب با عسل

یک سیب بزرگ + یک قاشق عسل (اکلیل کوهی) سوراخی در سیب ایجاد کرده و هسته های آن را بیرون بیاورید. سپس سوراخ را با عسل پرکرده و بعد آن را با آتش خیلی ملایم بپزید. سیب را پس از سرد شدن بخورید.

برخى از منابع انكليسى اين كتاب

1- Health Principles and Practice.	
	(Langton and Anderson)
2- Old Age Deferred	
	(Dr. Arnold)
3- Miracles of Healing	
	(Ellis Barker)
4- Collins Home Doctor	
5- Nature Cure	
	(Harry Benjamin)
6- Encyclopedia of Health	
	(Bernarr Macfaden)
7- Narcotics	(B. Doyle)
8- How to get Well	
	(Paaro Airola)
9- Eat and stay young (Justine Glass)	
10 - A Modern Guide to Heaith (Charles King)	

منابع فارسی در متن کتاب ذکر گردیده است.

